

HLEDÁNÍ KŘESŤANSKÉ SVOBODY

RAYMOND FRANZ

**Bývalý člen vedoucího sboru
svědků Jehovových**

Přeložil: Jakoubek Stříbrný

Zkratky překladů Bible, z nichž je citováno v této knize:

ASV	American Standard Version
AV	Authorized (King James) Version
JB	Jerusalem Bible
LB	The Living Bible
NAB	New American Bible
NEB	The New English Bible
NIV	The New International Version
NRSV	The New Revised Standard Version
NW	The New World Translation
PME	Philips Modern English
RSV	The Revised Standard Version
TEV	Today's English Version
KB	Bible Kralická
EP	Ekumenický překlad

Není-li uvedeno jinak, biblické texty jsou uvedeny ve znění Překladu nového světa, který byl vydán Biblickou a Traktátní Společností Strážná Věž, New York, Inc.

Pro zachování přesnosti pramenů, použité citáty jsou v určitých případech otištěny přímo z originálů. Tyto originální publikace jsou mnohdy až 80 let staré. Kvalita jejich tisku proto někdy nemusí odpovídat současnému standartu.

Všechna práva rezervována
Copyright – 1991 Raymond Franz
První vydání 1991
Druhé vydání 1999
Třetí vydání 2002

Nakladatelství Commentary Press
P.O. Box 43532, Atlanta, Georgia 30336
Měkká vazba: ISBN 0-914675-16-8
Tvrdé desky: ISBN 0-914675-14-1

OBSAH

	Předmluva	1
1	Hledání křesťanské svobody	8
2	Boží sdělovací prostředek	16
3	Ústředí moci	38
4	Historie se opakuje	69
5	Věrný a rozvážný otrok	125
6	Záchrana vírou, ne skutky	179
7	Dům od domu	207
8	Zákonnictví – nepřítel křesťanské svobody	237
9	Krev a život, zákon a láska	286
10	Pastýři stáda	312
11	Zneužití exkomunikace	347
12	Indoktrinace a podřízené postavení	391
13	Způsob předkládání argumentů a manipulace	432
14	Lid pro jeho jméno	489
15	Vznešené dobré poselství	524
16	Přitažlivé, nikdy nenaplněné sliby	555
17	Náročnost křesťanské svobody	614
18	Sbor svobodných lidí	655
	Doslov	694
	Dodatek	714
	Index	723

Mnohé poznámky v této knize odkazují na dřívější publikaci stejného autora, která je nazvána Krize svědomí. Číslo stránek, ke kterým odkazy vedou, jsou převzata z tohoto, v té době aktuálního, vydání. Nicméně, Krize svědomí byla vydána ještě několikrát, a každé nové vydání bylo rozšířeno o dodatečný materiál. Tímto rozšířením došlo také ke změně v číslování stránek. Při vyhledávání odkazů, na něž se tato kniha, Hledání křesťanské svobody, odvolává, je proto třeba vždy pečlivě sledovat, o které vydání se v odkazu jedná. Obdobně, když je uvedeno oficiální postavení prominentních osob organizace, jedná se o postavení, které zastávali v době psaní této knihy. Čtenář získá nejaktuálnější informaci, jestliže se bude řídit čtvrtým vydáním knihy Krize svědomí.

PŘEDMLUVA

Od mé rezignace z vedoucího sboru svědků Jehovových uplynulo několik let. Vedoucí sbor, jehož jsem byl členem, v mezinárodním měřítku řídí a ovládá nejenom uctívání, ale v pozoruhodné míře i myšlení, způsob vyjadřování a samotné životy miliónů příslušníků tohoto náboženského hnutí. Příčiny, které vedly k rezignaci, a následné události, jejichž důsledkem bylo mé vyloučení z tohoto hnutí, jsou podrobně vylíčeny v knize Krize svědomí. Tato kniha končí těmito slovy:

Jsem vděčný za to, že jsem mohl učinit dostupnými informace, které, podle mého soudu, všichni mají právo znát. Zdaleka ovšem nebylo řečeno vše, co by mohlo vést k plnějšímu vylíčení skutečnosti. Čas, běh mého života a okolnosti v něm mi mohou, ale také nemusí, dopřát podrobnější vysvětlení. Bez ohledu na to, co se stane, jsem teď spokojen s tím, co jsem mohl napsat, a ponechávám zbývající v Božích rukách.

Tehdy mi bylo 61 let. V letech, které od té doby uplynuly, jsem dostal doslova tisíce dopisů z celého světa. Obdobně, tisíce lidí z celého světa se mnou mluvili prostřednictvím telefonu. Mnozí byli bývalí svědkové Jehovovi. Ale téměř stejné množství stále ještě patřilo mezi svědky Jehovovi. Ti, kdo se mnou navázali kontakt, představovali nejširší spektrum organizačního uspořádání. Kontaktovali mě lidé, kteří v minulosti v organizaci zastávali významná postavení. Jiní taková postavení stále ještě zastávali v době, kdy se mnou navázali spojení. Volali a psali průkopníci, zvláštní průkopníci, misionáři, služební pomocníci, starší, a dozorci: městští, krajští, oblastní a dozorci odboček. Stovky z nich byli dříve, či právě v době kontaktu, mezi pracovníky brooklynského ústředí, ústředí jiné země, nebo sloužili jako misionáři po celém světě. V knize používám některé z jejich výroků nebo dopisů. Uvádím jejich myšlenky ne proto, abych se dostal do dobrého světla, ale abych přesně uvedl jejich starosti, dále jaký přístup k řešení problémů chápali jako správný, a také, aby čtenář mohl lépe posoudit, jakými lidmi pisatelé byli.

Obecně lze s jistotou říci, že jejich slova potvrdila názor, podle kterého informace uvedené v knize Krize svědomí vyplnily důležité mezery v mnoha oblastech, které dříve byly zahaleny rouškou tajemství. Například, o čem mluví členové vedoucího sboru při svých zasedáních, jak a kdo rozhoduje o podstatných naukových nebo administrativních otázkách, a jakým způsobem se připravuje písemný materiál, který je zásadním duchovním pokrmem pro členy svědků Jehovových. Tyto otázky dělaly starosti mnoha svědkům, včetně těch v odpovědném postavení, přičemž ale téměř všichni shledávali, že jenom obtížně mohou poskládat celou mozaiku dohromady. Kniha Krize svědomí přinesla fakta, která pro mnohé z nich vůbec předtím nebyla dostupná. Uvedené informace jim tak posloužili jako „katalyzátor“, který objasnil jednotlivé dílčí problémové prvky, urychlil a umožnil jejich pochopení v celkovém modelu, a výrazně přispěl k pochopení toho, proč takové problémy v organizaci vůbec existují. Toto objasnění mělo za následek osvobození mnoha jednotlivců od nesprávného pocitu viny, který v nich vzbuzoval koncept, podle kterého je možné sloužit Bohu jedině a pouze ve spojení s organizací, přesněji, s organizací Strážná věž. K jejich osvobození došlo, protože si uvědomili, že nikdo není zatracen Bohem jenom proto, že ho

společnost Strážná věž vyloučila ze svých řad, nebo proto, že již dále její nátlak nemohl snášet, a sám raději odešel.

Tuto situaci dokresluje dopis, který napsal jistý muž z Austrálie, který spolu se svojí manželkou, strávil 40 velmi aktivních let ve společnosti Strážná věž. Protože se ale nemohl vyrovnat s určitou naukou a předepsaným způsobem jednání, organizace je zbavila společenství v roce 1984. Napsal:

Moje rodina mě požádala, abych v jejím jménu vyjádřil hlubokou vděčnost za nesmírnou pomoc, kterou jsme dostali prostřednictvím knihy Krize svědomí. Při jejím čtení jsme si jasněji a v plné šíři uvědomili, v čem spočívají problémy, které nám po mnoho let působili tolik starostí a úzkostí. Můj syn a jeho žena byli z hnutí vyloučeni v roce 1986, protože neodsoudili naše postavení mimo společenství a nezřekli se nás

Tato kniha značnou měrou přispěla k tomu, že naše rodina dokázala držet pospolu během nejhorší krize v našem životě, která začala, když jsme se přestali ztotožňovat s naším náboženstvím. Kromě toho jsme se na základě jejího přečtení mohli v duchovním ohledu postavit na vlastní nohy a založit naše rozhodování v mravním ohledu nikoli na diktátu Společnosti, ale na našem charakteru.

Jedna mladá žena, která strávila mnoho let jako pravidelný „průkopník“, a později žila a pracovala v ústředí Strážné věže v Brooklynu, píše o tom, jaké hluboké starosti nastanou pro někoho, kdo opouští postavení „věrného člena organizace“ a začíná žít s Bohem sám za sebe. V dopise zaslaném z Pennsylvánie čteme:

Když jsi popisoval, co se odehrávalo, a to jak na osobní, tak organizační úrovni, začaly se mi otevírat oči a já jsem si uvědomila, že mnohé z toho jsem pociťovala během všech těch let

Musela jsem si ale přečíst tvoji knihu, abych plně pochopila, jaký nesmírný vliv organizace měla na můj život, a to dokonce i tehdy, když jsem se od ní oddělila. Cítila jsem se ztracená a nehodná jakéhokoli osobního vztahu s Jehovou a Kristem, protože už za mnou nestála naše organizace. Po dlouhé, velmi dlouhé době vnímám nyní svoji svobodu uctívat Jehovu prostřednictvím Ježíše, a nikoli prostřednictvím organizace. Svobodně a s volností přicházím nyní k Jehovovi v modlitbě a Jemu také sloužím. Pláču radostí a moje srdce už netíží žádná bolest.

V jejím dopise pak následují řádky, které oceňují způsob, kterým kniha byla napsána. V souladu s tím, co jsem napsal dříve, rozhodl jsem se je uvést jedině proto, aby bylo zřejmé to, co je pravdou vzhledem k mnoha podobným dopisům: že ti, kdo je píší, nejsou nijak zaujati pomstychtivostí a netouží se ospravedlnit. Naopak, z jejich projevu je patrná náklonnost k těm, kteří stále ještě v organizaci setrvávají. Dopis pokračuje následovně:

Velmi na mě zapůsobil styl, ve kterém jsi psal svoji knihu. Je zcela patrné, že jsi měl rád, a stále cítíš náklonnost ke všem bratrům a sestrám. Necítíš hořkost a neobhajuješ sám sebe. Předkládáš fakta, jak jim rozumíš, a chceš přitom být laskavý a soucitný do nejvyšší možné míry. Během let strávených v organizaci jsem se setkala s několika mimořádně kvalitními lidmi, a i na mnoho mých zkušeností a příhod vzpomínám šťastně a s vděčností. Rovněž mnohé z toho, co organizace učí, je založeno na Bibli a pevně to zůstává hluboko v mém srdci. Oceňuji vše dobré, čeho se mi dostalo. Na druhou stranu není sporu o tom, že jsem sama na sobě, i ve svém okolí, viděla a prožívala neblahé důsledky toho, když

organizační stanovy určují lidskému svědomí, co se má dělat, a Bible je tak odsunuta do pozadí. Taková situace má hluboce neblahé důsledky na život každého: mužů, žen i dětí.

Jiná žena, tentokrát ze středozápadu USA, popisuje „spoušť“, kterou zažila:

Odešla jsem z organizace v roce 1980, tedy neudělala jsem nic jiného, než že jsem přestala chodit na shromáždění. Ale, jak všichni víme, pokoj mi dopřán nebyl. Moje matka mi v roce 81 napsala, že se se mnou nemůže stýkat, protože už nechodím na shromáždění. Moji bratři vzápětí následovali její příklad.

Naše dcera zemřela v lednu 1983. Moje matka nepřišla na pohřeb a neposlala ani kondolenci. Dnes vychovávám čtyři děti mé dcery a tato trpká zkušenost mi ukázala, kdo patří mezi mé skutečné přátele. Lidé, které jsem vůbec neznala, mi poskytli útěchu a pomohli mi s výchovou dětí. Přispěli mi finančně, nelitovali času ani jiné námahy. Udělali co mohli, aby mi pomohli. S hlubokou pokorou a vnitřním studem si uvědomuji, že to jsou ti samí lidé, na které jsem se po tolik let dívala spatra, protože nepatřili mezi svědky. Jejich láska vůči mně se ale kvůli tomu nijak nezmenšila. Tisíckrát od té doby jsem již litovala každé chvíle, kdy jsem je v minulosti od sebe odháněla, protože to z našeho pohledu byli jenom „světáci“.

Byla jsem pokřtěná v roce 1946, ale někdy kolem roku 1971 jsem si začala uvědomovat, že se v mnohém se skutečným křesťanstvím pouze mímáme. Znovu jsem studovala Bibli, a přitom si uvědomovala, že v ní nenalézám žádnou podporu pro řadu věcí, které se ve sborech odehrávají. Přibližně v té samé době jsem četla knihu Milтона Kowitze *Fundamental Liberties of a Free People* (Základní práva svobodného národa). Začala jsem se ptát, jak je možné, že ačkoli na základě Ústavy společnost Strážná věž bojovala za svá práva, sama přitom upírá tatáž práva ostatním – ústavní svobodu vyjadřování, nároku na soukromí a další. Nemohla jsem nalézt žádný prostor pro svědomí jednotlivce. S výjimkou jednoho nebo dvou mužů, ostatní muži ve sboru více usilovali o získání autority nad druhými než o to, aby v modlitbě hledali skutečnou rozlišovací schopnost. Komentáře na shromážděních pouze papouškovali to, co bylo napsáno ve Strážné věži. Nenalézala jsem žádný soucit se slabými, pouze vše ovládající tlak „Jak udržet organizaci čistou“.

Již jsem zapomněla mnohé z toho, co se odehrálo, nepamatuji si konkrétní jména ani data, a proto nemohu psát s takovým důrazem jako ty. Ne že bych procesu zapomínání litovala. Naopak, jsem ráda, že se mnohé „vzpomínky“ vytrácejí.

Snad ještě k jedné věci. Jenom velmi těžko se skláním k modlitbě. Ačkoli bych si to velmi přála, nevím, jak si mám vytvořit osobní vztah s Bohem a Kristem. Vždy, když se chci pomodlit, vytanou mi na mysli zranění, která mi organizace způsobila. Poté, co jsem přečetla tvou knihu, jsem náhle v kuchyni pocítila nesmírnou lítost pro ty, kteří tolik potřebují odvahu, že jsem se spontánně začala modlit, aby jim Bůh pomohl. Po dlouhé době to byla z mé strany opravdová modlitba. Děkuji.

Mnoho lidí, kteří mi psali, neměli se svědky Jehovovými vůbec nic společného, ale prožívali podobný boj se svým svědomím ve svém vlastním náboženství. Typickou ukázkou této skupiny lidí je následující dopis manželského páru z Kalifornie:

Nedávno se nám dostala do rukou vaše kniha *Krise svědomí* a to, že jsme ji objevili, nás doslova nadchlo. Chceme vám poděkovat za to, s jakou zdrženlivostí a důstojností píšete o záležitostech, ve kterých mnozí nenalézají nic jiného než zahořklost nebo tohu po senzacích. Vaše zkušenost má pro nás svoji vlastní palčivou příchuť – nedávno jsme opustili mormonskou církev, ve které jsme vyrůstali, abychom mohli uctívat Otce „duchem a pravdou“, nezatíženi „příkázáními a učením lidí“. Mnohé z toho, co píšete, je naším vlastním příběhem.....

Ještě jednou Vám děkujeme za vaše odvážné svědectví o projevené Boží milosti. Ať vás i nadále uchovává v úkrytu Jeho uzdravující moci.

Já osobně se nedomnívám, že by napsání me knihy vyžadovalo zvláštní projev odvahy. Napsal jsem ji proto, že jsem byl přesvědčen, že lidé mají právo dozvědět se o věcech, ke kterým běžně nemají přístup. Pro mě je nejdůležitější to, že ti, kdo mi napsali nebo zavolali, se vyjadřovali tak, že je kniha přivedla blíže k jejich nebeskému Otci a jeho Synu a že jejich víra a důvěra byla obnovena a posílena. Co mě také velmi těší jsou jejich komentáře o tom, že knihu shledávají prostou zahořklosti a zlomyslnosti. Necítím vůbec žádnou zášť nebo zlobu vůči svědkům Jehovovým a jsem upřímně rád, že to, co jsem napsal, je tak také pochopeno. Zlobné a potměšilé útoky, kterými někteří častují celé hnutí, jeho vedoucí osobnosti nebo jednotlivce, nebo výroky, které jsou sarkastické a škodolibé, mi nepřinášejí žádné uspokojení. Naopak.

Domnívám se, že ti, kteří si myslí, že podstata problémů spočívá v jednotlivých členech organizace či v jejích vedoucích osobnostech, ve skutečnosti nerozumí tomu, o co se zde jedná. Žil jsem mezi svědky téměř 60 let a bez váhání mohu prohlásit, že jsou ve své víře stejně upřímní jako lidé kteréhokoli jiného náboženství. Osobně znám členy vedoucího sboru, a i když to nemohu říci o všech z nich, vím, že převážná většina jsou ve své podstatě lidé čestní a laskaví, kteří jednají tak, jak si myslí, že jednat mají, a jak jednali ostatní před nimi. Jsou strážci odkazu minulosti a v jejich očích a myslích ORGANIZACE splývá s Bohem a Kristem a nelze ji od nich oddělit.

Nicméně, omyl **je** prohlašován za pravdu, a konkrétní skutky **vedou** k tomu, že učení a život Ježíše Krista jsou překrucovány a zkreslovány. Jistě. Ti, kdo se na tomto klamání podílejí, každý sám za sebe, ponesou svůj díl odpovědnosti. Ale osoby zde nejsou jádrem problému. Závažným problémem a skutečným nebezpečím, spíše než samotní lidé, jsou nauky a celkové chápání víry jako takové. Tady vidím primární zdroj omylných výkladů, chybných přístupů a postojů a bezcitných skutků, které následují.

Do organizace svědků Jehovových vstupují různí lidé z mnoha rozličných důvodů. A mnoho, doslova statisíce, různých lidí zase z rozličných důvodů organizaci opouští. Někteří z nich odcházejí, jak to pojmenoval jeden z bývalých svědků, „ze všech možných a téměř vždy špatných důvodů“. To, jak po opuštění hnutí tyto lidé jednají, může být určitým ukazatelem důvodů, proč odešli. Tento ukazatel ale není vždy směrodatný. Mnozí lidé procházejí přechodným obdobím, které se v důsledku ztráty všech iluzí vyznačuje nejistotou nebo pochybami úplně o všem. Jsou dočasně vláčeni životem, a teprve když se zotaví z této fáze se dá jasně říci, co opravdu spočívalo nebo spočívá v hloubi jejich srdce.

Následující skutečnost se nicméně zdá být zcela zřejmá. Dojdeme-li k přesvědčení, že náš náboženský systém obsahuje závažné chyby, neznamená to ještě, že se automaticky stáváme svobodnými lidmi. Rozeznat omyl v mnoha případech nestačí. Je životně důležité také chápat, **proč** jsme vůbec kdysi takovému omylu uvěřili a jaká a kde konkrétně byla **zálužnost ve způsobu argumentování**, která nás přiměla v ten který omyl věřit. Bez tohoto důkladného prozření daleko nepokročíme a nevytvoříme si pevný základ pro trvalou křesťanskou svobodu. Je totiž velmi lehce možné, že jeden chybný systém opustíme, abychom vzápětí byli pohlceni pravdou, zdánlivě jiným, ve skutečnosti, ale totožným systémem, jehož jediná odlišnost spočívá v tom, že sice hlásá jiný nesmysl, nicméně disponuje stejně zálužnou argumentací jako systém předcházející.

Mnozí ze svědků Jehovových se zklamali v naukách nebo předpovědích, které byly plané. Jiné odradila tvrdost některých organizačních opatření nebo neustálý tlak více a více se podílet na úmorných a jednotvárných, předem daných činnostech, jejichž vykonávání je

pramáno duchovně povznášelo. Pro opravdové procitnutí je ale nezbytně nutné vědět, kde jsou a kam až sahají kořeny takových falešných představ, co se může jevit jako přitažlivé na autoritářských metodách vedení, a rozpoznat neskutečnou marnost jednání podle předepsaného náboženského plánu. Jsem přesvědčen, že takové důkladné procitnutí, a zároveň plné otevření se věcem lepším a opravdovějším, není možné, aniž by člověk zároveň plně doceňoval, které biblické učení se k dané tématice vyjadřuje. Je přitom smutnou skutečností, že běžný svědek Jehovův nikdy nebyl a nebude veden k tomu, aby rozvíjel schopnost samostatně uvažovat nad Biblí. K čemu naopak jsou svědkové vedeni, je přijímání a memorování informací, které organizace pokládá pro své členy za prospěšné a nezávadné, a za takovou automatickou podřízenost jsou svědkové také chváleni. Hlubavé otázky, jedna z nejmocnějších zbraní, které lidská mysl má k dispozici, jsou chápány jako důkaz klopýtání ve víře a jako jisté znamení toho, že tazatel má potíže přijmout jediný, Bohem schválený sdělovací prostředek.

Je nutné se také vyjádřit ještě k jednomu významnému aspektu celé záležitosti. Mnoho lidí usiluje pouze o negativní formu svobody. Jejich cílem je osvobodit se **od něčeho**, chtějí se osvobodit od pocitu, že musí vyznávat víru v určité nauky, účastnit se určitých aktivit nebo se podřizovat určitým organizačním postupům. Chtějí se osvobodit od všech těchto věcí, které jsou vždy vyžadovány církevní autoritou.

Takový cíl může být sám o sobě žádoucí a v pořádku, protože jeho realizace může přinést uvolnění z útlatku, který některá omezení způsobují. Dosažení tohoto cíle může rovněž znamenat, že mysl a srdce člověka přestanou být kontrolovány jinými lidmi, a taková kontrola je vždy jasně nekřesťanská. Ale i když se toto podaří, křesťanskou svobodu to nepřinese. V případě křesťanské svobody se totiž jedná o pozitivní svobodu – tedy nikoli pouze o svobodu **nekonat**, ale naopak, o svobodu jak **konat** tak také **být**: konat a být vzhledem k člověku, kterým jsme v našem srdci a naší mysli. Spíše než abychom pouze opustili náboženský systém, o kterém víme, že je pochybený, jedná se o to, jak naložíme s naším životem **poté**, co se od takového systému oddělíme. Teprve poté prokážeme, zda jsme opravdu získali křesťanskou svobodu.

Následující kapitoly této knihy se budou zabývat těmito nesnadnými otázkami a jejich praktickým uplatněním. Látka se bude samozřejmě především týkat osob, které byli nebo jsou nějak spojeni se svědky Jehovovými, ale zásady v ní vysvětlené se týkají libovolného náboženského prostředí. Doufám, že poskytnutá vysvětlení pomohou všem lidem, kteří mají rádi pravdu a chtějí být přijatelní Bohu, a proto zvažují, jak daleko mohou jít ve své bezpodmínečné oddanosti vůči příslušné náboženské organizaci. Nejdůležitějším účelem této knihy je přispět, jakkoli nepatrně, k důvěře v to, že Boží moc nás provede sebevětší krizí, která by snad na nás přišla, když zachováme věrnost sami sobě. Je rovněž jejím účelem rozšířit náš duchovní obzor a napomoci k uspokojivější hloubce života ve službě našemu Stvořiteli, našemu Pánu, Božímu synu, a našim bližním.

HLEDÁNÍ **KŘESŤANSKÉ SVOBODY**

Když nás Kristus osvobodil, chtěl, abychom zůstali svobodní ... víra, která prokazuje svoji sílu prostřednictvím lásky, na tom všechno záleží. Měli jste dobrý start. Kdo vás přiměl, abyste se zmenšenou dychtivostí poslouchali pravdu? – Galatským 5:6,7, Jerusalemská Bible

SVOBODA, obdobně jako víra, láska a pravda, je životně nezbytnou součástí pravého křesťanství. Víra, láska a pravda vzkvétají tam, kde panuje svoboda. Kde je svobody málo, nebo žádná, víra, láska a pravda nevyhnutelně strádají. – 2 Korintánům 3:17

Boží syn nám dal svobodu za zcela zřetelným účelem. Dostali jsme svobodu, abychom v naší víře a lásce mohli dojít co nejhlubšího vyjádření, které by nebylo nebylo spoutáno omezeními, jimiž nás svazují smrtelní lidé, nikoli Bůh. Pokud tuto svobodu necháme vědomě propadnout, nevyhnutelně to bude mít za následek ztrátu pravdy. A ti, kteří nás pak začnou postupně spoutávat, budou tak činit prostřednictvím ne pravdy, ale omylu.

Statisíce lidí se v průběhu několika uplynulých desetiletí oddělily od náboženství, do kterého jsem se narodil – od náboženství svědků Jehovových. Během téhož období se statisíce jiných lidí stalz členy tohoto náboženství, a do konce to té míry, že svědkové mohou vykazovat stabilní růst. Domnívám se, že ani úbytek, ani nárůst **samy o sobě** nic nedokazují.

U těch, kteří se rozhodli odejít, je důležité znát **příčinu** jejich odchodu, co bylo důvodem jejich rezignace. Byla to jejich láska k pravdě, touha začít vyjadřovat svoji víru a lásku v prostředí skutečné křesťanské svobody? A opravdu to v prostředí, které opustili, nebylo možné? Bylo to, že se rozhodli odejít, oprávněné?

Obdobně, určité otázky je možné položit vzhledem k těm, kteří se členy stávají. Nelze popřít, že mnozí z nich byli předtím bez zájmu o náboženství, nepociťovali duchovní potřeby a jejich pohled na svět byl převážně v zaměření na hmotné věci. Vstupem mezi svědky u nich došlo mnohdy k zásadní změně v těchto oblastech. Určitá část z nich se s pomocí nově nalezené víry osvobodila z pout tak vážných problémů jako je alkoholismus, závislost na drogách a násilné a podvodné chování, nebo dokonce opustili svět zločinu. V jejich životě nepochybně došlo k výraznému zlepšení.

Nicméně, tento druh pomoci se nedostává pouze těm, kteří vstupují mezi svědky. Drtivá většina náboženství a církevních organizací také vede k víře v Boha, poskytuje stejnou pomoc ve stejných oblastech, a poté, co lidé uvěří a obrátí se, vykazují v tomto ohledu stejné

úspěchy. Není rovněž sporu o tom, že i ostatní sociální organizace, které svoji podstatou nemají s náboženstvím co společného, například Anonymní Alkoholici nebo střediska pro pomoc závislým na drogách a další instituce, mohou vykázat podobná čísla v počtu vyléčených lidí. Navíc, naprostá většina z těch, kteří se svědky stávají, tyto závažné problémy nemá.

Je proto třeba se znovu zeptat: Jakkoli se zisk z členství mezi svědky zdá vysoký, ***jakou cenu*** každý, kdo vstupuje, nakonec zaplatí? Je touto cenou to, že za život v organizaci svědků Jehovových se platí ztrátou svobody vyjadřovat pravdu, víru a lásku spontánním způsobem, a místo toho se musíme podřídit navládě lidí? A pokud k ztrátě této svobody dojde, nastalo v našem životě vůbec nějaké zlepšení? Zdá se, že prospíváme. Ale prospíváme jako křesťané?

Samozřejmě, že tyto zkoumavé otázky by si měli klást lidé ve všech náboženstvích, která mají křesťanský základ, a já doufám, že to, o čem píši, se prokáže jako dobrá pomoc pro lidi s různým náboženským zázemím. Závažný problém, který předkládám, se zdaleka netýká jenom náboženské skupiny, o které pojednávám. Spor o křesťanské svobodě se totiž dotýká samotné podstaty dobrého poselství o Božím synu, Ježíši Kristu.

V čem spočívá rozdíl

Před několika stoletími, v době reformace, mnozí lidé na základě svého svědomí pociťovali nutnost odmítnout církevní navládu nad jejich vírou a životem. Jeden z nich vyjádřil svoje křesťanské přesvědčení takto:

Křesťan je svobodným pánem nade vším a není podřízený nikomu.

A doplnil:

Křesťan je poslušným služebníkem ve všem a podřízený každého. (1)

Zdánlivě se jedná o dva protichůdné výroky. Zdánlivě. Uvedený výrok pouze parafrázuje slova apoštola Pavla v 1 Korintánům 9:19: (2)

Jsem svobodným člověkem, a nemám žádného pána. Ale z mé vůle jsem se stal služebníkem každého, abych získal na svoji stranu co nejvíce lidí.

Nacházíme zde základní rozdíl. V jednom případě se jedná o vynucenou podřízenost, která je vyžadována lidmi, jež o sobě prohlašují, že nad námi mají nadřazené postavení a trvají na tom, abychom se jejich autoritě plně podrobili. V druhém případě vidíme dobrovolnou podřízenost a službu druhým, která nenuceně, přirozeně, svobodně pramení z našeho srdce. Podvolujeme se a sloužíme druhým ne proto, že nám to nařizují nebo že to po nás vyžadují, ale protože vidíme, že to ***potřebují***, a že takový přístup přináší obecný prospěch. Pavel nad sebou neuznával žádného pána kromě toho, kterého pro něj ustanovil Bůh jako jeho Hlavu a Mistra, Ježíše Krista, a neskláněl se před nikým jiným, ať již to byl jednotlivec nebo skupina lidí. O všech, kdo si osobovali nárok mít autoritu nad ostatními, se vyjádřil takto:

Nenápadně se mezi nás vplížili, aby slídili po naší svobodě, kterou máme v Kristu Ježíši, a chtějí nás zahrnout do otroctví (pokouší se spoutat nás pravidly a nařízeními, Phillips Modern English). Já jsem ale byl pevně rozhodnut, že pro vás uchráním přesný význam dobrého poselství, a tak jsem odmítl, přes všechnu uctivost, ustoupit (even out of deference?) takovým lidem, byť jen na vteřinu. (3)

Apoštol Pavel rozhodně nebral na lehkou váhu, že by křesťanská svoboda měla být obětována náboženské vrchnosti. Slova, která byla uvedena na začátku této kapitoly, napsal lidem, kteří dopustili, aby byli zaváděni na scestí nesprávně uplatňovaným božím slovem nebo pokrouceným dobrým poselstvím. V jeho době to zejména znamenalo, že někteří lidé násilně nutili křesťany, aby se znovu závazně podrobili smlouvě Zákona a tím závažně omezili svoji svobodu v Kristu. Proč byl tento nátlak tak zákeřně nebezpečný? Vždyť přece nešlo o nic víc, než vzít ten samý, Bohem posvěcený Zákon, který kdysi slavnostně předal Mojžíšovi, a začít ho uplatňovat pro křesťany. Co na tom mohlo být špatného a proč Pavel trval na tom, že by zavedení tohoto Zákona vedlo „k opětnému svázání otrockým jhem?“

Toto nebezpečí částečně spočívalo v tom, že podřízenost takovému zákonu by s sebou nevyhnutelně přinesla uspořádání, ve kterém by opět začali hrát závažnou roli muži, kteří by plnili roli vykladačů zákona. Jejich rozhodnutí by následně měla váhu závazných pravidel, a bezprostředně poté by následovalo vytvoření soudních orgánů, neboli církevních soudů, které by dohlížely na dodržování vydaných pravidel, případně jejich vynucování a nakonec trestání těch, kdo by se příkazům nepodrobili. Neznamenal by to nic jiného než návrat ke kněžskému prostřednictví, tentokrát ale nad křesťany, ačkoli ti měli mít pouze jediného Kněze a Prostředníka, Božího syna. (4) Jaké tedy mohly být důvody, které v prvním století vedly některé muže v křesťanských sborech k touze znovu zavést dodržování zákona? Není sporu o tom, že ať vědomě nebo podvědomě, tyto muži chtěli získat kontrolu a autoritu nad ostatními. Toužili po získání moci nad svými bližními, a vytvoření mezistupně mezi spolukřesťany a jejich oprávněnou Hlavou, Ježíšem, představovalo jeden ze zaručených způsobů, jak takovou moc získat. Jejich nechvalné jednání naplnilo Pavlova prorocká slova ve Skutcích 20:29,30:

Vím, že po mém odchodu vstoupí mezi vás utlačující vlci a nebudou něžně zacházet se stádem, a z vás samotných povstanou muži a budou mluvit převrácené věci, aby za sebou odvedli učedníky. (5)

Jejich argumenty vypadaly hodnověrně, zdály se logické, a jak vidíme z Pavlových slov, mnozí se nechali přesvědčit a přijali tento druh výkladu jako pravdu božího slova. Zástánci dodržování zákona například mohli druhé přesvědčovat o tom, že Bůh vyžaduje spravedlnost a svatost – což je jistě pravda – a že bez zavedení nějakého zákona v tomto punktu, hříšní lidé sklouznou do nepravostí. To se samozřejmě může stát mnoha, možná většinou, lidí, ale v žádném případě by se to nemělo stát opravdovému křesťanovi. Jako první krok pro dosažení svého cíle si zákoníci zvolili vynucování obřízky, zavedené před dvěma tisíci lety v Abrahamově době. Nehodlali ale zůstat pouze u ní a postupně ke svým požadavkům navrhovali další a další rysy zákona, o kterých prohlašovali, že jsou rovněž nezbytné k dosažení spravedlivého postavení před Bohem a k uchování čistoty sboru. (6)

Je patrné, že nejzávažnější nebezpečí spočívalo ve způsobu, kterým přehnané zdůrazňování zákona měnilo vztah křesťana k Bohu, k němuž mělo docházet jedině prostřednictvím Krista a dále ve způsobu, kterým se měnil pohled na základ křesťanské naděje a na to, jaké činnosti jsou vlastně službou Bohu, kterou by On schvaloval. Pavel jasně rozpoznával takový kurs jako závažné porušení a popření původního dobrého poselství, jehož kázáním byl Bohem a Kristem pověřen. (7) V následující pasáži Písma zcela jasně vysvětlil, o jaký závažný rozdíl se jedná:

Vy, kteří se snažíte nalézt spravedlnost ze zákona, se takovým jednáním odcizujete Kristu; odpadáváte od boží milosti. Ale my vírou dychtivě očekáváme, skrze Ducha, spravedlnost, ve kterou doufáme. Protože v Kristu ani obřízka, ani neobřízka, nemají žádnou hodnotu. To jediné, na čem opravdu záleží, je víra, která je vyjádřena prostřednictvím lásky. (8)

V těchto několika slovech, „víra, která je vyjádřena prostřednictvím lásky“, inspirovaný autor shrnuje ústřední myšlenku křesťanského života. K tomuto životu nás nemůže nutit obava, zda dodržujeme pravidla, ani to, zda nás za jejich dodržování druhí budou schvalovat, a už vůbec ne negativní pocit strachu, že za porušení předepsaných pravidel a nařízení bude následovat předvolání před právní výbor. Muži a ženy jsou ke křesťanskému způsobu života podněcováni vírou a láskou. Víra a láska jsou tou pozitivní silou, která nejenom působí proti našim sklonům k hříchu, ale zároveň nás také povzbuzuje ke znamenitým skutkům, které jsou ovocem nenarušeného vztahu k Božímu synu.

Příklad z rodinného prostředí snad může pomoci jako znázornění, které by ještě výrazněji ukázalo, v čem spočívá rozdíl mezi životem pod zákonem a životem pod boží milostí – k jakým odlišným výsledkům tyto odlišné přístupy nakonec vedou.

Představte si domov, ve kterém manžel je zároveň otcem i rozhodujícím živitelem rodiny. Řekněme, že by se rozhodl prokázat schopnost řídit svoji domácnost prostřednictvím mnoha různých zákonů a vymezením pravidel, které má jeho žena dodržovat. Například jakým způsobem, v jakém dnu týdne, a přesně v kolik hodin by se měla starat o rodinu a domácnost – kdy uklízet dům, kdy nakupovat, kdy vařit, kdy prát a žehlit, kdy ukáznovat děti. Není sporu o tom, že takový manžel by mohl žít ve velmi uspořádaném domově, ve kterém by se všechno odehrávalo podle jeho rozvrhu. Dá se ovšem také se značnou jistotou říci, že manželka tohoto pána domu by ke štěstí měla velmi daleko. On sám by ještě mohl prožívat určitý druh uspokojení z toho, že díky tomu, že ho ostatní poslouchají, všechno v rodině běží jako na drátkách, podle předem daného seznamu pravidel, přesně tak, jak on to požaduje. Bohužel, tento muž by nikdy nebyl schopen zjistit, zda ti, kteří se mu podřizují, se mu podřizují proto, že ho mají rádi.

Představme si teď manžela, který věří v moc lásky a laskavosti, manžela, který netrpí falešnou představou, že jeho manželka je povina ho poslouchat. Naopak, svojí ženy si váží a věří jí, nepochybuje o její inteligenci a její schopnosti dobře spravovat domácnost na základě vlastní úvahy a osobní iniciativy. Manžela, který věří, že jeho partnerka má stejný zájem jako on na tom, aby jejich společný život byl úspěšný a podle tohoto poznání s ní také jedná. I tento domov bude zřejmě uspořádaný a dobře udržovaný. Jak šťastně, uvolněně, svobodně se v něm ale bude žít - na rozdíl od toho předcházejícího! Takové příjemné ovzduší vznikne proto, že manželé spolu o věcech diskutují a snaží se dávat přednost společným závěrům a rozhodnutím, spíše než by všechno podřizovalo tomu, co řekne muž, protože „on si myslí, že to tak má být“. Aniž by bylo vydáno jediné pravidlo nebo nařízení, domácnost, kterou chválíme, bude čistá, jídlo včas a dobře připravené, šaty vyprány a vyžehleny, děti poslušné, vázící si a respektující svého otce. Teprve tehdy hlava rodiny může pociťovat opravdové uspokojení a radost a vědomí, že všechno je, jak má být, protože jeho žena ho miluje, chce s ním být a na její rodině jí opravdu záleží.

Jak patrně, navenek se obě rodiny mohou zdát stejné. Ale co se v nich odehrává, je od sebe na hony vzdáleno, a klíč k propasti, která je od sebe odděluje, spočívá v motivaci a v duchu, kterými se výsledků dosahuje. A stejně propastně rozdílný je život dvou křesťanů, z nichž jeden je ovládán zákonem, a druhý Kristem a boží nezaslouženou laskavostí, jenž skrze něj přichází.

Kdo nevidí Boží moudrost v Jeho jednání? Láska a víra jsou ve skutečnosti Božími „pravidly“, která zasahují do hloubi našich myšlenek a srdcí. Mohou postihnout každou oblast našeho života způsobem, kterému se pravidla a zákony nikdy nemohou ani přiblížit. Vždyť jediné proto, že mu nic není nařízeno, ocitá se křesťan v postavení, ve kterém se chová tak, jak ho vede jeho srdce. A to se také u Boha počítá, nic víc a nic méně.

Čím déle jsem byl členem vedoucího sboru svědků Jehovových, tím palčivěji jsem tuto spornou otázku pociťoval. Shledával jsem, že při zasedání vedoucího sboru je

nepoměrné množství času věnováno rozhodování o tom, podle jakých pravidel se má řídit soukromý život jednotlivců. Viděl jsem, jak jedno nařízení vede k problémům, jejichž řešení si vyžaduje vydání dalšího nařízení, kterým by se pak konečně dalo posoudit, zda druzí jednají správně. Tak jsme se usnesli, že jediné budou-li druzí poslouchat námi vydané pokyny, budou moci být počítáni za spravedlivé před Bohem. Nemohl než jsem se ptát: Proč bychom to takto vůbec měli dělat? Máme my, velmi úzká skupina mužů, skutečně oprávnění od samotného Boha, abychom toto dělali? Jaká je naděje, že tímto jednáním prospíváme těm, kterým máme sloužit?

Pochopil jsem hloubku celého problému až v okamžiku, kdy jsem si uvědomil, že biblická svoboda v našich životech není pouze svobodou od nadvlády Mojžíšského zákona. Nikoli, biblickou svobodou je míněno takové pojetí svobody, ve kterém do našeho života nezasahuje žádná soustava zákonů. Jsme svobodní, když naše jednání není vynucováno žádnými pravidly. K dosažení schváleného postavení ve křesťanském sboru existuje cesta, která je vznešenější než cesta zákonů a pravidel. Osvobození člověka od pravidel je klíčem, který činí křesťanskou svobodu možnou, dosažitelnou a žádoucí.

Zákony a pravidla samy o sobě nejsou špatné. (a mnoho lidí by se bez nich neohlíželo vůbec na nic). (9) Ale láska a víra se nad nimi tyčí jako věž. Láskou a vírou lze dosáhnout nesrovnatelně víc než zákonem a pravidly. Srdce toho, kdo věří a miluje, oplývá duchovní správností a spravedlností. Neboť komu bychom více důvěřovali, koho bychom více uznávali, a koho bychom si více vážili: člověka, který říká, že se nedopouští špatnosti, „**protože je to proti zákonu**“, nebo člověka, který se špatnosti nedopustí, „**protože takové jednání by bylo kruté a bezbožné**“? V prvním případě vidíme někoho, koho zajímá pouze zákon a jeho dopad, ve druhém případě hledíme na člověka se srdcem na správném místě.

Když Bůh uzavíral s Izraelity smlouvu, nepovolával jednotlivce, ale celý izraelský národ, lidi dobré i špatné, věřící i lhostejné, každého bez výjimky. Podle toho také vypadalo duchovní nasazení tohoto národa jako celku, ať v době povolání nebo později. Zákon se pro ně jevil jako nezbytný a sloužil jako vychovatel, který je měl vést k Mesiášovi – stejně jako „pedagogové“, v dávných dobách vedli děti k jejich učitelům. (10) Zákon učinil hřích Izraelitů zřetelným, ukázal jejich neschopnost se z něj vymanit a zdůraznil potřebu vykupitele. (11) Byl stínem budoucích věcí, a v symbolech předstínil skutečnost, která nastala v Kristu. (12) Izraelský národ by bez zákona po 1500 letech existence zcela ztratil uspořádání, do kterého jej uvedl Bůh, a tak by Mesiáš ani neměl kam přijít a kde být rozpoznán. Bůh však povolává křesťany na zcela jiném základě. Bůh je k sobě zve nikoli v rámci beztvarého celku, v němž by se ocitli narozením. Zve je k sobě jednotlivě, každého zvlášť Kristovým prostřednictvím, podle stavu jejich srdce a jeho touhy. Jejich učitel již přišel, a křesťané nepotřebují žádného dalšího vychovatele, aby je k němu dovedl. Nejsou již „**pod zákonem**“, ale „**pod boží milostí**“, pod boží nezaslouženou laskavostí. Odevzdali se Bohu, a jeho Duch je motivuje. (13) Působení božího ducha je nesrovnatelně jistější ochranou před špatným jednáním než litera zákona nebo souhrn pravidel, a je také mocnější silou při vedení k dobrému jednání. Pokud tuto skutečnost někdo nechápe, pak bohužel také vůbec nerozumí tomu, o čem je dobré poselství. Kromě toho, že si takoví lidé neváží nabízené svobody, jejich postoj rovněž naznačuje, že přezíravě odmítají jak Kristovu oběť, tak i jeho nabídku nadále již „nežít pod zákonem, ale pod nezaslouženou laskavostí“.

Stejně jako v mnoha jiných oblastech života, i pro náboženství platí výrok, že „cenou za svobodu je nikdy neustávající bdělost“. Ke ztrátě křesťanské svobody často dochází nikoli v důsledku jejího násilného odejmutí, ale spíše jejím nenápadným, postupným odebíráním. Krok za krokem vede k tomu, že křesťané dovolují jiným, aby za ně přebírali jejich svědomí, a aby za ně mysleli a činili rozhodnutí. Najednou už to není tak, že by křesťan sám studoval boží slovo, že by jeho srdce bylo ovlivněno jeho samostatným studiem Bible, nebo že by jeho

víra byla výsledkem tohoto nezávislého studia. To, čemu v důsledku věří, je víra přejatá z druhé ruky, která je produktem uvažování a dovozování jiných. Pokud k tomuto procesu dojde, lhotejno z jakého důvodu a do jakého stupně, pak to znamená zřeknutí se práv dědičně spjatých s křesťanskou svobodou, a také to znamená, že jsme tím omezili hodnotu naší víry a lásky a schopnost je plně vyjádřit. Plné vyjádření víry a lásky totiž musí vycházet z našeho srdce a být dobrovolné, a to je možné pouze v prostředí křesťanské svobody. Neboť „kde je Duch Páně, tam je svoboda“. (14)

Je možné po pravdě říci, že taková křesťanská svoboda je podporována v organizaci svědků Jehovových? Dochází v jejich sborech k projevům lásky a víry, jež spontánně plynou z vnitřního přesvědčení a nejsou vynuceny vnějším nátlakem? Jsem toho názoru, že důkazy svědčí o tom, že tomu tak není. Také léta strávená ve vedoucím sboru svědků Jehovových mě osobně přesvědčila, že tomu tak není. Všichni svědkové určitě nejsou ovlivněni stejnou mírou. Někteří se s organizačním nátlakem vyrovnávají lépe. Lépe vzdorují zasahování do svého soukromí a ze všech sil se snaží vyhýbat úzkoprsému pojetí víry a zkostnatělosti, která je důsledkem přiděleného myšlení. Umí být nenucení a jednají s volností, která je pozoruhodná. Váha důkazů ale ukazuje, že tak dokáží jednat, **nikoli v důsledku vlivu** organizace, ale **navzdory** jejímu působení. Ačkoli tato situace se netýká výlučně svědků Jehovových, domnívám se, že všichni z nich jsou tomuto nezdravému tlaku vystaveni, a všichni jsou jím negativně ovlivňováni. Postoj, který je jim vštěpován, není založen na pravdě – na pravdě, která osvobozuje – ale na jejím pokřivení. A zkreslená pravda, která je jim předkládána, nevyhnutelně zkresluje jejich porozumění toho, co znamená následovat Božího syna. To jim také brání, aby do nejvyšší možné míry sami napodobovali jeho vlastnosti. Proto nemohou napodobit mnohé jeho projevy lásky a víry, ke kterým by je jinak jejich srdce vedlo, a namáhají se v oblastech, pro které ani oni sami nevidí biblický důvod. Tak či onak, do míry menší nebo velké, ztrácejí křesťanskou svobodu. Hluboká pravda, že „když nás Kristus osvobodil, tak také chtěl, abychom zůstali svobodní“, je pro ně zahalena nebo o ní již vůbec neví.

Tato situace má více než jeden důvod. Příští kapitola bude zaměřena na jednu z hlavních příčin.

BOŽÍ SDĚLOVACÍ PROSTŘEDEK

O všem se přesvědčujte. Držte se toho, co je dobré.
- 1 Tesaloničanům 5:21, *New International Version*

Drazí a milovaní přátelé, nevěřte vždy všemu, co uslyšíte, jenom proto, že někdo vám bude říkat, že je to poselství od Boha: ověřte si to, a pak uvidíte, zda je to opravdu od Něj.
1 Jana 4:1, *The Living Bible*

Významý britský badatel 18. století, který byl zároveň náboženským představitelem známým pro svoji lásku k občanské a církevní svobodě, prohlásil s neobyčejným důrazem:

Váha autority je největším a nejnesmířitelnějším nepřítelem pravdy a uvažování, kterou tento svět jenom může poskytnout. Všechny jeho ostatní zbraně, ke kterým patří sofistika, odstíny hodnověrnosti, umění klamat nebo vychytralé přesvědčování, kterými vládne šikovný debatér, mohou být odhaleny a použity ve prospěch té samé pravdy, jež jimi má být potřena; ale proti váze autority není obrany.

Pokud je autorita, neboli pověření z vyššího zdroje, opravdu odvěkým nepřítelem pravdy, pak je také odvěkým nepřítelem svobody, protože pravda je primárním zdrojem svobody, pravda je to, co „nás činí svobodnými“. Když je omyl donucen čelit pravdě v rovnocenném souboji, pak vděčně nachází svoji oblíbenou zbraň a pevné útočiště v použití váhy „autority, neboli pověření z vyššího zdroje“. Je proto dobré si stále připomínat, že takzvaný vyšší zdroj je mnohdy pouhým synonymem pro omyl samotný.

Je známou skutečností, že zvláště pro ty, kdož přijmou pozemskou církevní autoritu jako směrodatnou, je poměrně snadné odmítnout cokoli, co je v rozporu s touto autoritou. Nezáleží přitom na síle biblických textů, na přesvědčivosti logických argumentů, na důkazech samotných – vše se dříve nebo později zamítá s odvoláním na zvláštní pověření dané náboženské autority, která jediná, v očích svedeného, je měřítkem pravdy. Je nesmírně smutné, že naprostá většina svědků Jehovových šmahem odmítne cokoli, co není v souladu s názorem jejich vedení, protože toto vedení jim prostě říká, že to mají odmítnout. Tečka. Není o čem mluvit. Ne, není, ale zároveň nelze popřít, že v tom případě je zřetelné, že ti, kdo takto smýšlí, nikdy nemohou svobodně posoudit, zda je předkládaná informace faktická nebo falešná, nebo zda je pro ně přínosem či na újmu.

Samozřejmě, výše uvedené platí nejenom pro svědky, ale pro každého, kdo dovolí, aby se pozemská církevní autorita pro něj stala konečným arbitrem správného nebo špatného.

Pokud je jeho volbou to, že nechá tuto vyšší moc, aby za ně myslela, mluvila a rozhodovala, pak pro něj pochopitelně žádný argument, který neodpovídá dokazování této autority, není důležitý, protože „proti váze autority není obrany“. Je přitom typické, že zástupci Boha na zemi nemusí druhým zdůvodňovat, proč něco zamítají nebo naopak přijímají, nebo vyvracet nějaké argumenty. Buď odsoudí nebo posvětí. To je základní problém, tak jak jej já osobně vnímám, a dokud člověku toto nedojde, obávám se, že jenom málo mu vůbec kdy dojde. Alespoň tak tomu bylo v mém případě.

Lidé si nemohou osobovat větší nárok na autoritu, než když o sobě prohlašují, že mluví z Božího pověření. Leda snad, že by o sobě tvrdili, že nejenom mluví z Božího pověření, ale že nikdo jiný to nedělá, **a že oni jsou jediní, koho Bůh používá, aby lidstvu sdělil svůj vůli**. Pokud by vůbec existoval člověk nebo skupina lidí, kteří by tímto vesmírným úkolem byli pověřeni, pak bychom předpokládali, že samotná podstata tohoto úkolu naplní jeho nedokonalého a hříšného nositele pokorou a bázní.

Pokusme se o znázornění a řekněme, že nějaký král vyslal svého otroka, aby druhým oznámil jeho vůli. Tento otrok by se ale zhlédl ve své vlastní důležitosti, usoudil by, že pokora je věcí minulosti, a začal by ke královi poselství dodávat svoje vlastní dodatky. Zároveň by ovšem trval na tom, aby bez výjimky všichni, kdo ho uslyší, bona fide přijali jím upravenou královskou zvěst. A každý, kdo by se ho náhodu odvážil zeptat na něco z jeho vlastní zvěsti, by upadl v nemilost, a byl by pro příště poučen, že o slovu královského posla nikdo nikdy nepochybuje.

Pokračujme ve znázornění, a přestavme si jiného posla v téže situaci. Posla, kterého ani na vteřinu nenapadne přidat ke královi poselství něco ze své hlavy a proto může s každým o králově poselství mluvit, aniž by se cítil ohrožen tím, že případné otázky odhalí jeho skvělé nápady. Naopak, místo aby tento věrný otrok nahlížel na otázky jako na projev nedůvěry ke své osobě (je přeci jenom pouhý otrok) vítá je, protože chápe, že tazatelé se prostě chtějí ujistit, že dobře rozumí vůli jeho Pána.

Společnost Strážná věž opakovaně prohlašuje, že to, co nechává zaznít, rozhoduje o životě a smrti posluchačů. Tato organizace nijak neskrývá, že je vyvolená Bohem, svrchovaným vládcem vesmíru, že její poselství je Jeho poselstvím celému lidstvu, a že bude zničen každý, kdo tomuto poselství nenaslouchá. Dlužno dodat, že i jiné náboženství zaujímají stejnou pozici.

Jenom málokdo by usoudil, že tak závažné poselství by mělo být přijato bez podrobnějšího zkoumání. Když o tom přemýšlíme, toto tvrzení je tak omračující, že si jeho přijetí vyžaduje hodně opatrnosti. A nejedná se tady jenom o lidský faktor. Samotná úcta k Bohu vyžaduje, abychom se ujistili, že hlásaná zvěst má jeho schválení, a že nebyla nijak upravená nebo rozšířená. Vskutku, čím více si vážíme Boha, tím více o takovém závažném poselství budeme přemýšlet.

Kdyby to po mně někdo požadoval, mohl bych bez váhání přísahat na to, že společnost Strážná věž považuje sebe sama za jediný pravý Boží sdělovací prostředek na zemi. Z jejího pohledu není nejmenších pochyb o tom, že kdo odmítá její poselství, odmítá poselství Boží. Soudní proces, který se odehrál ve Skotsku v roce 1954, dokumentuje, co se podle této organizace stane těm lidem, kteří odmítnout to, co se právě hlásá. Tento soudní spor, známý jako Walshův spor, řešil otázku, zda jednomu z takzvaných předsedajících dozorců Společnosti ve Skotsku může být přidělen titul oficiálního církevního představitele. Od svého strýce (nyní prezidenta Společnosti), jsem v minulosti často slýchal o tomto procesu, ale až teprve potom, co jsem na vlastní oči mohl studovat soudní zápis, jsem si plně mohl uvědomit, jakých dalších otázek se spor dotýkal.

S povolením skotských úřadů si v následujících řádkách dovoluji uveřejnit záznam se soudního jednání. (5) Fred Franz, o němž jsem se zmínil, byl v té době zastupujícím prezidentem Společnosti, a je uveden jako první svědek. Níže uvedený soudní záznam je jeho vlastní výpověď. Pokud uvidíte podtržený text, jedná se o mnou provedené zvýraznění. V původním záznamu text podtržen nebyl. Písmeno „D“ je místo slova „dotaz“, a písmeno „O“ je místo slova „odpověď“.

- D. Kromě časopisů, které vycházejí v pravidelných intervalech, také, čas od času, vydáváte krátká teologická pojednání a knihy?
- O. Ano.
- D. Rozumím tomu správně tak, že v těchto publikacích vyjadřujete vaše nauky?
- O. Ano.
- D. Tyto nauky, jsou závazné pro členy vaší Společnosti?
- O. Ano.
- D. Pro upřesnění: Je přijetí těchto nauk pro vaše členy dobrovolné nebo je jejich přijetí nutností pro ty, kdo chtějí zůstat členy vaší Společnosti?
- O. Je to nutností.

Podle tohoto přísedního svědectví Freda Franze, představitele společnosti svědků Jehovových, každý, kdo chce zůstat svědkem Jehovovým, nemá jinou možnost, neboli, vyjádřeno jinými slovy, nezbyvá mu nic jiného, než se ztotožnit se všemi výroky publikovanými touto společností. Jejich přijetí je striktně vyžadováno. Důsledky tohoto přístupu jsou rozvedeny v následujícím úseku svědectví:

- D. Očekáváte tedy, že na základě vašeho učení na zemi bude existovat zcela nové společenské uspořádání.
- O. Ano. Na obnovené zemi bude společnost Nového světa ovládaná novými nebesy, protože stará země a stará nebesa pominou v Armageddonu.
- D. Tito obyvatelé nové země, to budou výlučně svědkové Jehovovi?
- O. Na začátku půjde výlučně o svědky Jehovovi. Členové pomazaného ostatku očekávají, že přežijí Armageddon společně s velkým zástupem jiných ovcí. Pomazaný ostatek bude po Armageddonu na zemi dočasně, než ve věrnosti dovrší pozemský běh a zemře, ale jiné ovce, budou-li poslušni Boží vůle, budou na zemi žít věčně.

Pozitivní reakce na poselství svědků je tedy otázkou života a smrti, protože ti, kteří přežijí Armageddon, budou sestávat „výlučně ze svědků Jehovových“. Co se ale stane, když nějaký člen sboru odmítne, na základě svého svědomí, určitou učení organizace, protože bude přesvědčen, že toto učení postrádá zdravý biblický základ, a bude následně vyloučen? Jaké je oficiální učení Společnosti ohledně vyloučených osob, které se nevrátí zpět k organizaci? Přísežné svědectví dále pokračuje:

- D. Když se to zdá být nutné, dochází k nějakým disciplinárním opatřením?
- O. Ano, dochází.
- D. Nebudu zacházet do velkých podrobností, ale přesto se zeptám: Jsou některé přesupky tak velké, že dojde k vyloučení bez možnosti návratu?
- O. Ano. Exkomunikace může vést k naprostému zničení vyloučeného; pokud dotyčný nezmění své jednání, a bude žít mimo naši organizaci, pak pro něj není žádná naděje na život v novém světě, a pokud někdo svým jednáním hřeší proti svatému duchu, pak neexistuje možnost návratu.

Právní zástupce britské vlády později uvedl určité nauky, které mezitím organizace Strážná věž odmítla, a mezi jinými doložil i zcela specifické výpočty. Pak se zeptal, co se dělo s někým, kdo na rozdíl od společnosti tvrdil, že se jedná o omyl, a mylnou nauku odmítl přijmout? Jaký byl postoj organizace k takovému jedinci? Dočteme se o tom v následující pasáži:

- D. Není tomu tak, že pastor Russell počítal s rokem 1874?
- O. Ne.
- D. Není tomu tak, že stanovil datum před rokem 1914?
- O. Ano.
- D. Jaké datum určil?
- O. Určil, že konec časů pohanů bude v roce 1914.
- D. A není-liž pravda, že pro něj rok 1874 představoval důležité datum?
- O. Chápali jsme to tak, že rok 1874 byl rokem Ježíšova duchovního příchodu.
- D. Říkáte, „chápali jsme to tak“?
- O. Tak to říkám.
- D. Přijetí tohoto učení bylo vyžadováno všemi svědky Jehovovými?
- O. Ano.
- D. Ale už to neučíte, že ne.
- O. Ne.
- D. Pastor Russell založil tuto nauku na výkladu Daniela, pravda?
- O. Částečně.
- D. A zejména Daniel, kapitola 7, verš 7 a Daniel, kapitola 12, verš 12?
- O. Daniel 7:7 a Daniel 12:12. Co jste říkal, že založil na těchto verších?
- D. Rok 1874 jako klíčové datum a datum druhého příchodu Krista?
- O. Ne
- D. Co jste to tedy vlastně říkal o tomto datu. Asi jsem vás správně nepochopil.
- O. Nezaložil rok 1874 na těchto verších z Daniele.
- D. Založil ho na těchto verších a na názoru, že Rakousko-německá říše začala existovat v roce 539?
- O. Ano. Rok 539 bylo datum, které použil ve svých výpočtech. Ale rok 1874 na tom nebyl založen.
- D. Ale byl to výpočet, který dnes již Výbor ředitelů společnosti neuznává?
- O. To je pravda.
- D. Takže mám pravdu, chtěl bych se jenom ujistit, vymezit přesněji tu pozici; bylo to naprosto závazné pro svědky přijmout tento chybný výpočet?
- O. Ano.

- D. Takže to, co je dnes Společností publikováno jako pravda, se může za pár let změnit a být označeno jako omyl?
- O. To se uvidí.
- D. A mezitím, jak dříve tak nyní, všichni svědkové Jehovovi budou lpět na omylu?
- O. Je možné, že budou lpět na nesprávném uplatnění Písma.
- D. Na omylu?
- O. Na omylu.

Posléze opět přišla na řadu otázka, jak velká je autorita, která je přisuzována publikacím Společnosti strážná věž. Zástupce prezidenta v jedné chvíli uvedl, že „nikdo není

nucen /výklad/ přijmout“, ale jak z jeho přísedného prohlášení dále uvidíme, nakonec se opět vrátil k původnímu svědectví:

- O. Když někdo chce být jmenován Služebníkem sboru, musí dobře porozumět obsahu těchto knih.
- D. Ale co křest, neznámá křest, že někdo je jím jmenován Služebníkem?
- O. Ano.
- D. Tudíž, než je pokřtěn, dotýčný musí znát tyto knihy?
- O. Musí rozumět Božím předsevzetím tak, jak jsou vysvětlena v těchto knihách.
- D. Vysvětlena v těchto knihách, myslíte, vysvětlena jako výklad Bible?
- O. Tyto knihy vykládají celé Písmo.
- D. Myslíte to tak, že jsou závazným výkladem?
- O. Předkládají Bibli nebo názory, kter jsou v ní, a čtenář zkoumá ty názory, a pak je porovnává s Bibli, zda v ní nalézají oporu.
- D. Co že čtenář dělá?
- O. Zkoumá ty názory, zda nalézají oporu v Bibli. Jak to prohlásil apoštol: „Přesvědčujte se o všem. Dobrého se držte“.
- D. Rozumím tomu tak, a prosím opravte mě, pokud se mýlím, že svědek Jehovův musí přijmout jako pravdu Písmo a jeho výklad, tak jak je uveden v knihách, o nichž jsem se zmínil?
- O. Ale on k tomu není nijak nucen, má křesťanské právo zkoumat Písmo a potvrdit si, že výklad mu odpovídá.
- D. Ale jestliže dospěje k tomu, že Písmo nepodporuje výklad, nebo výklad nepodporuje Písmo, jaké má možnosti?
- O. Biblický text je tam uveden, aby podpořil ten výklad. Proto tam je.
- D. Ale má dělat ten, kdo si myslí, že si Písmo a výklad v těchto knihách navzájem odporují?
- O. Takového člověka byste mi nejdříve musel ukázat, a pak bych vám mohl odpovědět, pak bych vám odpověděl.
- D. Chcete tím naznačit, že jednotlivec má právo číst ty knihy a Bibli a vytvořit si vlastní názor, svůj vlastní výklad svatých Písem?
- O. Když
- D. Odpověděl byste prosím ano nebo ne, a potom svoji odpověď upřesnil?
- O. Ne. Nemá /to právo/. Chcete upřesnění hned?
- D. Ano, prosím?
- O. Biblický text je uveden pro podporu výkladu, a tak když si čtenář vyhledá ten text a ověří si jeho výklad, tak se mu objasní celkový biblický pohled, biblické porozumění, právě jak je to uvedeno ve Skutcích 17, verš 11, že Berojané byli ušlechtlejší než lidé Tessalonice, protože obdrželi slovo s větší dychtivostí, a denně zkoumali Písmo, zda tomu tak je.
- D. . Svědkovi nezbývá než přijmout jako závazné, co je publikováno ve Strážné věži nebo v Informátorovi nebo v Probudte se! včetně veškerých pokynů, které jsou mu v těchto publikacích určeny, není-liž pravda?
- O. Musí to přijmout

.....

- D. Jestliže se někdo na světě nachází v situaci, že má pouze Bibli a nemá přístup k traktátům a publikacím vaší Společnosti, má nějakou naději na záchranu?

- O. Tak je závislý na své Bibli.
- D. Bude si ji moci vyložit správně?
- O. Ne.
- D. Nechci si s vámi začít vyměňovat biblické texty, ale neřekl Ježíš, že „Žádný, kdo ve mě věří, nezemře, a ten, kdo ve mě věří, vůbec nikdy nezemře?“
- O. Ano.

Z výpovědi tohoto svědka je patrné, že poselství, které Boží sdělovací prostředek ve Strážné věži oznamuje, je v tomto 20. století jediným možným způsobem, kterým lidé na zemi mohou získat biblické poznání. Pokud jej někdo v tomto znění nepřijme, přivolá na sebe božský hněv, a jistou smrt.

Zatím jsme se ale seznámili se svědectvím pouhého jednoho muže, Freda Franze, zastupujícího prezidenta Společnosti. K soudu do Skotska se dostavili další dva vrcholní představitelé z ústředí organizace. Odpovídala jejich prohlášení výrokům Freda Franze? Jedním z těchto představitelů byl právní zástupce Společnosti, Hayden C. Covington. Níže uvádím ze zápisu, jak vypovídal.

V náboženských otázkách je životně důležité mluvit pravdu, souhlasíte?

S tím mohu jenom souhlasit.

Podle vás, řekl byste, že ve výkladu nauk, čas od času, může dojít ke změnám?

O tom není sporu. Jak tomu my rozumíme, ke změnám ve výkladu Bible bude docházet.

Jak se proroctví naplňují, náš pohled se upřesňuje.

Ohlašovali jste, promiňte mi ten výraz, falešné proroctví?

My jsme – ne, nemyslím, že bychom ohlašovali falešné proroctví, ale řekl bych, že některá naše prohlášení byla nepřesná, tak bych je nazval, chybná.

V současné situaci na světě, není to životně důležité, vykládat na základě faktů, kdy nastal Kristův druhý příchod?

To je pravda, a my vždy usilujeme o to, abychom předtím, než ji vyřkneme, pravdu znali.

Vycházíme z nejlepších informací, které máme k dispozici, ale nemůžeme čekat, až budeme dokonalí; kdybychom na to čekali, nikdy bychom nic neřekli.

O tom bych chtěl mluvit trochu více. Hlásali jste, jako skutečnost, které musí věřit každý svědek Jehovův, že Pánův druhý příchod nastal v roce 1874?

To mi není známo. O tom nic nevím.

D. Slyšel jste, co prohásil pan Franz?

O. Vím, co přísežně prohlásil, ale o tom, co říkal, já nic nevím, myslím o té tématice, takže se k tomu mohu vyjádřit asi jako vy, z toho, co jsem slyšel, že on říkal.

D. Mohl byste mě z toho vynechat?

O. To je můj zdroj informací, co jsem slyšel u soudu.

D. Studoval jste literaturu vašeho hnutí?

O. Ano, ale ne všechnu. Nestudoval jsem sedm svazků „Studie Písem“, a nestudoval jsem ten námět, o kterém nyní mluvíte, rok 1874. O tom mnoho nevím.

D. Berte to tak, že já vám říkám, že vaše Společnost autoritativně prohlašovala, že ke Kristovu druhému příchodu došlo v roce 1874.

O. I když vezmu ten předpoklad jako skutečnost, pořád je to hypotetické prohlášení.

D. Nicméně, bylo to ohlašování falešného proroctví, nebo ne?

O. To bylo ohlašování falešného proroctví, bylo to nesprávné prohásení, bylo to chybné prohásení ohledně naplnění proroctví, které bylo falešné neboli chybné.

D. A všichni svědkové Jehovovi tomu museli věřit?

- O. Ano, protože je třeba, abyste pochopil, že mezi námi musí být jednota, nemůžeme si dovolit nebýt jednotní, aby se množství lidí vydalo různými směry, armáda má pochodovat v zákrytu.
- D. Vy ale nevěříte ve světské armády, ne?
- O. Věříme v křesťanskou armádu boží.
- D. Věříte ve světské armády?
- O. Nemáme, co k tomu dodat, nekážeme proti armádám, jenom říkáme, že armády, stejně jako národy světa, jsou částí Satanovy organizace, a proto do nich odmítáme vstoupit, nekážeme proti válkám, pouze uplatňujeme naše právo být z toho vyjmuti, to je všechno.
- D. Chtěl vych se vrátit zpět k tématu. Ohlašovalo se falešné proroctví?
- O. S tím souhlasím.
- D. A muselo to být přijato všemi svědky Jehovovými?
- O. Ano, muselo.
- D. Pokud by nějaký svědek Jehovův zastával názor, že je to falešné proroctví, a v tom smyslu se vyjadřoval, pak by byl vyloučen?
- O. Ano. Kdyby o tom pořád mluvil a pořád by dělal problémy. Protože když celá organizace věří jedné věci, i když je to omyl, a někdo začne myslet samostatně, a své názory druhým vysvětluje, dochází k nejednotě a nepokojům, pryč je soulad, pryč je pochodování. Když má dojít ke změně, měla by přijít ze správného zdroje, od hlavy organizace, vedoucího sboru, nikoli zespoda nahoru, protože pak by si každý mohl myslet své, a organizace by se rozložila a vydala by se tisíci různými směry. Naším cílem je jednota.
- D. Jednota za každou cenu?
- O. Jednota za každou cenu, protože věříme a jsme si jisti, že Jehova Bůh používá naší organizaci, vedoucí sbor naší organizace, aby ji řídil, čkoli čas od času dochází k chybám.
- D. Myslíte jednotu založenou na vynuceném přijetí falešného proroctví?
- O. Připouštím, že tomu tak je.
- D. A ten člověk, který, jak říkáte, by vyjádřil svůj názor, že to proroctví je falešné, a byl by vyloučen, ten, pokud by byl pokřtěný, by porušil smlouvu s Bohem?
- O. Přesně tak.
- D. A jak jste včera jednoznačně prohlásil, byl by hoden smrti?
- O. Myslím
- P. Mohl byste prosím říci ano nebo ne?
- O. Bez váhání říkám ano.
- D. A tomu říkáte náboženství?
- O. To je nepochybně náboženství.
- D. A tomu říkáte křesťanství?
- O. Tomu říkám křesťanství.

- D. Ve spojení s omyly, docela podrobně jste byl dotazován na rozdíly v autoritativním výkladu Bible, ke kterým docházelo v průběhu let uplynulých od založení Společnosti, a myslím, že jste souhlasil s tím, že se výklad různil?
- O. Ano.
- D. Také jste docela upřímně souhlasil s tím, že lidé, kteří v jakékoli dané době nejsou připraveni přijmout autoritativní výklad, musí počítat s vyloučením ze Společnosti, a nést všechny duchovní následky, které to pro ně znamená?
- O. Ano, řekl jsem to, a říkám to znovu.

Podle tohoto představitele Společnosti jednota vyžaduje, aby křesťan přijal jako pravdivé to, co jemu z Božího slova vychází jako lež. Je mu málo platné, co z Bible pochopí, protože o tom nesmí mluvit, jestliže to nesouhlasí se závazným učením organizace. Nestačí, že jemu, na základě Božího vlastního slova, ta věc může být zcela jasná. Musí čekat, protože „když má dojít ke změně, měla by přijít ze správného zdroje, od hlavy organizace, vedoucího sboru, nikoli zespoda nahoru.“ Bez ohledu na to, co čte v Bibli, musí čekat na „správný zdroj,“ to jest vedoucí sbor, aby se dozvěděl, co je přijatelné pro jeho víru a o čem může mluvit.

Jaké pro takový pozoruhodný požadavek nacházíme ospravedlnění? „Jednota musí být za každou cenu,“ i kdyby měla být založena na „vynuceném přijetí falešného prorocství.“ Pokud se tím někdo nebude řídit, zasluhuje vyloučení, a je „hoden smrti“. Ve skutečnosti, i kdyby četl zapsaná Mistrova vlastní slova, nemůže je přijmout nebo podle nich jednat, pokud mu ten, kdo se prohlašuje být Pánovým „otrokem,“ říká něco jiného. Takový je organizační rámec, který je prosazován, a se kterým jsme jasně a srozumitelně seznámeni.

Během procesu byl předvolán ještě jeden svědek. Garry Suiter, tajemník a pokladník ústředí, svědčil následujícím způsobem:

- D. Jaké je v tomto ohledu postavení Služebníka Společnosti?
- O. Musí odpovídat požadavkům, o kterých předtím byla řeč, musí být zralý, s pochopením, s duchovním porozuměním, a mít schopnost vycházet se sborem. Jak bylo zmíněno, musí projít Školou teokratické služby, být na čele ve službě dveře ode dveří, musí umět vyučovat a splňovat další požadavky Bible. Chápejte, lidé nemohou stanovit požadavky, které nejsou v Písmu.
- D. Mluvíte v širokých termínech. Ale když na to přijde, v praxi je naprosto nezbytné, aby prošel Školou teokratické služby?
- O. Ano.
- D. A tam je knihovna.
- O. Ano.
- D. Očekává se od takového služebníka, že se podrobně seznámí s publikacemi Společnosti?
- O. To se jistě očekává.
- D. A může, podle názoru svědků Jehovových, opravdu dospět k porozumění Písma, aniž by tyto publikace znal?
- O. Ne.
- D. Jedině, když si přečte ty publikace, pak může mít správné porozumění?
- O. Jedině tehdy.
- D. Nezdá se vám to domýšlivé?
- O. Ne.
- D. Byl jste přítomen, když se zde mluvilo o roce 1874 jako o chybném učení a špatném datu, a roce 1925 jako o chybném datu. Bylo od všech svědků Jehovových, vzhledem k těmto dvěma datům, v době, kdy byla propagována, vyžadováno jejich bezvýhradné, absolutní, přijetí, ano jako absolutní přijetí Pravdy?
- O. To je pravda.
- D. Souhlasíte, že to bylo přijímání omylu?
- O. Ne zcela. Data sama o sobě byla falešná, ale je třeba vidět celkový dopad. Po celou dobu služby svědků Jehovových, od založení Společnosti, Pennsylvánské akciové společnosti, dochází k neustálému obrácení srdcí a myslí lidí k Božímu

slovu a jeho spravedlivým nařízením, a tito lidé dostávají duchovní sílu, aby se zastávali toho, o čem ví, že je to správné, aby vyvyšovali Jehovovo jméno, a aby oznamovali království. Nelze vůbec srovnávat nějaká zanedbatelná detaily, které byly opraveny, s důležitostí hlavní věci, kterou je uctívání Jehovy Boha. V průběhu těchto let bylo toto uctívání vštípeno do mysli svědků Jehovových a nespočetných dalších lidí.

Tajemník a pokladník tvrdil, že „lidé nemohou stanovit požadavky, které nejsou v Písmu.“ Přesto, jak uvádí jeho vlastní přísežné prohlášení, tak i přísežná prohlášení dvou předcházejících úředníků Společnosti, „člověk může dospět k přesnému poznání Písma jedině studiem publikací společnosti Strážná věž.“ A přestože to bylo falešné prorocství, které bylo předkládáno, jeho „bezpodmínečné přijetí jako Pravdy bylo uloženo všem svědkům Jehovovým v té době,“ a o všem tom se dovídáme, že tak to má být, tak je to správné! (4) Tajemník-pokladník prohlašuje, že „je třeba vidět celkový dopad.“ I když organizace hlásala omyly, bylo to v „zanebatelných detailech,“ a proto by měla být posuzována shovívavě – vždyť „důležitá hlavní věc, kterou je uctívání Jehovy Boha,“ byla přece podstatnou součástí vzkazu. A není fér klást podstatné s nepodstatným na jednu úroveň. „Nelze to vůbec srovnávat,“ jak to vyjádřil tajemník-pokladník.

To je v určitém smyslu pravda. Bohužel, svědectví všech tří mužů ukazuje, že zatímco organizace od ostatních požaduje takovou toleranci a vyrovnané rozlišování mezi fakty, bez rozpaků totéž upírá druhým. Zatímco požaduje toleranci ode všech, neposkytuje ji svým členům, kteří mají námitky proti omylnému učení, a nemohou je přijmout. Pro ně má jediný vzkaz: vyloučení, a v biblickém smyslu odříznutí rovnající se smrti. Ironicky, organizaci přitom vůbec nezajímá, že jednotlivci či jednotlivci stále mohou přijímat všechny ostatní hlavní body učení, nebo že stále upřímně a vroucně „uctívají Jehovu Boha.“ Ne, všichni musí bezvýhradně přijímat **všechno**, se vším všudy, jak jim to zástupci boží zrovna předkládají, včetně omylů. Alternativa rovná se vyloučení. Pokud organizace zveřejní omyly, mluví o nich jako o „nepodstatných.“ Paradoxně ovšem, **když někdo tyto samé, nepodstatné omyly nemůže přijmout nebo proti nim uvádí námitky**, stávají se najednou nesmírně závažnými, a jejich trvalé odmítání je dostatečným důvodem k exkomunikaci.

Tato neobvyklá logika by chtěla naznačit, že Bůh je velmi rozezlen na každého, kdo selhává v přijímání omylů, jež samozvaný posel hlásá v Božím jménu, a že Bůh nenachází žádné potěšení v člověku, který trvá na tom, že bude „zkoušet vše, a pak se držet toho správného a pravdivého, co skutečně přišlo nebo přichází od Boha“. Nota bene, Bůh pak poslechne organizaci, a poté, co dojde k vyloučení, neuzná dotyčného za hodného života. Ačkoli se to zdá neuvěřitelné, muži, kteří v tomto smyslu místopřísežně svědčili, nevidí v dané věci žádný rozpor.

Bylo by dobré si připomenout zásadu, která je vyjádřena v knize Přísloví. (5) Tam čteme: „Dvojí druh závaží je pro Jehovu něčím odporným, a podvodné váhy nejsou dobré.“ Zdá se pravděpodobné, že jestliže Bůh přísně požaduje, aby při obchodních transakcích lidé nepoužívali dvojí váhy (podle toho, zda zrovna prodávají nebo kupují), že ještě mnohem přísněji bude vyžadovat, aby lidé nepoužívali jiné váhy pro sebe a jiné váhy pro druhé, když se jedná o prokazování obecné tolerance, a v sázce jsou duchovní zájmy zúčastněných. Posel, který opravdu přišel od Boha, Ježíš Kristus, to vyjádřil takto: „Protože jakým soudem soudíte, takovým budete souzeni; a míru, kterou odměřujete, odměří vám. (6)

Při mnoha jiných příležitostech, nejenom při tomto uvedeném soudním případě, Společnost Strážná věž žádala po svědcích Jehovových, aby přehlédli její omyly, a přitom tvrdila, že tyto chyby byly více než vyváženy mnoha jinými, pozitivními faktory. Ale nikde nevidíme, že by ta samá společnost uplatňovala totéž měřítko na ty, nad kterými má autoritu. Pokud mají odlišný názor, třeba právě v nepodstatné věci, nehledí se na jejich tvrzení jako na „pouhý lidský omyl,“ který bude v průběhu času opraven, ale jako na příčinu k vyloučení. Skutečnost, že celkový pohled nepochybně svědčí o tom, že daný jednotlivec s odlišným názorem vede vzorný křesťanský život, se nijak nepočítá. Každý musí souhlasit s organizací ve všem. Výše uvedená Kristova slova jasně dokládají, že on s takovým křiklavým porušováním zásad rozhodně nesouhlasí.

Soudní proces ve Skotsku a závažné sporné otázky, které se v něm řešily, nedávají prostor pro domněnku, že by příslušní úředníci Společnosti vyjadřovali svůj osobní pohled na věc. A navzdory tomu, že jejich cílem bylo použít proces pro ovlivnění toho, aby svědkové byli uznáni jako tradiční náboženství, a proto i mohli volit opatrnější slova, jejich organizace byla ukázána jako autoritářská a legalistická, s kladením důrazu na vnější dodržování příkazů. Dění, které se v organizaci od té doby odehrálo, toto hodnocení jenom potvrzuje. Moje vlastní zkušenost s vedoucím sborem to potvrzuje.

Některé názory, které úředníci Společnosti během soudního stání vyslovili, nápadně připomínaly výroky vyjádřené Pastorem Russellem o 45 let dříve, v pozdějších letech jeho prezidentství. První prezident Společnosti srovnával, ve Strážné věži z 15. září 1910, hodnotu čtení Bible samotné s hodnotou čtení šesti svazků Studií Písem, které byly jeho dílem. Vyjádřil se takto:

Soudíme, že bychom projevovali značnou nevšímavost vůči Boží prozřetelnosti, kdybychom si nepovšimli směru, kterým se naše učení ubírá jako důsledek toho, že Pán nám v naší době poskytl něco, čemu, kromě za dnů apoštolů, nikdo jiný z lidí, bez ohledu na jejich moudrost, dosud neporozuměl. Každý ať ale o tom smýšlí sám za sebe, a podle toho ať se také chová.

O šesti svazcích Studií Písem se dá říci, že to je prakticky Bible uspořádaná podle námětů, s biblickými texty uvedenými na podporu látky, a proto nebude nijak nevhodné, když tyto svazky pojmenujeme Bible v uspořádaném stavu. Chceme tím vyjádřit, že tyto knihy nejsou jenom komentářem k Bibli, ale **v podstatě jsou Biblií samotnou**, protože byly psány, ne s touhou uvést novou doktrínu na základě vlastního názoru nebo osobní moudrosti, ale ukázat látku zcela ve světle Božího slova. Proto se domníváme, že jejich četba je prospěšná a obsažená poučení jsou nezávadná, a že je tento druh biblického studia doporučeníhodný.

Dále shledáváme, že lidé nejenom nemohou rozpoznat božský plán věků, pokud studují jenom Bibli. Rovněž shledáváme, že pokud někdo přestane studovat jednotlivé svazky Studií Písem, (ačkoli je snad mnohokrát přečetl, ačkoli se s nimi v minulosti důvěrně seznámil, ačkoli je kdysi používal třeba i deset let), **a odloží je a vrátí se jenom k Bibli, stane se mu, že i kdyby předtím deset let Bibli rozuměl, naše zkušenost ukazuje, že do dvou let bude zpět ve stejné temnotě, ze které vyšel. Na druhé straně, bude-li člověk číst Studie Písem včetně odkazů v nich uvedených, i kdyby nepřečetl ani stránku z Bible, bude za dva roky stále ve světle, protože bude mít světlo z Písma.**

„Všichni budou vyučováni Bohem“

Celkem vzato, můžeme uzavřít tvrzením, že bychom nerozuměli ničemu z Bible než tomu, co dosud bylo publikováno. **Proto nechceme mít sklon mařit příliš mnoho času tím, co vidíme, že mnozí lidé dělají, když čtou z Bible kapitulu za kapitolou, a k ničemu jim to není. Tudy se nechceme vydat. Víme, že bychom vlastně Písmo vůbec nestudovali.** Byla by to neplodná cesta, kterou se před námi ubíraly mnozí, když si četli v Bibli. Řekněme proto, že ten samý nebeský Otec, který nás jako své děti provází k současnému poznání pravdy a k současnému porozumění, bude-li mít pro nás nějakou další užitečnou informaci, pak nám ji zjeví zase stejným způsobem jako dosud. **Nevidíme žádnou nutnost číst Nový zákon každý den a každý rok. Nepokládáme to za nezbytnou potřebu. Vidíme, že text, který říká, že „všichni budou vyučováni Bohem,“ ve skutečnosti naznačuje to, že**

Bůh nás svým vlastním způsobem upozorní na určitý náhled na božskou pravdu, který bude zrovna představovat „pokrm v pravý čas pro domácnost víry.“

Studie Písem nejsou náhradou za Bibli

Neříkáme tím, že bychom měli chápat Studie Písem jako náhradu za Bibli. Studie Písem stále odkazují na Bibli a jestliže o tom máte pochybnosti, nebo jestliže vaše paměť selhává, osvěžte si jí a uvidíte, že všechny vaše myšlenky jsou v souladu s Biblí – nejenom v souladu se Studií Písem, ale v souladu s Biblí.

Můžeme k tomu ještě poznamenat, že velmi mnoho přátel v Pravdě se řídí podle pravidla denně přečíst dvanáct stránek Studií Písem. Nevíme o nikom, kdo takto jedná, a ještě využívá i ostatních opatření milosti, která Pán poskytl (Úsvit, a shromáždění svědectví a nedělní shromáždění a shromáždění Poutníků a studia Berejských, Manna atd.), že by opustil pravdu. Naopak, víme ale o mnohých, kteří si myslí, že všechno již dávno věděli, zatímco nevěděli ani polovinu z toho, co si teď myslí, že znali, a tito lidé teď zapomínají další polovinu a klopýtají a propadají se zpátky do tmy.

At si každý dělá, co chce. Když se mu líbí číst znovu a znovu kapitoly, kterým nerozumí ani on, ani ostatní, ať přitom doufá, že přijde na nějakou pravdu. To je jeho věc. Když si to přeje, ať v tom pokračuje. ***Má plné právo se rozhodnout, že chce strávit týdny a roky tímto způsobem, ale je nanejvýš pravděpodobné, že i když náhodou něco objeví, stejně to bude špatně.***

Neslyšel jsem mnoho o výše uvedených výrociích až do roku 1979. Tehdy, během zasedání vedoucího sboru, prezident Franz chtěl zdůraznit jednu myšlenku, a proto uvedl:

Pastor Russell říkal, že pokud by se někdo měl rozhodnout mezi Biblí nebo knihou Společnosti, udělal by lépe, kdyby si vybral knihu Společnosti.

Už i v té době jsem si myslel, že snad není možné, abychom takové prohlášení vůbec opakovali a dokonce mu přisuzovali nějakou váhu. Později, když jsem si tento výrok ve Strážné věži z roku 1910 vyhledal, jsem si říkal, že kdykoli organizace takový výrok opakuje, měla by se přitom pořádně stydět.

Není pochyb o tom, že zmíněná Strážná věž, napsaná Russellem, vyjadřovala myšlenku, že rozeznat Boží předsevzetí z Bible samotné není možné. Kromě toho obsahovala tvrzení, které dokládala mnoha zkušenostmi, že každý, kdo přestane číst Russellovy Studie Písem a bude číst pouhou Bibli, do dvou let upadne do temnoty světa. A naopak. Každý, kdo na dva roky odloží Bibli, a bude číst Studie Písem, zůstane ve světle. Čtení Bible kapitolu za kapitolou nebylo pokládáno za nutné, zatímco denní čtení Studií Písem bylo pochváleno jako využívání Pánových opatření. A jak jinak: než se na pozemské scéně objevily spisy prezidenta Strážné věže, nikdo na světě nemohl opravdu rozumět, o čem Bible je.

Stojí za povšimnutí, že společnost Strážná věž dnes nejenom znovu nevydává žádnou Russellovu publikaci, ale dokonce ani žádnou nemá na skladě. Ale jeho názory z roku 1910 byly v podstatě opakovány úředníky Společnosti ve Skotsku v roce 1954, a znovu na zasedání vedoucího sboru v roce 1979. Rozpoznatelný rozdíl je v tom, že důraz se s uplynulými léty přesunul z jednotlivce na organizaci, přičemž zůstalo tvrzení, že literatura společnosti Strážná věž je nezbytně nutným, doslova a do písmene, nepostradatelným, požadavkem pro porozumění Biblí. Tento požadavek byl přitom dogmaticky rozšířen o výklad, podle kterého je přijetí uvedených nauk jednou z Božích podmínek pro získání života. A na rozdíl od doby Ch. T. Russella, nesouhlas nyní vede k odnětí pospolitosti.

Ještě o něco později, 17. listopadu 1979, kdy jsem odletěl na zónovou návštěvu Západní Afriky, Fred Franz, tehdy již prezident Společnosti, vedl ranní biblickou diskusi pro rodinu v ústředí. Jeden z účastníků si dělal doslovné poznámky, a po mém návratu mi do nich ze zajímavosti nechal nahlédnout:

Dnes zase někteří mluví o tom, že by se měla číst Bible, že bychom měli číst „jenom Bibli.“ Církve křesťanstva doporučují to samé po staletí a jenom se podívejte, k jakému zmatku to vede.

Stojí za to si připomenout, že dávno předtím, než jsme se stali Biblickou a traktátní společností strážná věž, byli jsme Traktátní společností strážná věž. (7) Ve skutečnosti teprve relativně nedávno jsme začali vydávat Bible. Výlučným účelem naší existence jako Společnosti je oznamování Království zřízeného v roce 1914 a varování o pádu Velkého Babylóna. Naše poselství je má zvláštní námět, který chceme sdělit.

Když na mě byla řada, abych tytéž ranní diskuse vedl já, často jsem vybízel k tomu, abychom Písmo měli četli více a zdůrazňoval jsem, že Bible je primárním zdrojem našeho poznání a konečnou autoritou pro všechny křesťany. Neměl jsem přitom pocit, že bych se tím stával nepřítelem organizace. Nikdy jsme nezapomněl na silné a nezapomenuté myšlenky, které byly uvedeny ve Srážné věži v roce 1946. (8) Článek, ve kterém byly uvedeny, se jmenoval „Bůh budiž pravdivý,“ a rozebíral tvrzení jak židovských, tak katolických autorit, že byly „po celou dobu trezorem veškeré pravdy.“

Odst. 37: Psané Boží slovo nepotřebuje přidávání tradičních výkladů, které jsou osobními výklady jednotlivých lidí nebo celých organizací. Netvrdíme na základě naší zanedbatelné autority, že Bible postačuje sama o sobě. Uvádí to apoštol Pavel v inspirovaném dopise svému spolupracovníkovi, Timoteovi: „Od dětství znáš svatá Písma, která tě poučují o záchraně skrze víru, která je v Ježíši Kristu. Bůh inspiroval celé Písmo, které je užitečné k vyučování, napravování, ukázněvání, k poučování ve spravedlnosti, aby boží člověk byl dokonalý, vybavený pro každý dobrý skutek.“ (2 Tim. 3:15-17, Douay) Kdyby ústní tradice nábožensky založených lidí byly nutné k doplnění kánonu Bible, Pavel by nebyl napsal, že inspirovaná svatá Písma jsou dobrá do té míry, že mohou učinit božího člověka **dokonalého** ve víře a oddanosti Bohu. Pokud by tomu tak bylo, Písma by byla nedostatečná a jejich vliv by ponechal božího člověka v nedokonalém. Ale Pavel měl na mysli Timoteův růst k dokonalému křesťanovi, když mu napsal, aby vynaložil veškeré úsilí při studiu Bible a zacházel s ní správně. Čteme: „Studuj pozorně, aby ses představil Bohu jako schválený, jako dělník, který se nemá za co stydět, který správně zachází se slovem pravdy.“ (2 Tim. 2:15, Douay) Všichni, kdo chtějí věrně sloužit Bohu jako Jeho svědkové, neudělají chybu, budou-li následovat tento pokyn.

Ber v úvahu nejvyšší autority

Ost. 38: Ti, kdo vyvyšují církevní nebo organizační hierarchii, pro nás mají závěrečný a silný argument. Říkají:

„I kdybychom vůbec nebrali v úvahu církevní tradice, a zůstali u Bible samotné, stejně by nebylo možné, aby si každý čtenář Bibli vykládal sám. Stejně bychom potřebovali viditelnou organizaci věrných, kteří by působili jako „živé magisterium,“ neboli síla, která by druhé vyučovala, jak vykládat Písma a na jejich základě by činila Boží vůli zřejmou. Stačí se podívat na různé skupiny protestantů, které vznikly proto, že si každý jednatel může vykládat Bibli po svém.“

K tomuto výše uvedenému argumentu můžeme říci jenom to, že početnost protestanských sekt a kultů ani v nejmenším nesvědčí o tom, že by Bible měla nějaký rozdělovací vliv na ty, kdo považují jenom ji za dostatečnou pro jejich víru. Bible není knihou, která by vedla k rozdělení. Je v souladu sama se sebou i s každou z knih v ní obsažených. Rozdělovací silou mezi sektami křesťanstva je právě náboženská tradice, podle které se řídí. Biblická pravda je

sjednocující silou. Ježíš Kristus se nejprve modlil: „Posvět' je pravdou, tvé slovo je pravda.“ A poté se ihned modlil, aby všichni, kdo se stanou věřícími, ať v jeho době, nebo v časech budoucích, se dokázali sjednotit, aby byli jedno, tak jako on a jeho nebeský Otec jsou jedno. (Jan 17:17-23) Čas k této jednotě nastal v naší době, protože my žijeme v čase konce tohoto světa. A svědkové Jehovovi, kteří vyšli ze všech různých náboženských organizací, **již jsou** jednotní, a jednotně slouží Bohu, navzdory původním náboženským vlivům, které je rozdělovaly.

Odst. 39: Jak toho bylo dosaženo? Jak jsou rozpory plynoucí z osobního výkladu svatých Písem překonány, jak se jim jenom vyhýbáme? Je to proto, že bychom byli závislí na viditelné pozemské organizaci nebo viditelném pozemském vůdci? Odpověď zní: Ne. Je to proto, že uznáváme Jehovu Boha a Ježíše Krista jako nejvyšší autority, před kterými se kvůli svědomí každá duše musí sklánět. (Ří 13:1) Je to proto, že uznáváme Jehovu Boha jako jediného pravého a živého Boha, nejvyššího neboli svrchovaného Vládce, Ježíše Krista jako jeho pomazaného Krále a vyvoleného Služebníka, kterého Jehova jmenoval jako Vůdce a Velitele národů. (Iz. 42:1; 55:3,4; Mat. 12:18; Sk 13:34) Je to dále proto, že uznáváme Jehovu jako živého, vždy přítomného Učitele jeho pozemské církve, a proto, že nás, „Boží církev,“ vyučuje prostřednictvím Hlavy, Ježíše Krista. – Iz. 54:13; Jan 6:45.

Odst. 40: Svědkové Jehovovi proto netvrdí, že jejich církev je náboženským, hierarchickým uspořádáním, jak to tvrdí různé náboženské autority, které si osobují právo na magisterský úřad neboli nadřazené postavení, které je ustanovuje k službě „Bohem jmenovaných správců a vykladačů Bible,“ jejichž úřad by se rázem stal zbytečným, pokud by každý dostal možnost vykládat Bibli podle svého pochopení. Věřící lidé, kteří se neřídí touto tradiční hierarchií, spíše uznávají daleko vyšší autority, totiž Jehovu Boha a Ježíše Krista, a proto také uplatňují inspirované a neselhávající prohlášení apoštola k Timoteovi: „Abys věděl, jak se máš chovat v Božím domě, kterým je církev živého Boha, sloup a opora pravdy.“ – 1 Tim. 3:15, Douay

Tato odpověď ve Strážné věži na argumenty týkající se nutnosti existence hierarchicky uspořádaných náboženských organizací na mě hluboce zapůsobila. Odpovídala na tři vznesené námítky“

1. Stejně by nebylo možné, aby si každý čtenář Biblí vykládal sám.
2. Stejně bychom potřebovali viditelnou organizaci věrných, kteří by působili jako „živé magisterium,“ neboli síla, která by druhé vyučovala.
3. Bible má rozdělující vliv na ty, kdo považují jenom ji za dostatečnou pro jejich víru.

Na každou z těchto námitek odpověď Strážné věže byla: To není pravda!

Bylo také zcela zřetelné, jak se Strážná věž vyjádřila k otázce jednoty a rozkolů. Jednoznačně uvedla, že rozpolcenosti se nevyhneme tím, že bychom se stali závislými na nějaké pozemské organizaci, ale tím, že nad sebou budeme uznávat Jehovu Boha a Ježíše Krista. Jasně a bez sebemenších pochyb jsme se dále dočetli, že svědkové Jehovovi

netvrdí, že jejich církev je náboženským, hierarchickým uspořádáním, jak to tvrdí různé náboženské autority, které si osobují právo na magisterský úřad neboli nadřazené postavení, které je ustanovuje k službě „Bohem jmenovaných správců a vykladačů Bible.“

Když jsem pročetl tyto zásady z roku 1946, souhlasil jsem s nimi z celého srdce, a dodnes bych ze všech sil podporoval jakoukoli skupinu lidí, která by podle těchto zásad chtěla

žit. Dlouho jsem si ostatně myslel, že v takové skupině žiji. Jistí lidé mě ale přesvědčili, že je to jinak. Byli to ti samí lidé, kteří kdysi vydali výše uvedené zásady.

Autorem článku „Bůh budiž pravdivý“ byl Fred Franz. Četli jsme v něm krásná, odvážná, otevřená prohlášení. Jak jsme ale viděli, všechna z nich byla byla popřena o pouhých osm let později ve Skotsku. Opětovně, krok za krokem, došlo k jejich dalšímu popření v řadě článků, otištěných později ve Strážných věžích. Musel jsem ale strávit devět let ve vedoucím sboru, abych si hloubku tohoto zapření plně uvědomil. Ačkoli to určitě nebylo jejich cílem, členové vedoucího sboru mě svým jednáním v podstatě umožnili pochopit, že tyto vznešené zásady sice byly na papíře uvedeny, ale v praxi nikdy nebyly naplněny.

Dal jsem si tu práci, a snažil se najít, zda po roce 1946 bylo ještě někdy publikováno něco, co by se obsahem alespoň trochu blížilo odvážnému názoru na osobní svobodu křesťana, jež byla oslavována v těchto článcích. Mé pátrání bylo marné. Zeptáte se: Proč? Co mohlo způsobit takovou změnu, takovou dvojakost, v níž se organizace tak jednoznačně staví za určitý názor, aby jej za několik let zcela opustila a zaujala diametrálně odlišnou pozici? Pozici, ve které si činí ty samé nároky na nábožensky vyžadovanou autoritu, kterou předtím s takovou jasnozřivostí veřejně odsoudila? Jak se vůbec může stát, že muži, cele oddaní cestě zbožnosti, se najednou naprosto vědomě chápou církevní moci nad druhými, a přitom necítí pražádnou potřebu své jednání spolukřesťanům vysvětlit, omluvit se jim nebo alespoň říci, že to, co se zastávalo kdysi, už se nehodí?

Částečným důvodem je nepochybně to, jak se měnila povaha, osobní názory, a celkové rozpoložení těchto mužů. V našem konkrétním případě to platí dvojnásob, protože v letech 1942 až 1975 byla správa organizace velmi osobní záležitostí, která se točila kolem dvou mužů, Nathana Knorra a Freda Franze, který byl mužem číslo jedna při vytváření nauk svědků Jehovových.

Pokud taková situace nastane, určitě bude mnohé záležet na emocích a postojích, a spíše než k vyrovnanému pojetí bude docházet k těžko předvídatelnému, místy až volatilnímu, jednání. Nicméně, jsem přesvědčen, že pro autoritářský přístup, který se projevuje v takovém měřítku jako ve společnosti Strážná věž, musí existovat hlubší příčina. Tato příčina spočívá v neměnných vzorcích lidského chování, které se v dějinách opakují až s depresivní pravidelností. Jsou to vzorce chování, ke kterým vždy dojde ve skupině lidí, kteří opouštějí tradiční náboženství, přísahají na Bibli jako jediný a výlučný zdroj jejich budoucí cesty a říkají, že nebudou uznávat jinou autoritu než autoritu Bible. Ze skromných počátků se tyto skupiny rozrůstají do velkých náboženských celků, a jak dospívají, utvářejí svoji vlastní soustavu norem a nauk, svoji Pravdu. Touto soustavou pak nevyhnutelně začnou měřit, jak dalece duchovní jejich členové jsou. Ruku v ruce s tímto růstem se rozvíjí a upevňuje prosazování ústřední moci nad dřívějšími i novými členy, aby se dosáhlo toho, že všichni se podrobí naukám, které se v procesu rozvoje postupně utvářejí. V některých extrémních případech nově seskupené vedení začne předepisovat, co se bude číst a studovat, o čem se smí mluvit, co se může učit a co se může a nesmí dělat. Poslední krok je logickým důsledkem: utvořená náboženská autorita začne nejenom dohlížet nad tím, aby všichni jednali podle pravidel které v průběhu svého vývoje organizace utvořila, ale toho, kdo se nepodrobí, bez váhání také trestá. Kruh se uzavírá, původní ideály se ztrácejí, a skupina vykazuje stejné znaky jako má náboženství, ze kterého se oddělila. Mnohá současná náboženství prošla přesně tímto vývojem.

Důležitým předpokladem pro tento věčný koloběh je jeden z povahový rysů člověka, který i v prvním století přispěl ke zkáze křesťanského sboru a změnil jej z bratrství lidí spojených láskou a vírou v několik podstatných nauk na systém církevní hierarchie, který v naší společnosti od té doby zapustil hluboké kořeny. Pevně věřím, že jak dějiny, tak

biblická zpráva, dokládají, že tímto kritickým předpokladem pro ovládnutí druhých je náš sklon neustále na druhých vymáhat, aby se podřizovali naší vůli. Nepřekvapí, že Ježíš Kristus své následovníky před tímto sklonem opětovně varoval.

3

ÚSTŘEDÍ MOCI

Velekněz, znalci Zákona a starší muži jej společně zastavili a přímo se ho zeptali: „Řekni nám, kdo ti dal autoritu konat tak, jak jednáš – kdo ti dal takovou autoritu?“
Lukáš 20:1,2, *Phillips Modern English*

Spor o autoritu byl jádrem Ježíšova střetu s náboženskými vůdci jeho dnů. Tehdejší náboženští představitelé se považovali za držitele této moci a část z ní dále předávali těm, které uznali za vhodné. Ježíše vnímali jako ohrožení stávající struktury moci. Byl to pro ně člověk mimo jejich okruh, kterého pokládali za náboženského buřiče, jenž podvrací jejich vliv na prosté lidi. Jeho učení bylo kačířské a představovalo závažné nebezpečí, protože v některých ohledech zpochybňovalo jak společenské normy, vytvořené staršími muži, tak výklady, které rabíni vypracovali pro Boží smluvní lid.

Ve staletích, která od té doby následovala, se s tímto sporem setkáváme znovu a znovu. Je mnohdy do očí bijící, jak lidé, kteří prokázali nevšední hrdinství v odporu proti „tyranii autority“, byli posléze sami svedeni touhou uplatnit nad druhými nově získanou moc a vytvořit pro ně „praktická“ měřítká, určená k povinnému následování. Vždy, když se něco takového stane, dojde k tomu, že pravda se nahradí zvláštní argumentací a hodnověrným učením. Svědomí jde stranou, heslem dne je praktičnost a účel, který nakonec všechny prostředky posvětit. Věrnost osobním zásadám je vyměněna za pragmatismus - jednání, jehož kritériem již není pravdivost a čestnost, ale užitečnost.

V letech 1975 a 1976 organizace svědků Jehovových prošla bouřlivým obdobím, po kterém následovala celková přestavba správní struktury na nejvyšší úrovni. Právomoc prezidenta Společnosti, která se do té doby dala srovnat s vládou monarchie, byla nahrazena pravomocí poradního sboru, nazvaném vedoucí sbor svědků Jehovových. Toto období mně, více než kdykoli předtím, zavdalo příčinu k mnohem častějšímu a hlubšímu uvažování o struktuře a uplatňování moci. Neměl jsem žádné pochybnosti o tom, že křesťanský sbor musí mít autoritu nad těmi, kteří do něj patří. Bible sama toto slovo používá a o autoritě sboru svědčí. **Ale jaký druh autority, k dosažení jakého cíle, a s jakými mantinely?** Spolu s dalšími muži jsem byl vedoucím sborem přidělen do pětičlenného výboru, jenž měl pracovat na problému výkonu organizační správy. Ostatními členy výboru jsem byl pověřen písemně

zpracovat naše závěry a doporučení a předložit je vedoucímu sboru na jeho pravidelném zasedání. Uvádím některé body z našeho návrhu:

Ale vy se nemáte nazývat „Rabbi,“ protože máte jen jednoho Mistra a vy všichni jste bratři..... Ani se nemáte nazývat „učiteli,“ protože máte jen jednoho Učitele, Krista.

Víte, že ve světě se vladaři nad svými poddanými chovají jako páni, a že velcí muži světa jim dávají pocítit váhu své autority; ale ve vašem případě to tak nemá být. Ten, kdo se mezi vámi chce stát velkým, musí být vaším služebníkem. (2)

Čím více jsem o tom přemýšlel, tím více jsem byl přesvědčen, že když dojde ke změně tohoto základního vztahu bratra k bratru, přestává se jednat o pravé křesťanství. Uvědomoval jsem si, že jakékoli tituly a oficiální postavení, pokud jejich držitele staví na rozdíl od duchovní úroveň, nebo pokud vedou ke zmenšení nezastupitelné úlohy Božího syna jako Učitele a jediného Pána nad svými následovníky, musí být odchylkou od skutečného smyslu křesťanství.

Jak potom chápat jména, která nacházíme v křesťanských písmech, například „pastýř,“ „učitel,“ „prorok,“ „starší,“ a další? Zdá se logické, že označovala, nikoli úřady nebo oficiální postavení v organizační struktuře rozdělování moci, ale druhy služby, které měly být poskytovány ve společenství bratrů. Jinými slovy, vztahovala se na **vlastnosti a schopnosti**, kterými oplýval ten, kdo jimi následně mohl sloužit druhým, ale v žádném případě jejich držitele neopravňovala k postavení duchovní hlavy nad jejich bratry. Jak čteme, „hlavou každého muže je Kristus,“ nikdo jiný. (3)

Účelem těchto vlastností a schopností bylo, aby jejich držitelé sloužili spolukřesťanům v růstu ke zralosti. Pokud k tomu nedocházelo, spolukřesťané zůstávali duchovními a myšlenkovými nemluvňaty, zcela závislími na myšlení druhých, lidmi, jež neměli svůj vlastní názor a snadno se nechali vláčet tím nebo jiným učením. Křesťané měli zůstat jako děti, pravda, ale jako děti vůči Bohu a Kristu, ne jako děti vůči lidem. Křesťanský sbor byl založen za tím účelem, aby jeho členové žili v prostředí, které jim pomůže stát se samostatnými, zralými „plně dospělými“ lidmi, kteří pro vedení ve svém duchovním životě nepotřebují nikoho jiného než Krista. (5)

Když apoštol Pavel psal Timoteovi, vykreslil mu křesťanský sbor v obraze rodinných vztahů. (1 Timoteovi 5:1,2) Bratři, kteří byli „starší“ časem, který strávili jako křesťané, a kteří byli „starší“ křesťanskými zkušenostmi, měli ve sboru po právu sloužit v postavení, které v rodině zaujímal starší bratr. Znázorněne jejich postavení například tím, že pošleme otce na obchodní cestu. Starší bratři jsou v této situaci pověřeni, aby celá rodina jednala podle měřítek a přání dočasně nepřítomné hlavy rodiny. Jak absurdní by ale bylo, kdyby tito bratři začali předstírat, že jsou skutečným otcem, skutečnou hlavou rodiny, skutečným pánem domu, a začali by vydávat a vynucovat nová pravidla chování! Mohli by snad očekávat, že rodina je bude poslouchat tak jako opravdového otce? Těžko. Křesťanský sbor je rodinou a domácností, ve které je Kristus hlavou a pánem, a kde platí jeho pokyny, ať již je vydal přímo on sám, nebo později k tomu použil apoštoly.

Měl jsem za to, že „monarchistické“ uspořádání, které převládalo v organizační správě svědků Jehovových až do roku 1976, neslo hlavní odpovědnost za autoritářskou atmosféru, která mezi námi převládala. Bohužel jsem se mýlil. Plně to ukázala situace, která nastala po dokončení přestavby v letech 1975-1976. Nezakrývám, že jsem upřímně doufal, že nové uspořádání povede, nebo alespoň připraví cestu, k podstatným změnám v postojích a celkovém rázu jednání, a že postoj kontrolovat druhé a jednat s nimi jako s podřízenými bude nahrazen duchem služby. Jak čas šel, s lítostí jsem viděl, že konečným výsledkem bylo jenom přerozdělení moci a její uchopení a sdílení skupinou mužů tam, kde ji dříve vykonával jednotlivec. Uvnitř domu bylo na první pohled patrné, že nábytek byl přestavěn. Zvenku jste

se dívali na nezměněný dům, stojící na starých základech autoritářského jednání, přístupů a postojů.

Je pravda, že zpočátku jsme cítili osvěžení, které nastalo v důsledku zaměření pozornosti na práci výborů. Nicméně, jak plynula léta, když jsem narazil na termín „člen vedoucího sboru“, pociťoval jsem téměř fyzickou nevolnost. Těch několik z nás, kdo se tímto titulem mohli pyšnit, se stalo předmětem stále větší slepé úcty a pozornosti. Povšiml jsem si, že na shromážděních bratři někdy dokonce i děkovali za věci, kterých se jim dostávalo, „Bohu a vedoucímu sboru.“ Osobnost Ježíše Krista, která, jak někteří z nás doufali, v důsledku změny měla vystupit do popředí, byla stále zastrčená v koutku obecného zájmu, a jeho jméno nezačalo být v modlitbě zmiňováno nijak častěji. Co se týká svatého ducha, Božího prostředku vedení, vyučování a podpory, ani v jeho případě nedošlo k tomu, že bychom o něm v modlitbách na shromáždění mluvili častěji. Ačkoli jsem si svoji úlohu při přestavbě nevybral, ale byla mi přidělena vedoucím sborem, můj díl odpovědnosti za to, co se začalo odehrávat, mě začal trápit.

I když to nebylo na programu, okolnosti na jednom zasedání vedoucího sboru vedly k diskusi o této sporné otázce. Obdobně byla kdysi vyvolaná debata, když prezident jen tak mimochodem prohlásil, že pokud by se mělo rozhodovat mezi Biblí a knihou Společnosti, pak „je více žádoucí mít jednu z publikací Společnosti než Bibli.“ Během tohoto zasedání celá situace vznikla, když Karl Klein, poněkud s nevhodnou prudkostí, začal kritizovat Eda Dunlapa, člena redakčního výboru a dřívějšího tajemníka školy Gilead, za to, že při přípravě článku v něm namísto výrazu vedoucí sbor použil spojení „ústřední rada starších.“ (Ed, který nebyl členem vedoucího sboru, nebyl přítomen, a nemohl svoji volbu obhajovat) Dlužno ještě uvést, že od přípravy článku uplynuly dva roky, a Klein toto téma otevřel již dvakrát. Klein nyní mluvil velmi útočně a vehementně (uvedl, že nás žádá o prominutí, ale že bude mluvit dost nahlas a dokonce nám z nějakého důvodu připomněl, že jeho otec byl kazatelem, během jehož kázání nikdo nespál) a vyjádřil velkou obavu, že nově navržené spojení je vlastně skrytým úsilím eliminovat termín vedoucí sbor. Někteří z nás mu odpověděli, většinou mírně a bez emocí. Já jsem uvedl, že z této záležitosti není třeba dělat velký spor, a že ve Francii se v našich publikacích standartně objevuje výraz „College Central“, který ve francouzštině znamená „Ústřední rada.“ Pokračoval jsem ve svých poznámkách a dodal, že já osobně bych uvítal jiný termín než vedoucí sbor, protože jeho používání zavání vládou skupiny mužů nad ostatními.

Klein odpověděl, že si nemyslí, že by můj komentář nebo komentáře ostatních ho nějak přesvědčily, a že se stojí za svým názorem o závažnosti problému. Na závěr ukončil svůj proslov vášnivým: „O co v podstatě jde? Proč najednou ne vedoucí sbor? Vždyť to JSME. VLÁDNEME“!

Když jsem ho tak poslouchal, pomyslel jsem si: „Ano, vedení jsme a vládneme, ale mělo by to tak být?“ Nicméně, protože Kleinův způsob, kterým otázku nadhodil, vyzněl spíše jako útok na Eda samotného, a vedoucí sbor celou záležitost odložil, aniž by se k ní nějak vyjádřil. (7)

Nepříjemné pocity, které jsem měl v důsledku zřízení vedoucího sboru, a kvůli mnoha jeho rozhodnutím, mě vedly k tomu, že jsem se v osobním studiu více zaměřil na dejiny křesťanství v jeho prvních stoletích. Tolik jsem věděl, že kolem roku 325 našeho letopočtu se v Nikaji císař Konstantin již mohl opřít o sněm biskupů, které svolal dohromady, a kteří se na sněmu usnesli na vyznání víry, jenž se mělo stát závazným pro křesťany v celé jeho říši. Ale co se v křesťanství dělo v době mezi prvním stoletím a tímto sněmem? Jaká postupné kroky změnily povahu původního prostého bratrství na autoritativní církevní systém? Křesťanský sbor založil Ježíš na svém učení, a později se přidali proroci a apoštolové. (8) Proč a jak se sbor mohl tak rychle a tak dalece odchýlit od učení a ducha, který mu vstúpil Ježíš a

inspirovaní apoštolové a proroci? Na některé z těchto otázek jsem dostal odpověď, když jsem studoval v rámci přidělení na biblickém slovníku organizace nazvaném Pomůcka k Porozumění Bible. Ale mnohému jsem stále nerozuměl.

Pokračoval jsem proto ve svém studiu za pomoci slovníků a příruček, které byly v knihovně Společnosti v ústředí. Když jsem četl spisy křesťanských autorů z druhého a třetího století, byl jsem překvapen, jakou váhu ve sborovém uspořádání začali přikládat **autoritě lidí**. Je zřejmé, že především v tomto období vznikalo uspořádání, jenž **postupně vyvyšovalo člověka do postavení se stále větší a větší kontrolou a mocí nad sborovými záležitostmi**, a že během téhož období dochází sice k pomalému, ale neustálému pohybu směrem k **centralizaci autority**, dochází k jejímu sbíhání do jednoho bodu.

Vedoucí sbor, do něhož jsem patřil, zakládal nárok na své autoritativní postavení na výkladu, podle kterého sám Ježíš položil základ pro takové soustředění moci v rukách duchovní autority. Tento názor byl publikován ve Strážné věži z března 1990, kde na stránkách 11 a 12 čteme:

Zatímco pomazání křesťané kolektivně vytvářejí Boží domácnost, nacházíme hojně důkazy o tom, že Kristus vybral malý počet mužů ze třídy otroka, aby sloužili jako viditelný vedoucí sbor.

Článek pokračuje tím, že dvanáct apoštolů bylo prvními členy vedoucího sboru, a že:

Nejpozději v roce 49 našeho letopočtu byl vedoucí sbor rozšířen jak o zbývající apoštoly, tak také o určitý počet starších mužů z Jeruzaléma. (Skutky 15:2) ... Ježíš, předsedající Hlava sboru, používal této rozšířený vedoucí sbor k urovnání naukového sporu, jenž se týkal obřizky křesťanů z pohanů a jejich podrobení Mojžíšskému zákonu.

Jinými, ještě jasnějšími slovy, autor článku vznášel tvrzení, že poté, co došlo k rozšíření křesťanského sboru mimo hranice Jeruzaléma a Judeje, tento vedoucí sbor sloužil jako ústřední organizační středisko moci, jehož rozhodnutí byla závazná pro všechna shromáždění prvního století na celém světě.

Nenacházím pro výše uvedené tvrzení žádnou podporu ani v historické zprávě Bible o vývoji křesťanství, ani ve světské historii tohoto období. „Hojné důkazy,“ na které se Strážná věž odvolává, prostě nejsou k nalezení. Když apoštol Pavel psal dopis Galatánům, vůbec se nerozpakoval odmítnout Jeruzalém jako Bohem ustanovené správné středisko pro řízení sborů na světě. A naopak. Pokud by takový Kristem jmenovaný vedoucí sbor opravdu existoval, Pavel by ho po svém obrácení ihned kontaktoval, usiloval by se mu podřídit a hledal by jeho radu a vedení, zejména ve světle závažné odpovědnosti obdržené od Krista, kterou mu bylo stát se „apoštolem pro národy.“ (9) Pokud by takový vedoucí sbor existoval, neumíme si představit, že by se Pavel svoji činnost vykonával bez požehnání tohoto vedoucího sboru. Kdyby to udělal, a nenechal se vést a řídit muži jmenovanými Kristem do tohoto postavení, znamenalo by to projev značného nedostatku „úcty vůči teokratickému pořádku.“

Ale Kristus Pavlovi (Saulovi) neřekl vůbec nic o tom, aby šel do Jeruzaléma. Místo, aby Pavla po jeho obrácení poslal zpátky do Jeruzaléma, odkud se vydal na cestu, během níž byl obrácen, Kristus poslal Pavla do Damašku. V tomto městě poté Pavlovi sdělil svůj vůli, ale neučinil tak prostřednictvím žádného člena vedoucího sboru z Jeruzaléma. Muž, kterého k tomu použil, byl z Damašku, a jmenoval se Ananiáš. (10) Od prvních veršů Pavlova dopisu Galatánům jsme svědky jeho zřetelného vysvětlení, že jeho apoštolát nebo duchovní vedení nepochází od lidí – ani od těch v Jeruzalémě ne. (11) V dopise dále zdůrazňuje tu skutečnost, že po svém obrácení nehledal pomoc u žádné duchovní autority na žádném místě:

Neradil jsem se ihned s tělem a krví. Ani jsem nešel do Jeruzaléma k těm, kteří byli apoštoly déle než já, ale odešel jsem do Arábie a vrátil jsem se opět do Damašku. (12)

Pavel se vydal do Jeruzaléma až teprve za tři roky. Zůstal tam 15 dní, ale dává si záležet na tom, aby nám jasně řekl, že se nesetkal s nikým jiným než s Petrem a Jakubem. Jinými slovy, nebyl povolán do Jeruzaléma žádnou ústřední lidskou mocí, a když tam přijel, nebyl školen určitý počet dnů na takzvaném „semináři v ústředí“, který by byl organizován vedoucím sborem. A vědom si závažnosti, který bude mít dopad jeho zprávy o duchovním vedení, kterého se mu dostalo, prohlásil: „Pohleďte, před zrakem Boha, nelžu.“ (13)

Po těchto událostech se Pavel rozhodl, že svoji základnu vytvoří v Antiochii, ne v Jeruzalémě. Když se odtud vydával na misionářské cesty, vysílal ho místní sbor, nikoli Jeruzalém. Pavel nebyl od Jeruzaléma daleko (Antiochie se nalézala na pobřeží Sýrie). Dlouhá léta Pavel vůbec necítil potřebu nebo důvod, aby se do Jeruzaléma vrátil. Jak to dále uvedl v dopise Galatánům: „Potom jsem šel **po čtrnácti letech** opět do Jeruzaléma s Barnabášem a vzal jsem s sebou také Tita. Šel jsem však kvůli zjevení.“ (14)

Z popisu celé situace ve Skutcích 15 vyplývá, že to pravděpodobně bylo v době sněmu ohledně obřízky a dodržování zákona. A Pavel se zmiňuje, že šel „kvůli zjevení.“ To ukazuje, že křesťané rozhodně necestovali do Jeruzaléma na základě nějakého obyčeje nebo běžné praxe, a nevzhlíželi k Jeruzalému jako k místu soustředěné správní moci, kde by se předkládali různé otázky a muselo by se čekat, až se tady vyřeší. Stojí za povšimnutí, že Pavla k cestě do Jeruzaléma, po čtrnácti letech jeho absence v tomto městě, musel přinutit až Bůh prostřednictvím zjevení.

Když budeme dále číst patnáctou kapitolu Skutků, lépe porozumíme, proč byl Jeruzalém vybrán jako nejvhodnější místo k řešení tohoto konkrétního sporu. Samotný popis v Bibli nikde nenaznačuje, že by Jeruzalém byl místem, kde by sídlil jakýsi mezinárodní vedoucí sbor křesťanů. Nezaopatěmu čtenáři nemůže uniknout, že důvod, proč se všichni sjeli do Jeruzaléma byl ten, že **Jeruzalém byl ohniskem, z něhož se daný problém šířil**, a dostal se až do Antiochie, kde působili Pavel s Barnabášem. Křesťané v Antiochii žili v pokoji a souznění, dokud do města nepřišli „nějací muži z Judeje“, kteří svým naléháním na to, aby křesťané z pohanů dodržovali obřízku a Zákon, způsobili značný rozkol. (15) Křesťanský sbor měl svůj počátek v Jeruzalémě, který byl hlavním městem Judeje, v níž naprostá většina křesťanů byla ze židů, kteří se narodili do Zákona a celý život jej dodržovali. Judea a Jeruzalém byly baštou těch, kdo ještě celá desetiletí potom, co spor byl vyřešen, lpěli na svém mylném názoru. (16) Krátce, rušitelé křesťanského pokoje v Antiochii byli z Jeruzaléma. Když uvažujeme, proč byl Jeruzalém vybrán jako místo k řešení sporu, je třeba vzít v úvahu tento kontext, a nejenom se soustředit na jednu dílčí část, podle které apoštolové byli z Jeruzaléma. Jistě, bylo důležité, že sněm se konal ve městě, kde žili Bohem vyvolení apoštolové. Tato prvek ale pominul s jejich smrtí, neboť po sobě nezanechali nástupce, kteří by se mohli prokázat jejich zázračnými dary a božskou autoritou. Je těžké pochybovat o tom, že situace z poloviny prvního století byla něčím jiným než ad hoc svolaným sněmem k řešení akutního problému, a že pro nás neznamená vzor, který bychom na od té doby mohli či měli nepřetržitě uplatňovat až do našich dnů.

Uveďme ještě jeden důvod k zamyšlení. Je skutečností, že i v době, kdy apoštolové byli naživu a v Jeruzalémě, apoštol Pavel je ani tehdy neshledával ústřední autoritou, vedoucím sborem ve smyslu mezinárodního správního střediska, ústředím nějaké organizace. Fred Franz, v září 1975, kdy byl vice-prezidentem Společnosti, pronesl při slavnostní graduaci školy Gilead následující poznámky, které byly důsledně založeny na Písmu. (17) Jak dokládají citáty z jeho proslovu v knize Krize svědomí, když rozebíral návrat Pavla a Barnabáše do Antiochie, Franz zvolal:

Nuže, uradili se apoštolové a starší muži z Jeruzalémského sboru a přikázali jim, aby se k nim dostavili a vzkázali jim: „Hej vy! Doslechli jsme se, že jste si vyrazili na misionářskou cestu, vrátili jste se a ani vás nenapadlo přijet sem k nám do Jeruzaléma a podat nám zprávu. Copak nevíte, kdo jsme? My jsme Jeruzalémský poradní sbor. Nerozpoznáváte v nás vedení Pána Ježíše Krista? Pospěšte k nám, a to rychle, dříve než budete předvoláni na kobereček!“ Je nám ta událost vyličená tímto způsobem? Vskutku, kdyby s Pavlem a Barnabášem takto jednali jenom proto, že nejdříve podali zprávu ve svém domovském sboru (který byl v Antiochii, ne v Jeruzalémě), prostřednictvím kterého je svatý duch na cestu vyslal, potom by se tito apoštolové v Jeruzalémě a ostatní starší v tomto městě vyvyšovali nad vedení Pána Ježíše Krista.

Stojí opravdu za důkladné povšimnutí, že ačkoli vice-prezident během svého proslovu mluvil o „vedoucích sborech“ různých novodobých náboženských organizací, ani jednou neuvedl, že by takový sbor existoval v prvním století. Místo toho důsledně užíval termín „Jeruzalémský poradní sbor“ nebo „rada apoštolů.“ Když popisujeme situaci v Jeruzalémě, pak jsou taková označení ve skutečnosti daleko přesnější, než termín „vedoucí sbor.“ Zpráva víc než zřetelně naznačuje, že se nejednalo o úzkou skupinu mužů se zvláštní administrativní pravomocí, kteří by se scházeli na uzavřených zasedáních, aby rozhodovali. Namísto toho popis celé události bez pochyb vyznívá jako shromáždění velkého počtu lidí, včetně všech Jeruzalémských starších. Na závěr této zprávy čteme, že celý Jeruzalémský sbor nakonec schválil jedno nebo více rozhodnutí, ke kterým se na sněmu dospělo. Celkové okolnosti, popsané v biblické zprávě, ani v nejmenším nepřipomínají uspořádání, které dnes existuje v organizaci svědků Jehovových a jejího vedoucího sboru v Brooklynském ústředí. (18)

Vice-prezident v té době argumentoval proti zřízení vedoucího sboru a používal přitom všechnu váhu svojí osobnosti. Dnes je prezidentem Společnosti, a já vážně pochybuji, že by ještě kdy zopakoval tehdejší proslov nebo použil tehdejší argumenty. Ne že by s uplatňovanými argumenty bylo něco v nepořádku; byly a jsou správné. Co je odlišné, je situace, ve které se organizace po onom převratném roce 1975 nachází. Vice-prezidentův cíl tehdy byl, aby co nejlépe obhájil autoritu akciové společnosti Strážná věž (o níž se v průběhu proslovu často pochvalně zmiňuje), a jedinečnou pravomoc jejího prezidenta, který se obával, že jeho pozice bude nahrazena členy vedoucího sboru. Fred Franz toho dne ve svém úsilí neuspěl. Ale to na pádnosti a správnosti jeho argumentů z prostředí křesťanského sboru prvního století nic nemění.

Ve svém proslovu vice-prezident jasně ukázal, že nemůžeme brát jednu osamocenou událost, popsanou ve Skutcích 15 jako shromáždění Jeruzalémského poradního sboru, za důkaz, podle kterého by v Jeruzalémě existoval vedoucí sbor s autoritou zahrnující všechny křesťany v tehdejší světě. Dokazoval, že stejně jako Antiochie jednala bez toho, aniž by se radila s Jeruzalémem nebo žádala o jeho schválení, tak i společnost Strážná věž a její prezident mohou jednat, aniž by museli předem ptát nebo mít následné schválení vedoucího sboru. Hluboký problém ovšem spočíval v tom, že nic z toho, co uváděl, nebylo v souladu se zveřejněnými názory Společnosti nebo s prohlášeními, která učinil on sám ve svých dřívějších proslovech nebo publikacích, jejichž byl autorem. (19)

Od tohoto okamžiku v roce 1975 organizace ve svých prohlášeních a ve zveřejňování svého postojů prostě ignoruje, co se během vice-prezidentova (nyní již prezidentova) proslovu při příležitosti graduace školy Gilead přihodilo. Mám ostatně vážné pochybnosti o tom, že by někdo z tehdejšího vedoucího sboru plně pochopil dosah řečeného. Když jsem se s nimi o té události později bavil, bylo zřejmé, že nikomu nebylo nápané, jak vice-prezidentova argumentace podkopala samotný základ tvrzení, že by ve 20. století měl existovat vedoucí sbor, který by plně kontroloval všechny sbory a křesťany v nich. A v jedinečné pozici mezi nimi nacházíme i Freda Franze, nyní prezidenta Společnosti, který mezitím diskutovaný problém buď uložil k ledu nebo ho rovnou zkartoval. A to přitom předložené důkazy z Písma

nikdo nebyl schopen vyvrátit! Jenom se již neslučují se směrem, který organizace nastoupila. Ohýbej se stromku, a skláněj, když s tebou mávají!

Když jsem o situaci v prvním století více uvažoval, jasně jsem si uvědomil, že pokud by vedoucí sbor v prvním století vůbec existoval a byl sbory uznáván jako jejich ústřední správní celek, pak bychom o tom museli najít daleko více důkazů, než nám poskytuje záznam o setkání v Jeruzalémě. Ale nikde jinde v Bibli o podobných shromážděních nečteme. Pavel, Petr, Lukáš, Jan, Juda a Jakub napsali velká díla, ale v žádné z jejich prací nenacházíme ani jedinou zmínku o tom, že by v Jeruzalémě existovala skupina mužů, kteří by ve svých rukách soustředili správní a výkonnou moc nad sbory ve světě a rozhodovali, co se v těchto sborech bude dít. Nikde nečteme, že by Pavel, Barnabáš nebo Petr šířili křesťanství až poté, co by jejich činnost byla schválena a řízená vedoucím sborem. Když se židé v roce 70 n.l. vzbouřili proti Římu, a byli poraženi a Jeruzalém byl téměř srovnán se zemí, co se stalo s vedoucím sborem? Ze kterého místa nebo města pokračoval ve své správní činnosti? Nebylo by rozumné přepokládat, že o jeho dalším působení, byť omezeném, najdeme nějaké záznamy? Zvláště, když vezmeme v úvahu tvrzení zastánců, podle kterého tento sbor existoval z boží vůle jako jeho pozemské administrativní středisko, které Ježíš Kristus používal a používá k řízení sborů na celém světě.

Z biblických autorů je to jenom apoštol Jan, kdo psal po dobytí Jeruzaléma. (20) O době napsání jeho dopisů panuje obecná shoda a domníváme se, že to bylo ke konci prvního století, desítky let po pádu Jeruzaléma. V žádném z jeho dopisů nenacházíme ani tu nejmenší zmínku o administrativním orgánu, na kterém by křesťané v jeho dnech byli závislí. V knize Zjevení vidíme Ježíše, jak posílá zprávu sedmi sborům v Malé Asii. (21) A opět: v žádném ze sedmi dopisů se nelze ani nejmenším náznakem dočíst o tom, že by tyto sbory byly řízeny někým jiným než samotným Ježíšem. Ani jeden Ježíšův pokyn do sborů nepřichází prostřednictvím pozemského, viditelného vedoucího sboru.

Spisy raných křesťanských autorů ze druhého a třetího století jsou běžně k dispozici pro odbornou i laickou veřejnost. Ať v nich hledáme jak chceme, zjišťujeme, že k existenci nějakého správního střediska pro tehdy působící sbory nemají co říci. Jak je ale z jejich díla patrné, je to právě v této post-apoštolské a post-biblické době, kdy ke vzniku takové ústřední autority dochází, a to postupně, v procesu, který trval století. Tak posléze přeci jenom dochází ke vzniku ústřední kontroly sborů prostřednictvím viditelné mezinárodní správy. Je ironií, že je to právě tento druh zástupné boží autority, který společnost Strážná věž přijala za svůj.

Vývoj střediska správní moci

Historické prameny, které můžeme studovat, nejsou početné. Z těch, které máme k dispozici, se zdá, že první stupeň vývoje k centralizaci nastal, když došlo k změně pohledu, či spíše k jeho deformaci, na úlohu, kterou ve sborech mají hrát rady starších neboli presbyterů (řecký termín pro „starší“ je *presbyteros*). Místo, aby je druzí nadále považovali za starší bratry mezi dalšími bratry ve velké rodině, začal převládat názor, že jejich služba je uvádí do zvláštního vztahu s Bohem a Kristem, a že tento vztah je jak významnější, tak nadřazenější. Schaffova Historie křesťanské církve (s.124) popisuje výchozí situaci v raných sborech takto:

Nový zákon nezná duchovní aristokracii a šlechtu. Všichni věřící jsou „svatí,“ i když mnozí z nich nesplňují duchovní očekávání. Ani nezná zvláštní kněžskou třídu, která by se odlišovala od

ostatních lidí a byla by prostředníkem mezi Bohem a laiky. Zná jenom jednoho velekněze, Ježíše Krista, a zřetelně hlásá všeobecné kněžství a všeobecné kralování všech věřících. (22)

Každý křesťan měl svůj osobní vztah s Bohem prostřednictvím jednoho velekněze, Ježíše Krista. Nebylo nijak nutné, aby do tohoto vztahu zasahoval pouhý lidský prostředník. Každý křesťan byl součástí „královského kněžstva.“

Jistě, křesťanský starší měl autoritu, kterou mu Písmo propůjčilo. Tato propůjčená autorita ale znamenala **službu** druhým, nikoli jejich podřízenost. V rámci této služby starší pomáhal, radil, dokonce i káral, ale nikdy nepanoval nebo nařizoval. Když došlo k chybě, způsob, jak ji napravit, spočíval v jejím odmítnutí, v předložení správných argumentů, v přesvědčování, ale nikdy v donucování nebo zastrašování – k tyranii autority. (23) „Protože vy máte jen jednoho Pána a vy všichni jste bratři.“ (24) Tuto zásadu, stanovenou Pánem samotným, nesmíme nikdy ztratit ze zřetele, a teprve v jejím světle můžeme posuzovat všechny ostatní výroky v Novém zákoně.

Například v dopise Židům 13:17 je uvedeno vybídnutí:

Poslouchejte ty, kteří se mezi vámi ujímají vedení, a buďte poddajní /podrobuje se jim, *NEB/*, protože oni stále dávají pozor na vaše duše jako ti, kteří se budou zodpovídat; aby to dělali s radostí, ne se vzdycháním, neboť to by vám bylo ke škodě.

Znamená to, že se máme automaticky podřídit pokynům, které dostáváme od těch, kdo se ujímají vedení? Ovšemže ne. Kristus nejenom zakazuje, abychom my druhé **nazývali** „vůdci.“ Kristus také zakazuje, aby si kdokoli činil nárok na zastávání pozice nebo vykonávání úřadu vůdce. Kristus všem zakazuje, aby se takového druhu **autoritářského ovládání** druhých vůbec opovážili dopustit. (25) Teologický slovník Nového zákona (zkrácené vydání) vykládá následovně řecké slovo *peithoma*, z něhož je odvozeno „buďte poslušní“:

Toto slovo je uváděno ve smyslu „důvěřovat,“ „být přesvědčován,“ „věřit,“ „následovat“ a dokonce i „poslouchat.“

Povšimněme si, že překlad tohoto slova výrazem „poslouchat“ je pouze jedním z jeho možných překladů, a že ve výčtu různých možností podání je v tomto seznamu uveden na posledním místě. Ve skutečnosti, inspirovaný pisatel dopisu Židům již udal směr, jakým se jeho slova mají chápat, když jasně ukázal, že to, o čem ti „kteří se ujímají vedení,“ mají mluvit, nemají být jejich vlastní názory, výklady nebo zákazy, ale „slovo Boží.“ (Židům 13:7) Jak poznamenává známý biblický učenec Albert Barnes, termín „ti, kteří se ujímají vedení,“ (v mnoha překladech „vůdci“), má ve skutečnosti významový nádech „rádců,“ neboli učitelů, kteří slouží jako rádci a pastýři. (27) V případě, že by poskytnutá rada byla v souladu s Kristovým učením, a v případě, že by pastýři projevovali jeho ducha, jednat podle jejich rady by znamenalo jít správnou cestou, protože by to současně znamenalo, že se křesťan podřizuje Ježíšovu učení. A pokud by šlo o záležitosti, ke kterým se Písmo konkrétně nevyjadřuje, i potom by křesťan mohl radu dobrovolně uposlechnout, pokud by nebyla proti jeho svědomí. Ale nic nenasvědčuje tomu, že by podřízenost měla být automatická, úslužná, bezpodmínečná. Nic nenasvědčuje tomu, že by se jednalo o poslušnost nadřazené autoritě, která má právo ji **nařídít**, a že by komukoli hrozilo vyloučení, když neuposlechně.

Jak jsme ukázali, základní významy použitého řeckého termínu (*peithomai*) samy o sobě naznačují, že poddajnost měla následovat jako důsledek toho, že křesťan svým starším bratrům nejprve „důvěřoval,“ byl jimi „přesvědčován,“ a proto „uvěřil.“ Na tomto základě se potom rozhodl jednat v souladu s jejich vedením. Křesťanské společenství bratrů a sester je dobrovolné společenství věřících, ve kterém jsou všichni vybízeni, aby o předkládaných

záležitostech přátelsky uvažovaly, a pak aby se svobodně a ochotně rozhodli. Takové jednání povede k radostnější práci pastýřů, a jednat jinak by nepřineslo žádný prospěch těm, kterým je služba prokazována. Ve sboru nejde o soustavu povinností, které by nějaká organizační „autorita“ měla právo na druhých vymáhat.

Jak narůstal důraz na lidskou autoritu

Jak apoštol Pavel předpověděl, někteří starší postupně ztratili ze zřetele Pánovu zásadu, podle které se měly řídit vztahy v křesťanském sboru. Místo aby se plně soustředili na jedinečnou autoritu Boha a Krista, důkazy nasvědčují, že stále více a více zdůrazňovali svoji vlastní autoritu, přičemž ovšem neopomínali sboru stále připomínat, že tato pravomoc pochází od Boha a Krista.

Proč se jim to mohlo podařit? Důvod k tomu je prostý. Mnozí lidé, snad většina lidí, dává přednost tomu, aby za ně ostatní nesli odpovědnost, se kterou by měli vyrovnat oni sami. Někteří z nich jsou dokonce v určitém smyslu hrdí na to, že nad sebou mají mocné muže. To je pravda dnes, a bylo to pravdivé i v minulosti. Křesťanům v Korintu, kteří se vychloubali stínem a vlivem mužů, jež vůči nim vystupovali jako nějací „super-apoštolové“, Pavel napsal:

Smiřujete se s tím, když vás někdo tyranizuje, vydírá, drží v sevření, naparuje se nad vámi a bije vás do tváře. A o nás, a o nás budete říkat, že jsme slabí! Přijímám tu výtku. (29)

Jeden komentátor Písma se k těmto slovům vyjádřil takto:

O co zde jedná je nepochybně to, že falešní učitelé opanovali jejich svědomí; zničili jejich svobodu mít na něco vlastní názor; podřídili je svojí vůli. Zbavili je křesťanské svobody do té míry, že z nich vlastně učinili otroky ... falešní učitelé si jich vážili tak málo, že se jejich jednání dalo přirovnat k neustálému políčkování. Nevíme, jakým způsobem přesně vystupovali. Ale můžeme usuzovat, že se chovali pánovitě a zpuště, a že na názory a city korintských křesťanů brali jen nepatrný ohled. (30)

Apoštol Jan se zmiňuje o konkrétním případě, který ukazuje, že tento problém – přehnané vědomí vlastní důležitosti – již bylo možné pozorovat v jeho době. Píše o jistém Diotrefovi, který „miluje své prvenství“, a vylučuje ze sboru ty, kteří odmítají uzнат jeho postavení. (31) Všeobecně se dá ale říci, že tento proces začal docela nepatrným vyvýšením lidské autority. Ve spisech Ignacia z Antiochie (žil asi mezi rokem 30 až 70 n.l. a zemřel jako mučedník) se začínáme setkávat s těmito vybídkami:

Buďte podřízeni presbyterům (starším) jako by to byli apoštolové Ježíše Krista. Vaši presbyterové vám předsedají jako shromáždění apoštolů. Buďte podřízeni radě starších jak zákonu Ježíše Krista. (32)

Vybízení v tomto duchu přisoudilo starším stejnou autoritu, jako měli apoštolové, a postavilo podřízenost jim na úroveň podřízenosti Kristovu zákonu. Je ale skutečností, že starší nebyli apoštolové a nebyli do tohoto postavení vybráni Božím synem. Neměli autoritu apoštolů a bylo chybou je za takové považovat. Taková vybízení jsou vlastně nesnadno rozpoznatelným, ale ve své podstatě zavádějícím, rozšířením některých nabádání v Bibli. Mohou znít hodnověrně, ale jejich přijetí má dalekosáhle důsledky. Ignacius ostatně vymezil hledisko, podle kterého každý, kdo si ke svému jednání nevyžádá souhlas dozorce a rady starších a diákonů, „nemá čisté svědomí.“ (33)

Tyto a jiné podobné názory stály na počátku rozdělení křesťanů na duchovenstvo a laiky. Jejich přijetí rovněž bylo na počátku nenápadného, ale zrádného vpádu církevní

autority do svědomí věřících. Lidé, kteří prosazovali stále větší poslušnost této církevní autority, neměli za cíl návrat k Mojžíšskému Zákonu a obřízce. Volili také metody odlišné od jejich předchůdců. Nicméně, konečný výsledek znamenal stejně nebezpečné narušení křesťanské svobody jednotlivých členů sboru.

Monarchistické uspořádání

Jmenování jednoho ze starších do nadřazené pozice a přidělení větší vážnosti tomuto stavu, než jakou měl úřad staršího, bylo dalším krokem v tomto procesu postupného vývoje viditelné, ústřední autority.

Důkazy (předložené rovněž v příručce Strážné věže nazvané Pomůcka k porozumění Bible) svědčí o tom, že výrazy „dozorce“ (episkopos) a „starší“ (presbyteros) byly ve svém původním významu zaměnitelné. První popisoval činnost, druhý duchovní zralost určité osoby. Samozřejmě, že mohlo být běžnou praxí, aby jeden ze starších při rozhovorech a shromážděních plnil úlohu předsedajícího. V průběhu času ale došlo k rozhodnutí, že pouze jeden ze starších bude výlučně zastávat postavení „dozorce.“ Posléze se tento termín přestal používat na všechny starší a začal se uplatňovat pouze na takového jednotlivce. Proč k tomu došlo?

Soustředění větší autority v rukách jedinice bylo zřejmě chápáno jako „praktický“ krok, který okolnosti ospravedlňovaly jako prostředek k dosažení správného cíle. To potvrzuje Jeroným, který v roce 404 n.l. přeložil Bibli do Latiny. Jeroným nejprve uznává, že původně starší i dozorci měli stejné postavení. Pak uvádí:

.... všechna odpovědnost byla postupně svěřena jedné osobě, aby změt' kacírství mohla být vymýcena. (35)

Obrana proti jiným chápání nauk a opakované vlny pronásledování mohly starší vést k závěru, že soustředění rozhodovací moci do rukou jedné osoby, **Dozorce**, je nejpraktičtější způsob obhajoby správného směru. Dozorce byl tak postaven nad starší, a protože termín „biskup“ je odvozen právě z diskutovaného řeckého slova *episkopos*, neboli dozorce, tato nová situace byla počátkem pozdějšího ustanovení biskupského úřadu. Není sporu o tom, že se sbory potýkaly s mnoha různými a protichůdnými výklady Bible. Tehdejší pastýři se ale měli více spoléhat na to, že pravda z Písma, včetně učení Krista a apoštolů, má dostatek síly k překonání těchto omylů. Poskytli by tak, podle apoštola Pavla, více víry a prostoru pro pravdu, aby „vyvrátila uvažování a všechno povýšené, co se pozvedá proti poznání Boha.“ Muži s křesťanskou odpovědností se místo toho ale chopili světských zbraní, a uchýlili se k **vyzdvižení lidské autority** jako prostředku k uchování křesťanské jednoty, a jak ještě doufali, i naukové čistoty. (36)

Ignacius v tomto ohledu naléhal na dozorce: „Zejména si važte jednoty, protože na ní není.“ Tato výzva naneštěstí odvedla pozornost od lásky a pravdy, jejichž prostřednictvím k jednotě dochází, a vedla k zaměření na podřízenost náboženským vůdcům, protože Ignacius ve svých dopisech dále prosazoval také myšlenku, že jednotu s Bohem závisí na „harmonické spolupráci s Dozorcem.“ (38) Jak poznamenal jeden učenec, úřad biskupa (dozorce) nyní začal představovat „viditelné ústředí jednoty křesťanského sboru.“ (39)

Tato situace nám připomíná úsek ze života izraelského národa a uvažování, které vedlo k tomu, že lidé nad sebou ustanovili krále. Obklopeni nepřáteli, sužováni problémy ve vlastních řadách, nakonec usoudili, že nejlepším řešením je volba viditelné hlavy, krále, kolem kterého se budou moci shromáždit, a ke kterému budou vzhlížet pro vedení. Ačkoli jim Bůh vyhověl a určil za krále Saula, dal přitom jasně najevo, že jejich rozhodnutí se rovná

odmítnutí Jeho neviditelného panování. Nerozpakoval se hodnotit jejich čin, ne jako projev víry, ale naopak – jako projev jejího závažného nedostatku. Předem je varoval, že si na sebe nakládají břemeno, o jehož váze málo tuší, a že jejich svoboda dojde úhony. Jejich touha po viditelném panovníkovi byla ale příliš silná. (40) Stejný nedostatek víry vede k tomu, že i dnes lidé touží po „viditelném ústředí jednoty,“ na které by se mohli zaměřit, místo aby víru projevovali tím, že budou vzhlížet k neviditelnému Králi, Ježísi Kristu.

Křesťané byli původně sjednocováni pouty společné víry, naděje a lásky. Scházeli se ve městech a vesnicích jako svobodní lidé, aniž by jejich život určovala nebo kontrolovala vše pronikající organizační struktura. To se výrazně začalo měnit asi za padesát let po smrti apoštolů. Schaffova Historie křesťanské cíkve nastiňuje směr a síly, které v církvi působily ve druhém století n.l. :

... duch celé církve té doby směřoval k centralizaci; všude byla zřetelná touha po solidní, pevné jednotě; a církev, obklopena nebezpečím z pronásledování a bludů, neodolatelně dospěla k episkopátu (uspořádání, ve kterém jeden dozorce předsedá celému sboru). V této kritické a bouřlivé době nade vším převládla zásada, že v jednotě je síla, v rozdělení slabost ... Taková jednota se nabízela v podobě biskupa (dozorce), jehož postavení vzhledem ke sboru bylo obdobné monarchovi, nebo, ještě lépe vyjádřeno, patriarchovi. V osobě biskupa nacházíme viditelného představitele Krista, vznešenou Hlavu celé církve.... V osobě biskupa vnitřní náboženské prožitky lidí vůči Bohu a Kristu nacházejí vnější podporu a vedení. (41)

Různí představitelé raného křesťanství vznesli výzvy k loajalitě a podřízenosti viditelné autoritě. Dozorce je v Klementinových homiliích charakterizován takto:

Náplní tvou práci je nařizovat, které věci jsou správné, a úlohou bratrů je podřízenost, nikoli neposlušnost. Jestliže se ti podřídí, budou zachráněni, jestliže neposlechnou, budou potrestáni Pánem, protože předsedající (předsedající dozorce) je do svého postavení pověřen Kristem. Vskutku, ať úcta, ať pohrdání, které někdo prokazuje předsedajícímu, jsou dále předávány Kristu, a od Krista jdou k Bohu. Říkám to proto, aby si bratři byli vědomi nebezpečí, kterému se vystavují, když tě neposlechnou, protože kdokoli neposlouchá tvé příkazy, neposlouchá Krista, a ten, kdo neposlouchá Krista, uráží Boha. (42)

Toto značně zjednodušené uvažování, které stavělo předsedajícího dozorce do postavení zástupce Krista, a vyžadovalo, aby **cokoli on nařídí**, bylo přijímáno jako Kristovo nařízení, spoutávalo členy sboru a vznášelo se nad nimi jako donucovací moc. Všimněme si, že Klementin přitom vůbec nerozebírá, zda dotyčné nařízení, které dozorce vydal, je v souladu s tím, co Kristus učil, a pak je poslechnout nebo zda je příkaz proti jeho učení, a pak poslušnost odmítnout. A i kdyby příslušné nařízení nebylo v **přímém** rozporu s Biblí, pořád je tady nutnost se ptát, zda jeho obsah nejde **nad to**, co je v ní psáno, a proto se jeho uposlechnutí stává věcí úsudku každého a jeho vlastního svědomí. Autoritativní Klementinův výnos byl neskrývaným pokusem odít nedokonalé učeníky důstojností, která po právu náleží pouze dokonalému Mistrovi. Jeho uznání v absolutistické podobě, ve které je předloženo, by mělo za následek potlačení osobního úsudku a učinilo by z jeho příjemců následovníky lidí – a přesně proti tomu varoval apoštol Pavel. (43) Argument sám se snad mohl jevit hodnověrně a přitažlivě. Jeho podstata ale byla destruktivní a výslednice měla podobu naprosto nesoudného smýšlení. Bohužel, doslova ten samý argument je používán i dnes, a důsledky jsou také totožné.

Vrátíme-li se zpět k Ignaciovi, na začátek druhého století, shledáváme, že ve svých spisech uvádí podobné výzvy k tomu, aby sbory bezvýhradně poslouchali a zbožně uznávali viditelnou autoritu, a přitom argumentuje takto:

Neboť my bychom měli přijímat každého, koho Pán domu pošle, aby byl nad jeho domácností, jako bychom přijímali Toho, kdo jej poslal. Dovožujeme proto, že bychom měli pohlížet na biskupa (jediného dozorce) tak, jako bychom pohlíželi na samotného Pána. (44)

Porovnejme nyní Ignaciovo vybízení k podřízenosti biskupovi, prosazovaném ve druhém století, s následujícími slovy:

Opustit nebo odmítnout nástroj, který Pán vybral, znamená opustit nebo odmítnout Pána samotného, a to na základě zásady, podle které ten, kdo odmítá služebníka, kterého Pán poslal, odmítá Pána.

Tento citát je ze dvacátého století a byl otištěn ve Strážné věži z prvního května roku 1922. Jeho účelem bylo vyvolat pocit věrnosti k učení prvního prezidenta Strážné věže, Charlese T. Russella. Dále zde čteme:

Pokud tedy, podle této zásady, odmítneme jeho a jeho dílo, je to totéž, jako bychom zamítli Pána.

Ignacia a Strážnou věž od sebe dělí 18. století. Ale jejich argumentace je zcela stejná; tatáž zdánlivá hodnověrnost v uvažování a přitom to samé zkázonosné působení, na jehož základě se jedinci stávají následovníky lidí. Obdobné dokazování používá Společnost až dodnes. Rozdíl spočívá jenom v tom, že volání po věrnosti k Russellovi je nahrazeno voláním po věrnosti k organizaci, která je představována jako „Pánův vyvolený nástroj,“ jehož neuposlechnutí přináší stejnou vinu, jako kdybychom zapudili Krista. Naznačuje se přitom, že když je taková nesmírná autorita a úcta přidělena kolektivu lidí namísto jednotlivci, tak je to zcela v pořádku. Logika je to ošemetná a mámivá, a stejně jako ve druhém století, velmi úspěšná v oklamání mnohých, kteří prostě nejsou schopni rozeznat nastraženou past.

Ignacius srovnával poslušnost věřících k biskupovi (dozorci), ke starším (presbyterům), a diákonům s poslušností ke Kristu, který „je jmenoval,“ a v souladu s tímto tvrzením uvedl, že neposlušnost těchto lidí znamená „neposlušnost ke Kristu Ježíši“. Nepřipouští přitom ani na okamžik, že by ten, kdo se odmítá podrobit, mohl mít ke svému jednání správnou pohnutku. Neboť:

Kdo neposlouchá své nadřízené, je příliš sebejistý, hádavý a pyšný. (45)

Taktika, podle které je každému, kdo se neskloní před diktátem náboženské autority, dána nálepka buřiče, je úspěšně používána i ve 20. století. Ani negativní způsob vyjadřování se příliš nezměnil. Když Strážná věž z prvního srpna 1980 (s. 19,20) pojednává o těch, kdo nesouhlasí s názorem, že Kristus je neviditelně přítomen od roku 1914, popisuje je jako skupinu „která přijala vzpurný postoj proti ‘věrnému a rozváznému otrokovi,’ vedoucímu sboru křesťanského shromáždění a jmenovaným starším,“ a pak se o každém, kdo nesouhlasí s touto „teokraticky ustanovenou“ autoritou, vyjadřuje následovně:

Domnívá, že věcem rozumí lépe než jeho křesťanští bratři a lépe než „věrný a rozvázný otrok,“ od něhož se naučil to nejdůležitější, ne-li všechno, co ví o Jehovovi Bohu a jeho předsevzetí. Vyvinul se v něm duch nezávislosti a stal se „pyšným v srdci“..... něčím odporným Jehovovi.“ (Příslaví 16:5)

Podobnost těchto slov s výroky Ignacia, kterými se snažil zveličt důležitost autority biskupa, není vůbec náhodná.

Ve spisech tohoto autora opětovně pozorujeme, jak bylo břemeno poddajnosti neúměrně naloženo na bedra členů sboru. Jeho způsob dokazování nijak nebral v úvahu, že každý muž, který přebíral roli zástupce Krista, musí, dříve než vůbec začne po druhých něco

požadovat, sám nejprve prokázat, že on sám se plně podřizuje Kristu, a to nejlépe tak, že jeho požadavek skutečně bude Pánovým požadavkem, neponičeným tradicemi a úpravami lidí. Řada měla být nejdříve na tomto služebníkově, aby podal zřejmý důkaz o tom, že jeho pokyny opravdu mají zdroj u Boha a Krista a jsou pevně založeny na inspirovaných Písmech. Vždyť nikdo se nemohl stát „příkladem stádu,“ aniž by on sám prokazoval pokoru, skromnost a poníženost mysli, a přitom by příkazem totéž chtěl vynutit na druhých.

Poté, co se zamýšlel nad tendencí klást stále větší důraz na lidskou autoritu, biblický učenec Lightfoot poznamenal:

Není snad ani třeba dodávat, jaký podvrtný vliv na pravého ducha křesťanství mělo popření individuální svobody a následné potlačení přímé odpovědnosti k Bohu prostřednictvím Krista, a jak zhoubný byl despotismus spojený s úřadem biskupa, pokud někdo bral výše uvedené doslova. (46)

Hojné důkazy svědčí o tom, že výroky o slepé poslušnosti byly a jsou brány doslova, v minulosti i dnes. Výsledkem je popření svobody jednotlivce a potlačení jeho vědomí přímé odpovědnosti Bohu a Kristu.

Nicméně, tak se to odehrálo, a zmíněná doba vedla ke sklonu nahlížet na „jmenované“ muže jako na ty, kdo za druhé tuto odpovědnost přebírají. Křesťané v po-apoštolské době byli stále více a více utvrzováni v přesvědčení, že nejlepším způsobem, jak zůstat v Boží milosti, je podřízení dozorcí - biskupovi a starším sboru a jednání v plném souladu s jejich pokyny. Těmto mužům, kteří vyznávali, že zastupují Krista, se mělo důvěřovat, a jejich vedení následovat, jako by někdo důvěřoval apoštolům a následoval je, ba jako by někdo důvěřoval samotnému Kristu a šel přímo za ním. Když promluvili, bylo to, jakoby promluvil Bůh. Potřeba prověřovat všechno učení, dospívat k osobnímu přesvědčení o pravdě, uplatňovat vlastní křesťanské svědomí a nutnost dychtivě pociťovat osobní odpovědnost k Bohu za vlastní víru, činy, celkový způsob života – všechny tyto kladné aspekty víry byly potlačovány v rámci kladení důrazu na poddajnot vůči lidské autoritě, viditelnému ústředí jednoty.

Jak důležité bylo, aby přemýšliví křesťané té doby neztratili ze zřetele apoštolské vybídnutí:

Když nás Kristus osvobodil, chtěl, abychom zůstali svobodní. Stůjte proto pevně a nedejte se opět zatížit nerovným jhem otroctví. (47)

Cesta od ústřední sborové autority k mezinárodnímu středisku moci

Proces soustředování moci, který začal po smrti apoštolů, se odehrával uvnitř křesťanského sboru, ve kterém došlo ke vzniku monarchistického úřadu biskupa. Formativní dění se však nezastavilo na sborových hranicích, ale překročilo je do mezinárodní sféry a stalo se mezisborovým. Předsedající dozorcí (biskupové) z různých měst se začali setkávat na pravidelných poradách neboli koncilech. Tento termín se také v historii označuje jako „synod,“ název, který se podle jednoho slovníku především vztahuje na „náboženský vedoucí sbor“. (48) Oprávněnost těchto koncilů nebo sněmů byla založena na zprávě v 15. kapitole Skutků o sněmu, který se konal v Jeruzalémě.

Jak jsme již rozebírali, tato zpráva ale neposkytuje žádný podklad pro pořádání takových synodů na pravidelné bázi. Ani neposkytuje důvod pro svolávání koncilů za účelem rozhodovat jako druh církevního soudu o doktrinárních a sborových záležitostech. Ve svém komentáři z 19. století badatel Barnes na tuto skutečnost poukazuje takto:

Tento sněm je obvykle uváděn jak na podporu pravidelného pořádání synodů v církvi, tak zejména na podporu jejich odvolací a rozhodovací pravomoci. Nicméně, ve zprávě nenacházíme podklady ani pro jednu z těchto funkcí. (1) Tento sněm *nebyl* v žádném slova smyslu odvolacím sněmem. Byla to rada svolaná za zcela zřetelným účelem; pověřená prošetřením otázky, která vyvstala v konkrétní oblasti církve, a jejíž projednání vyžadovalo moudrost všech shromážděných apoštolů a starších. (2) Sněm neměl žádnou z běžných příslušností *soudu* ... Soudní dvůr v sobě zahrnuje stupeň autority, která podle toho, co čteme v Novém zákoně, nemůže být postoupena žádné církevní radě lidí. (3) Neexistuje sebemenší náznak, že by tento koncil měl mít trvalý charakter nebo že by měl být v určitých intervalech nebo pravidelně opakován. Vskutku, co lze dovozovat, je skutečnost, že když nastanou těžkosti – když jsou křesťané zmateni a na rozpacích, nebo když dojde ke sváru – pak je vhodné hledat radu a vedení u křesťanských mužů nicméně příklad jednoho koncilu svolaného do Jeruzaléma v důsledku mimořádné zvláštní potřeby by neměl být vydáván za udělení božského oprávnění k dalším pravidelným synodům (4) Je třeba také dodat, že míra autority (sr. kap. xvi,4), která provázela rozhodnutí apoštolů a starších mužů z té doby, rozhodně nemůže být přiřknuta žádnému shromáždění duchovních a laiků. Kromě toho by se nikdy nemělo zapomínat, jak se, želbohu, až příliš často stává církevním představitelům, že ani apoštolové ani starší muži si nenárokovali žádnou pravomoc nad církvemi v Antiochii, Sýrii a Kilíkii; že si nepřidělili právo, aby se jim takové sporné otázky předkládaly k řešení; a že nijak nepokusili vládnout nad vírou nebo svědomím druhých. Jednalo se o jeden zcela specifický, konkrétní případ, který jim byl postoupen k řešení, a oni jej rozhodli aniž by nakázali, že všechny další podobné případy mají být opět postoupeny jim, jejich nástupcům nebo nějakému jinému církevnímu tribunálu. Zcela viditelně považovali dané sbory za požehnané více než dostačující svobodou, a proto ani neuvažovali o nějakém uspořádání permanentního charakteru, kterému by bylo přiřknuto právo navrhnout zákony ohledně článků víry, nebo vytvářet zákony, kterými by se museli řídit lidé, jejichž svoboda spočívala v jejich Pánu. (49)

Důkazy, které máme, dávají za pravdu všem výše uvedeným bodům, z nichž každý jasně prokazuje slabost pozice Strážně věže, podle které v průběhu staletí až do dnešní doby existoval vedoucí sbor, který se scházel na trvalém a opakujícím se základě. Pokud by byl od samého vzniku křesťanství vytvořen ústřední „vedoucí sbor,“ pak by podobná shromáždění nebyla žádnou výjimkou, neznamenal by nic nového. Dále, pokud by sněm, ve kterém se řešil spor mezi Antiochií a Jeruzalémem, popsany ve Skutcích 15, opravdu měl být příkladem jak pro další opakování, tak pro správné uspořádání církve, pak by i po pádu Jeruzaléma v roce 70 n.l. takové synody byly bývaly pokračovaly. Ale Schaffova Historie křesťanské církve k tomu naopak uvádí:

..... koncili se poprvé objevují v polovině druhého století. Do té doby o nich nemáme k dispozici žádný rozeznatelný doklad. (50)

To znamená, že od událostí popsanych ve Skutcích 15 uplynulo nejméně **sto let**, během kterých, podle dostupných důkazů, nedošlo ke konání žádného synodu, který by byl podobný tomu v Jeruzalémě.

Co se ale v dějinách dozvídáme je to, že po jejich zavedení tato shromáždění byla původně otevřená pro všechny členy sboru i pro občany místa, ve kterém se konala. Účastníci sněmu pak dali svoji účast patřičně najevo. Jak čas postupoval, možnost zúčastnit se byla stále komplikovanější. Znovu Schaff:

Čím více hierarchické uspořádání získávalo převahu, tím více byl byl vytlačován republikánský duch těchto koncilů. Republikánským duchem míníme veřejný přístup pro všechny, nejenom pro biskupy neboli dozorce, ale i pro starší a řadové členy sborů. Po koncilu v Nikaji v roce 325 n.l. se účastnili a rozhodovali již jenom biskupové.... K dalšímu posunu došlo v tom, že biskupové

již nevystupovali ani jako představitelé svých církví, ani jako zástupci věřících, jak tomu bylo předtím, ale jednali v důsledku vlastního práva jako nástupci apoštolů. (51)

Koncili zpočátku nebyly nijak pravidelné, ale postupně se stávaly častějšími a jejich autorita, uplatňovaná prostřednictvím rozhodnutí, ke kterým se na nich dospělo, stále stoupala.

V době Cypriána (200-258 n.l.) již koncili neboli synody církve byly chápány jako zásadní, a stejnou zásadní váhu měly i rozhodnutí, záměry budoucího jednání a celkové pozice, ke kterým koncil dospěl. Cyprián trval na tom, že jednota Církve je dána jednotou dozorců neboli biskupů. (52) Nakonec se předsedající dozorce (biskup) stal jediným zástupcem svého sboru na koncilu a byl to také on, kdo sbor s rozhodnutím koncilu seznamoval. Jak poznamenává Lightfoot, biskup neboli dozorce se stal „nepostradatelným prostředkem boží milosti.“ (53)

Cyprián veřejně pranýřoval každého, kdo nepřijal výnosy, které přicházeli skrze tento prostředek a obviňoval takové lidi ze hříchu Kóracha, Dátana a Abirama, kteří se vzbouřili proti Mojžíšovi a Aaronovi.

Porovnejme jeho přístup s následujícím přístupem:

V těchto záležitostech musíme projevovat porozumění, vážit si vztahu s viditelnou teokratickou organizací a připomínat si osud Kóracha, Achana, Saula, Uzijáše a ostatních, kteří se vzbouřili proti teokratickému pořádku.

Toto vyjádření ve Strážné věži z 1. února 1952 (s.72) je odrazem Cypriánových slov. (54) Lightfoot poznamenává, že Cyprián ve svých argumentech opětovně užíval analogie ze Starého zákona a dále dodává, že jeho požadavky „jsou nadto vymáhány.... jako absolutní, bezodkladné a neoddiskutovatelné.“ To znamená, že Cyprián nemusel **dokazovat**, že příměr, který používá, je uplatněn správně, a že osoby, které pranýřuje, opravdu dělají to samé jako rebelové v dobách Mojžíše. Vše, co potřeboval, bylo tvrdit, že tomu tak je a od ostatních se očekávalo, že budou souhlasit.

Také v tomto případě nacházíme přesný protějšek v dějinách novodobé organizace svědků Jehovových. Totožné příklady ze Starého zákona jsou uplatňovány na všechny, kdo se jakkoli odchýlí od názorů „sdělovacího prostředku“ organizace a opět slyšíme slova Ignáce, jimiž jsou nonkomformisté nazýváni „příliš sebejistými, hádavými a pyšnými.“ Organizace nepotřebuje nic víc než vyhlásit, že příměr s buřiči v minulosti má uplatnění na dnešní dobu v jejich řadách a obecně se očekává, že její názor všichni přijmou.

Záchrana pouze v náboženské organizaci a jejím prostřednictvím

Lidé nyní přestali vnímat sbor neboli církev v její původní jednoduchosti, jako shromáždění bratrů a sester, spojených stejnou vírou a vzájemnou láskou. Začali v církvi vidět náboženskou instituci s přesně vymezenými hranicemi. Odvážit se za tyto určené hranice mělo zničující dopad. Cyprián napsal:

Kdo nemá církev za svoji matku, ztratil Boha jako svého Otce. Jako neunikl nikdo, kdo nebyl v arše Noemově, tak neunikne nikdo, kdo není v církvi. (55)

Tímto způsobem bylo učení Písma o záchraně prostřednictvím víry ve výkupní oběť Ježíše Krista nastaveno, rozšířeno a umocněno nad to, co je v Bibli. Uchytilo se tvrzení, že nemůže být zachráněn nikdo, kdo není členem církevní organizace, která je podřízena dozorcům

neboli biskupovi. Jedinečná úloha Božího syna jako výlučného prostředníka záchrany přestala být jedinečná, protože se k němu do jeho postavení přidali lidé: dozorcí a církevní uspořádání, náboženská organizace. Tato instituce a její představitelé nyní sdíleli s Kristem jeho životodárnou úlohu záchrany.

I slova získala jiný význam. Řecký termín *ekklesia*, obvykle překládaný jako „církev“ nebo „sbor,“ znamená „shromáždění nebo shromažďování.“ V Novém zákoně je běžně používán tehdy, když text popisuje shromáždění lidí, kteří se scházejí, protože je spojuje stejná víra. Jsou shromážděním, protože se sešli a **jsou shromáždění**. Dokud ještě křesťané mohli do synagogy, využívali této možnosti. Když jim byl vstup zapovězen, scházeli se téměř výlučně v soukromých domech. (56) Křesťané se stali shromážděním neboli církví v okamžiku, když byli pohromadě. Byl to tento **akt shromáždění**, který z nich utvořil sbor. Sbor nikdy nemohl vzniknout na základě formálního **členství** v organizované skupině lidí. Termín *ekklesia* se na ně vztahoval jako na shromážděný lid, na shromáždění lidí, kteří ať již místně, nebo v širším světovém měřítku, všichni jako celek, vytvářeli Boží lid, shromáždění prvorozených. (57) Vytvářeli „společenství,“ to jest skupinu lidí, kteří mají společné zájmy, a ty je spojují.

Nelze říci, že by *ekklesia* přestalo být používáno v tomto původním významu. Nicméně, v dalších stoletích toto slovo dostalo ještě jiný nádech. Jak ukazují uvedené citáty, termín „církev“ (*ekklesia*) se ve skutečnosti začal vztahovat na **náboženskou autoritu** zosobněnou muži, kteří měli nad shromážděními stále větší moc. Věrnost „církví“ v této nové situaci znamenala, nikoli věrnost křesťanskému **společenství**, ale daleko spíše věrnost vedení a pokynům, které vydává. Obdobně, když promluvila „církev,“ již to nebylo **společenství** věřících, kteří by vyjádřili svůj postoj, ale názor **náboženské autority**.

Tento vývoj znamenal sotva patrnou, a přeci svým významem závažnou, změnu v tom, komu křesťané nadále budou prokazovat věrnost a oddanost. Změna, která nastala, odvedla pozornost od hlavy, Krista, k tělu. Tedy k těm nominálním členům těla, kteří byli slyšet a vidět více než ostatní a nárokovali si pravomoc mluvit ve jménu těla. Neříkám tím, že by křesťané neměli pociťovat hlubokou starost o spoluvěřící ve sboru, aby všechny „jeho údy jeden o druhý stejně pečovaly. A jestliže jeden úd trpí, všechny ostatní údy trpí s ním; nebo jestliže je nějaký úd oslavován, všechny ostatní údy se radují s ním.“ (58) Tato jednota ovšem není vytvářena věrností k určité části nominálních členů těla, ale je vytvářena věrností skutečné Hlavě, Kristu. Ve sborech, kde skutečná věrnost a oddanost překypuje, křesťané nikdy nepochybí v projevech náležité péče druhým.

Změna, ke které došlo po smrti apoštolů, nezůstala bez následků, jejichž projevy můžeme pozorovat dodnes. To je patrné například z anglického výrazu pro „církevní“ (*ecclesiastical*) a z termínů pro „církev“ ve francouzštině, španělštině a italštině (*église*, *iglesia*, *chiesa*). Ačkoli jsou všechny tyto termíny odvozené přímo z řeckého *ekklesia*, když je někdo slyší jenom velmi zřídka si vybaví mu vybaví myšlenka prvotního shromažďování věřících. Spíše mu na mysli vytane **církevní organizace** a v určitých jazycích také **církevní budova**.

Mezinárodní organizační ústředí

Ačkoli již docházelo k pořádání pravidelných církevních synodů, stále ještě neexistovala žádná centrální kontrola nad všemi křesťanskými shromážděními, žádný mezinárodní „vedoucí sbor,“ který by vykonával autoritativní kontrolu nad věřícími po celém světě. I to však mělo přijít.

Tytéž pohnutky - které předtím vedly k monarchistickému uspořádání své sborech, s jedním členem rady starších jako výlučným Dozorcem (biskupem), v jehož osobnosti se

sbor měl sjednotit a on se tak měl stát „viditelným středem jednoty,“ jenž byla představována na koncilárních sněmech různých oblastí – nyní „naléhavě vyžadovaly vytvoření viditelného ústředí pro celou církev,“ a to v mezinárodním měřítku. (59)

Biskupské koncili měly původně vliv pouze v určitých oblastech, provinciích nebo krajích. Nikajský koncil v roce 325 n.l. sehrál důležitou úlohu při utváření univerzálního, všezahrnujícího přístupu. Od tohoto okamžiku důraz, kladený na lidskou autoritu, který měl svůj počátek uvnitř sboru a byl tedy svoji podstatou mezisborový, nabyl mezinárodního charakteru. Nikajský koncil byl svolán (nepokřtěným) císařem Konstantinem a jeho hlavním úkolem bylo pomoci křesťanským dozorcům-biskupům dospět k jednotnému názoru na povahu vztahu mezi Bohem a Kristem. Biskupové-dozorci zastávali ve svých pohledech na tento vztah značně odlišná a rozdělující stanoviska. Spornou otázkou nebyla Kristova božská podstata, kterou všichni uznávali, ale to, zda by měl být ztotožněn s nejvyšším Bohem, Svrchovaným panovníkem nebe a země. Laický historik Sokrates (380-450 n.l.) o této události napsal:

Celá situace se přesně podobala bitvě, která se odehrává za temné noci, protože obě strany se zdály být v naprosté tmě, pokud šlo o příčinu, na základě které na sebe vrhaly tolik urážek. (60)

Církevní historik Eusebius z Cesareje (260-339) uvádí, že jako důsledek přímé osobní intervence Konstantina do rokování biskupů byla přijato prohlášení, podle kterého „Ježíš „nebyl stvořen, ale zplozen, a je jedné podstaty s Otcem.“ (60) Jaroslav Pelikán, historik působící na Yale univerzitě, popisuje, na straně 53, ve své knize „Ježíš v průběhu staletí,“ jakou výkonnou moc najednou rozhodnutí tohoto mezinárodního orgánu mělo:

Jakmile Nikajský koncil přijal tyto formulace, staly se zákonem nejenom pro církev, ale pro celé impérium.

Podle Sokratovy Církevní historie, 1.9, Konstantin napsal církvi v egyptské Alexandrii, že „hrozná obludnost rouhání, kterého se někteří bezostyšně dopouštěli vzhledem k našemu mocnému Zachránci, naší naději a životu,“ nyní byla odsouzena a potlačena, protože „to, co je přijatelné úsudku tří set biskupů, nemůže být nic jiného než učení Boží.“

To, že nominální křesťané v té době toto učení přijali a uvěřili v něj, protože početné množství náboženských vůdců, dočasně seskupených v ústřední volební orgán, rozhodlo, že tato pozice je správná, a tak se vlastně stala „Božím učením,“ vypovídá mnohé o smýšlení tehdejších křesťanů. Ale to samé smýšlení převládá u mnohých dodnes.

V průběhu času, za podpory politické moci Říma, zmíněný centralizační proces vedl k vytvoření katolické církve (katolický znamená všeobecný), a k vytvoření ústřední církevní vlády. (61)

Trvalo to ještě pár století, ale stálé naléhání na jednotu víry a shodné postupy spolu s neustálým zvyšováním lidské autority nad věřícími nakonec přineslo závěrečný výsledek: ***sbory po celé zemi upadly do područí a kontroly přicházející z mezinárodního ústředí moci.*** V rámci tohoto vývoje také došlo k tomu, že s každým nově vytvořeným stupněm autority vznikalo stále větší množství prominentních postavení a úřadů – vytvořila se hierarchie moci.

Za cenu ztráty křesťanské svobody byl toužebně vyhlašovaný cíl, jednotu víry, nyní naplněn. Pokud se někdo ptal na to, zda dané učení, předpis, pravidlo nebo organizační uspořádání mají biblický podklad, a případně vznesl námitky, nebylo třeba mu věc trpělivě vysvětlovat a v tomto přesvědčování uplatnit sílu pravdy. Stačilo uplatnit autoritu.

Učenec z 18. století, kterého jsme citovali na začátku této kapitoly, nejprve zdůraznil, jak židé i pohané bojovali proti dobrému poselství v prvním století, a pak s ironií dodal:

Když křesťané získali většinu a usoudili, že k prosazování své myšlenky je nutné použít jako jedinou správnou metodu tu, která předtím sloužila k potírání jejich díla, pak to byla **autorita** křesťanů, která, krok za krokem, nejenom doslova zničila vznešenost křesťanství; i povědomí o ní téměř vymazala ze světa. (62)

Tak se autorita sloužit druhým a posilovat je zvrhla v autoritu podržovat, poroučet a ovládat; v proces, který se prokázal jako zhoubný nejenom pro křesťanskou svobodu, ale i pro samotného ducha křesťanství a celého křesťanské bratrství.

Když učenec Lightfoot rozebíral, na základě právě zmíněných dějin, jak ve sboru rozumět jednotlivým postavením, ve kterých muži s různou mírou pravomoci slouží, uvedl, že v celém Písmu

.....jeho úřad je reprezentativní, nejedná se o doslovného zástupce. Nevstupuje mezi Boha a člověka takovým způsobem, že by přímý rozhovor s Bohem mohl být nahrazen, nebo že by bez něho vůbec nebyl možný. (63)

Jinými slovy, nikdo nemá oprávnění, aby tvrdil: „Protože my jsme nižší pastýři Ježíše Krista, měli byste s námi jednat jako bychom byli Pastýř sám; neměli byste pochybovat o našich rozhodnutích, jako byste ani nepochybovali o Jeho nařízeních. Váš vztah k Bohu nastává naším protřednictvím, a vy byste proto měli poslouchat všechny naše pokyny, pokud si přejete mít Boží schválení a požehnání. Buďte vděční za to, co vám dáváme, a nediskutujte o tom.“ Pokud by někdo takové názory prosazoval, byly by v přímém protikladu k vybízení apoštola Petra:

Nechovejte se jako tyrané nad těmi, kdo vám byli svěřeni do péče, dávejte příklad stádu. A potom, co přijde hlavní Pastýř, obdržíte nepomíjející vavřín slávy Vskutku, všichni byset se měli odít pokorou jednoho ke druhému, protože Bůh se staví proti povýšeným, ale je příznivě nakloněn pokorným. (64)

Každý jednotlivý křesťan má odpovědnost posoudit, jak upřímné a pravdivé je sdělení, které je mu předkládáno. Osobně musí rozhodnout, jakou platnost pro něho má, nezávisle na tom, jaké nároky jsou ke sdělení připojeny, a bez ohledu na vnější připomínky autority, které je mohou doprovázet. To je zcela zřetelné z Ježíšových slov, která pronesl, když mluvil o svých věrných ovcích:

.... ovce ho následují [pravého pastýře], protože znají jeho hlas. Cizince ale nikdy nebudou následovat; ve skutečnosti od něho utečou, protože nerozpoznávají jeho hlas. (65)

Je zcela zřetelné, že ovce samy musí posoudit, zda rozpoznávají Ježíšův hlas v poselství, které je jim sdělováno. Slova těch, kteří budou o sobě tvrdit, že zastupují pravého Pastýře, a přitom z jejich výroků bude patrné, že mluvčí vyvyšují sami sebe, budou ovčím znít cize. Podobný účinek budou mít i autoritativní slova, prozrazující dogmatický a legalistický přístup, který potlačuje toleranci a soucit. Dnes někdy slyšíme lidi říkat: „Správné nebo špatné, prostě to udělej!“ Ježíš ale řekl, že jeho ovce si budou zachovávat značný odstup od cizinců, kteří svým pánovitým chováním dávají jasně najevo, že duch křesťanství je jim naprosto vzdálený. Lidé podobní ovčím mají všechny důvody tomu, aby se takovým lidem vyhýbali. Historie nenechává nikoho na pochybách o tom, že se vždy budeme setkávat s lidmi s vrozenou tendencí násilně vnucovat svoji vůli a způsob jednání druhým, a tak do větší nebo menší míry nahrazovat Boží vůli a vůli jeho Pastýře.

Lightfoot takto shrnuje, co dějiny odhalují:

Apoštolové předložili ideál, na který za několik generací upadl v zapomnění. Jejich vize žila s nimi, a pak se vytratila ... muži, kteří zprvu byli Ježíšovými představiteli a vyslanci, začali být považováni za jeho náměstky [to jest za jeho Zástupce, za někoho, kdo zaujímá Jeho místo]. (66)

Já se osobně domnívám, že tento vývoj, během kterého došlo k vyvýšení lidské autority a k jejímu soustředění v určitých postaveních a místech, je těsně spojen s Pavlovým výrokem o příchodu „muže bezzákonosti.“ – 2 Tesaloničanům, 2:3-12 Pavel o tomto „muži“ píše (ve znění NIV):

Je v opozici a staví se nade vše, co je nazýváno Bohem nebo je uctíváno, a dokonce i sebe samotného dosadil do Božího chámu, a prohlásil se Bohem.

Je zřejmé, že „žena“ označená v Bibli jako „Babylón,“ není konkrétní žena. A podobně, ani v tomto případě nevidím žádný důvod pro tvrzení, že by přicházející „muž“ měl být konkrétní, mimořádně bezzákonný jednotlivce. Ani se nedomnívám, že bychom naplnění textu našli na některém z náboženských systémů. Pro mě termín „muž“ v tomto kontextu znamená vyjádření určitého archetypu, ve kterém jsou popsány všichni lidé, kteří budou vykazovat stejně charakteristické rysy. Pavlův výraz o přicházejícím „muži bezzákonosti“ mi kromě toho připomíná obdobný Janův výrok „slyšeli jste, že přichází antikrist,“ s následným Janovým vysvětlením, že každý, kdo popírá, že Ježíš je Kristus „je ten antikrist.“ (67) Okolní texty ukazují, že Jan neomezil tento termín na žádného jednotlivce, ale na všechny, kdo budou odpovídat popisu antikrista. Zdá se, že v případě „muže bezzákonosti“ je tomu také tak.

Nemůže být větší „bezzákonosti“ než té, která spočívá v částečném převzetí postavení a autority svrchovaného Boha, nebo dokonce v jejich plném uchvácení. Důkazy svědčí o tom, že se nábožensky založení lidé toho dopouštěli v minulosti, a pokračují v tom dodnes. Otec vložil „veškerou moc a autoritu“ do rukou Ježíše Krista a přikázal, „aby všichni ctili Syna, jako ctí i Otce.“ Každý pokus převzít jeho postavení a poskytovat vedení, které bylo svěřeno výlučně jemu, znamená dopustit se závažné bezzákonosti, o které Pavel mluví. (60)

Jak tedy rozpoznat každého, kdo se posadil do chrámu a říká o sobě, že je Bůh? Chrám v Jeruzalémě byl místem symbolického přebývání Boha mezi jeho lidem. Odtud nad nimi panoval, vydával zákony a s národem rozmlouval. Křesťanský sbor, neboli lidé v něm, se stali Božím chrámem, ve kterém Bůh přebývá. (69) To, že se „muž bezzákonosti“ usadil v Božím chámu s nejvyšší pravděpodobností označuje, že si osobuje právo vykazovat božskou autoritu v křesťanském sboru, a jedná tak, jako by byl jejím samotným zdrojem. Jeho autorita v křesťanském sboru je podobná autoritě, kterou kdysi měl Bůh v jeruzalémském chrámu.

Biblický učenec Barnes následně komentuje text „staví se nade vše, co je nazýváno Bohem“ a dokonce se i „prohlásil Bohem“:

Tomu, co je posáno v tomto verši, by odpovídalo každé vznesení nároku na svědomí druhého a každé uspořádání, ve kterém by Boží zákony byly odsunuty stranou a byly by chápány jako nepodstatné [nerozhodující nebo neúčinné]. Nelze se samozřejmě domnívat, že by někdo veřejně prohlásil, že je nadřazený Bohu. Nicméně, usnesení a nařízení „muže bezzákonosti“ se budou týkat oblastí, ve kterých může vydávat zákony pouze Bůh, a proto nařízení muže bezzákonosti za těchto okolností činí Boží zákony zbytečnými, neboť na jejich místo dodává své vlastní To nezbytně neznamená, že by o sobě mnohými slovy prohlašoval, že je Bůh. Znamená to ale, že uchvátil Boží místo a na sebe uplatňuje Boží práva a výsady.

Klíčovým sporným bodem je evidentně otázka autority obecně, a konkrétně neoprávněného přisvojování si určité autority, která po právu náleží pouze Bohu a jeho Synu. Kdykoli lidé, lhotejno zda přímo nebo nepřímo, naléhají na ostatní, aby přijali jejich slova a jejich náboženské výnosy, která nejsou přímo a jasně zakotvena v Písmu, jakoby tato pravidla a učení pocházela od Boha, pak se jistě zdá, že tito lidé nepochybně vykazují charakteristické rysy “muže bezzákonnosti.” V roce 1980, když jsem ještě byl členem vedoucího sboru svědků Jehovových, jsem se bavil se členem výboru odbočky, který dohlížel na činnost v jedné významné evropské zemi. V průběhu rozhovoru tento muž poznamenal, jak se kdysi rozhodl vypracovat pojednání o historickém vyvoji hierarchie, které chtěl předložit k publikování v časopisech Společnosti. Říkal, že na tématu začal pracovat, a pak se rozhodl práci předčasně ukončit. Když jsem se zeptal proč, odpověděl: “Podobnost se prostě nedala přehlédnout.”

Jak nepřehlédnutelná je tato podobnost? Je novodobá organizace svědků Jehovových věrným obrazem křesťanského sboru z doby apoštolů, jak o sobě prohlašuje? Nebo je obrazem vývoje, ke kterému došlo v dobách po-apoštolských, a který jsme právě rozebírali? Uvažujme o vzorci jednání, který je patrný z historie organizace, která se soustředila kolem společnosti Strážná věž.

HISTORIE SE OPAKUJE

Kdo tě, příteli, učinil tak důležitým? Co vlastně máš, aniž bys to dostal? A jestliže ti ve skutečnosti všechno bylo darováno, proč by sis měl přivlastňovat nějaké zásluhy?

- 1 Korint'ánům 4:7, New English Bible

Zakladatel a první redaktor časopisu Strážná věž, Charles Taze Russell, si byl dobře vědom historického vývoje, který vedl k tomu, že se raný křesťanský sbor odchýlil od původního prostého bratrství k normativnímu náboženství s ústřední mocenskou strukturou.

Příznivci jeho časopisu se tehdy nenazývali svědkové Jehovovi, ale jednoduchým „Badatelé Bible.“ Sbory, které se v tomto období nazývaly „církve“, vytvářeli autonomní celky. Na sbory, kde Russell předsedal, nejprve v Pittsburku a později v Brooklynu, se nahlíželo jako na vzor, přičemž tento vzor mohl, ale nemusel, být následován. Následování bylo věcí sborového rozhodnutí. (1)

Velmi brzy, pouhé dva roky po vydání prvního výtisku, Strážná věž předložila náhled na křesťanský sbor, tak jak jej založil Ježíš Kristus. Článek otištěný v roce 1881 pod názvem „The Ekklesia“ (řecký termín pro „sbor“), ukázal, že Russell se neobával používat výraz „organizace.“ Na jednom místě říká o prvních křesťanech, že „byli organizováni a spojeni jako členové jedné společnosti, která měla zákony a vedení, a vedl ji někdo, komu byla přidělena rozhodovací pravomoc.“ To by vyznívalo dost podobně jako organizační koncept, který dnes obhájí organizace Strážná věž. Jeho názor se ale od dnešního pojetí této Společnosti ve skutečnosti velmi odlišoval.

Russell nikde ani náznakem nenaznačoval, že by křesťané měli být řízeni a kontrolováni **pozemskou ústřední správou neboli autoritou**, která by si nárokovala jejich poslušnost. **Pouta jednoty** se nezakládala na organizačních vazbách. **Svornost** jednotlivých členů nevyplývala z nějaké formy organizační věrnosti a podřízenosti. **Zákon**, který je vedl, nezahrnoval organizační pravidla. Byla to organizace, která neměla **žádnou evidenci jmen** svých členů. Naprostá absence takového pojetí pozemského autoritativního uspořádání je u něho očividná. Například v roce 1881 prezident Strážné věže prohlásil:

Byli organizováni a spojeni jako členové jedné společnosti, která měla zákony a vedení, a vedl ji někdo, komu byl přidělena rozhodovací pravomoc. Byli spojeni pouty lásky a společných zájmů. Protože všichni odpovídali jednomu veliteli, Ježíši Kristu, naděje a obavy, radosti i strasti, a cíle jednoho z nich byli záležitostí všech; a tak mezi nimi převládala jednota srdce daleko větší, než jaká by mohla být dosažena uměle vytvořeným lidským krédem. Jejich byla organizace Ducha; zákonem pro jejich chování byla láska a všichni, jako jeden muž, byli podřízeni „zákonu Ducha“, tak jak byl

vyjádřen v životě, skutcích a slovech jejich Pána. Vládla jim vůle toho, který řekl: „Jestliže mě milujete, budete dodržovat má přikázání.“

Pozorujeme tedy první církev organizovanou, ovládanou a v dokonalé jednotě a harmonii pod panováním neboli vedením hlavou, Ježíšem Kristem. Porovnej nyní tuto církevní organizaci s tou, která předstírá, že je na ní založena a je jejím pokračováním: s různými denominacemi, z nichž každá svazuje své členy k jednotě myšlení na základě vlastního kréda nebo dogmatu (mnohdy nelaskavými), a z nichž každá má své vlastní zákony.

Tyto zákony mají svůj počátek v myslích jejich vedoucích neboli vládců a zákonodárců; a tak je jasné patrné, že dnešní novodobé církve uznávají jako své hlavy, neboli svoje vedení a vládnoucí moc, dávné zakladatele jejich rozličných kréd, zatímco jejich duchovní na konferencích, koncilech, synodech a v presbyteriích vykládá a vymáhá „tradice starších mužů,“ které „činí Boží slovo neplatným.“ Tito představitelé zaujmuli místo pravé hlavy církve, Ježíše, a místo pravého učitele a zasvěcovatele do vši pravdy, svatého ducha. Poslyšte, co o tom říká prorok Izajáš, kap. 9:15.

.....

To nás přivádí k našemu dalšímu tvrzení: všichni křesťané by se měli připojit k této organizaci. Ve světle toho, co bylo právě uvedeno vzhledem ke třídě lidí, která vytváří církev, kterou Ježíš uvedl v existenci, je patrné následující: pokud jsi dal do jejich služeb všechnu svoji vůli, talent, čas a podobně, pak jsi uznán za Ježíšova následovníka a za člena této eklésie, neboli těla, jehož on je hlavou, a jména těch, kdo tvoří jeho tělo, jsou zapsána v nebesích. K zapsání našich jmen dochází tím, že se mu zasvětíme, a tím se připojíme k jeho církvi. Někdo namítne: „Nemusím se zároveň připojit k nějaké organizaci zde na zemi, vyznávat určité krédo a být někde zapsán?“ Ne, odpovídám. Připomeň si, že Ježíš je tvým vzorem a učitelem, a že v žádných jeho slovech nebo skutcích nenacházíš závazný pokyn, aby ses zavázal k následování nauk a tradic starších mužů, kteří všichni mají sklon učinit Boží slovo neplatným (Marek 7:13) a přivést tě do područí, které ti bude bráti v růstu v milosti a poznání, a proti kterému Pavel varoval následujícím slovy: „Stůjte proto pevně v svobodě, do které vás Kristus osvobodil, a nezaplétejte se znovu do jha otroctví.“ (Gal. 5:1)

Někteří namítanou: „Jestliže není vhodné, abychom se připojili k nějaké nominální církvi, nebylo by dobré, abychom založili naši vlastní viditelnou organizaci?“ Ale my přesně takovou organizaci nyní máme. Máme organizaci založenou na vzoru rané církve. Domníváme se, že jsme se vrátili k původní jednoduchosti: Pán Ježíš, a nikdo jiný, je naší Hlavou a Zákonodárcem, Svatý Duch nám pravdu odhaluje a v ní nás provází; jména nás všech jsou zapsána v nebesích; jsme spojeni láskou a společným zájmem.

Opět se zeptáte: „Ale jak se navzájem poznáme?“ Jak bychom se mohli nepoznat, když Duch našeho Pána se projevuje v našich slovech, skutcích, jednání a vzhledu? Boží synové jsou snadno rozpoznatelní podle aktivní víry, nepředstírané lásky, mírnosti a shovívavosti a dětské prostotě spojené se stálostí a zralostí. Nepotřebujeme žádné pozemské záznamy. Jména všech Božích synů jsou zapsána v Beránkově knize života.

Ježíšův sbor pravých následovníků se tak podle Strážné věže odlišoval od ostatních existujících náboženských organizací, z nichž každá vyžadovala, aby její členové přijali určité doktrinální vyznání víry, a z nichž každá jmenovala vedoucí představitele, kteří stanovili zákony typické pro danou skupinu, vymáhali na členech jejich dodržování a tak neoprávněně zaujali místo Ježíše, Hlavy sboru, a toho, kdo pravdu zjevuje a v ní provází, Svatého Ducha. Vydavatelé Strážné věže oznámili svůj úmysl navrátit se k „původní jednoduchosti“ sboru z prvního století, který byl organizován Svatým Duchem, jehož zákonem byla láska, a jehož jedinou administrativní správou byla vůle toho, který řekl. „Jestliže mě milujete, budete dodržovat má přikázání.“ Podle Strážné věže byli spojeni, nikoli organizačními pouty a lidskými normativními měřítky, ale „láskou a společným zájmem.“ Příští rok, v dubnu 1882, vydavatelé opět potvrdili, že nemají žádné naukové hranice, ve kterých by se jejich členové museli pohybovat, a které by bránili v připojení každému, kdo by nebyl ochoten je uznat.

V té době ještě neměli žádné charakteristické jméno, mluvili o sobě jednoduše jako o Badatelích Bible a jejich poselství znělo takto:

Otázka: Prosím, řekněte mi, jak se jmenujete? K jaké denominaci patříte?

Odpověď: Nepatříme k žádné sektě, a proto nemáme ani žádné sektářské označení. Věříme spolu s apoštolem Pavlem (1 Kor. 3:1-4), že když někteří říkají, že jsou Pavlovými, a jiní Apolovými, nebo že jsou Baptisé nebo Metodisté, svědčí to o jejich **tělesnosti**, a tím se staví do opozice proti Duchu Krista. Zemřel pro nás Apolo nebo Pavel? Pokud ano, nazývejme se jejich jmény. Byli jsme pokřtěni jako Metodisté, Baptisé, Presbyteriáni nebo v jiné denominaci? Pokud ano, **jsme** členy té které denominace, a měli bychom být známi pod jejím jménem. Ale jestliže jsme byli pokřtěni jako jako součást sboru neboli církve, jejíž jedinou oprávněnou Hlavou je Ježíš, pak jsme, každý jednotlivě, částí jeho těla a jeho jméno je jediným, které je pro nás přijatelné; podle Písma se nazýváme „Kristova církev“, „Křesťané“, Církev prvorozených“ nebo podobnými obecnými jmény. Znovu bychom chtěli připomenout, že naše křesťanská **jednota** je výlučně na základě Písma. Nemáme žádné vyznání (vnější hranice), které by nás spojovalo nebo které by druhým bránilo, aby se k nám připojili. Bible je naším jediným měřítkem a její učení je naším jediným vyznáním. Zároveň uznáváme, že biblické pravdy se nám odhalují postupně, a jsme připraveni dále naše vyznání (víru – krédo) rozšířit nebo upravit, podle toho, jakého světla se nám dostane z našeho **Měřítku**.

Jsme ve společenství všech křesťanů, ve kterých rozpoznáváme Kristova Ducha, a zejména těch, pro které je Bible jediným měřítkem. Nevyžadujeme, aby všichni měli stejný názor jako my, abychom je nazývali křesťany, protože uznáváme, že k růstu, jak v milosti, tak i v poznání, dochází postupně. Ani neočekáváme, že by strážní na Siónu byli jedinými, kdo „uvidí tvář v tvář“, (Iz. 52:8), dokud nenastane dokonalost a „to, co je částečné, bude odstraněno.“ (1 Kor. 13:10)

Kdyby se všichni křesťané dokázali osvobodit od předepsaných způsobů vyznání, a studovali Boží slovo bez předsudků své denominace, výsledkem by byly pravda, poznání, opravdové křesťanské společenství a jednota. Duch Hlavy sboru by prostupoval nespoutanými údy těla, a sektářská pýcha by zanikla.

Prízemní smýšlení ale za nedlouhou dobu přišlo s „praktičtější“ návrhem. Opět byla nastolena otázka, zda by to opravdu nebylo nejlepší, vytvořit (na biblickém základě, **ovšem a jak jinak!**) „seriózní, iniciativní organizaci“, aby dobré poselství mohlo být efektivněji oznamováno. Na tuto otázku odpovídala Strážná věž z března 1883:

Otázka: Skutečně by nebylo nejlepší, na biblickém základě, vytvořit seriózní, iniciativní organizaci (nebo sektu), která by byla nejlepším prostředkem k šíření a oznamování **pravého** dobrého poselství? Musíme mít společenství a spřízněnost. V jednotě je síla. Bitvu nevyhrávají vojáci v rojnici, ale ukázněně a soudržně prapory vojska.“

Odpověď: Také se domníváme, že by viditelná organizace a přijetí konkrétního názvu napomáhalo ke zvýšení našeho počtu, a že bychom v očích světa vzbuzovali větší respekt. Tělesný člověk smýšlí tak, že viditelná, organizovaná masa, řízená k naplnění vyhlášeného účelu, je více či méně mocenským prvkem; proto si lidé tak vysoce váží různých organizací, ze kterých jsme, v poslušnosti Pánova příkazu, vyšli. Tělesný člověk už si ale neumí představit, jak by něčeho mohla dosáhnout skupina lidí, kteří nejsou sdruženi v žádné rozpoznatelné organizaci. Když nás pozorují, vidí pár vojáků v poli – „lid pro zvláštní vlastnictví“ – s prazvláštními myšlenkami a nadějemi, ale sotva hodný zvláštní pozornosti.

Ačkoli pro tělesného člověka je nemožné, aby viděl naši organizaci, protože nerozpoznává věci Božího Ducha, věříme, že ty budeš schopen pochopit, že pravá Církev nemůže být zorganizována efektivněji a podle lepšího pořádku, než jak je tomu nyní. (viz plán naší organizace, jak je předložen v říjnovém vydání, pod titulkem „Ekklesia.“) Apoštol Pavel nabádá každého k jednotě víry a cíle (Filip. 3:15,16 – Diaglott.) Všichni, kdo jsou vedeni **tím samým Duchem** mohou dospět, a také dospívají, k poznání **té samé pravdy**. Jsme posvěcováni naším Velitelem a naše řady, jakkoli nepatrné nebo odloučené se mohou zdát, jsou navzájem pevně spojené Kristovým Duchem, vírou, nadějí a láskou. Postupujeme, jak velí Pán, v semknutých praporech a dosahujeme jím vytčených cílů. Stále ale měj na paměti, že Bůh není závislý na množství vojska (srovnej Soudců 7, jako jeden z příkladů).

Žijeme s touto organizací, která je z Ducha, a nijak netoužíme připodobňovat se světským vzorům, které vidíme kolem sebe. Hmotný svět nevidí a nerozlišuje ducha, který nás spojuje, a my ochotně snášíme pohanu „lidu pro zvláštní vlastnictví.“ **Znovu a znovu odmítáme jiné jméno než to, které přináší čest naší Hlavě – křesťané – a pokračujeme v přesvědčení, že mezi těmi, kdo jsou za každých okolností vedeni jeho Duchem a příkladem z jeho Slova, nemůže nastat rozdělení.**

Názor, že silná a viditelná organizace by měla být žádoucím cílem, byl vydavatelem označen za přízemní. Takové uvažování je typické pro „tělesného člověka,“ jenž se nechá omráčit početním vzrůstem, a který obdivuje moc, soustředěnou ve viditelných organizacích, pramenící z jejich význačných postavení, daného jejich odlišností a soutěžením. Uvedené smýšlení je rovněž typické pro neduchovního člověka, který „si ale neumí představit, jak by něčeho mohla dosáhnout skupina lidí, kteří nejsou sdruženi v žádné rozpoznatelné organizaci“. Badatelé Bible opětovně potvrdili, že jediná organizace, ke které patří, je duchovní a svět ji nevidí. Nechtějí nikomu imponovat svojí velikostí, silou a efektivností nebo majetkem či množstvím budov, které jim někde patří. Jejich je jednota ducha, nikoli organizační jednota. Snaží se druhé osvobodit od závislosti na různých náboženských vyznání víry a od vkládání přílišné důvěry ve viditelné organizace, které se kolem jednotlivých kréd utvořily. S správně dovozují, že by bylo nesprávné požadovat takové jednání po druhých, zatímco by sami jednali opačně.

Strážná věž z 1. března 1979 v článku „Novodobá teokratická organizace“ zavádějícím způsobem citovala z námi rozebírané Strážné věže z února 1884, a snažila se prostřednictvím těchto nečestně uplatněných citátů vytvořit dojem, že materiál otištěný v roce 1884 podporoval názor, jenž převládal mezi svědky Jehovovými v roce 1975. Povšimněme si, jak slova na straně 16 uvádějí citace tak, aby vznikl prostor pro vsunutí následující myšlenky:

Odstavec 16: Křesťanský sbor, o kterém jsme mluvili, vážně usiloval,, aby se prokázal hodnými být Jehovovovu viditelnou organizací a nástrojem. Proto se oddělil od sektářských organizací křesťanstva a od světových politických organizací. Ve Strážné věži z února 1884 se křesťanský sbor v tomto ohledu vyjádřil:

„Noví čtenáři ve všech částech země se nás stále ptají“ Jakým jménem se nazýváte? Jste „Rané baptisté? Jste Misijní baptisté? Jste Univerzalisté? Jste Adventisté? Jste Raní metodisté? Atd, atd. Několikrát jsme se již k tomuto tématu vyjádřili, a několika slovy bychom nyní chtěli náš názor doplnit.

Nepatříme k **žádné pozemské organizaci**; a jestliže byste uvedli celý seznam sekt, řekli bychom ‘ne’ ke každé z nich. Patříme výlučně k **nebeské organizaci** - ‘jejichž jména jsou zapsána v nebesích.’ (Žid. 12:23; Lukáš 10:20) Všichni **svatí**, kteří kdy žili, nebo kteří žijí v naší době, patřili k **naší církevní organizaci**: všichni jsme **jednou** Církví, a Pán neuznává **žádnou jinou**. Každá pozemská organizace, která, třeba i v nejmenším, narušuje jednotu svatých, je v protikladu k Písmu a k odporu Pánov vůli – aby byli **jedno**.’ Jan 17:11“

Jak se autor článku ve Strážné věži z 1. března 1979 snaží použít pro svůj účel pravdivý citát z roku 1884 „Nepatříme k **žádné pozemské organizaci**?“ Staví jej do takového světla, aby se zdálo, že se vztahoval pouze na odloučení od „sektářských organizací křesťanstva a od světových politických organizací.“ To byla skutečnost. Badatelé Bible byli od nich odděleni; ačkoli, pro pořádek, v původním článku z roku 1884 se vůbec o ‘politických organizacích’ nemluví a zmínka o nich jednoznačně slouží jako falešná stopa, která má čtenáře zmást a odvést jeho pozornost od vlastního významu uvedeného prohlášení. Původně bylo zcela jednoznačné, že výrok znamenal „nepatříme k **žádné pozemské organizaci**,“ a slovo ‘žádná’ nenechávalo nikoho na pochybách, že má význam ‘**žádná na světě**, ani ta, ve které by nás někteří rádi viděli’. Badatelé Bible jasně učili, že pokud by oni sami vytvořili organizaci,

kteřá by měla své vlastní jméno a organizační hierarchii moci, pak by pouze vytvořili jednu z další sektářských společností. Jediná organizace, ke které chtěli patřit, byla „nebeská organizace,“ v níž jména členů byla zapsána v nebesích.

To je také zřejmé i z kontextu. Následující odstavec (vynechané autorem z roku 1979) v článku z roku 1884 obsahují tyto body:

Jakým jménem má být trato Církev nazývána? Odpovídáme: Jménem jejího **zakladatele a tvůrce** – Krista. Církev Ježíše Krista nebo Církev Boží, protože byla založena Bohem na Skále, kterou je Kristus; nebo Křesťané, protože pod tímto jménem je lidé původně znali. (Skutky 11:26; 26:28; 1 Petra 4:16) Pavel a jeho učedníci nenásledovali učení Kalvína, a proto nemohli být známí jako Calvinisté. Nenásledovali učení Luthera, a proto nemohli být známí jako Luteráni. Ale následovali učení a příklad Krista, a proto se nebránili, když je někdo nazval Křesťany.

Když o tom přemýšláš, nemyslíš, že **jedině naše pozice poskytuje základ pro jednotu**? Nebo připuřtme na chvíli, že všechna lidská kréda, rituály, modlitební knížky a institucionální jména by byla zapomenuta, a všichni křesťané by si vyšli vřtříc jenom v Kristově jménu, a ve vří upřímnosti a vážnosti, pod vedením Božího ducha by studovali Jeho slovo a apořtolské spisy: myslíš, že by trvalo dlouho, než by rozdílné názory v Cířkvi byly zapomenuty?

.....

Ať již nás lidé **nazývají všelijak**, nás to netrápí. My sami nepřipouřtíme, že bychom měli nést jiné než „jedno jméno, které je dáno pod nebem a mezi lidmi“ – jméno Ježíše Krista. Nayýváme se prostým „Křesťané“ a nestavíme žádný ochrannou zeď, která by nás oddělovala od kohokoli, kdo věří v základní stavební kámen, o němž se zmínil Pavel: „To je ten Kristus, který podle Písem zemřel za **naše hřích**“, a ti, pro které tento základní stavební kámen není dost prostorný, nemají žádné právo nazývat se křesťany.

Výře uvedeně nemůž nikoho nechat na pochybách, že Russell a jeho společníci nevnímali sami sebe jako exkluzivní klub a nepokládali se za jediné vyvolené mezi křesťany. Důsledně odmítali uzkoprsý názor, podle kterého by odepírali právo na křesťanství jiným lidem a nebránili jim přijít mezi sebe tím, že by se od nich oddělovali organizační zdí. Nebránili se nazývat křesťanem každého, kdo byl ochoten stavět na základní biblické pravdě „to je ten Kristus, který podle Písem zemřel za naše hřích.“

Tato otevřenost je patrná i z jiných vydání časopisu Strážná věž, ze kterých jsme již také citovali. Jenom připomenu jejich vřtřícnost v tomto citátu: „Nevyžadujeme, aby všichni měli stejný názor jako my, abychom je nazývali křesťany, protože uznáváme, že k růstu, jak v milosti, tak i v poznání, dochází postupně.“ (2) Od autora článku, otiřtěného ve Strážné věži v roce 1979, který v něm uváděl citace z roku 1884, by se bývalo dalo rozumně očekávat, že mu celkový pohled Badatelů Bible nebude úplně neznámý. Pokud by svému pojednání býval věnoval více úsilí, mohl by si snadno uvědomit, že jeho článek je naprosto zavádějící, a vyznívá zcela opačně, než bylo stanovisko z původního pramene.

Od roku 1884 uplynulo 10 let, ale postoj Badatelů Bible k vytvoření viditelné pozemské organizace se nezměnil. Jejich pokračující nepřiznivý náhled je zcela zřejmý ve vydání Strážné věže z 15. září 1895, kde je předložen zcela nezaměnitelnými slovy. Autor zde odpovídá na otázku, jaký je nejúčinnější způsob vedení skupinových setkání. Jako jeden z prvních dvou bodů uvádí:

- (2) **Střezte se „organizace.“ Je naprosto zbytečná. Vřechna pravidla najdete v Bibli. Nechtějte svazovat svědomí druhých a nedovolte druhým aby svazovali vaše. Jak rozumíte Božímu slovu dnes, tak projevujte víru a buďte poslušní, a den za dnem pokračujte v růstu v milosti a v poznání a lásce.** (3)

Tak jsme začínali, takoví jsme byli. Jak vůbec mohlo dojít k tak nápadné proměně, jejímž důsledkem je téměř úplný obrát o 180 stupňů, který převládá v dnešní době? Ron Frye strávil mnoho „bolestných let“ v úvahách nad učením společnosti Strážná věž ohledně autority. V roce 1980 tento bývalý krajský dozorce a svědek Jehovův po období 33 let, začal intenzivně bádát nad oprávněností dnešního nároku Společnosti na naprostou podřízenost jejích členů. O svém výzkumu napsal:

Dnes, více než 100 let od doby Russella, svědkové Jehovovi projevují příkladný smysl pro organizaci. Organizace je vždy na prvním místě. Slovní spojení „teokratická organizace“ se ve Strážné věži z 1. března 1979, v článku „Jehovova vítězná organizace,“ jenom v úvodních 11 odstavcích objevuje **patnáctkrát**. (4) Hypnotizující opakování tohoto slova je Společností používáno pro to, aby si svědkové Jehovovi navykli na myšlenku, že je závažným nedostatkem, pokud u nich vznikne, ne vyložená pochyba, ale jenom otázka, ohledně toho, co Společnost uvádí jako pravdu. V naprostém protikladu k současné situaci, Russell a jeho společníci se s neskrývanou otevřeností stavěli proti jakékoli pozemské organizaci.

Na otázku, co mohlo být příčinou tohoto postoje prvních Russellitů, Frye odpovídá:

Russellův antagonizmus vůči církvím s dlouhou historií je pochopitelný. Konec konců, byl to přeci jenom, nahlíženo z náboženské perspektivy, nekonformní individualista. On a jeho malá skupina následovníků neměli žádnou organizační historii. Proto se, zcela přirozeně, snažili minimalizovat tento nedostatek tvrzením, že Bůh nikdy neměl žádnou pozemskou organizaci, žádný monolitní, z jednoho kusu ulitý, křesťanský sbor. Ne, Boží cesta je jiná, než prostřednictvím pozemských organizací. Tímto způsobem Russellovi příznivci ve svých očích mohli snížit náboženství, která určitou **historii měla**, a zároveň vysvětlit, proč oni **žádnou nedisponují**.

Navíc je zcela zřejmé, ve spojení s touto konkrétní naukou, že Russell rozhodně nevěřil, že by v jeho době na zemi existovala 1800 let stará, věrná a rozvázná, organizace otroka – Boží pozemský sdělovací prostředek. Nehledal ho, a ani jím nebyl vyhledáván. On a jeho společníci se nestýkali s jinými organizacemi, a ve skutečnosti projevovali přezíravý postoj ke všem společenstvím. Rozhodně a nesmiřitelně odmítli myšlenku, že by od Letnic až do jejich doby na světě existovala pozemská, viditelná organizace, se kterou by se oni měli ztotožnit, aby mohli přijatelně sloužit Bohu.

Nicméně dnes, v roce 100 po Russellovi, nástupci Badatelů Bible a Charlese Taze Russella dokazují pravý opak. Argumentují, že nelze jinak, než vzhlízet k viditelné, pozemské organizaci, totiž té, která je propojena s Biblickou a traktátní společností Strážná věž. Ačkoli toto nebyla jejich výchozí situace, změna okolností vyžadovala také změnu stanoviska a argumentace svědků Jehovových. Nyní nastal čas, aby ze všech sil dokazovali, že organizace je **nutná**, stejně jako dříve ze všech sil dokazovali její holou **zbytečnost**.

Posun v postoji k organizaci musel znamenat také posun v postoji k Russellovi. Potkal ho smutný osud. Až na pár příležitostných poznámek, Russell se v literatuře svědků neobjevuje, a je jim téměř neznámý. Nikdo svědkům nedoporučuje, aby četli jeho úvahy. Nakladatelství, které založil, a do kterého investoval své prostředky, už desetiletí nevydalo ani jednu z jeho knih.

Jako na dlani se před námi otevírá příběh muže, o kterém svědkové Jehovovi až do dnešní doby tvrdí, že vzkřísil učení Ježíše a jeho apoštolů. Proč, zeptáte se snad, se na shromážděních svědků Jehovových, nestudují jeho knihy, třeba jenom z historického hlediska? Odpověď až zamrazí: většina, možná vše, co napsal, by dnes bylo prohlášeno za názor kacírův.

Názor Rona Frye má svoji podporu i v situaci, která nastala v době, kdy Russell ještě žil. V této kapitole jsme uvedli jsme řadu Russellových výroků z prvních desetiletí jeho činnosti. Když je porovnáme s tím, co uvedl v roce 1910, v době, kdy již byl uznávaným „Pastorem“ rozsáhlého mezinárodního hnutí, které za sebou mělo historii tří desítek let, a kdy se jím psané časopisy četli v tisícových vydáních v mnoha zemích světa, jenom s obtížemi zjišťujeme, že se jedná o toho samého muže. Například připomeněme jeho pozdější výrok,

podle kterého člověk, který by četl Bibli samotnou, bez pomoci Studií Písem, která obsahují jeho výklad Bible, 'by upadl do duchovní temnoty během dvou let,' zatímco pokud by Boží slovo odložil a četl pouze Studie Písem, byl by na konci oněch dvou let stále v duchovním 'světle'. Nebo jeho prohlášení o marnosti osobního studia Bible, ve kterém studující nehledá jeho vedení: „Má plné právo se rozhodnout, že chce strávit týdny a roky tímto způsobem, ale je nanejvýš pravděpodobné, že i když náhodou něco objeví, stejně to bude špatně.“ (5)

Je třeba být objektivní a uznat, že těmto výroků předcházely poznámky, které je vymezovaly, a pro úplný obraz je nutné číst v kontextu těchto kvantifikátorů. Nicméně, není sporu o tom, že Russell zpochybňoval schopnost jednotlivce samostatně, bez jeho pomoci, studovat Boží slovo a dobrat se rozumných závěrů, a že publikace společnosti Strážná věž byly se vši vehemencí představovány jako jediný zdroj Božího světla a pravdy. Russellův pád byl smutný a hluboký: ze vznešených ideálů universálního křesťanského bratrství v Kristu k neskromnému, ba až nestoudnému, sektářství.

Bohužel přitom zjišťujeme, že se nejednalo o přechodný lapsus, ale o postupný vývoj v celkovém postoji, jak to dokazuje i materiál otištěný ve Strážné věži o rok dříve, ve vydání z 1. října 1909. Russell, zakladatel a vydavatel tohoto časopisu, v té době již uznávaný Badateli Bible jako jejich výlučný a jediný Pastor, rozebíral Matouše 24:45, a to především slova o „tom služebníkovi“ a jeho „spolusloužících“, a jak bylo jeho zvykem, psal v redaktorské, první osobě množného čísla. Pastor nejprve potvrdil, že před 14 lety jeden ze přidružených společníků v asociaci Strážné věže (podle Strážné věže z 15. července 1906 to byla jeho manželka) aplikoval termín „ten služebník“ (vztahující se na věrného a rozvážného služebníka v Ježíšově podobenství) na něj samotného, ale že on, Russell, nijak nehodlal zasahovat do diskuse, která se na základě toho rozvinula. Nyní by chtěl k tomu poznamenat, že dotyčná osoba, která jej s tímto termínem poprvé ztotožnila, momentálně tvrdí, že „zatímco jsme (Russell) toto postavení zaujímali, přišli jsme o ně, ztratili jsme ho a je teď v rukách jiného nástupce.“ Russell potom o problému diskutuje, ale činí tak nepřímou, v zástupné formě. Nejprve uvádí výroky jeho „přátel“, následované vyjádřením jeho „oponentů“, přičemž si ponechává prostor pro své přímé poznámky na závěr. Svě „přátele“ tedy nechává promlouvat takto:

Naši přátelé trvají na tom, že podle náznaků v Písmech, Pán, ke konci věku Evangelia, nebude používat mnoho sdělovacích prostředků pro šíření pravdy. Bude používat jeden sdělovací prostředek, a ostatní Panovi věrní budou mít přednost, aby se stali „spoluslužebníky“ (spolupracovníky). Trvají na tom, že fakta spojená s naší dobou žně více než dostatečně podporují takové vysvětlení. Říkají, že všichni z nich přijali poznání současné pravdy přímo z publikací Biblické a traktátní společnosti Strážná věž, nebo nepřímou od těch, kteří ale byli osvíceni tímto sdělovacím prostředkem. V důsledku toho považují za přednost spolupracovat jako „spoluslužebníci“ v díle Společnosti a věří, že s takovým přístupem následují vedení božské prozřetelnosti a pokyny z Božího Slova. Domnívají se, že pokud by jednali jinak, odporovali by božímu slovu, bránili práci na žni a sami sobě by uškodili.

.....

Prohlašují, že podle jejich úsudku, daná fakta nemohou být vykládána jinak, než jak jsou nyní, podle Pánova slibu, chápána; že v ustanoveném čase, na konci věků, Pán vynese z Pokladnice Milosti, Moudrosti a Pravdy věci „nové i staré,“ a že v té době vyvolí jeden zvláštní sdělovací prostředek, skrze něhož všechna zmíněná požehnání budou předložena domácnosti víry – což také naznačuje, že i ostatním bude dána přednost, aby se přidali ke službě jako „spoluslužebníci.“ Poukazují na to, že ti, kteří spoluslužebnictví přijali, byli požehnáni a jsou používáni při práci na žni, zatímco odpůrci upadli, vzhledem k pravdě ve dnech žně, a vzhledem ke službě této pravdě, do „venkovní temnoty“ nominalizmu.

Je nutno mít na paměti, že Strážná věž byla Russellovým časopisem. On ji začal vydávat, on kontroloval, co bude publikováno, on rozhodoval o celém jejím obsahu jako jediný redaktor. (6) Časopis byl nositelem jeho myšlenek. Ve své poslední vůli a závěti uvedl, že i když věnuje časopis Biblické traktátní společnosti Strážná věž (jejíž plnou kontrolu mu zajišťovalo postavení většinového akcionáře), činí tak „s jasně formulovaným stanoviskem, že během mého života budu nadále zastávat plnou kontrolu nad těmito časopisy a po mé smrti budou spravovány podle mého přání.“ (7) Jestliže tedy mluví o postojích, které někdo zastává vůči časopisu nebo Společnosti, nebo jestliže uplatňuje termín „sdělovací prostředek“ na Společnost nebo časopis, vyjadřuje tím, co si ostatní myslí o něm, potažmo, co si on myslí o sobě. Kontext uvedeného článku to ostatně potvrzuje, a skutečnost, že on zastával výlučné postavení Pastora, vše jenom umocňuje. Již dříve se sobě zmiňoval jako o „Božím mluvčím“ a „zprostředkovateli“ zjevené pravdy. (8) Když tedy mluví o „jediném sdělovacím prostředku“, jehož prostřednictvím lidé (jeho „přátelé“) byli osvíceni, není sporu o tom, že má na mysli spisy Charlese Taze Russella. Což je ostatně patrné z výroku, že „i ostatním bude dána přednost, aby se přidali ke službě jako „spoluslužebníci“ s tímto „jediným zvláštním sdělovacím prostředkem“, který Pán vybral. (9)

Další potvrzení této skutečnosti nacházíme v řadě prohlášení, která byla zveřejněna ve Strážných věžích v letech po Russellovy smrti. V nich nacházíme naprosto odlišný obraz Ch. T. Russella, než jak je tendenčně, a velmi zkresleně, podán v dnešních Strážných věžích. Strážná věž z 1. března 1923 cituje Russellův výrok o tom, že někteří o něm mluví jako o „věrném a rozvážném služebníku“, zatímco jiní tento termín uplatňují na Společnost. V časopise poté čteme:

Obě vyjádření dopovídají skutečnosti, protože bratr Russell byl, v absolutním slova smyslu, Společností. Určoval její vnitřní správu a směr, kterým se bude ubírat, a na nikoho se v tomto ohledu nemusel ohlížet, a ani se neohlížel.

Po jeho smrti (16. října 1916) byl ve Strážné věži vydán jeho životopis, a v něm bylo uvedeno:

Tisíce čtenářů věří, že Pastor Russell zastával úřad „věrného a rozvážného služebníka“, a že jeho slavným životním dílem bylo v pravý čas rozdělovat pokrm domácnosti víry. Jeho skromnost a pokora mu nedovolili veřejně přijmout toto vznešený název, ale v soukromých rozhovorech připustil, že se na něj vztahuje. (10)

Vraťme se teď zpět k vydání Strážné věže z 1. října 1909, ve kterém Russell vystupuje prostřednictvím svých „přátel“ a „odpůrců.“ Svým odpůrcům, a v tomto případě odpůrcům názoru, že on je „ten služebník“, vkládá do úst následující slova:

Naši odpůrci jsou ve své nepřátelské opozici často zahořklí a jízliví. Tvrdí pravý opak, totiž, že výraz „ten služebník“ by měl být chápán ve významu všech členů Kristovy církve, a že v tom případě výraz „jeho spoluslužebníci“ nedává smysl, protože se vztahuje na tu samou třídu zasvěcení. Prohlašují, že ačkoli je pravda, že přijali: své první osvícení o hodnotě Kristovy smrti jako „výkupného pro všechny; a své počáteční poznání o „čase obnovy všech věcí“; a své první ocenění pro „vyšší povolání“; a své počáteční pochopení o parousii a čase žně v této době; a své první pochopení o splnění proroctví v tomto čase žně; a své první porozumění o stavu člověka a jeho vykoupení, smíření s Bohem a jeho obnovení; že ačkoli je pravda, že vše zmíněné přijali z publikací této Společnosti, nic to nemění na tom, že tyto pravdy již byly dříve zveřejněny jinde, a usilují tyto prameny najít. Kromě toho tvrdí, že pokud bychom tento biblický verš uplatnili na nás, že bychom tím de facto vyhlásili svoji neomylnost.

.....

Nicméně, zatímco tito odpůrci říkají, že nepopírají, jaká služba jim byla prokázána, uvádí rovněž, že pokud by vysvětlení Matouše 24:45 bylo správné, pak by se ocitli v situaci, kdy by museli uplatnit i další část tohoto podobenství, totiž „Vskutku říkám vám, že ho učiní pánem nad vším svým majetkem.“ Takové další uplatnění by ovšem znamenalo, že jak „spoluslužebníci“, tak „domácnost víry“ v zásadě nemohou očekávat, že by svůj duchovní pokrm mohli dostat od někoho jiného nebo odněkud jinud, než d „toho služebníka“. To je princip, kterému odporují, a proto odporují v celé záležitosti.

Bude užitečné si povšimnout, že tehdejší „odpůrci“ zastávali přesně tentýž názor, který dnešní společnost Strážná věž prosazuje – že pojem „věrný a rozvázný služebník“ má být chápán tak, že se vztahuje na „všechny členy Kristovy církve, a nikoli na jednoho člověka. Ale vraťme se zpět k původnímu sporu. Názor „odpůrců“ byl, že chápat Russella jako „toho služebníka“ a nazývat ostatní z téže třídy „spoluslužebníky“ „nedává smysl,“ protože **všichni** byli součástí „toho služebníka“. Zřetelně si uvědomovali, jaké nebezpečí spočívá v tom, když je kdokoli z lidí vyzdvižen jako jediný sdělovací prostředek pravdy a porozumění. Pro Russella jejich pochyby o jeho jedinečném vztahu k Bohu, daného jeho postavením, v němž zastával pozici „toho služebníka“ a „sdělovacího prostředku,“ znamenaly, že zaujali „nepřátelské postavení a jsou zahořklí a jízliví.“ Čtenář ať sám posoudí, zda volba jazyka, jímž jsou častováni dnešní disidenti v řadách Strážné věže, je podobností čistě náhodnou.

Ve své knize Božský plán věků z roku 1886, tedy 23 let před rokem 1909, o němž mluvíme, Russell napsal, že vývoj hierarchické organizace má své kořeny „v nepatřičné úctě k učení omylných lidí.“

Postupně došlo ke vzniku zvláštní třídy duchovenstva, jejíž členové považovali sebe sama, a byli druhými považováni, za náležité průvodce vírou a vlastním náboženským životem. Boží slovo bylo odsunuto stranou. Papežská kurie vznikla jako důsledek nepatřičné úcty k učení omylných lidí, zatímco neomylné Boží slovo bylo zanedbáno. Jak závažně pochybená a ničemná byla cesta, která nedbala na pravdu. Není tajemstvím, že jak církev, tak celý civilizovaný svět, byli téměř ubiti tímto systémem, který vedl k uctívání tradic a různých vyznání víry.

Rozdíl? 23 let. Když někdo v roce 1909 Russellovi nevyjádří plnou podporu v názoru, že jeho dílo představuje „jedinečný, zvláštní sdělovací prostředek,“ dokazuje ze všech sil, že jeho spisy mají punc velké důležitosti, ba že jsou dokonce životně důležité. A vede své „přátele“ k tomu, aby o jeho publikacích vyznali:

Tito přátelé zdůrazňují, že jejich dědové a otcové, i oni sami, po celé generace pravidelně chodili na biblické kursy a jiná studia, aniž by jim to nějak prospělo, a dokud jim Pán, prostřednictvím Společnosti, neposlal do rukou „Klíče k Bibli.“ Zdůrazňují, že nechat bez vážného povšimnutí Pánovo vedení, a nedbat při svém studiu na učitele poslaného Pánem, by znamenalo nectít Pána, který jej poslal na pomoc a odmítnout Pánovu štědrnou ruku; jediným výsledkem, ke kterému by toto chování vedlo, by byla postupná ztráta světla – a k tomu úměrně závažná i ztráta svatého Ducha, Ducha pravdy, s následným návratem do „venkovní tmy,“ ve které se nachází svět a nominální církev, ze kterého, a ze které, jsme byli vychváčeni pravdou. Přátelé nemají pochybností o tom, že takové jednání by bylo podobné svini, která se válí zpět ve svém blátě, a psu, který se vrátil ke svému zvratku. Jak to čteme u apoštola. Přátelé také prohlašují, že pokud by se někdo vydal touto cestou, pro ně osobně by to znamenalo, že by se o takovém člověku museli domnívat, že si jenom málo váží svého povolání ze tmy do podivuhodného světla, a že nedoceňuje „jasnou jitrní hvězdu,“ kterou Pán zaslíbil jako předzvěst slavného úsvitu nového pořádku. – 2 Petra 1:19-21

Přátelé dále chovají pevné přesvědčení, že jednotlivé knihy ze série Úsvit milénia – Studie Písem jsou svojí podstatou vlastně samotnou Biblií v uspořádané, systematické formě; a že to byla

právě tato systematizace Bible, která je přivedla do jejich současného stavu osvětlení a radosti ve svatém Duchu. Neváhají prohlásit, že se často vydává za biblické studium, když někdo zápasí s textem a hloubá, a domnívá se, vzhledem k věcem v Bibli výsledně neuvedeným, a že oni se něčeho takového obávají, a velmi touží, aby zůstali blízko Pána a poselství, o kterém věří, že jim Pán poslal. Na tomto základě přátelé dávají přednost studiu Bible osvětlení a vedení „Studiem Berojských,“ a „Studiemi Písem,“ a očekávají, že tyto zdroje je nadále budou osvětlovat a vést zvoleným směrem, místo aby očekávali, že by se jim dostalo zvláštního zjevení odjinud, ať již by oni vzali všechen svůj rozum do hrsti, nebo by čerpali z mnoha jiných zdrojů. (11)

Je téměř nemožné přehlédnout, že úlohou „přátel“ je zdůraznit, jak zcela neplodné bylo studium Bible, o které se snažili oni i jejich předkové, a to až do okamžiku, kdy se objevily publikace společnosti Strážná věž. Jak je patrné, Boží svatý Duch na ně buď vůbec nepůsobil, nebo jeho působení bylo neúčinné, a tak jim, případně jejich otcům, neposkytl pomoc, kterou potřebovali. Lhostejno, že vznášeli k Bohu prosebné žádosti, generace za generací. Bůh neodpovídal, protože ještě nenastal ustanovený čas, ve kterém se měl objevit Jeho vyvolený „sdělovací prostředek.“ Stojí rovněž za povšimnutí, že Russell nechává své „přátele,“ aby vyjádřili myšlenku, podle které „nechat bez vážného povšimnutí Pánovo vedení, a nedbat při svém studiu na **učitele** poslaného Pánem, **by znamenalo nectít Pána, který jej poslal na pomoc a odmítnout Pánovu štědrú ruku;** jediným výsledkem, ke kterému by toto chování vedlo, by byla postupná ztráta světla – a k tomu úměrně závažná i ztráta svatého Ducha, Ducha pravdy, s následným návratem do „venkovní tmy.“ Takového spisování jsme se nakonec dočkali z pera muže, který několik desítek let předtím prohlásil, že „nepatřičná úcta k učení omylných lidí,“ byla příčinou, která vedla k hierarchii a zotročení věřících!

V závěrečné fázi článku Russell opouští literární prostředek duelu „přátel“ a „odpůrců,“ a přechází k přímému vyjádření svých myšlenek. Čtenáři by se chtělo pochválit jej za počáteční výzvy k tomu, abychom se vyhýbali hádkám a ostouzení, a za to, že naléhá, abychom rozpoznali důležitost „mírnosti“ a „pokory.“ Nicméně, jedním a tím samým dechem označuje každého, kdo neuznává za biblicky podložené, že by on a jeho časopisy byly Božím jediným sdělovacím prostředkem, za „nevěrného spolumužníka,“ „vychytralého,“ „svárlivého,“ jakoby naočkovaného šílenstvím a satanskou vzteklinou.“ Všichni, kdo se rozhodnou dále nepokračovat se společností Strážná věž, jsou popsáni jako „propadlí sítem.“ Pravda, vybízí nás k tomu, abychom byli shovívaví k lidem, kteří náhle „oslepli,“ ale sám o těchto disidentech mluví jako o „těch, kteří jsou v této hodině pokušení sráženi šípy nepřítele, protože jsou, z Božího stanoviska, nehodni Jeho nezbytné podpory.“ Je nad slunce jasnější, že v jeho mysli být pokorný, mírný a vzdělavatelný vyžaduje, aby člověk ve vši poníženosti uznal, že Kristus vyvolil jenom jednoho jediného a zvláštního „služebníka,“ jeden jediný a zvláštní sdělovací prostředek, a rovněž pokorně přijal spisy tohoto „služebníka“ jako zdroj, který, ohledně poznání Boha, široko daleko nemá, a ani nemůže mít, konkurenci.

Při čtení článku jsem si silně uvědomoval, že bez ohledu na intenzitu víry, nebo snad někdy právě proto, uvažování lidské mysli může být až neuvěřitelně zdeformované. Jak jinak vysvětlit, že by člověk mohl sám sebe či své spisy tak chválit, přikládat jim obrovský, životně důležitý význam, obhajovat sebou samotným vyhlášené postavení zvláštního, jedinečného, dosud nevidaného a již nikdy neopakovatelného Božího prostředníka, a vzápětí obvinít z nedostatku pokory, mírnosti a vzdělavatelnosti každého, kdo si o tom všem dovolí pochybovat? Nemohu než na takové jednání nahlížet jako na druh duševní choroby, infekci, vyvolanou působením sebestřednosti, která vždy vzniká tam, kde se vytvoří prostředí obtěžkané důležitostí a mocí jedné osoby. Ani jeden z nás není vůči tomuto šílenství imunní. Jsme proti němu chráněni, pokud stále, vědomě, důsledně uznáváme, že každé vedení je Kristovo, a že jakkoli důležitý může být náš vztah s Bohem, vztah jiných lidí k němu může

nabýt minimálně stejného významu. Jsme chráněni tak dlouho, dokud uznáváme, že před Bohem jsou si všichni lidé rovni.

Zbývá již jen porovnat tuto část dějin svědků Jehovových, včetně prohlášení, která během této doby byla uveřejněna, s výroky Ignacia, Cypriána a ostatních raných církevních představitelů, kteří usilovali o prohloubení závislosti a oddanosti věřících k biskupům, neboli Bohem označeným náboženským učitelům. Tu si uvědomujeme mrazivou podobnost: ti, kteří hbitě nesouhlasí s lidským faktorem, jsou nařknuti ze „zneuctívání Pána,“ a hrozivé důsledky jsou předloženy všem, kdo kladou otázky ohledně privilegovaného postavení, které jmenování samotným Pánem znamená. Lightfoot uvedl, že se biskup stal „nepostradatelným sdělovacím prostředkem Boží milosti.“ V Russellově případě pozorujeme muže, který sám sebe představuje jako „jedinečný a zvláštní sdělovací prostředek“ Boží, skrze něhož ostatní mohou obdržet opravdové porozumění a vedení. Podobnost je zřejmá.

Staletí stará historická pravda, podle které znovu a znovu dochází k přehnanému přikládání důležitosti smrtelnému člověku, a v důsledku toho je mu přidělena neoprávněná autorita, se opět opakovala. Tato nešťastná situace se vzápětí měla ještě více vyhrotit.

Centralizační proces nabírá na intenzitě

Po Russellově smrti v roce 1916 následovalo období nejistoty. Naprostý krach důmyslně vybudovaného, navzájem časově propojeného systému výkladu prorocství, které oznamoval, (podle jeho výkladu se prorocství začalo naplňovat v roce 1874 a mělo vyvrcholit v roce 1914) vedl ke zmatku a vyvolal mnohé nepřijemné otázky. (13)

Jeho nástupce, Joseph F. Rutherford, se musel s touto situací vyrovnat. Také on byl vystaven zkoušce, ve které bylo otázkou, jak obstojí vznešené ideály, se kterými hnutí původně začínalo.

Kniha Krize svědomí podrobně dokládá, jaké prostředky Rutherford zvolil, když znovu zaváděl pořádek do svých řad. Mezi ně patřila halasná, dogmatická obhajoba tradičních nauk Společnosti, skryté zastrašování namířené na každého, kdo by pochyboval o absolutní správnosti časových prorocství, ať již těch nedávno minulých nebo právě deklamovaných, záplava kategorické terminologie, ve které zdomácněla slova jako „nepopíratelný,“ „s demonstrativní jistotou,“ „správný nade všechnu pochybnost,“ „božského původu a božsky potvrzený,“ „příliš dokonalý, než aby to byla náhoda nebo lidský výmysl.“ Všechny uvedené termíny se přitom vztahovaly na časová prorocství, která dnes již dávno upadla v zapomnění. Tato metoda ale neměla žádoucí účinek, jak dokládají údaje, podle kterých většina původních, předválečných členů s hnutím v této době přerušila kontakt.

Rutherford navíc přilil olej do ohně tím, že trval na tom, aby mu, jako novému prezidentovi společnosti Strážná věž, náležela stejná autorita, kterou před ním vládl Russell. Problém ovšem spočíval v tom, že ani nebyl zakladatelem Společnosti, a ani v ní nezastával postavení většinového akcionáře, na rozdíl od jeho předchůdce, a proto ve výboru ředitelů došlo k vážnému střetu. Rutherford nejprve propustil čtyři ředitele, kteří se vzpírali jeho absolutní moci, a ještě později rozpustil celý redakční výbor, který byl jmenován Russellem. Tak potlačil každý odpor a v ústředí Společnosti zaujal postavení autoritativního monarchy.

Ačkoli prezident nyní zcela ovádal Společnost (akciovou společnost Strážná věž) jako takovou, a všechny tištěný materiál, který vydávala, jeho kontrolní pravomoc končila u jejích bran. V době, kdy byl prezidentem Charles Taze Russell, akciová společnost Strážná věž byla chápána pouze jako nástroj, který byl používán k šíření jeho poselství. Ani Společnost, ani žádný z jejích úředníků, nevykonávali, byť sebemenší, administrativní kontrolu nad sbory neboli „ekléziemi,“ které v reakci na poselství vznikaly. Pokud k nějaké kontrole vůbec

docházelo, pak byla především, a v zásadě, přesvědčovací povahy. Za současných okolností ale kladení důrazu na trpělivé přesvědčování přestalo být považováno za dostačující a začalo být průběžně nahrazováno donucovacími metodami. Cílem se stalo zachování jednoty, případně její **vy nucení**, a proces, který se v tomto období odehrál, byl věrnou kopií **soustřed'ování autority a kontroly**, ke kterým předtím došlo v křesťanství.

Jak uvádí kniha Společnosti „Svědkové Jehovovi v Božím předsevzetí,“ v roce 1919, pouhé dva roky po nástupu Rutherforda do předsednictví, byly sbory vyzvány, aby se „zaregistrovaly jako služební organizace u Společnosti,“ přičemž jim bylo dáno na vědomí, že vzápětí po jejich registraci brooklynské ústředí jmenuje jednoho z bratrů ve sboru jako zástupce Společnosti, a ten bude nazýván „ředitel.“ Zmíněná kniha k tomu na straně 95 dodává:

Význam tohoto jmenování spočíval v tom, že tak vůbec poprvé došlo k odebrání autority sborům, která jim náležela na základě demokratických voleb, jimiž byli do úřadů voleni sboroví starší, a od této chvíle vedení začalo spadat výlučně pod mezinárodní dohled Společnosti. Pravda, vedení ještě nebylo úplné, ale viditelná teokratická organizace má svůj počátek v této úpravě.

První krok na cestě ke ztrátě svobody byl učiněn.

Krátce nato se Rutherford začal ještě více vzdalovat pozici, kterou Strážná věž zastávala v předcházejících desetiletích. Jeho činnost nabrala směr, který Russell kdysi ostře napadl jako projev „tělesného smýšlení“: ‘vytvoření viditelné, pozemské, pevně propojené, centralizované organizace’. Pouhý rok po vytvoření pozice „ředitele,“ došlo k dalšímu posunu. Opět citujeme z knihy Společnosti: (15)

Rok 1920 přinesl do sborů ještě hlubší vstřípení odpovědnosti za kázání. Každý, kdo se účastnil svědecké práce, byl povinen odevzdávat o této činnosti týdenní zprávu.

Tímto způsobem byla mysl lidí, spojených se Společností, utvářena k přijmutí podřízeného postavení a kontroly, protože za normálních okolností podáváme zprávu buď našemu nadřízenému nebo alespoň někomu, komu se cítíme být nějak zavázáni.

V prvním století bylo dobré poselství oznamováno po celé římské říši a přijaly je tisíce lidí. Apoštol Pavel, který kázal lidem v mnoha národech, nikdy ani na okamžik nepřičítal šíření dobré zprávy lidské organizaci. Ba právě naopak. Uznává: „ani ten, kdo sází není nic, ani ten, kdo zalévá, ale Bůh, který dává vzrůst.“ (16) Poněkud podobným způsobem i první prezident společnosti Strážně věž připouštěl, že by bylo projevem tělesného smýšlení, pokud by se někdo domníval, že viditelná organizace lidí je schopná „něčeho pořádného dosáhnout“.

V protikladu k tomu se dá říci, že Rutherfordův důraz na organizaci přerůstal až v posedlost. V roce 1922 Strážná věž uvedla:

Účinnost, se kterou svědectví musí být vydáno, zcela nevyhnutelně závisí převážně na organizovaném úsilí, které ve službě bude vyvinuto. (17)

Tato věta znovu zaznívá o 64 let později. Strážná věž z 1. června 1986 na straně 25 charakterizuje dílo svědků Jehovových v roce 1985:

Tohoto díla by nikdy nemohlo být dosaženo bez organizace..... Mohli toho dosáhnout pouze proto, že byli efektivně zorganizováni do téměř 50 000 sborů, z nichž každý spadá pod viditelné řízení vedoucího sboru.

Moc svatého Ducha jakoby upadla v zapomnění, nahrazena ´efektivním organizováním´ (a muži – řídícími organizátory), bez kterého by úspěch nebyl možný. Napadá nás, co se to jenom stalo, že si křesťané v prvním století neuvědomovali ´nemožnost´ uspět v kázání po celé římské říši, aniž by předtím vybudovali viditelné pozemské ústředí, ze kterého by se jejich činnost odvíjela? Ve skutečnosti, ani v jedné ze zpráv, které jsou v Písmu podány o šíření evangelia a jeho přijetí mnoha tisíci lidmi, není ani jota o tom, že by se tak stalo v důsledku organizační briliance. Později v této knize, v kapitolách 6 a 7, bude předložen názor, že klíčovým faktorem k úspěchu dobrého poselství byl pravý opak organizovanosti, totiž spontánnost, neformálnost a naprostá absence jakékoli naprogramované, dozorované činnosti.

Teokracie – vláda Boha seshora dolů

V průběhu následujícího desetiletí Rutherford pokračoval v upevňování moci Společnosti (a protože byl jejím prezidentem, zároveň i svého postavení). V roce 1931 osobně pro organizaci vybral označení „svědkové Jehovovi.“ V roce 1932 odstranil rady starších, které do té doby stále ještě byly voleny jednotlivými sbory. V prohlášení k této změně uvedl, že sborové uspořádání, podle kterého jsou rady starších voleny členy sboru „není v souladu se zásadami velkého Teokrata, který ve své svatyni vládne seshora dolů.“ Od tohoto okamžiku sbory pouze navrhovaly takzvaného „ředitele služby,“ který musel být schválen výkonným úředníkem Společnosti nebo jejím manažerem. (18)

V roce 1938 byly sbory na celém světě vyzvány, aby přijaly rezoluci, kterou dávají všechna práva brooklynskému ústředí k tomu, že všichni, kdo budou zastávat jakékoli odpovědné postavení v kterémkoli sboru na světě, musí do tohoto postavení být jmenováni tímto ústředím. Tím byl v praxi završen proces vzniku Teokracie neboli Bohovlády. Soustředění moci a autority bylo dotaženo do konce. Bůh nyní mohl konečně začít vládnout, vládnout seshora dolů – ale ještě předtím, než se jeho rozhodnutí opravdu dostalo až dolů, musilo si pokaždé zaskočit na slovíčko do Brooklynu. Co kdysi náboženským vůdcům minulosti trvalo přes dvě staletí, organizace Strážná věž dokázala za pouhých padesát let.

Odobně jako podmínky v křesťanství v bouřlivých desetiletích po smrti apoštolů, také pro Strážnou věž bouřlivá doba po smrti jejího zakladatele, která se odrazila v nejrůznějších pnutích a následné touze po jednotě a pořádku, poskytla ospravedlnění pro urychlenou centralizaci autority a následnou podřízenost jednotlivce této moci. Všichni byli opakovaně, vyzýváni, aby se podřídili Teokratickému pořádku, což, jinými slovy, znamenalo, že se mají podříditi pokynům z ústředí, jako by to byly pokyny od Boha. Rozhodnutí prezidenta společnosti Strážná věž odstranit rady starších a místo nich nastolit Teokratický pořádek byly později vykládány jako naplnění Danielova proroctví o „vyčištění svatyně“ po 2300 dnech. Nové výklady Bible a nová učení organizace byly předkládány jako „záblesky světla,“ které vycházely z Božího chrámu, jak jej ve Zjevení popisuje apoštol Jan. (19) Mimochodem, v literatuře Společnosti autoři nazývali sebe sama a své nejvěrnější termínem „třída svatyně,“ – jak příhodné pro ty, kteří se „posadili v chrámu (svatyni) Boha!“

Když tuto dobu hodnotíme z dnešního nahlédnutí, zřetelně se zdá, že se tehdy ve Společnosti Strážná věž začíná objevovat „člověk bezzákonosti,“ se všemi jeho charakteristickými rysy, které byly patrné v okolních náboženstvích, malých i velkých.

Organizace nezbytná pro záchranu života

První vydání Strážné věže uznávaly, že lidé soustředění kolem tohoto časopisu nejsou jedinými křesťany na světě, a že nejsou skupinou soustředěnou v nějaké lidské organizaci, která by od ostatních lidí byla oddělena vysokou zdí, s úzkou bránou mnoha závor. Záchrana nijak nezávisela na členství v lidské organizaci, ale na hloubce víry. Doba soudce Rutherforda, v naprostém protikladu k tomuto původnímu přístupu, přinesla stále větší a větší důraz na viditelnou organizaci a její důležitost při záchraně života. Svět se najednou rozdělil na dva tábory, a tyto tábory vytvářely dvě všepohlcující organizace. Jak vysvětluje kniha „*Nepřátelé*“, publikovaná v roce 1937, strana 72 (pokud jste Bibli studovali se svědky, porozumíte tomu, proč jako *detail* uvádím, že tato kniha byla *první* knihou, která mě do studia víry svědků uváděla):

Na světě existují dvě obrovské, protichůdné organizace, to jest: organizace Všemohoucího Boha, která je naprosto spravedlivá, čistá a pravdivá, a organizace Dávla, falešného napodobitele, vystupujícího v boží podobě, která je nesvatá, zkažená a skrz naskrz pokřivená. Lidé na zemi jsou poddaní buď jedné nebo druhé organizace.

V případě členů křesťanských sborů v té době se nejednalo ani tak o vlastní pohled na svět, jak jim byl předložen, jako o jeho **uplatnění**, které na ně mělo zásadní donucovací vliv. Postoj, který byl prosazován, je nutil k přijetí názoru, že člověk se může těšit z **Božího vedení** pouze za jednoho předpokladu: že se podřídí vedení, které přichází prostřednictvím **viditelné organizace** (s ústředím v Brooklynu), protože vše mimo tuto organizaci je polapeno v sítích satanovy organizace. Svědkové Jehovovi to tak vnímali a jako všichni, i já jsem to tak pociťoval.

Lidé, kteří se nacházeli mimo organizaci svědků Jehovových, a nebyli ochotni přijmout tvrzení organizace o Kristově neviditelné přítomnosti od roku 1914 a jiné nauky, spojené s tímto datem, byli odsouzeni jako ti, kteří **vzdorují slovu samotného Boha**. Jakkoli jejich život mohl svědčit o živé křesťanské víře a naději, skutečnost, že nepřijali učení organizace, vedlo k automatickému závěru o jejich „**neochotě podříditi se Bohu**.“ (20) V letech 1922 až 1928 proběhla série sedmi sjezdů svědků Jehovových, na kterých bylo přijato sedm rezolucí. Tyto rezoluce byly vyloženy jako naplnění božského proroctví o sedmi trubkách ze Zjevení 8 a 9. Kromě jiného, tyto rezoluce opakovaně odsuzovaly Společnost národů, mezinárodní obchod a náboženství. Jejich hlavním námětem byl ale spor o to, kdo odmítne, a kdo přijme, výroky a nároky Společnosti v souvislosti s rokem 1914. (21) Uveďme některá prohlášení v brožurce Rozdělování lidí (s. 61-63), která jsou typická pro stanovisko k ne-svědkům, jenž bylo prezentováno ve zmíněných rezolucích:

Těm, kteří milují Jehovu, byly na tajných místech Nejvyššího zjeveny jisté pravdy, které nyní musíme hlásat všem národům. (Matouš 10:27) Mezi tyto zjevené pravdy patří: že Jehova je pravý Bůh; že Ježíš je jeho pomazaný král, který je právoplatným vládcem země; že se v roce 1918 ujal vlády, a jeho prvním činem bylo vyhoštění satana z nebeských míst; že v roce 1918 začal shromažďovat své věrné do jednotlivé skupiny a oznámil jim, že satan na zemi vybudoval mocnou organizaci sestávající z náboženství, politiky a obchodu; že zkrátko bude vybojována bitva armagedonská; že satan, který ví, jak málo času má, nyní zvláště lidstvo sužuje; že za účelem plného ospravedlnění božího svatého jména a záchrany jeho lidu, bitva armagedonská vyvrcholí naprostou zkázou satanovy organizace, včetně všech národů lidstva; že navzdory velkému odporu, tuto zprávu neboli svědectví se musí dozvědět všichni lidé; a že toto upozornění není míněno jako hrozba, ale jako slavnostní varování, které ti, kdo jej slyší, mohou buď přijmout, nebo zamítnout; ber jak ber.

.....

Každý, kdo je na satanově straně a odporuje Jehovově pravdě, zemře; ti, kdo slouží Jehovovi budou žít navždy a budou ho poslouchat a ctít jeho svaté jméno.

Přijmout tyto nauky, mezi nimiž jednou z nejvýznamnějších částí bylo proroctví vztahující se k roku 1914, bylo totožné s přijetím organizace, která jménem Boha mluví, tedy brooklynské Společnosti strážná věž, a takové přijetí se také zároveň znamenalo podřízenost Teokratickému pořádku. Nezapomeňme: z hlediska svědků existovaly pouze dva tábory, dva světy, dvě organizace - satanova a Boží. Nebylo jiné cesty, jak bylo lze uniknout zničení, než oddělit se od satanovy organizace, do které patřilo 99.9 % lidí, a zařadit se do Boží organizace, tvořené zástupem 100 000 svědků Jehovových, představujících asi 0.006% lidí. Takový byl výběr. Ber jak ber. A když si zvolíš špatně, zemřeš. My jsme tě varovali.

Článek nazvaný „Spravedlivé požadavky“ byl otištěn Strážné věži z 1. července 1943. Ačkoli to bylo již po Rutherfordově smrti, jeho obsah (s.204-206) dokumentuje postoj naprosté podřízenosti organizaci a ozřejmuje, jak hluboce byla tímto postojem zasažena mysl svědků Jehovových, kteří byli s organizací v době jeho prezidentsví spojeni. Ze článku je rovněž patrné, s jakou přímostí či rovnou nestydatostí organizace žádala všechny kolem, aby položili rovnítko mezi slova její a slovo Boží. Na ukázkou uvádím několik citací:

Každá organizace svým členům vydává specifické pokyny. V minulosti Bůh svým služebníků sděloval „organizační nařízení“ prostřednictvím svého ústředního zástupce neboli sdělovacího prostředku. Každý radostně přijal svojí úlohu a věrně ji vykonával.

Apoštol píše, že dnes k nám Jehova mluví prostřednictvím Syna. (Žid. 1:1,2) Jeho Syn se vrátil jako král; přišel do svého chrámu. Jmenoval svého „věrného a rozvážného služebníka,“ který je jeho viditelným mluvčím, a říká těm, kteří mají přednost zastupovat ho na zemi: „Toto poselství o Božím království bude kázáno na svědectví všem národům.“ (Mat. 24:14)

.....

Vyjádření Boží vůle, nejprve skrze slovo jeho Krále, a potom skrze na zemi ustanoveného zástupce, je zákonem neboli nařízením, pro jednání „věrného a rozvážného služebníka,“ a pro jejich současné společníky dobré vůle, kteří budou věčně žít na zemi v Novém světě. Pán pro nás dále uvádí podrobnosti organizačních nařízení, a činí je použitelnějšími prostřednictvím „věrného a rozvážného služebníka.“ To On říká: „Řádně přidělme pole, tento svět, zvláštním průkopníkům, pravidelným průkopníkům a místním sborům svědků Jehovových, tak aby každý ve svém území mohl vydávat dostatečné svědectví, a určíme každému jeho díl odpovědnosti, kterou ponese ve svém pracovním přidělení pro blaho Nového světa. To On říká, že požadavkem pro zvláštní průkopníky je měsíčně sloužit 175 hodin a vykonat 50 opětovných návštěv, protože tímto způsobem mohou získat dostatečný počet studií; a pravidelným průkopníkům říká, že pro ně je vhodné sloužit 150 hodin, a přitom vykonat tolik návštěv, a zahájit tolik studií, jak to bude možné. A sborovým zvěstovatelům říká: „Pro každého sborového zvěstovatele ustanovme kvótu 60 hodin, 12 opětovných návštěv a nejméně jednoho týdenního studia.“ Tyto pokyny dostáváme od Pána skrze jím ustanoveného zástupce, a tak víme, co máme dělat; a opravdu, pro ty, kteří milují Pána a nechají se vést jeho radami, jsou tyto služební požadavky rozumné. Pán vyjádřil svoji vůli, a nyní by měl ustát každý spor. Tyto požadavky jsou pro vaše dobro; jejich poslušností se prokazujete jako věrní a chválíte Pánovo jméno.

Tato nařízení od Pána jsou vydávána jak pro jednotlivce, tak i pro sbory. Téměř každý, kdo se zasvětil Pánu, uznává, že sbor vyžaduje organizaci, mají-li se v něm věci dít řádně. Všichni bratři ale dostatečně neoceňují, že i oni, aby mohli dobře plnit svůj díl odpovědnosti jako jednotlivci, potřebují organizaci stejným způsobem, jako ji potřebuje sbor. Pro znázornění: Všichni uznávají, že každý sbor by měl ve službě pracovat na vymezeném

území, ale ne všichni si myslí, že by každý jednotlivě měl mít přidělenou část z tohoto území. Pokud by zvěstovatel dospěl k pošetilému závěru, že může přijatelně sloužit Pánovi, aniž by měl osobní přidělení, bylo by to podobné, jako kdyby si sbor pošetile myslel, že může přijatelně sloužit Pánovi, aniž by mu pro službu bylo přiděleno sborové území. Sbor má povinnost sloužit a systematicky pracovat dům od domu, vracet se na opětovné návštěvy, vést studia s knihami Společnosti, sloužit s časopisy, a celkově pomáhat lidem dobré vůle. Sboru je přiděleno město a jeho okolí, kde se bude sloužit. Byl by vrcholem hlouposti, kdyby sboroví zvěstovatelé opustili město, které jim bylo svěřeno, a a vydali se do jiného, 20 mil vzdáleného města, které je přiděleno jinému sboru, a tam najednou začali sloužit. Každý inteligentní člověk musí přiznat, že takový čin by byl nejenom bláznovstvím, ale ještě něčím horším, totiž nevěrností vůči Pánu. Tyto samé zásady se vztahují na každého zvěstovatele, který odmítá přijmout svůj díl odpovědnosti za jemu osobně přidělené území, a který případně také odmítá, aby toto území bylo co nejbližší k jeho bydlišti. Čím dále bude území od místa, kde bydlí, tím méně času bude moci věnovat tomuto přidělení, a tím obtížnější pro něj bude, aby zájmům v tomto území byla věnována náležitá pozornost. V důsledku, toto mrhání časem a energií vyjadřuje míru nevěry našemu Pánu.

Nastal čas, kdy každý před Pánem musí plně nést svůj vlastní náklad. Pán nás dnes více než dostatečně zásobil novými knihami a brožurami s otázkami a odpověďmi, které obsahují vyčerpávající pokyny pro řádné vedení studia a další instrukce. Absolutně nikdo, ať se jedná o muže nebo ženu, nebude omluven, pokud bude tvrdit, že nemůže přijmout jemu osobně přidělenou část území, a převzít za ně plnou odpovědnost. Ti, kdo opravdu milují Pána a jsou bojovníky za Nový svět, se nebudou pokoušet o žádné výmluvy nebo záminky, ale uslyší slovo Pána, když říká: Udělejme to tak, a právě tak, a vždy budou mít na mysli, že výraz „udělejme,“ zahrnuje Pána, který s nimi bude při každém jejich konání. – Matouš 18:20

Pán nám dnes skrze „věrného a rozvážného služebníka“ jasně určuje: „Propracujeme naše obvody čtyřikrát za šest měsíců.“ To je ode dneška naším organizačním výnosem, který pro nás má stejně závaznou platnost, jako když Pán mluvil s Logem a řekl mu: „Učiňme člověka k našemu obrazu.“ Je naší povinností přijmout tento další příkaz a podřídit se mu. Možná, že se najde někdo, kdo namítne: „Teď je jiná situace. Logos mohl vykonat, co mu Pán přikázal. Ale v našem případě propracovat obvod čtyřikrát za šest měsíců nepřípadá v úvahu. Za šest měsíců se nám dosud podařilo všechny obejít jenom jednou, maximálně dvakrát. Toho nelze dosáhnout.“ Všichni jsme již tento argument slyšeli mnohokrát předtím. A kdyby to byl pravdivý argument, tak by to opravdu bylo velmi špatné, a skutečně by to naznačovalo, že Pán po nás chce něco, co není v našich silách. Děti Izraele poslední den pochodovali kolem Jericha sedmkrát.

Území, které dnes projdeme jednou nebo dvakrát za šest měsíců, bychom velmi snadno mohli propracovat čtyřikrát až šestkrát za tu samou dobu, kdyby každý bral vážně svoji odpovědnost vůči Království. To není teorie, to jsou prostá fakta založená na číselných údajích shromážděných ze služby sborů za posledních šest měsíců.

.....

Docílíme toho tím, že omezíme čas a úsilí, které teď věnujeme zájmům „starého světa,“ a sousředíme se na zájmy „Nového světa,“ který je Boží a věčné podstaty. K tomuto bodu uvádí apoštol Petr: „Když vidíte, že se všechno má takto rozplynout, jakými lidmi byste měli být ve svatém způsobu mluvy a zbožnosti.“ (2 Petra 3:11) Opravdovému pokroku ve zvýšení naší činnosti musí předcházet osobní uznání každého, že tyto výzvy k činnosti přicházejí od Pána, že je třeba je osobně uplatnit, a že je nutno na ně reagovat s plnou horlivostí.

Vláda Nového světa existuje 29 let. Je proto nezbytné o ní stále mluvit a udržovat ji v podvědomí lidí, a to prostřednictvím služby dům od domu, opětovných návštěv a studií,

pracovat v místech, kde se soustřeďuje obchod a navštěvovat lidi v jejich kancelářích. Všem je nutné vydávat svědectví s časopisy na ulicích, a zvěstovatelé by přitom měli mluvit o poselství Nového světa. Bez ohledu na to, kam půjdou nebo kde budou, lidé by vždy měli být obklopeni důkazy, že Vláda Nového světa je v činnosti.

Když tyto články byly publikovány, bylo mi pouhých 21 let. Ale bez ohledu na mé mládí, když teď znovu pročítám tyto řádky, ptám se, jak je vůbec možné, že jsem já nebo ostatní svědkové přečetli tyto absurdně namyšlené výroky, a okamžitě je neodmítli nebo jsme se alespoň vážně nezamysleli nad postojem, ke kterému nás mají vedou. Později jsem zjistil, že přinejmenším jeden z nás nebyl oklamán. Vázaný ročník Strážných věží, který mám k dispozici, kdysi patřil muži, který se stal členem organizace v roce 1910, a byl jejím členem 70 let, až do roku 1981. Když jsem pro potřeby této knihy vyhledával článek, ze kterého jsem výše citoval, našel jsem u něho vložený lístek papíru, na kterém bylo napsáno: 'Kvóty jsou 60 hodin. Organizace je BŮH. Strážná věž z roku 43 – s. 205.'

Celkový duch, ve kterém je tato Strážná věž z roku 1943 napsána, zrcadlí Klementovy Homílie ze 2. století n.l., citované dříve, zejména jeho prohlášení o tom, že „kdo neposlouchá tvé příkazy, neposlouchá Krista, a kdo neposlouchá Krista, uráží Boha.“

Budete nyní lépe rozumět tomu, proč článek publikovaný v roce 1946, čtyři roky po Rutherfordově smrti a nazvaný „Bůh budiž pravdivý,“ (uvádím jej ve 2. kapitole této knihy) znamenal takové obcerstvení. Představoval radikální změnu a ústup od téměř armádního, plukovního smýšlení a quasi vojenských akcí, na které jsme byli zvyklí z let druhého prezidenta Společnosti.

Na první pohled je nyní patrné, že článek z roku 1946 a soudní zápis z procesu ve Skotsku jsou navzájem zcela protichůdné. Který z těchto dvou pramenů pravdivě odráží dnešní přístup organizace?

Bohužel, jak svědčí důkazy, nový a osvěžující přístup z roku 1946 ke studiu Bible a právu a odpovědnosti každého jednotlivého člověka, aby Písmo četl a nad ním uvažoval, a teprve poté dospěl k osobnímu přesvědčení o biblickém učení, aniž by mu organizace z pozice vyučovací moci neboli katedry diktovala, čemu má věřit, začal být brzy oklešťován. Nakonec došlo k jeho úplnému zamítnutí a v literatuře začaly být uváděny argumenty, které ho naprosto zpochybnily. Proč?

Upřímně věřím tomu, že po smrti Soudce Rutherforda, jak Nathan Knorr, tak Fred Franz, měli upřímnou touhu, aby se Společnost přestala vyjadřovat s křiklavým dogmatismem, který čísel ze Soudcova stylu psaní. Rovněž doba jejich nástupu se vyznačovala pokojným přechodem k moci. Ve Společnosti nenastala žádná vnitřní krize, když se Nathan Knorr chopil prezidenství, během které by někdo zpochybňoval jeho nástupnické právo nebo hrozil hromadným odchodem. Rutherford se naopak musel čelit značnému, až hraničnímu odporu, a jak naznačují publikace Společnosti, vyrovnal se s ním, kromě jiného, pánovitým chováním a používáním sarkastické slovní zásoby. Když jsme, jednoho dne, rozmlouvali se členem vedoucího sboru, Lymanem Swinglem, o změně docílené přebudování vedoucího sboru v letech 1975-76, Lyman mně řekl: „Pokud si myslíš, že **toto** byla velká změna, pak jsi tu měl být, když Rutherford zemřel, a Knorr převzal vedení.“ Ve srovnání s tyraníí, a to v plném smyslu tohoto slova, Rutherfordovy nadvlády, Knorovo prezidentství přineslo nápadnou úlevu.

Ať již byly první pocity Knorra a Franze jakékoli, v průběhu času si staré vzorce chování opětovně razily cestu zpět do organizace. Směr, ve kterém se silný důraz na uplatňování ústřední organizační pravomoci stále více prosazoval, postupně nabyl na definitivě. Stávající systém poslušnosti autority byl vybudován Rutherfordem a zůstal v organizaci jako jeho dědictví. Bylo nemožné ho udržet, pokud by nebyly shromažďovány stále nové důkazy o nutnosti soustředění autority v jednom centru. Bez stále argumentace

v tomto ohledu by ústředí mohlo ztratit kontrolu nad myšlením zvěstovatelů a pozbylo by vlivu na jejich rozhodování, čas a svědomí.

Vraťme se nazpět do Skotska, do roku 1954, k případu, o kterém jsme se již několikrát zmínili. Je také známý jako „Walshův případ“, protože Douglas Walsh, předsedající dozorce sboru svědků Jehovových, byl jednou stranou v soudním líčení. Spor samotný byl o tom, zda Douglas Walsh odpovídá měřítkům, stanoveným pro to, aby mohl být, v rámci klasifikace britské povinné vojenské služby, označen jako vysvěcený duchovní. Ve snaze dosáhnout tohoto zařazení pro své členy, úředníci Strážné věže jednali v příkrém rozporu s prvotním názorem Společnosti, veřejně publikovaným v časopisech Strážná věž v prvních letech hnutí. Podle tohoto prvotního názoru, svědkové Jehovovi byli velmi **odlišní** od zavedených náboženských organizací křesťanstva, které se vyznačovaly zřetelným **uspořádáním pro výkon autority** a pevně daným **vyznáním víry**. O pár desítek let později, v roce 1954 ve Skotsku, se úředníci Společnosti naopak snažili demonstrativně prokázat, že jejich náboženství se od ostatních nijak neliší, je jim svojí podstatou velmi **podobné** a disponuje striktním krédem, které všichni členové musí vyznávat. Argumentovali, že na základě těchto skutečností se předsedající dozorce sboru svědků Jehovových nutně kvalifikuje do stejné kategorie jako duchovenstvo z každého jiného etablovaného náboženství.

Zdá se, že toto byl hlavní důvod, proč mluvčí společnosti Strážná věž, Franz, Covington a Suiter, tvrdili s takovou určitostí, dalo by se říci neoblomností, že všichni členové organizace mají povinnost přijmout a podrobit se VŠEM naukám organizace, i těm, o kterých se s jistotou domnívají, že jsou v protikladu k učení Bible - nebo čelit následkům exkomunikace za neposlušnost. Zmínění mluvčí si mohli myslet, že pro dosažení co nejlepšího právního výsledku potřebují prosadit takový druh autority nad vyznáním víry, které ostatní budou muset následovat, a věřili, že to povede k soudnímu uznání toho, že Walsh se nachází v postavení, které by odpovídalo postavení vysvěceného služebníka ve **všeobecně uznávaném, a v dobré víře založeném, náboženství**. (23)

Snad si ještě vybavíte, jak na otázku, která se týkala autoritativních prohlášení společnosti Strážná věž ohledně nauk, a která zněla: „Je přijetí těchto nauk pro vaše členy dobrovolné nebo je jejich přijetí nutností pro ty, kdo chtějí zůstat členy naší Společnosti?“ Fred Franz odpověděl: „Je to nutností.“ Také na otázku ohledně neprávnických nauk týkajících se roku 1874 n.l., ve znění: „Bylo povinností svědků Jehovových přijmout tento chybný výpočet?“ viceprezident odpověděl: „Ano.“ Když mu bylo předloženo prohlášení: „Svědkovi nezbyvá než přijmout jako závazné, co je publikováno ve Strážné věži nebo v Informátorovi [nyní 'Naše služba království'] nebo v Probud'te se! včetně veškerých pokynů, které jsou mu v těchto publikacích určeny, není-liž pravda?, Franz odpověděl: „Musí to přijmout.“ A když mu byl položen dotaz, zda člověk může správně vyložit Písmo, aniž by se mu dostalo vedení z knih Společnosti, jeho odpověď zněla: „Ne.“

Když Hayden Covington odpovídal na otázku, zda je správné usilovat o jednotu, „i kdyby měla být založena na vynuceném přijetí falešného proroctví“, řekl: „Připouštím, že tomu tak je.“ A když byl dotázán, zda odmítnutí tohoto falešného proroctví by vedlo k vyloučení a dotýčný by se tím ocitl v postavení „hodného smrti“, řekl: „Bez váhání říkám: Ano.“

Stejně tak odpovídal i Garry Suiter. Když mu byl předložen dotaz, zda někdo může správně rozumět Bibli, aniž by četl publikace svědků Jehovových, odpověděl: Ne.“ Vzhledem k chybným datům v roce 1874 a 1925, na otázku „Bylo od všech svědků Jehovových, vzhledem k těmto dvěma datům, v době, kdy byla propagována, vyžadováno jejich bezvýhradné, absolutní, přijetí, ano jako absolutní přijetí Pravdy?“ odpověděl: „To je pravda.“

Pravdou ovšem je, že mnoho v odpovědích těchto představitelů Společnosti zkreslovalo skutečnost. Ani v době Russella, ba ani dokonce v době Rutherforda, (během doby, kdy tito dva muži prezidentovali, byly uvedené falešné předpovědi vyučovány) nebylo zvykem exkomunikovat druhé za to, že měli jiný názor, a že jejich svědomí jim neumožňovalo přijmout nauku, kterou vedení prosazovalo. Russell druhé nepřímo kritizoval nebo je obviňoval, že mají nedostatek víry. Rutherford je zbavoval postavení, pokud nějaké měli, nebo je podrobil nevybíravé kritice. Nicméně, **exkomunikace**, jako donucovací prostředek jednoty, byla vzácným jevem. Zástupci Společnosti tak říkali něco jiného, než co bylo v oněch letech skutečností, ale snad měli pocit zadostiučinění, že účel dostatečně světí prostředky, které volí. Přibarvili minulost, aby splynula s jejich dobou, ve které již skutečně každý, kdo odmítl přijmout nauku Společnosti, byl vyloučen. (24)

Člověk by si přál, aby jejich absolutní, vyhraněná pozice byla utvářena tlakem okolností a přítomností právníků a soudců. Jinými slovy, aby byla dočasná, ad hoc, aby nepředstavovala skutečný stav věcí, a již vůbec ne odklon od názoru na osobní svobodu, který byl tak vznešeně vyjádřen v roce 1946. Člověk, zejména našinec, by si to velmi přál. Bohužel, situace byla opravdu tak špatná, jak byla zobrazena v místopřísežných prohlášeních těchto úředníků. Stačí číst ve Strážných věžích z následujících let.

Vzor věcí minulých určuje přítomnost

Pronásledování na přelomu 40 a 50 tých let dvacátého století semklo svědky Jehovovy pevným poutem. V některých oblastech docházelo k davovému násilí, v amerických školách se řešilo povinné zdravení vlajky, v nacistickém Německu, a částečně v jiných totalitárních režimech, procházeli zákazem činnosti, a mnozí utrpením koncentračních táborů. Nad celým světem se vznášel stín druhé světové války. O deset let později byla situace jiná. Chlapci a dívky, ke kterým Soudce Rutherford na sjezdu v St. Louis v roce 1941 promlouval v jednom ze zvláštních programů o tom, že „brzy s nimi budou přebývat princové z Bible,“ a které nabádal, aby do té doby nevstupovali do manželství, mezitím dosáhli zralosti třicátníků. (25) Nastala poválečná doba prosperity a obecné tolerance. Strasti z předchozích let, které značnou měrou přispěly k dohadům o bezprostřednosti Armagedonu, ustupovaly do pozadí. Svědkové Jehovovi nejsou jediným náboženstvím, které v moderní době vysvětluje proroctví ve vztahu k současným světovým událostem, a jako tato ostatní náboženství, i oni se spoléhají na **nepříznivé** podmínky ve světě, které používají k potvrzení svých názorů. Špatné zprávy ze světa podporují přesvědčení svědků a jejich očekávání, a vyvolávají v nich pocit naléhavosti. Období relativního pokoje, které následovalo po druhé světové válce, se samozřejmě s tlakem válečného stavu nedalo srovnat.

V této uvolněné atmosféře, ze které bylo patrné, že nadšení svědků Jehovových poněkud opadá, Strážná věž se začala vyjadřovat k otázkám, které někteří z jejích členů vznášeli ohledně správnosti požadavků a učení Společnosti. V roce 1946 společnost Strážná věž jednoznačně zavrhlala myšlenku o Matce Církvi, která by měla od Boha moc a oprávnění vyučovat „své děti.“ Stejně tak odmítla existenci viditelné organizace, nadané zvláštním „magistériem“ neboli pověřením závazně Bibli pro své členy vykládat. Leč o pouhých šest let později, se ve Strážné věži z 1. února 1952 (s. 79,80) objevila tato prohlášení:

Odstavec 11. Musíme v těchto věcech projevovat naše pochopení, oceňovat vztah, který máme s viditelnou teokratickou organizací, a mít na paměti osud těch, kteří jak Kórach, Achan, Saul a Uziáš nedbali na teokratický pořádek. Byla nám jako jednotlivcům svěřena úloha obstarávat duchovní pokrm? Ne. Pak tedy neusilujme o to, abychom převzali povinnosti otroka. Naším úkolem je přijímat, strávit a vstřebat pokrm, který je nám přeložen, a nechceme se přitom zříkat některé jeho

části jenom proto, že by chutí nevyhovovala našim myšlenkovým pochodům. Pravdy, které oznamujeme, nejsou založeny na osobním názoru jednotlivce, který by byl v protikladu k tomu, co nám jako pokrm v pravý čas předkládá organizace rozvážného otroka. Jehova a Ježíš, a nikoliv my jednotlivě, řídí a opravují otroka podle potřeby. Když něčemu ihned nerozumíme, měli bychom se snažit o tom přemýšlet, ne tomu oponovat či to dokonce zamítnout, protože to by znamenalo opovážlivě se domnívat, že my můžeme mít pravdu spíše než rozvážný otrok. Měli bychom pokorně postupovat vpřed s Pánovou teokratickou organizací a očekávat další vysvětlení, spíše než abychom se zarazili při prvním náznaku něčeho, co se nám zdá těžko stravitelné a hašteřili se, kritizovali nebo rozhlašovali naše názory, a mysleli si, že jsou hodnotnější než duchovní pokrm, který poskytuje otrok. Teokraticky zaměřeni lidé oceňují Pánovu viditelnou organizaci a nejsou tak pošetilí, aby poměřovali svoje vlastní lidské rozumování a citění s Jehovovým sdělovacím prostředkem.

Odst. 12 Někteří se mohou zeptat: Máme přijmout duchovní pokrm poskytovaný skrze rozvážného otroka jako pravdivý pokrm od Pána, nebo budeme čekat, dokud si jej sami neověříme? Jestliže jsme získali naše současné poznání u stolu otroka, jestliže jsme jím byli osvobozeni od falešných nauk a upevnění v čistém a neposkvřeném uctívání Boha a obdrželi naději na nový svět, měli bychom již mít důvěru v opatření tohoto otroka. Poté, co jsme byli vyživováni do současné duchovní síly a zralosti, staneme se najednou chytřejšími než náš živitel a opustíme osvětlené vedení organizace, která je naší matkou? „Neopouštěj zákon své matky.“ (Přísl. 6:20-23) A obdobně, jestliže by nebeský Otec svému dítěti, které by jej požádalo o chleba nebo rybu nebo vejce, nedal kámen nebo hada nebo štíra, měli bychom snad my přijímat duchovní pokrm který on nám skrze otroka poskytuje, jako něco, co by nás poranilo jako kámen nebo nám ublížilo jako kousnutí štíra? (Mat. 7:7-11; Luk. 11:9-13, NW) Měly bychom pochybovat a být podezřívaví vzhledem ke každému novému opatření? „Kdo pochybuje, je jako mořská vlna hnaná a rozfoukaná větrem. Ať ten člověk vskutku nepředpokládá, že něco od Jehovy obdrží.“ (Jak. 1:6,7, NW) Berojští nejprve přijali Pavlovo kázání „s největší dychtivostí myslí,“ a potom „denně pečlivě zkoumali Písma, zda tomu tak je.“ (Sk. 17:11, NW) Tato zpráva je o prvním kontaktu Berojských s Pavlovým kázáním, nicméně oni jej dychtivě přijali a potom studovali Písma, aby se osobně přesvědčili, že to, co jim Pavel řekl, má biblickou podporu. My dnes daleko dychtivěji můžeme přijmout opatření otroka a mít v ně důvěru; na rozdíl od Berojských máme z dřívější doby hojné zkušenosti s otrokovými drahocennými opatřeními. Přijmeme tento pokrm, biblicky jej prověříme, a v duchu mírnosti a důvěřivosti, nikoli bojovnosti, se s ním ztotožníme.

Strážná věž je svým čtenářům podávána jako zdroj, který nemůže být opraven žádným smrtelníkem. Jediné myslitelné opravy jsou prováděny přímo Bohem a Kristem. Dále, pokud by někdo chtěl poukázat na chyby, znamenalo by to, že si o sobě myslí, že je chytřejší než Matka organizace, tudíž závažný nedostatek pokory. Když vezmeme v úvahu desetiletí spekulací, nenaplněných předpovědí, mylných dat a nesčetných naukových změn, zdá se neuvěřitelné, že autor článku může nabádat čtenáře k tomu, že na tomto základě ***mohou přijmout opatření mateřské organizace „dychtivěji“ než Berojští přijali apoštola Pavla.*** Neboť, jak uvádí: „Máme z dřívější doby hojné zkušenosti s otrokovými drahocennými opatřeními,“ to jest s opatřeními organizace! Ve skutečnosti, pravý opak by měl být normou, totiž: čím více má člověk zkušeností s publikacemi Společnosti, tím více by se měl mít na pozoru – jak ostatně dá i rozum, když jej použijeme a pohlédneme na minulost organizace, posetou nespočetnými omyly.

Proces zdůrazňování lidské autority a prohlubování kontroly prostřednictvím centralizované řídicí moci, který v uplynulých 30 letech s takovou vynalézavostí zaváděl Rutherford, se za jeho nástupců nijak nezpomalil. Dokonce lze říci, že dosáhl nových a dokonalejších rozměrů. Jazykové prostředky, které autoři začali používat, neobsahovali hrubé, neomalené, někdy vyloženě diktátorské výrazivo, které bylo typické pro Soudcův slovník. Argumentace se stala vytříbenější a komplexnější, slova zněla hladce a přitažlivě. Ale účinek nebyl jiný. Intelektuální zastrašování se odehrávalo na zcela stejné úrovni a cílem nadále zůstalo, aby každý, kdo se okamžitě nepodrobí naukám, instrukcím a celkovému programu brooklynského ústředí, trpěl hlubokým pocitem viny.

Konečný výsledek mi připomíná závěr, ke kterému dospěl historik Paul Johnson, když ve své knize Historie křesťanství shrnuje, jaký byl ve třetím století Cypriánův pohled na církev. Johnson píše:

Excerpt from Paul Johnson's book, pages 59,60, already translated into Czech follows, about 20 pages

Milý čtenáři, přečti si tento odstavec znovu a přitom udělej jednu změnu. Místo slova „církev“ vyslovuj „organizace“. Potom se zeptej, zda uvedené přesně necharakterizuje myšlenkový postoj, který je svědkům Jehovovým neustále vštěpován. V další části se ostatně zmiňuji o dalších dokladech této skutečnosti.

Úcta prokazovaná Matce Organizaci

Ve Strážné věži z 1. května 1957 (s. 254) se dozvídáme, že „opravdovou matkou křesťanů“ není pozemská, ale nebeská organizace, „Boží neviditelná univerzální organizace.“ Tato duchovní „matka“ ale používá pro křesťany ve sborech „viditelný sdělovací prostředek“, kterým je pozemská organizace. Přeloženo do srozumitelné češtiny: „Matka,“ přejde-li si něco sdělit, neučiní jinak, než že promluví skrze „viditelnou teokratickou organizaci,“ a proto chce-li se něco dozvědět od „nebeské matky,“ uděláte dobře, bude-li naslouchat viditelné organizaci jménem Strážná věž. Účinek tohoto dovozování je samozřejmě takový, že v podstatě klade rovnítko mezi „neviditelnou, duchovní, nebeskou matku“ a její údajný pozemský sdělovací prostředek, bez kterého nikdo nemůže správně porozumět Bibli. Vše, co je řečeno o duchovní matce je tak v mysli svědků Jehovových okamžitě uplatněno na jejich pozemskou organizaci. Strážná věž z 1. května 1957 se vrací k Příslloví 6:20,23 a pokračuje:

Odst. 3 Chvilí nad tím uvažuj. Jsou zde zníněny dvě věci: přikázání otce a vyučování neboli zákon matky. Potom Příslloví vysvětluje, že přikázání otce je lampou, ale že světlo pochází také z vyučování neboli zákona matky. Svět je doslova zasypán Biblemi. Bible obsahuje Boží přikázání. Proč potom lidé neví, co mají dělat? Protože nemají světlo z vyučování neboli zákon matky. Jehova Bůh poskytl všem lidem své svaté psané Slovo, které obsahuje všechny informace nutné k tomu, aby se lidé vydali cestou života. Bůh ale neustanovil, aby toto Slovo nezávisle promlouvalo k lidem nebo aby z něho samotného vyzářovaly životodárné pravdy. Jeho Slovo říká: „Světlo vyšlehlo pro spravedlivého.“ (Žalm 97:11) Bůh poskytuje tento druh světla, o kterém Příslloví říká, že je vyučováním neboli zákonem matky, prostřednictvím své organizace. Máme-li chodit ve světle pravdy, musíme uznávat nejenom Jehovu jako našeho Otce, ale také jeho organizaci jako naši Matku.

Odst. 4 Někteří lidé se nazývají křesťany, tvrdí, že Bůh je jejich Otcem, a vychloubají se, že s Bohem mohou chodit sami, protože on osobně řídí jejich kroky. Takoví lidé nejenom opouštějí vyučování neboli zákon své matky, ale doslova vyhazují Boží manželku na ulici. Světlo Boží pravdy jim není určeno. Jehova ustanovil, že v izraelském národě bude povinnost poslouchat rodiče závazná. „Cti svého otce a svou matku“ je pátým z deseti přikázání. (Ex. 20:2-17; Deut. 5:16, NW) Odměnou za poslušnost byl dlouhý život; za neposlušnost následovala smrt. „V případě, že má muž syna, který je zatvrzelý a spurný, nenaslouchá hlasu svého otce ani hlasu své matky, a oni ho napravovali, ale on jim nebude naslouchat potom ho všichni muži jeho města uházejí kameny, a zemře. (Deut. 21:18-21, NW) Tato úcta a poslušnost náležela nejenom vlastním, doslovným rodičům, ale zcela právem také vlivným starším mužům v Izraeli. Když skupina mladých delikventů nevzdala patřičnou úctu Elíšovi, Jehovovu proroku, následoval okamžitý rozsudek smrti. (2 Kr. 2:24) I dnes Bůh od svých dětí vyžaduje poslušnost, úctu a respekt. A tyto musí být proječovány nejenom živému Bohu, ale rovněž jeho manželce organizaci.

Výše uvedený text se hemží uplatňováním nároků. Předkládá pokřivený, naprosto cizí obraz vztahů mezi věřícími lidmi v křesťanském sboru, obraz Novému zákonu zcela neznámý. Křesťanská Písma ukazují, že si lidé mohou navzájem pomáhat v růstu k poznání a porozumění, ale nikde v nich nenalzáme, že by jednotlivci nebo vybrané seskupení mužů byli **nezbytnými** pro to, aby druzí poznání a porozumění dosáhli. Taková situace by znamenala popření toho, co učil Ježíš, že **je to on a nikdo jiný**, kdo je v jedinečném postavení Učitele, bez kterého se nelze obejít. (28) Výklad, který naproti tomu předkládá Strážná věž, se spíše podobá názoru Cypriána ze 3. století, který o Matce Círvi napsal:

..... z jejího lůna jsme zrozeni, jejím mlékem jsme kojeni, jejím duchem jsme oživeni ... Kdo Církev nemá jako svoji matku, nemůže mít Boha jako svého Otce. (29)

Pokud ještě jednou zaměníme slovo „Církev“ za slovo „organizace“, pak uvidíme, že se v případě Strážné věže jedná o tentýž způsob vyjadřování, který používal Cyprián, a to se všemi závažnými důsledky, které s sebou takové nárokování nese. V podvědomí svědků Jehovových se smývá rozdíl mezi nebeskou matkou a její pozemskou dcerou, a umělé „magazínové“ rozdělení se zcela vytrácí, protože hlas nebeské matky je možné zaslechnout pouze tehdy, když promluví její pozemská dcera, která používá nám již známý pozemský sdělovací prostředek. Opět, v časopisech je možné se dočíst, že hlas nebeské matky k nám promlouvá také z Písem. To je pravda. Potíž, která nastává je v tom, že i hlasu Písma lze správně rozumět jenom za přispění pozemské organizace. A tak pořád dokola. Viditelná organizace se neustálým vznášením nároků na svoji nepostradatelnost stává Božím partnerem při výchově jeho pozemských dětí, pozemským médiem, skrze něhož jim Otec posílá veškeré své pokyny.

Pro nikoho nebude obtížné si uvědomit, jak v očích, srdcích a myslích každého, kdo je přijme, výše uvedená tvrzení nezadržitelně vedou k opomíjení úlohy Ježíše Krista a svatého ducha. Toto opomíjení je svojí závažností kritické. Když Matka mluví, a Otec souhlasně přikyvuje, kde je Syn a jak moc je potřebné jeho vedení? Asi jste si také povšimli, že v citovaných odstavcích o sdělování biblické pravdy není ani jedna jediná zmínka Ježíši Kristu nebo svatému duchu. A budete-li dnes nějaký čas mezi svědky, jistě si povšimnete, že se převážně vyjadřují v pojmech „Jehovy a jeho organizace.“ Ačkoli to mohou popírat, Ježíš je v jejich myšlení a vyjadřování na třetím místě a svatý duch nemá má pro ně ještě méně důležité postavení. Kdokoli by o této situaci mezi svědky pochyboval, ať mezi nimi stráví trochu ze svého času, a pozorně naslouchá. Uvidí a uslyší sám.

V myslích většiny svědků „biblická pravda“ a „učení organizace“ splývají, a toto splynutí je pro ně upevňováno neustálým zdůrazňováním nadřazenosti organizace a její autority nade vším ostatním, takže v důsledku toho u svědků dochází k určitému druhu myšlenkového chaosu. K němu patří to, že se snaží zakrýt vznášené autoritářské požadavky specifickým způsobem mluvy a vyjadřování. Nicméně, lidé, kteří píšou články do Strážné věže, se občas zapomenou, a pak můžeme číst výraz, který nám připomene Rutherfordovu dobu, a jenom dosvědčí, jaké smýšlení převládá i dnes. Například v roce 1967 vyšlo revidované vydání knihy „Způsobí-li pro službu“, ve které bylo učiněno toto prohlášení (s. 156):

Odst. 5 První základní podmínkou pro studium je správný stav mysli a srdce a vědomí toho, že Jehova poskytuje porozumění jenom mírným, nikoli tvrdošíjným lidem. Jestliže milujeme Jehovu a jeho organizaci, nebudeme podezřívaví, ale budeme, jak čteme v Bibli, „věřit všemu,“ to znamená všem věcem, které nacházíme ve Strážné věži, neboť shledáváme, že se od svého založení až dosud prokázala jako věrná, když nám poskytovala poznání o Bohu a jeho předsevzetí, a vedla nás cestou pokoje, bezpečí a pravdy.

Lidé v předcházejících stoletích dostávali náboženské poučování a pokyny od církve. Církev se ovšem skládala z lidí, kteří ji vedli, a kteří určovali konkrétní výklad Bible v danou dobu, ať již to byli papežové nebo církevní teologové. Kladením důrazu na slovo „církev“ spíše než na muže, kteří určovali, čemu se bude věřit, se dosáhlo toho, že podřízenost autoritě dogmatu byla snesitelnější. Obdobně se děje i v případě používání termínu „organizace.“ V době Rutherforda všechny jeho spisy jím byly podepsány. Fakt, že všude bylo jeho jméno, sice působil ke zvýšení jeho prestiže, ale úměrně tomu byla zmenšena sláva organizace jako celku. Dnes je tomu právě naopak, a skutečnost, že autorství vškerého psaného slova je **anonymní**, přispívá k auře kolem organizace jako takové. Kdo je autorem zůstává zahaleno v organizačním hávu a čtenář vnímá to, co je mu předkládáno, jako „literaturu od organizace.“ Holou skutečností ale je, že dílo je výsledkem práce „mužů, kteří momentálně zastávají postavení autority v organizačním uspořádání.“ Svědkové jsou ale vedeni k tomu, aby takto neuvažovali, a pokud jim taková myšlenka probleskne hlavou, aby pocítili pocit viny. Tento způsob usměrňování myšlení se ve druhém a třetím století osvědčil a vedl k tomu, že se lidé téměř beze zbytku podřídili „Církvi,“ která se tak stala kontrolní organizační mocí a autoritou.

Časem termín „Církev“ neboli eklézia nabyl dvojího významu. Někdy se vztahoval na komunitu věřících, jindy na náboženskou autoritu, která nad věřícími vykonávala dohled. Obdobně je dnes termín „organizace“ používán společností Strážná věž. (30) Může znamenat všechny svědky, ať jsou kdekoli na světě, to jest společenství svědků. Nebo se může vztahovat na ty ze svědků, kteří vytvářejí organizační strukturu, která dohlíží na činnost svědků a řídí je. Obvykle není obtížné rozeznat, v jakém smyslu slova je termín použit. Například vždy, když čteme, že je nutná **důvěra, víra, loajalita, poslušnost a podřízenost** vůči organizaci, víme, že všechny tyto věci máme projevovat vzhledem k mužům v organizační struktuře. V tomto smyslu je slovo „organizace“ používáno nejčastěji, a tento jeho význam je také v myšlení svědků pevně zakódován. Uveďme ještě jeden příklad. Okřídlená věta „Jehova řídí svůj lid prostřednictvím své organizace“ může být jenom s obtížemi chápána jako „Jehova řídí svůj lid prostřednictvím společenství svého lidu“ a nikdo ze svědků to tak ani nechápe. V jejich mysli dochází k automatickému překladu na „Jehova řídí svůj lid prostřednictvím ústředí v Brooklynu.“ Tak slovo „Církev“ ve středověkém katolickém významu a slovo „organizace“ v novodobém pojetí svědků Jehovových znamenají jedno a totéž.

Všichni víme, že členové katolické církve si nemohli vykládat Písmo podle toho, jak k nim osobně text promlouval. Ve svém chápání byli zcela závislí na Církvi. Všichni, kdo máme zkušenosti s organizací svědků Jehovových rovněž víme, že jednotliví svědkové se cítí nehodní a neschopní samostatného chápání biblického textu, a neumí si představit jeho výklad bez dobrozdání organizace. Stále je jim připomínáno, že „pouze pro organizaci Boží svaté slovo není opatřeno pečeti.“ Pouze jejich a nikoho jiného je tato „jediná organizace na světě, která rozumí hlubokým Božím věcem.“ (31) Cenou za členství v této jedinečné organizaci je ale naprostá závislost na ní, doprovázená neschopností samostatně smýšlet a konat, jak ostatně otevřeně dovozovala Strážná věž z 1. října 1967, (s. 587,590), která zároveň označila Bibli za knihu, která nepatří jednotlivci, ale organizaci:

Křesťanská řecká písma byla přidána, aby doplnila Bibli. Evangelia a dopisy byly určeny buď přímo křesťanskému sboru jako celku nebo jeho jednotlivým členům, ale i v tomto případě byl jedinec pouze použit ve prospěch sboru. Z toho vyplývá, že Bible je organizační knihou, která náleží křesťanskému sboru jako organizaci, nikoli jednotlivcům, bez ohledu na to, jak upřímně tito lidé mohou věřit, že mohou Bibli vykládat. A právě z těchto důvodů je nemožné, aniž bychom měli na mysli Jehovovu viditelnou organizaci, Bibli správně porozumět.

.....

Poté, co Jehova očistil ty, kteří v té době žili na zemi a patřili k jeho domu, vylil na ně svého svatého ducha a přidělil jim odpovědnost, aby sloužili jako jeho jediný viditelný sdělovací prostředek, jehož, a pouze jehož, prostřednictvím, měly přicházet duchovní pokyny. Ti, kdo uznávají Jehovovu viditelnou teokratickou organizaci, musí uznávat a přijmout toto jmenování „věrného a rozvázného otroka,“ a podřízovat se mu. (32)

Porovnejme nyní výše uvedená prohlášení s článkem z roku 1946, ze kterého jsme citovali dříve, a který tak kategoricky odmítl nároky lidského hierarchického uspořádání na duchovní vlastnictví Bible. Výsledný protiklad názorů jen těžko může být příkřejší. Došlo k obratu o 180 stupňů, a organizace ve skutečnosti vznesla nárok na všechna hierarchická privilegia, která v roce 1946 jednoznačně odmítla. Požadavky katolické Církve-Matky nyní v plné síle přešly na Organizaci-Matku, společnost Strážnou věž.

Paul Johnson se vyjádřil tak, že jediným neoddiskutovatelným pokynem církevního Otce Cypriána bylo nařízení „zůstat věrným Církvi a poslouchat její zákony.“ (33) To byl předpis všech předpisů pro každého, kdo chtěl zůstat zachráněn a být si jistý, že má Boží schválení. Cyprián i ostatní církevní Otcové varovali, že odmítnutí pokynů biskupa (předsedajícího dozorce) se rovná **odmítnutí Krista a Boha**. Například Ignácius v „Epištole Tralliánským,“ kapitole VII, napsal:

Nebot' biskup je tím, kdo nade všechny ostatní vládne takovou mocí a autoritou, jakou je jen možné pro člověka vládnout. Je tím, kdo byl, podle svých schopností, učiněn napodobitelem Božího Krista.... Pročež ten, kdo mu nevzdá poslušnost, je prohlášen za člověka bez Boha, bezbožného hříšníka, který pohrdá Kristem, a zlehčuje jeho rozhodnutí.

Ačkoli používá zmírňující otázky místo přímých označení, Strážná věž z 15. února 1976 (s. 124) předkládá obdobně zkreslený náhled na každého, kdo se nepodrobí pokynům vydávaným organizací:

Odst. 19 Ale my nechceme přijmout Boží nezaslouženou laskavost a opominout její účel nebo důvod, proč jsme byli přivedeni do Boží čisté organizace. (2 Kor. 6:1) Nemůžeme si dovolit, abychom zůstali stát na místě. Musíme brát vážně, co jeho slovo říká, a co nám odhaluje jeho organizace. Jak jsou nové informace postupně sdělovány, musíme si je vzít k srdci a upřímně usilovat o jejich uplatnění v našich životech. Jsme v Boží čisté organizaci, abychom mu přinášeli čest a chválu. Pokud v tom selžeme, pak jsme promarnili účel, za kterým jsme se stali čistými a 'svatými'. Opravdu si myslíme, že bychom v takovém nežádoucím stavu mohli obdržet Boží požehnání a podporu?

Odst. 20 Boží způsob vlády je láska. (1 Jana 4:16) Chce, abychom dělali věci, protože jsou správné. Někdy v budoucnost se můžeme setkat se zkouškou, abychom se podřídili určité informaci, na kterou nás Bůh upozorní. Bude to v oblasti, která pro nás bude zvlášť důležitá. Co uděláme? Budeme váhat, než radu uplatníme, snad i přemýšlet o tom, co **my** bychom v té věci chtěli udělat? Kdyby tomu tak mělo být, nebylo by to stejné, jako kdybychom se ve své mysli ptali: „Chci já opravdu, aby mi Bůh vládl?“ Když totiž odmítneme pozitivně reagovat na pokyn od Boha, který nám dává prostřednictvím své organizace, nenaznačujeme tím ve skutečnosti, že odmítáme boží vládu?

Pokud se někdo nepodrobí pokynům pozemské organizace, pak je to totéž, jako „odmítání boží vlády.“ Tento druh srovnávání, respektive to, že je skupina lidí vůbec může vyslovit, nahání hrůzu. Ještě děsivější je skutečnost, že se tak děje beze studu, ba dokonce se zdá, že takové uvažování je pokládáno za chvályhodné. Když muži v organizační pyramidě tvrdí, že jejich prostřednictvím jsou dále předávány veškeré pokyny z místa velení, pak se v praxi sami **stávají** velením. Chceme mít pocit, že autor těchto dedukcí si snad ani neuvědomoval, jak závažné nebezpečí spočívá v jím uplatňovaném přenosu bezpodmínečné vojenské poslušnosti do prostředí náboženské organizace, s chybnými vůdci na jejím čele.

Pravomoc Nejvyššího církevního sněmu

Sledovali jsme, jak kontrola sboru, případně celé oblasti kolem velkých měst, byla podrobena nově utvořenému, autoritativnímu úřadu biskupa neboli jediného předsedajícího dozorce.

Církevní **sněmy** (koncili) se pak staly prostředkem vzniku, autority a působení **mezinárodního** ústředí moci.

Až do sedmdesátých let 20. století se Strážná věž zmiňovala o vedoucím sboru jen nepravidelně. Někdy v té době ale došlo ke změně, a postavení a autorita této skupiny mužů začala být velmi zdůrazňována. V počátcích církve její vůdčí představitelé začali nabádat křesťany, aby začaly vzhlížet k radě sborových starších jako by to byla „rada apoštolů,“ a později rozšířili tento požadavek apoštolské autority na závaznost nařízení koncilů, které církev organizovala. Zatímco společnost Strážná věž neuznává katolický princip apoštolské posloupnosti, podle kterého jsou biskupové církve považováni za nástupce apoštolů, sama uplatňuje stejný přístup jako katolická církev, protože předkládá vedoucí sbor jako novodobý protějšek sněmu apoštolů a starších prvotní církve z poloviny 1. století n.l. v Jeruzalémě.

Vzhledem ke stupňům autority uvnitř organizace, členové vedoucího sboru vidí sami sebe v postavení, které je obdobné vztahu, jenž byl mezi apoštolem Pavlem a Timoteem, Titem, nebo staršími a členy sborů v 1. století. Již jsme byli seznámeni s pozoruhodným tvrzením, podle kterého svědkové, na základě své předchozí zkušenosti, mohou přijmout s větší důvěrou informace od „věrného a rozvážného otroka“ než informace, které Berojané mohli přijmout od apoštola Pavla. V případě vedoucího sboru se tak v podstatě jedná nejenom o přivlastnění autority, ale spíše o její násilné uchopení, a to v míře, která je v mnohém ohledu větší než vliv a pravomoc, kterou měli apoštolové. Strážná věž z 15. prosince 1971 (s. 749) znázornila „systém velení“ a tok povelů od Boha dolů následovně:

Novodobá teokratická organizace
křesťanských svědků Jehovových

J E H O V A B Ů H

J e ž í š K r i s t u s

Hlava křesťanského sboru

„Třída věrného a rozvážného otroka“

kterého Ježíš jmenoval 'nade vším svým majetkem.' - Mat. 24:45-47

Vedoucí sbor

starší sboru starší sboru starší sboru starší sboru starší sboru

služební pomocníci služební pomocníci služební pomocníci služební pomocníci

Reálná, každodenní rozhodovací pravomoc je ve skutečnosti dána následujícím schématem posloupnosti hodností:

VEDOUcí SBOR

VÝBORY ODBOČEK

OBLASTNí DOZORCI

KRAJŠTí DOZORCI

STARŠí

SLUŽEBNí POMOCNíCI, PRŮKOPNíCI A SBOROVí ZVĚSTOVATELÉ

Podobně jako i v minulých stoletích, ústředí vytvořilo permanentí náboženský výbor se stálou mezinárodní působností. Strážná věž z 15. května 1986 přinesla článek, ve kterém byla položena otázka: „Jsou náboženské sněmy schváleny Bohem?“ Na straně 24 byla předložena tato definice „církvního koncilu“:

..... reprezentativní církevní shromáždění, s poradní, a často rovněž legislativní, autoritou v otázkách víry, morálky a církevní kázně.

Autor pokračuje v článku dokazováním, že Bůh **nechvaluje** taková shromáždění, přičemž si zcela zřejmě neuvědomuje, že definice, kterou použil, dokonale vyjadřuje podstatu vedoucího sboru svědků Jehovových. Zasedání vedoucího sboru se konají na pravidelné bázi a jejich hlavním účelem je rokování, často spojené s vydáváním nařízení „v otázkách víry, morálky a církevní kázně.“ Mohu jednoznačně potvrdit, že během devíti let, které jsem ve vedoucím sboru strávil, přesně tato činnost byla hlavní náplní našich každotýdenních zasedání.

Strážná věž, o které jsme se zmínili, uvádí na straně 15 tuto pasáž z díla historika H.G.Wellse:

Myšlenka, že každý sporný bod a rozdělující pohled, a každé nezávislé přemýšlení, mohou být v zárodku potlačeny uvalením jednoho dogmatického názoru na všechny věřící, je myšlenkou silného sólisty, který má pocit, že může konat pouze tehdy, není-li omezován opozicí a kritikou Od Konstantina církev převzala sklon k autoritativnosti a nedůtklivosti, kdykoli byla vznesena nějaká otázka, a tendenci vytvořit organizaci řízenou z ústředí....

Obvinění z kacířství prokázala svoji užitečnost jako nemilosrdná metoda pro likvidaci lidí s jiným názorem, kteří měli tu odvalu postavit se rozhodnutí církevního koncilu. Každý bez výjimky, kdo vyjádřil odlišný názor nebo se dokonce odvážil předložit biblický důkaz, který by vyvracel příslušná dogmata nebo kanonická (právní) ustanovení koncilů, byl bez milosti označen jako kacíř.

Je nanejvýš pravděpodobné, že si autor článku ve Strážné věži opravdu neuvědomoval, že negativní popis Konstantinův se beze zbytku podobá popisu druhého prezidenta Společnosti, J. F. Rutherforda, během jehož vlády došlo uvnitř společnosti svědků Jehovových ke zřetelné centralizaci moci. První kniha o dějinách Společnosti Strážná věž, kterou napsal jeden z jejích nejvěrnějších, H.M. MacMillan, který desetiletí pracoval na předních místech v ústředí, na straně 72 o Rutherfordovi uvádí:

Nikdy ani na okamžik netoleroval nic, co by bylo v odporu proti tomu, o čem byl přesvědčen, že podle jeho názoru je jasné biblické učení. V těchto věcech neznal soucit, a pokud se jednalo o pravdu, nepřipustil nic, co by se jenom zdánlivě mohlo podobat kompromisu.

Kde vzal Rutherford autoritu „tolerovat“ nebo „netolerovat“, „připustit“ nebo nepřipustit“ názory ostatních, případně jejich souhlas či nesouhlas s pravdou, jak jí rozuměl on? Trval na této moci jako na privilegii, která je mu udělena autoritou prezidentského úřadu, do kterého se sám jmenoval tím, že nejprve převzal kontrolu nad výborem ředitelů, poté rozpustil redakční radu, což mu umožnilo publikovat bez jakéhokoli omezení jeho vlastní názory, a nakonec docílil nuceného odchodu každého ze členů ústředí, kdo netancoval podle nové muziky. Tento proces konsolidace ústřední moci byl nazván „odstraňováním plevelu, dobou soudu, a pročištěním celé organizace, aby se mohla stát domácností Božích služebníků.“ (35) V mojí předcházející knize Krize svědomí jsem ukázal, jak veškerá autorita prezidentského úřadu, o kterou Rutherford bojoval, a kterou nakonec vymohl, ustoupila v roce 1976 síle doby a přešla na skupinu mužů, takto vedoucí sbor. (36) Ale to je vše, co se v tomto roce odehrálo, nic víc a nic méně. V roce 1976 došlo k **přechodu** moci a autority soustředěné v jednotlivci a jeho úřadu prezidenta, do rukou kolektivní náboženské rady neboli vedoucího sboru. Jistě, zpočátku bylo do jeho existence vkládáno mnoho nadějí. Mysleli jsme si, že nastane doba bratrství a pokorného ducha. Nicméně, „sklon k autoritativnosti a nedůtklivosti, kdykoli byla vznesena nějaká otázka, a tendenci vytvořit organizaci řízenou z ústředí,“ o kterých mluvil H. G. Wells, se nepodařilo odstranit. Jak jsem uvedl, častá neomalenost Rutherfordova projevu byla nahrazena hlubším, intelektuálnějším, přitažlivějším předkládáním informací. Bohužel, co se nezměnilo, je **tendence** vedoucího sboru k naprosté kontrole uvažování svědků, jenž má za následek důslednou snahu odmítat, snižovat a umlčovat veškerý projev nesouhlasu ohledně rozhodnutí této ústřední náboženské rady neboli koncilu. O některých důkazech podporujících tento závěr jsem se již zmínil, a další uvedu v následujících řádkách.

Organizace je postavena na stejnou úroveň s Bohem a Kristem

Když pročítáme tvrzení a argumentaci církevních Otců a jiných vůdčích osobností církve, a pozorujeme jejich snahu o zdůraznění lidské autority a ústřední kontroly, nenajdeme mezi jejich výroky žádný, který by, ve snaze Společnosti dosáhnout téhož, nebyl znovu uveden v novodobých publikacích Strážné věže. Poté, co jsem na základě svého osobního studia a výzkumu tuto skutečnost pochopil, bylo pro mě čím dál tím obtížnější uvést do souladu paradox toho, že Společnost vlastně souhlasí sama se sebou, chválí sama sebe a sama sebe označuje jako Boží sdělovací prostředek, s tím, že jedním a tím samým dechen po ostatních vyžaduje pokoru a umírněnost. Nejvíce ze všeho mě zneklidňovalo, jak hluboce se organizace vklínila mezi člověka a Boha. Na jedné straně neustále vybízela své členy k „osobnímu vztahu“ s Bohem, zatímco na druhé straně otevřeně vyhlášovala, že pro vytvoření takového vztahu, a z něho plynoucího božského vedení a požehnání, je ona naprosto nepostradatelná. Jinými slovy: ať jdeš kam jdeš, bez nás nikam nedejdeš. Často jsem přemýšlel o Ježíšových slovech v Janovi 14:6, se kterými byl postoj organizace ve značném rozporu:

Já jsem ta cesta a pravda a život. Žádný nepřichází k Otci než skrze mne.

Napadala mě i slova apoštola Petra ve Skutcích 4:12:

Kromě toho v žádném jiném není záchrana, neboť pod nebem není žádné jiné jméno, jež bylo dáno mezi lidmi, jímž máme být zachráněni.

Také apoštol Pavel, který v 1. Korint'anům 3:11 popisuje, jakým způsobem se staví křesťanský duchovní chrám, volí zcela jasná slova:

Žádný člověk totiž nemůže položit jiný základ než ten, který je položen, jímž je Ježíš Kristus.

Ježíš v podání Strážné věže vystupuje v roli, ve které není jeho božská úloha limitována nikým jiným než - Strážnou věží. Jestliže totiž nikdo nepřichází k Otci než skrze něho, a ke Kristu se nelze přiblížit jinak než prostřednictvím Strážné věže, pak Kristus ve skutečnosti na zprostředkování cesty k Bohu sám nestačí. Nemůže sám o sobě přivést k Bohu ty z věřících lidí, které by snad on sám chtěl. Musí k tomu mít pomoc společnosti Strážná věž a může k Otci přivádět pouze ty, které mu organizace doporučí. ***Strážná věž je pro záchranu stejně podstatná jako Ježíš sám.*** Pro potvrzení toho, že není záchrany mimo organizaci, citujeme z jejích publikací – ze Strážné věže z 1. října 1967 (s. 591,592) a z 15. listopadu 1981 (s. 21):

Odst. 3 Pospěš si, abys určil viditelnou teokratickou organizaci Boha, která reprezentuje jeho krále, Ježíše Krista. Je nezbytná pro život. Když to budeš dělat, buď důsledný a přijmi ji v každém ohledu. Nemůžeme tvrdit, že milujeme Boha, a zároveň zapírat jeho slovo a jeho sdělovací prostředek.

.....

Jestliže se podřizujeme Jehovově viditelné teokratické organizaci, pak pak musíme být v plné shodě s každým jejím apoštolským postupem a požadavkem.

.....

Odst. 18 Také my, v dnešní době závěrů věků, můžeme očekávat podobný rozmach kazatelské činnosti. Není pochyb o tom, že předtím, než skončí „velké soužení,“ uvidíme největší svědectví pro Boží jméno a jeho království v dějinách světa. A zatímco dnes svědectví stále ještě zahrnuje pozvání, aby všichni, kdo chtějí být zachráněni, vešli do Jehovovy organizace, zcela jistě nastane doba, kdy naše poselství nabyde méně příznivého rázu, a stane se „velkým válečným pokřikem.“

Karl Klein, člen vedoucího sboru, ve svém proslovu v brooklynském ústředí ze dne 23. ledna 1981 vyjádřil svoji osobní podporu pro stanovisko, podle kterého získání věčného života není možná jinak než prostřednictvím organizace Strážná věž:

Boží slovo nepochybně slouží, vzhledem k našemu chování a víře, jako světlo na naší cestě. Ale Jehova Bůh kromě toho poskytl i organizaci „věrného a rozvážného otroka,“ aby nám pomohl porozumět a uplatnit Bibli. A dokud se nespojíme s tímto „věrným a rozvážným otrokem,“ tak nikdy nenastoupíme na cestu života, lhostejno, jak mnoho a jak často budeme číst Bibli!

Proto nikdy nezapomeňme na smysl Petrových slov, která pronesl, když se Ježíš zeptal apoštolů, zda také oni nechtějí odejít. Na světě prostě není žádné jiné místo, kde by člověk mohl dostat duchovní pokrm a přidat se k pravému křesťanskému společenství, než jsou ti, kteří jsou loajální organizaci „věrného a rozvážného otroka.“ (37)

Tento názor se znovu objevil ve Strážné věži z 15. února 1981 (s. 19):

Jaký je náš pohled na „otroka“

Následující úvaha nám může pomoci. Jakmile jednou usoudíme, jaký nástroj Jehova používá jako „otroka“ k rozdělování duchovního pokrmu, nemůžeme si myslet, že by Jehovu potěšilo, pokud bychom se nějak domnívali, že tento duchovní pokrm obsahuje něco závadného. Měli bychom mít důvěru ve sdělovací prostředek, který Jehova používá. V brooklynském ústředí, ze kterého přicházejí biblické publikace svědků Jehovových, je více zralých křesťanských starších, jak z „ostatku“, tak z „jiných ovcí“, než kdekoli jinde na světě.

Pravda, bratři, kteří připravují tyto publikace, nejsou neomylní. Nejsou inspirováni jako apoštol Pavel nebo jiní pisatelé Bible. (2 Tim. 3:16) Proto bylo někdy nutné, jak rostlo porozumění, upravit názory. (Přísl. 4:18) Nicméně, tento proces pouze přispěl k celkovému vytříbení celého systému biblicky podložené pravdy, kterému svědkové Jehovovy věří. Změny, které byly v průběhu let v tomto systému pravdy učiněny, pouze napomohly k jeho početnějšímu uplatnění v našich životech v těchto „posledních dnech.“ Komentátoři z řad křesťanstva také nejsou inspirováni. A navzdory tvrzení o jejich velkém poznání, nebyli schopni rozpoznat ani základní biblické pravdy – o přicházejícím pozemském ráji, o důležitosti Božího jména, a o stavu, ve kterém se nacházejí mrtví lidé.

Doklady, kterými se „věrný a rozvážný otrok“ může prokázat za posledních více než 100 let nás vedou k závěru, který vyjádřil Petr, když odpovídal na Ježíšovu otázku, zda ho jeho učedníci také nechtějí opustit, také otázkou, totiž : „Ke komu bychom šli?“ (Jan 6:66-69) Nelze o tom pochybovat. Všichni potřebujeme pomoc při studiu Bible, a nemůžeme tuto biblickou pomoc najít jinde, než uvnitř organizace „věrného a rozvážného otroka.“

Svědkové Jehovovi jsou vedeni k tomu, aby přijali vše, co jim organizace předloží. To je jedním z důvodů, proč je vůbec nenapadne, a vůbec jim nepřipadá podezřelé, že tvrzení v posledním, výše uvedeném odstavci, bez skrupulí nahrazuje Ježíše Krista organizací „věrného a rozvážného otroka.“ Neboť autor článku nejprve cituje Petrovu otázku: „Pane, ke komu bychom šli?“ aby potom dodal: „Nelze o tom pochybovat. Všichni potřebujeme pomoc při studiu Bible, a nemůžeme tuto biblickou pomoc najít jinde, než uvnitř organizace „věrného a rozvážného otroka.“ (38)

Vzhledem k Ježíšově otázce, zda jeho učedníci od něho nechtějí odejít, stejně jako již odešli mnozí jiní, člen vedoucího sboru Karl Klein odpověděl, že na světě není žádné jiné místo pro duchovní vedení než organizace Strážná věž. Odpověď Karla Kleina se ovšem příkře liší od vlastního výroku apoštola Petra. Petr, když odpovídá na Ježíšovu otázku, se nejprve ptá: „Pane, ke komu bychom šli?“ a ihned odpovídá, přičemž v této své bezprostřední odpovědi nemluví o nějakém místě, kam by lidé šli. Naopak, mluví o **člověku**, jediném muži na světě, za kterým stojí za to jít, Ježíši Kristu, a říká o něm: **„Ty máš slova věčného života“.**

Pouze ve společnosti, jejíž členové jsou dokonale indoktrinováni určitým směrem, se může stát, že posluchačům je předložena záměna Ježíše Krista za organizaci, a tento gambit v nich nevyvolá ani nejmenší náznak podivu nebo nesouhlasu. Jak proslov člena vedoucího sboru Karla Kleina, tak článek ve Strážné věži působí dojmem, že Ježíš je tak pevně propojen s organizací svědků Jehovových, že se bez ní již nemůže obejít. Ani kdyby chtěl, bez Společnosti již nemůže přímo mluvit k jednotlivým lidem a musí vždy užít jejich služeb, pokud chce někoho vést a přivádět do svého duchovního světa. Většina svědků Jehovových teď čestně přiznává – alespoň sama sobě, když ne nahlas – že již mnohokrát slyšeli nebo sami použili Petrovu otázku „Ke komu bychom šli“ v jejím zkomoleném smyslu, aby dokázali, že přes všechny chyby, které organizace má, není prostě kam odejít, není nic lepšího. Petr ovšem nikdy nic takového nemyslel a neřekl.

Takové čestné přiznání může ukázat, jak hluboce je zasažena mysl těch, kterým byl Ježíš ukraden v tom smyslu, že již pro ně nadále není jedinou a jedinečnou „cestou“ k věčnému životu a pravdě. Pro organizaci zatíženou myslí Ježíšova slova „Já jsem ta cesta a pravda a život“ neplatí v jejich původním významu Ježíšova výlučného prostřednictvím. Neboť žádný svědek nemůže, a ani nechce, popřít, že pokud by nebyl v Matce-Organizaci, nevěděl

by, kde je ta cesta, jaká je ta pravda, a co se vlastně míní věčným životem – všechny tyto termíny jsou mu řádně vysvětleny organizací, a teprve potom ví, jak jim má rozumět. Pozemská organizace svědků Jehovových vystupuje, jakoby měla v ruce nebeským notářem ověřenou plnou moc od Krista, že jej na zemi má zastupovat. Kdokoli z Božích pozemských dětí touží po věčném životě, musí se stát jejím členem. Na člověka padá hluboký zármutek, když si uvědomí, že nesouhlas s tímto nabubřelým postojem s sebou okamžitě přináší exkomunikaci na základě obvinění a usvědčení z odpadlictví! (39)

V každodenním, praktickém životě tato teorie znamená, že se organizace stává viditelným, hmatatelným prostředníkem záchrany. Členství v ní je nezbytné, protože stejně jako je pro hříšného člověka Bůh nedosažitelný bez čistého Krista, je pro hříšného člověka i Kristus nedosažitelný bez čisté pozemské organizace a jejího vedoucího sboru. Bez organizace není Krista, a bez Krista není Boha. Pro každodenní náboženský život svědků tak jejich organizace hmatatelně slouží jako **závazná zprostředkovatelská společnost** nabízející věčný život. Opominout její nabídku výlučného členství znamená zánik v přicházejícím velkém soužení.

Beru do ruky Bibli, a v ní se dočítám úplně něco jiného. Například v Pavlově prvním dopise Timoteovi, druhé kapitole, pátém a šestém verši, je napsáno:

... Je totiž jeden prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš, který dal sám sebe jako odpovídající výkupné za všechny.

Apoštol Pavel, na rozdíl od společnosti Strážná věž, rozhodně odmítl pokušení nechat se pozdvihnout do role prostředníka záchrany ostatních, a těm, kdo měli sklony na něj v tom smyslu pohlížet, napsal: „Byl Pavel pro vás ukřižován? Byli jste pokřtěni v Pavlově jménu?“ (1 Kor. 1:13, NIV) Žádní lidé sdružení v nějaké organizaci a jejím vedoucím sboru za nás nepoložili život. Nikdo jiný než Ježíš za nás nezemřel a nepřinesl výkupní obět'. Právo prostředníka mezi námi a Bohem je výlučně Jeho právem.

Křest – kdo potvrzuje jeho platnost?

Historik Johnson poznamenává, že v době po smrti apoštolů jak Bible, tak křest a jiné, nově zavedené „svátosti ztratily na významu, pokud k nim nedocházelo v rámci církve.“ Křest byl samozřejmě považován za hlavní „svátost.“

To, v jakém náboženství byl člověk pokřtěn, nebylo v dobách Russella a původních Badatelů Bible důvodem ke sporu. Za důležité se pokládalo, aby křest byl proveden ponořením do vody, a aby si křtěnec uvědomoval plný význam této události. (40) Tento přístup přetrvával po období více než 70 let. Ještě v roce 1955, Strážná věž z 1. července (s. 412) potrdila, že nutnost nechat se znovu pokřtít nastává pouze tehdy, jestliže „křest nebyl proveden na znamení zasněžení“ nebo nebyl proveden ponořením do vody.

O rok později, v roce 1956, došlo k významnému teologickému posunu opačným směrem. Strážná věž z 1. července toho roku vytyčila novou pozici (s. 406):

Znovupokřtění

Odst. 14 Často vzniká otázka, zda křest provedený v minulosti jinou náboženskou skupinou nemá být opakován poté, co jednotlivci dosáhnou přesného poznání pravdy a zasnějí se Jehovovi. Důvody, které jsme v článku již uvedli, jsou výrazným důkazem pro to, abychom řekli: Ano, člověk musí být znovu pokřtěn. Předchozí křest v jiném náboženství zřetelně nebyl křtem „ve jménu Otce a Syna a svatého ducha.“ Kdyby tomu tak bylo, dotyčný by si byl vědom autority a úřadu těchto pravých Vyšších Mocí, a toto vědomí by ho předem vedlo k oddělení se od babylónských systémů,

kteř zneuctívají Boha, a on by se od nich nikdy nenechal pokřtít. Vlastní akt křtu tak není důležitý; to, co křest symbolizuje, je důležité.

Nicméně, za šest měsíců bylo toto téma opět rozebíráno v „Otázkách čtenářů,“ kde došlo k dalšímu upřesnění toho, zda každý křest, provedený (třebaže i ponořením) mimo organizaci je neplatný. V odpovědi bylo uvedeno, že klíčovým pro platnost nebo neplatnost křtu se stává rok 1918. Z jakého důvodu? „V roce 1918 Jehova Bůh v doprovodu svého Posla smlouvy přišel do svého chrámu a zavrhl křesťanstvo.“ ***Jestliže byl tedy někdo pokřtěn ponořením a s vědomím svého zasvěcení Bohu a Kristu před tímto datem, a opustil své náboženství a spojil se organizací Strážná věž ještě před rokem 1918,*** pak bylo ponecháno na jeho svědomí, zda se nechá znovu pokřtít nebo ne.

Pro všechny ostatní bylo vydáno toto nařízení:

Výzva k opuštění Babylóna je dnes jasně ohlašována. Jestliže ji někdo zaslechne, a přesto zůstane náboženskou součástí protiobrazného Babylóna, a nechá se v jedné z jeho částí pokřtít, jeho křest je neplatný. Nemohl se zasvětit Bohu, aby činil jeho vůli. Jak uvádí odstavec 14, pokud by Boží vůli znal, „toto vědomí by ho předem vedlo k oddělení se od babylónských systémů, které zneuctívají Boha, a on by se od nich nikdy nenechal pokřtít.“ (41)

Člověk se **musí** nechat znovu pokřtít. Sporná otázka byla se vši rozhodností vyřešena, protože slova z odstavce 14 se v tom smyslu jasně vyjádřila. Je nápadné, že tomto odstavci není ani jeden biblický text, který by zveřejněný názor podpořil. V době poapoštolské křest „ztratil na významu, pokud k němu nedošlo v rámci církve,“ to znamená mimo oblast jejího náboženského působení. Strážná věž se po 70 letech dopracovala ke stejnému závěru, podle kterého je každý křest, provedený bez vědomí a požehnání organizace, rovněž neplatný.

Vraťme se ale znovu do posledního roku doby, která předcházela zásadní změně v pohledu na platnost křtu, do roku 1955. V uvedené Strážné věži z 1. července 1955 na straně 411 čteme:

Křesťan nemůže být pokřtěn ve jménu toho, kdo křest provádí, ani ve jménu žádného jiného člověka, ani ve jménu jakékoli organizace, ale může být pokřtěn pouze ve jménu Otce a Syna a svatého ducha. To kromě jiného dosvědčuje, že křesťanství není záležitostí různých denominací (42)

Řečník, který pověřen proslovem ke křtu, při obřadu pravidelně připomínal uchazečům: „Nesymbolizujete svoji oddanost nějaké činnosti, ani se nezasvěcujete žádné organizaci, ale vaše zasvěcení je **osobě** Jehovy Boha.“ (43) Podobné vyjádření najdeme na straně 603 ve Strážné věži z 1. října 1966:

Nezasvěcujeme se ani náboženství, ani člověku, ani organizaci. Naše zasvěcení je nejvyššímu, svrchovanému vládci vesmíru, stvořiteli, Jehovovi Bohu. Tak zasvěcení vytváří úzký osobní vztah mezi námi a Jehovou... .

Dvě otázky, na které uchazeči o křest odpovídali ´ano,´ zněly v roce 1942 takto:

1. **Věříš v Jehovu Boha, Otce, a v to, že „záchrana patří Jehovovi,“ a že Ježíš Kristus je jeho syn, jehož krví jsou tvé hříchy smazány, a jehož prostřednictvím k tobě přichází záchrana od Boha?**

2. Vyznal jsi své hříchy Bohu a požádal jsi o očištění prostřednictvím Ježíše Krista, a odvrátil ses od hříchu a světa, a zasvětil ses bezvýhradně Bohu, abys konal jeho vůli? (44)

Tyto dvě otázky ke křtu byly svým obsahem velmi blízko biblickému a apoštolskému období, ve kterém křtenci byli žádáni: „Čiňte pokání a buďte jednotlivě pokřtěni ve jménu Ježíše, toho Mesiáše, aby vám byli odpuštěny vaše hříchy; a obdržíte dar Svatého Ducha.“ (45) V roce 1956 (a s menšími, bezvýznamnými úpravami, ještě i mnoho let poté) zněly otázky pro křtěné svědky následovně (odst. 20, 21):

- 1. Uznáváš, že stojíš před Jehovou jako hříšník, který potřebuje záchranu, a uznáváš, že tato záchrana přichází od něj, Otce, prostřednictvím jeho syna, Ježíše Krista?**
- 2. Na základě této víry v Boha a v jeho opatření k záchraně, zasvětil jsi se úplně Bohu, abys od této chvíle činil jeho vůli, jak ti ji zjevuje prostřednictvím Ježíše Krista a Bible, pod duchovním osvětlením svatého ducha? (46)**

Aniž by jakkoli o věci diskutovala, nebo předložila biblické vysvětlení změny v těchto dvou otázkách, na které musí kladně odpovědět každý, kdo se chce nechat pokřtít, Strážná věž z 1. června 1985 přinesla toto nové znění otázek ke křtu:

- 1. Lituješ svých hříchů, a zasvěcuješ se Jehovovi na základě výkupní oběti Ježíše Krista, abys činil jeho vůli?**
- 2. Rozumíš tomu, že tě tvé zasvěcení a tvůj křest označují jako jednoho ze svědků Jehovových ve spojení s Božím duchem vedenou organizací?**

Srdce uchazečů o křest, kteří odpoví „ano“ na obě otázky, se nachází ve schváleném stavu k tomu, aby se nechali pokřtít křesťanským křtem.

Strážná věž z 15. dubna 1987 (s. 12) přináší toto neobvyklé vysvětlení důvodů, které vedly ke změně: „V nedávné době došlo ke zjednodušení dvou otázek ke křtu, aby uchazeči mohli odpovědět s plným pochopením toho, co je obsaženo v jejich důvěrném vztahu k Bohu a jeho pozemské organizaci.“ Tímto údajným zjednodušením se ovšem dosáhlo pouze jedné věci: každý uchazeč o křest byl od té chvíle zavázán, aby veřejně prohlásil, že se podrobuje a zavazuje pozemské organizaci. Když čteme v Novém zákoně, zjišťujeme, že klíčovým faktorem pro platnost křtu byl ve všech zmíněných případech požadavek, aby ti, kdo podnikají tento závažný krok, „uvěřili v Ježíše Krista“ jako Božího Mesiáše a svého Vykupitele, který je schopen je zachránit. (47) Byli „pokřtěni v Krista Ježíše.“ (48) Byl to jednoduchý požadavek, který mohl být pochopen za jeden den nebo několik hodin, jak o tom svědčí biblický záznam. Na pečlivých slovních spojeních Strážné věže, které jsou plné nevyslovených náznaků, není ve skutečnosti nic apoštolského. Ve zprávě apoštolů nenacházíme absolutně nic, co by naznačovalo koncepci „pozemské organizace“, která, jak uvedené důkazy nad jiné dosvědčují, ostatně není ničím jiným než lidským uspořádáním poslušné autority moci.

Kristus pověřil své učedníky, aby druhé křtili „ve jménu Otce a Syna a svatého ducha.“ (49) Druhá otázka ke křtu, v jejím upraveném znění z roku 1985, fakticky nahrazuje Božího svatého ducha jiným subjektem, a to „duchem vedenou organizací.“ Pravda, svatému duchu se v tomto výrazu dostává symbolické zmínky. Důraz je ale bez diskuse položen na organizaci, která si, pokolikáté již, osobuje právo, pro sebe převzít úlohu, kterou Bůh vymezil pro někoho jiného, v tomto případě pro svatého ducha. Neboť vzkaz pro věřící je jasný: Boží svatý duch si v otázce křtu a pozdějšího života křtěnce **nedovolí působit jinak, než ve spojení s organizací Strážná věž**. Tón poselství je zde zcela jasný – **pokřtěný člověk nebude**

provázen svatým duchem, pokud nebude nadále členem „duchem řízené organizace.“ Je až k nevíře, že Strážná věž tuto změnu v otázkách ke křtu nazývá „zjednodušením.“ Naoko v otázkách vyjadřuje přesvědčení o nutnosti „důvěrného vztahu k Bohu,“ jehož možné navázání vzápětí neguje tím, že do obrazu tohoto vztahu vsouvá slova o pozemské organizaci, a tím vyjadřuje, že se musí **současně jednat jak o vztah k Bohu, tak k viditelné organizaci.** Když Ježíš mluví o křtu, nikdy se nezmiňuje o ničem nebo o nikom jiném, než o Otci, a o sobě, a o svatém duchu. Je jenom s podivem, kde Strážná věž bere tu nestydatost dodávat sama sebe do Ježíšových slov v záležitosti tak závažné, a tak slavnostní. S lítostí je nutno říct, že takovým jednáním zaujímá pozici služebníka, který tvrdí, **že Pán se s námi bude bavit pouze tehdy, když on, jeho sluha, bude osobně přítomen.** Nemyslím, že by toto jednání sluhy mohlo být označeno jinak než čirá troufalost.

Po dlouhou dobu devatenácti století byli lidé křtěni, aniž by museli odpovídat na typ otázek navržený Společností. Po dobu dalších dlouhých 100 let dokonce i členové té samé Společnosti byli ušetřeni trapností výše zmíněné verze. Znamená to snad, že se jednalo o ztracence, kteří řádně nerozuměli tomu, jaký je význam jejich křtu? Co bylo skutečným důvodem za takzvaným „zjednodušením?“

Mám za to, že změny v otázkách ke křtu, jenž byly provedeny v roce 1985, mají za cíl přimět každého, kdo se upřímně chce nechat pokřtít, aby, nic netuše, svým křtem vstoupil nejenom do vztahu k Bohu, ale zároveň i do právního vztahu k organizaci, a to se všemi právy i povinnostmi, které z takového právního vztahu vyplývají. Veřejným pronesením kladné odpovědi na otázku, jejíž podstatnou částí jsou slova o organizaci, křtěnci uznávají, že taková organizace existuje, že se ze svobodné vůle stávají její součástí, a proto se dobrovolně podrobují jejím stanovám, včetně ustanovení o možnosti svolání církevního soudu nad sebou samotnými, pokud budou obviněni z porušení řádů a pravidel této organizace.

V nedávné době od svědků Jehovových odešlo poměrně mnoho lidí, kteří se s organizací prostě přestali stýkat, a nijak se písemně, to jest prostřednictvím formálního dopisu Společnosti, ke svému odchodu nevyjádřili. Ačkoli žijí mravním životem, pokud řeknou nebo udělají něco, z čeho vyplývá, že se již plně neshodují s organizací ve všech jejích naukách a praktických záležitostech, navštíví je starší svědků Jehovových a předvolají je k náboženskému soudnímu řízení, které je v terminologii svědků označeno jako „právní výbor.“ Nkteří z takto předvolaných jednotlivců zaujali stanovisko, podle kterého se necítí povinni dostavit se k tomuto právnímu výboru, protože nevnímají sebe sama jako podřízené církevní pravomoci Společnosti. Někteří se rozhodli obrátit se na svého právního zástupce, a požádali jej, aby radě starších napsal dopis, ve kterém ji vyzývá, aby s okamžitou platností přerušila jakékoli další vyšetřování, vyslýchání a zasílání obsílek k soudu. V každém takovém případě právní oddělení Společnosti zaslalo dotyčnému jedinci nebo jeho právnímu zástupci obsáhlou dokumentaci právního charakteru, ve které upozorňuje na konkrétní soudní případy tohoto druhu, a dokládá, že soud rozhodl ve prospěch Společnosti, a uznal její právo na svolání církevního soudu vzhledem k osobám, které byli pokřtěni jako svědkové Jehovovy. Zaslané materiály dále konstatují, že předvolaný svědek má pouze dvě možnosti: buď se k právnímu výboru dostaví nebo se formálně (písemně nebo ústně za přítomnosti svědků, obvykle starších sboru) musí zřeknout svého členství. (50) Jako jeden z příkladů je v dokumentaci Společnosti uveden tento výťah z rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států amerických:

Lidé mají právo zakládat dobrovolná náboženská sdružení, aby jejich prostřednictvím vyjadřovali a šířili libovolné náboženské přesvědčení. Není žádného sporu o tom, že takové sdružení má plné právo svolávat soudní zasedání k rozhodování o sporných vnitřních otázkách víry, a že takové sdružení zároveň nad svými jednotlivými členy, sbory a úředníky disponuje církevní vládní mocí. Všichni, kdo se k tomuto sdružení přidávají, činí tak s vědomím svého předpokládaného souhlasu s touto formou moci, a jsou povinni se jí podřizovat.

Výše uvedené „právo“ je **zákonem předepsané** právo „církevní vládní moci“ jednat popsáním způsobem. Proto oficiální dokumenty, zasílané právníky Společnosti, zdůrazňují tento právní aspekt zaslaných dokladů – viz níže:

C: Vztah mezi sborem a jeho členy. Platí zde axióm, že podstata vztahu mezi náboženskou společností a jejími členy byla soudy uznána jako smlouva mezi oběma stranami, a v obecném smyslu, vyznání víry, oddanost naukám náboženské společnosti a podřízenost její moci. (76 C.J. S. 755, článek 11) Strana, která dobrovolně vyjádřila svůj souhlas se členstvím ve sboru se tak podřídila stávajícím pravidlům a organizačním postupům sboru a nemůže popřít jejich existenci. Všichni, kdo se k této dobrovolné náboženské organizaci přidávají, činí tak s vědomím svého předpokládaného souhlasu s touto formou její moci, a jsou povinni se jí podřizovat. Stát ex rel. Morrow vs Hill, 364 N.F.2d 1156 (Ohio 1977), Watson vs Jones, 80 U.S. 679, 729 (1872), 13 Wallace 679.

Protože se vaši klienti nezřekli členství ve sboru, ze zákona dávají svůj souhlas s tím, jak je sbor řízen, a podřizují se stávajícím pravidlům a procedurální správě, a jsou z tohoto zákona vázáni právní povinností se těmto pravidlům a postupům podříditi. Teokratická vláda sboru, kteréžto vládě se vaši klienti závazně podrobili, konkrétně zahrnuje vedoucí sbor svědků Jehovových, dále právní nástroj tohoto vedoucího sboru, Biblickou a traktátní společnost Strážná věž, New York, Inc., a všechny jím řádně jmenované představitele, včetně starších ve sborech, se kterými jsou vaši klienti spojeni. Pravidla a organizační postupy, kterým se vaši klienti podřídili, zahrnují také pravidlo o svolání právního výboru, jak bylo dříve uvedeno.

Někteří z těch, kteří byli prošetřováni a souzeni staršími, poukázali na to, že byli pokřtěni před rokem 1985, kdy se svým slibem při křtu „zasvěcovali Bohu, a ne organizaci.“ Změna v otázkách ke křtu, ke které došlo v roce 1986, tedy znamená, že otázky **v dnešním znění** zřetelně staví uchazeče o křest do situace, ve které se svojí odpovědí zavazuje k „zasvěcení a křtu,“ které ho neomylně „označují jako jednoho ze svědků Jehovových ve spojení s Božím duchem vedenou organizací.“ Tak Společnost po právní stránce dosahuje toho, že křtěný člověk se opravdu vlastními slovy vzdává svého zákonného práva na případnou pozdější námitku, že se není podřízen organizační správě a církevním soudům, respektive právním výborům. Z tohoto pohledu, a s notnou dávkou černého humoru, se dá říci, že alespoň pro právní oddělení Společnosti nepochybně došlo k vyhlášenému „zjednodušení.“ Já osobně považuji provedené změny za politováníhodný důkaz toho, jak velká starost o vlastní autoritu musí převládat v organizaci, která zneužívá posvátný akt křtu k tomu, aby tuto autoritu právně kodifikovala v nastávajícím duchovním životě pokřtěného.

V raných dějinách církve došlo k návratu do doby Sarého zákona, když její představitelé znovu zavedli starozákonní třídu kněžstva, a tím degradovali všechny věřící, kteří do této třídy napatřili, do podřízeného postavení, ve kterém jejich vztah k Bohu měl menší hodnotu, než byla přisuzována kněžskému stavu. Není žádným tajemstvím, že organizace Strážná věž zvolila pro své členy stejný starozákonní kontext. Na každoročních oblastních sjezdech jsou často předváděny dramatizace, ve kterých jsou vyličeny postoje k Mojšíšovi, Aaronovi, Saulovi, Davidovi a jiným mužům, kteří zaujímali důležitá, někdy jedinečná a vznešená, postavení. Aniž by se jenom trochu začervenala, organizace se pak postaví na úroveň těchto výsostných postavení, a rozduřené požaduje, aby jí byla prokazována ta samá úcta a podřízenost. V praktickém životě svědků to vypadá tak, jakoby k příchodu Krista ještě nedošlo nebo jakoby Kristus vůbec nezpůsobil radikální změnu ve vztahu lidí k Bohu tím, že mezi nimi smazal starozákonní rozdíly a všechny je v sobě a skrze sebe, jejich Hlavu a Mistra, před Bohem postavil na stejnou úroveň.

Článek v časopise „Křesťanství v dnešní době“ z 24. října 1980 popisuje obavy vůdců reformace, kteří si uvědomovali, že institucionální církev se místo cesty stala cílovou stanicí, a pak dodává:

Rozhodně se stavěli proti tomu, že církev neoprávněně přiřadila větší autoritu svému učení, než jakou přisuzovala autoritě Písma, a proto učení církve nemohlo být opraveno na základě Bible. Církev přestala být hlasatelkou poznání o Bohu. Místo toho se stala se konečným soudcem tohoto poznání a vyžadovala, aby se všichni jejím nálezům podrobili.

Organizace Strážná věž v historicky krátkém období asi sta let změnila své původní, vcelku umírněné, neútočné, poměrně tolerantní stanovisko a zaujala pozici radikálního dogmatismu, ve kterém jako nějaký orientální despota zavaluje mysl svých příznivců protřednictvím organizací vypracovaného, na vlastních tradicích založeného systému nauk, který vznešeně označuje jako „souhrn velkolepých biblických pravd“ - neboli svým oficiálním církevním krédem. Ze skromných začátků a podmínek relativní bratrské svobody a všeobecného kněžství všech svých členů pod přímým Kristovým působením se dopracovala k tomu, že svým vůdcům přiřazuje nejenom apoštolskou autoritu, ale i centralizovanou kontrolu a moc nad řadovými věřícími. Apoštoly by takové uchopení moci nad jejich bratry ani nenapadlo, a nikde ani náznakem nevidíme, že by tuto moc vykonávali. Viděli sebe a své postavení mezi bratry jako postavení těch, kteří „nejsou pány nad vírou ostatních,“ ale „spolupracovníky k jejich radosti.“ (51)

Formativní počátky a následný vývoj tohoto přístupu mají svůj původ v rozmezí asi 20 let, mezi rokem 1920 až 1940, kdy toto nové pojetí a postoj organizace svědků Jehovových byly zejména prosazovány. Bohužel, následující desetiletí nebyla ničím jiným než pokračováním tohoto smutného trendu. Ani stávající vedení nikdy nenašlo schopnost a odvahu zlomit okovy tohoto pojetí. Znamená to, že muži v odpovědných organizačních postaveních, jejichž zastávání s sebou přináší zásadní vliv, jsou všichni jako diktátoři, kteří lační po osobní slávě a výkonu moci? Mohu k tomu uvést, že se osobně domnívám, že tomu tak není, a o mnohých z nich mohu na základě své vlastní zkušenosti s jistotou říci, že takovými lidmi rozhodně nejsou. Ano, v prvním století se do křesťanského sboru „vloudili draví vlci,“ muži, před kterými apoštol Pavel varoval, protože usilovali o vedoucí postavení a vyvýšení své lidské autority, aby získali následovníky. Nicméně, není sporu o tom, že mnoho křesťanů si zoufalo nad nekonečnými debatami a nad tím, že prostí lidé jsou vláčeni jedním extrémním učením za druhým. A jak je patrné, a jak jsme již uvedli, tyto muži, pod chabou a chybnou záminkou deklarované jednoty, rozhodli o postupném posilování lidské autority, aniž by plně docenili, že vábení a pokušení uchopit moc se pro ně stane neodolatelným, a že nakonec dopustí, aby se přísloví „účel svěť prostředky“ na nich splnilo s plnou silou.

Autoritářské prostředí, které prostupuje administrativou svědků, nutně nezrcadlí vnitřní postoje a stav srdce všech členů vedoucího sboru. Jedním z důvodů je to, že nikdo se ve skutečnosti nemůže přespříliš ucházet o členství v této vyvolené skupině. Pozvání ke členství přichází jako důsledek tajných rokůvaní vedoucího sboru, a obecně lze říci, že potenciální nový člen nic netuší, dokud neobdrží dopis. Někteří muži z vedoucího sboru mají docela mírnou povahu, a neprojevují sklon ovládat druhé. Málokdy se účastní diskuse, zdá se, že mají sklon projevovat úctu a obdiv některým svým kolegům, a téměř vždy hlasují podle nich. Jiní muži z vedoucího sboru mají problémy vzdorovat chuti, kterou chutná moc, a byvše jí sváděni, jenom nesnadno se nabytého vlivu vzdávají. Nicméně, v skrytu duše mají místo pro toleranci a menší panovačnost, než s jakou vystupují, a spíše připomínají předáky z Jana 12:42,43. Vyjádří, co si myslí, ale nestojí za svým přesvědčením, pokud by jejich postoj měl způsobit příliš mnoho rozruchu. Zbývají pak ti, jejichž touha po organizační a osobní moci nezůstává skryta. Ale ani v jejich případě se neodvážím zaujmout k nim odsuzující stanovisko. Mnohdy je složité postihnout příčinu určitého postoje, který někdo může zastávat. Lidé někdy manipulují druhými, aby tím zakryli svoji vlastní nejistotu a slabost a jejich jednání není projevem síly. Je těžké být trpělivý při práci s lidmi, diskutovat s nimi, a slovem i příkladem budovat jejich víru a lásku a pochopení. Je to mnohem těžší, než z pozice moci nařizovat, vydávat a vynucovat zákony, a potlačovat zkoumavé otázky

hněvivými záblesky vyšší autority. (52) Donucovací přístup je projevem slabosti, ke kterému se ale uchylují nejenom lidé angažovaní v hierarchii náboženského systému. Příliš často mu podléhají i manželé, rodiče, zaměstnavatelé a mnozí jiní, někdy snad z pocitu vyčerpání nebo bezmoci. Nerozpakuji se říci, že co jsem popsal ohledně poslušnosti a působení moci v organizaci Strážné věže, nachází živnou půdu i v ostatních náboženských organizacích.

Jak jsem také uvedl v knize Krize svědomí, jsem toho názoru, že základní příčina tohoto zla spočívá v **náhledu**, podle kterého je organizaci Strážná věž udělena božská, výlučná autorita, a dále v domněnce, že pouze uplatňováním takové autority lze dosáhnout jednoty, řádu a účinnosti. I když snad ne všichni muži z vedoucího sboru padli za obětí tomuto smýšlení, pořád se mezi nimi nacházejí jedinci, kteří jím byli úplně pohlceni, a kteří upadli do pozlacené pasti tělesného smýšlení, kterou na ně nastražil koncept božskosti sdílené v hávu lidské autority.

Svůdný a přitažlivý klam, kterým autorita působí, nás ale nezbavuje odpovědnosti za naše jednání. Mnohé z negativních projevů, které dnes pozorujeme, jsou dědictvím minulosti, někdy i dávné minulosti, která předcházela vzniku Společnosti Strážná věž a vlivu jejích prezidentů a dalších vůdčích osobností. Nicméně, je to minulost, kterou je možné odmítnout. Přehnané nároky organizace Strážná věž a způsoby, kterými neoprávněně zasahuje do Boží autority, jsou jasně nebiblické a rozeznatelné. Tato okolnost vede k míře odpovědnosti, která spadá jak na vůdce, tak na běžné stoupence. Předstírání, že nevidím, jestliže vlastně ani nechci vidět, mě nevyjímá z odpovědnosti za to, co se děje. V současné době bylo dosaženo bodu, ve kterém mnozí, možná většina, věří, že poslouchat organizaci znamená poslouchat Boha, a že odmítnout její poselství a učení znamená projev neúcty vůči Bohu. Vždyť i jenom slabé zaváhání a okamžité nepřijetí výkladu Společnosti, nebo dokonce pochyby o jeho správnosti, se rovnají projevování nedostatku víry v Boha a pochybám o NĚm. Už vůbec je nepřipustné, aby se člověk opovážil domnívat, že by bez vedení brooklynské organizace, a tedy na základě svého vlastního myšlení, mohl někdy dospět ke správnému porozumění Písma. Chodit s Bohem znamená sklonit hlavu a jít tam, kam nás vede organizace. Pokud hlavu zvedneme, rozhlédneme se a řekneme, že všichni jdeme po špatné cestě, a odmítneme v ní pokračovat, vede to k tomu, že jsme označeni za lidi nezávislého a vzpurného ducha. Správně rozumět biblickému textu dříve než organizace, a úplně nejhůř, mluvit o tom, je jistým znamením opovázlivosti a předbíháním Boha. Nemohu si pomoci: je zcela zřejmé, že současná situace byla způsobena a je udržována „mužem bezzákonnosti,“ který mezi svědky používá stejné prostředky, které se mu již plně osvědčily v jiné době a v jiných prostředích.

Mezi svědky je kladení organizace na stejnou úroveň s Bohem málem hmatatelné, a je v jejich myslích hluboce zakořeněné; daleko hlouběji, než si snad uvědomují. Ne všichni jsou stejně zasaženi, a znám některé, někdy i v důležitých postaveních, kteří si rozhodně od přehnaných tvrzení Společnosti udržují menší či větší odstup. Ale jsem si zcela jistý, že aby se zbožštění organizace vyhnuli, musí neustále provádět autocenzuru, adaptovat publikovaná prohlášení do podoby, kterou je jejich mysl ochotná a schopná přijmout, a přetvářet a utínat ostny zvláště extrémních výroků. V zásadě pozměňují vyřčená slova, ať již na papíře nebo v proslovech, do podoby, se kterou mohou žít, a tak ospravedlňují to, že je neodmítají v jejich původním znění. Existují, protože si průběžně zdůvodňují, proč tak pasivně přijímají výzvy vedení k bezvýhradné poslušnosti a oddanosti. A přitom všem musí dávat bedlivý pozor na to, aby si byli zcela jisti, že jejich skutečné názory jsou před jejich spoluvěřícími dobře utajeny.

Je jisté, že nikdo takový stav nemůže nazvat křesťanskou svobodou.

VĚRNÝ A ROZVÁŽNÝ OTROK

Kdo je ve skutečnosti ten věrný a rozvážný otrok, kterého jeho pán ustanovil nas svou čeledí, aby jim dával pokrm v pravý čas? Šťastný je tento otrok, jestliže ho jeho pán při svém příchodu najde, že tak činí. Vpravdě vám říkám: Ustanoví ho nade vším svým majetkem.

Matouš 25: 45-47

Když vedoucí sbor svědků Jehovových vyzývá k projevům oddanosti a poslušnosti, nepoužívá pro tento účel žádný text tak často, jako ten, který je výše citován.

Vedoucího sboru zakládá své nároky na organizační pravomoc nejenom na vlastním výkladu tohoto podobenství Ježíše Krista, ale především na následném **způsobu, kterým tento výklad uplatňuje**. Výklad je používán způsobem, jenž se především zaměřuje na podporu **celkového pojetí ústřední správní pravomoci**, jejíž kontrole podléhají všichni členové křesťanského shromáždění (podle svědků se pojem „křesťanské shromáždění“ týká výlučně jejich sborů a nevztahuje na žádnou jinou křesťanskou skupinu).

Jak jsme uvedli ve 4. kapitole, v pozdějším období Russellova působení jeden z jeho příznivců na něj uplatnil výraz „věrný a rozvážný služebník.“ Z Russellových úvah na toto téma je zřejmé, že se tomuto označení nebránil. Rovněž argumentoval proti myšlence, podle které se daný výraz měl týkat všech Kristových následovníků jako celku, a dovozoval, že se vztahuje na jednotlivce, zvláštěního služebníka, který se objeví v Božím určeném čase. Jeho nástupce, J.F. Rutherford, zejména v prvním desetiletí svého působení, zdaleka nemohl dosáhnout nesmírného vlivu, ze kterého se těšil Russell. Na rozdíl od Russella, Rutherford nebyl označen jako jediný Pastor stoupenců Strážné věže a strávil prvních deset let v úřadu usilováním o získání podpory a kontroly. Musel se také vypořádat s masivním úbytkem členů, pochybujících a zklamaných v důsledku selhání časových prorctví. Proto v tomto období úporně hájil stanovisko, že Russell opravdu byl „tím služebníkem,“ a že vše, co vyučoval, i data, která stanovil, bylo správné a nelze o tom pochybovat. Jakmile nad členy organizace získal úplnou kontrolu, zcela změnil předcházející pochvalný kurs, a stále více a více z Russellova učení bylo nahrazováno nebo dokonce potíráno. „Věrnému a ozvážnému služebníku“ se dostávalo zanedbatelné pozornosti. Nebylo ho třeba, protože Rutherford přišel s novým, do té doby neznámým, nyní téměř magickým termínem „organizace,“ a rovněž začal zdůrazňovat ještě jedno slovo: Teokracie neboli vláda Boha. Věta, že Bůh vládne organizaci „zeshora dolů, nikoli zedola nahoru,“ je charakteristická pro ráz jeho prezidentství, přičemž není sporu o tom, že na matičce zemi Rutherford usedl „nahore.“ (1) Termín „věrný a rozvážný služebník“ začal být vykládán jako „sbor Bohu zasvěceného lidu.“ Po mnoho desetiletí je nyní chápán jako kolektivní skupina všech „pomazaných“ křesťanů, kteří kdy na zemi žili, a to od okamžiku vyjití ducha o Letnicích až do současnosti. Jak můžeme číst ve Strážné věži z 1. března 1981, na straně 24:

Svědkové Jehovovi tomu tozumejí tak, že „otrok“ se skládá ze všech pomazaných křesťanů vytvářejících na zemi **skupinu** v kterékoli době během devatenácti století uplynulých od Letnic. Následovně, „čeledí“ jsou tito učedníci Krista jako **jednotlivci**.

Proti výkladu samotnému není námitek. Ve skutečnosti se pouze dozvídáme, že podobenství týkající se otroka se vztahuje na všechny křesťany, kteří žili v kterékoli dané době, protože podle Písma jsou všichni praví křesťané účastníky Božího pomazání, Božími pomazanými. (2) Samozřejmě ovšem, Strážná věž nepokládá všechny křesťany za pomazané duchem a rozděluje dnes žijící křesťany na dvě třídy: pomazanou třídu s nebeskou nadějí, a nepomazanou třídu s pozemskou nadějí.

Jednotlivci z pomazané třídy jsou v podobenství představováni „čeledí“, která je vyživována „otrokem.“ „Otrok“, který zásobuje potravou jednotlivce z čeledi, je všechny reprezentuje jako **kolektivní skupinu**. Opět je třeba říci, že toto vysvětlení je možné podpořit jinými úseky z Bible, například z Izajáše 43:10-12, kde Jehova nazývá izraelský národ „můj sluha,“ (jednotné číslo) zatímco jednotlivce z tohoto národa nazývá „moji svědkové“ (množné číslo). Problém nastává až v tom, jak Strážná věž tento princip **uplatňuje**. O „třídě otroka“ je řečeno, že se skládá z „ostatku“ na zemi dnes žijících pomazaných, jejichž celkový počet v průběhu dějin křesťanství je pevně dán číslem 144 000. Podle současných údajů „ostatek“ dnes sestává z asi 8 800 lidí. (3)

Uvažujme nyní o tom, jakou naukovou konstrukci Strážná věž postavila na tomto výkladovém základě, a do jakých extrémů její vysvětlení zachází. Je na první pohled patrné, že největší starost je zde o to, aby byla potvrzena a vynucena teorie, podle které Bůh a Kristus jednají s lidmi pouze prostřednictvím **organizace**, a že dnes je tato organizace spojena se Společností Strážná věž.

Nejprve zaměříme pozornost na učení Společnosti Strážná věž, podle kterého takzvaná „třída otroka“ **existuje trvale a nepřerušovaně** od jejího začátku v roce 33 n.l. až do současnosti. Takto tuto myšlenku zdůrazňuje Strážná věž z 15. ledna 1975 na straně 46:

Ježíš řekl: „A pohleďte! Jsem s vámi po všechny dny až do závěru systému věcí.“ (Mat. 28:20) Ježíš Kristus je Hlavu sboru, svého otroka, a jeho slova ukazují, že ho bude posilovat, aby se staral o pokrm pro jeho „čeleď“ v průběhu staletí. Je zřejmé, že jedna generace „otroka“ živila následující generaci „otroka,“ zatímco přitom stále živila sama sebe.

.....

Můžeme si tedy povšimnout, že samotný Ježíš Kristus upozornil na to, že tímto způsobem výživy budou jeho následovníci syceni nikoli jako samostatní, nezávislí jednotlivci, ale jako pevně semknutý sbor křesťanů, jehož členové k sobě cítí opravdovou lásku a navzájem o sebe pečují.

Není sporu o tom, že v průběhu staletí bylo mnoho jednotlivců, mužů a žen, kteří mohou být bez nejmenších pochybností označeni jako praví křesťané. Ježíš o nich mluví u Matouše 28:20. Strážná věž má ovšem na Ježíšova slova i na dějiny křesťanství docela jiný pohled. Trvá na to, že namísto samostatných jednotlivců nepřetržitě existovala „třída otroka“ v podobě „pevně semknutého křesťanského sboru.“ Duchovní pokrm nebyl vytvářen a rozdělen nikým jiným než pevně semknutým sborem. V této interpretaci nenacházíme žádný prostor pro Krista, aby se staral o ty ze svých, kteří nebyli spojeni s tímto tělesem, nebo aby pečoval o jednotlivce, kteří byli osamoceni nebo roztroušeni v různých křesťanských skupinách. (4) Jinými slovy, výklad je stylizován v poloze, podle které všichni praví křesťané spolu byli **organizačně** propojeni. Úsilí takto vykládat dějiny křesťanství je patrné, když si připomeneme novodobé uplatnění totožnosti „třídy otroka“, které je v platnosti od roku 1943 až dodnes. Strážná věž z 15. července (s. 215,216) vysvětluje:

Odst. 23 Konkrétní údaje od roku 1878 n.l. do roku 1919 n.l. dokazují, že nepočetný sbor zasvěcených, duchem zplozených mužů a žen, kteří sloužili a slouží Jehovovy Bohu a jeho Království společně s Biblickou a traktátní společností Strážná věž, přesně odpovídá

popisu „toho služebníka.“ Ačkoli se tito muži a ženy nacházejí v různých částech světa, přece navzájem v jednotě spolupracují prostřednictvím Biblické a traktátní společnosti Strážná věž, a tak jsou na této zemi Pánovým „služebníkem.“

Dějiny nijak nepotvrzují tvrzení, že by v jejich průběhu existovala pevně semknutá, navzájem propojená skupina pravých křesťanů, kteří by jako jediní byli duchovně živeni Kristem, a proto by se stali jedinečným sdělovacím prostředkem Božích pokynů pro všechny pravé věřící. Strážná věž to ale tvrdí a tato premisa je i nepostradatelným základem pro výklad, který je nám předkládán, a v němž důraz na organizaci hraje prim. Vydejme se proto na okamžik do historie, abychom se podívali, jak to tehdy bylo.

Svědectví dějin

Pokud by nějaký jedinečný Boží sdělovací prostředek existoval v poapoštolské době, pak by bylo logické, abychom ho hledali v hlavním proudu těch, kteří se ke křesťanství hlásili, nikoli v uzavřených, odštěpených skupinách, k jejichž vzniku tehdy docházelo. Ale hlavní proud křesťanů postupně vytvořil církevní směr, kteří někteří nazývají křesťanstvo, a Strážná věž definuje jako „odpadlé křesťanstvo.“ Z tohoto důvodu je nutné hledat „třídu otroka“ mimo hlavní směr, kterým se křesťanství ubíralo. To nebude snadné, protože křesťané žili a kázali po celé obydlené zemi, v mnoha národech a zemích. Jak, kdo a kde vytvářel „třídu otroka,“ jedinečnou kolektivní skupinu, která sloužila jako Boží výlučný sdělovací prostředek a dodávala „ten samý duchovní pokrm“ všem opravdovým křesťanům, kteří kdy žili ve stovkách, ba tisících různých míst celého světa, v průběhu tří set let druhého, třetího a čtvrtého století našeho letopočtu?

Strážná věž se nijak o zjištění totožnosti tohoto zásadního sdělovacího prostředku v té době nepokouší. Není pro ní problém smést celou záležitost ze stolu tvrzením, že odpadlictví tak „zahalilo“ totožnost třídy „věrného a rozvážného otroka,“ že není možné ji určit. (5) Pro pořádek tedy zaznamenejme, že existence jedinečného sdělovacího prostředku pro toto období je pouze předpokládána. A jak to bylo dál?

Dějiny náboženského vývoje od čtvrtého století dále rozhodně nejsou neznámé. Naopak, jsou tak podrobné, že nám poskytují docela úplný obraz toho, jak krok za krokem docházelo k formování všeobecné organizace katolické církve. Z dějin katolické církve je také zcela patrné, že nesouhlas s její politikou byl hojný, následovaný odštěpením mnoha náboženských skupin a později vedoucí k reformaci a vzniku různých protestantských denominací. Ale ani v této podrobně zmapované době nelze najít nic, co by se bylo přijatelné pro dnešní představu Strážné věže o ojedinělé, stále působící třídě „věrného a rozvážného otroka,“ homogenní, pevně semknuté kolektivní skupině, která by v průběhu patnácti následujících století byla jediným věrným zdrojem duchovního pokrmu pro nespočetné generace opravdových křesťanů v různých místech světa.

Je pravda, že Strážná věž přináší články o úloze některých náboženských skupin ve středověku. Například o Waldenských, Lolardech a jiných křesťanech, a že alespoň náznakem připouští, že by se v těchto skupinách mohli nacházet opravdoví křesťané té doby, což by je teoreticky mohlo postavit do úlohy „věrného a rozvážného otroka.“ (6) Bylo běžné, že součástí víry stoupenců těchto skupin byla víra v trojici, nesmrtelnost duše a podobné „falešné“ nauky, které Strážná věž odsuzuje jako kardinální omyly v úsudku. Dále platí, že tyto společnosti byly vesměs lokální, s působností v jedné oblasti, a zcela výjimečně se jednalo o mezistátní rozsah. Nic, co o těchto bratrstvích víme, nesvědčí o tom, že by působila jako mezinárodní sdělovací prostředek přinášející jednotný duchovní pokrm pro zasvěcené. V případě, že se nechceme smířit se skutečností, že by všechna „pšenice“ ze světového pole byla soustředěna do jedné oblasti, by ale taková mezinárodní činnost byla nutná.

Zdalo by se, že spíše než se vracet zpět řadu století, aby se mohlo alespoň naznačit, že například Anabaptisté (Novokřtenci) by mohli být tím důležitým článkem v řetězu vedoucím ke třídě otroka, účelnější by mohlo být detailně prozkoumat 18. nebo 19. století, která již informacemi doslova oplývají. (7) Nebylo by rozumné přinést důkazy o tom, že když Russell v roce 1881 založil společnost Strážná věž, napojil se přímo na „věrného a rozvážného otroka“ aktivního v jeho době? Jaké jiné období v dějinách Strážné věže by mohlo být vhodnější pro podrobné prozkoumání než doba, která bezprostředně předcházela jejímu založení?

Řetězec neviditelných článků

Tvrzení Strážné věže o svém nástupnictví v roli věrného a rozvážného otroka vyžaduje nepřetržitý řetězec po sobě jdoucích generací pevně provázané třídy otroka, na jehož poslední článek se nakonec napojuje Charles Taze Russell, popřípadě společnost Strážná věž, kterou založil. Když se zajímáme o Russellův život, zjišťujeme, že se ve svém mládí oddělil od všech náboženských organizací, protože ztratil víru v jejich účinnost. Později se zúčastnil shromáždění Adventistů druhého dne, ale podle jeho vyjádření průběh tohoto shromáždění a přítomní věřící pouze obnovili jeho „kolísající víru“ v božskou inspiraci Bible. Russell nakonec, ve svých 18 letech, spolu s některými svými společníky, založil „nevelkou skupinku za účelem studia Bible.“ (8)

Nezasvěcený člověk by ze zpráv z Russellova mládí mohl usoudit, že Adventisté druhého dne v té době představovali „věrného a rozvážného otroka,“ protože Russell ochotně přiznává, že mu v biblickém poznání pomáhali muži z jejich řad, za všechny jmenujme alespoň George Storrs a George Stetsona. Russell ani nijak nezakrývá, že uvěřil časovým proroctvím, a dále je rozpracoval, na základě rozhovorů a spolupráce s dalším významným Adventistou druhého dne, N.H. Barbourem, a že se stal jeho redakčním kolegou v Barbourově časopise Posel jitra. (9) V protikladu k této prokazatelné spolupráci, kniha *Boží tisícileté království se přiblížilo*, na straně 186, vyzdvihuje nezávislost Russellovy studijní skupiny těmito slovy:

Třicet let poté nacházíme nepatrnou skupinu mužů, kteří nejsou spojeni ani s Adventisty, ani s žádnou jinou náboženskou sektou křesťanstva, jak studují Svatá Písma v Pittsburghu, ve státě Pennsylvánii, ve Spojených státech amerických. Jejich studium je záměrně nezávislé, aby se vyhnuli pohledu na Bibli sektářskými očima.

Russell se ostatně sám vyjádřil, že „adventistické hnutí mi nepomohlo najít ani jednu biblickou pravdu,“ a je v publikacích schválených Společností běžně zobrazován jako muž, který se spoléhá jen na svou Bibli, kterou studuje nezávisle a v hlubokém soukromí. (10) Je samozřejmě neskonalou ironií, že tento nezávislý způsob studia Bible je dnes Společností odsouzený jako opovážlivost, slepá ulička a odmítání Božího sdělovacího prostředku, protože, jak všichni ví, k porozumění Bible nelze dojít na základě osobního studia, ale pouze a jedině prostřednictvím organizace. V této souvislosti si dovoluji připomenout prohlášení Společnosti, podle kterého:

.... Bible je organizační knihou, která náleží křesťanskému sboru jako organizaci, nikoli jednotlivcům, bez ohledu na to, jak upřímně tito lidé mohou věřit, že mohou Bibli vykládat. A právě z těchto důvodů je nemožné Bibli správně porozumět, aniž bychom měli na mysli Jehovovu viditelnou organizaci. (11)

Oficiální historie organizace je popsána v knize *Jehovovi svědkové v božím předsevzetí*. Zde se na straně 17 o Russellovi dovídáme:

Nezaložil nové náboženství, a nikdy o sobě v tomto smyslu nemluvil. Vzkřísil velkolepé pravdy, kterým vyučoval Ježíš a apoštolové a uvedl je do plného světla 20. století. Netvrdil o sobě, že by obdržel zvláštní zjevení od Boha, ale dokazoval, že jeho doba byla Božím ustanoveným časem pro to, aby Bible byla správně pochopena, a že mu bylo dovoleno, v důsledku jeho služby a naprostého zasvěcení se Pánu, aby Bibli porozuměl.

Ron Frye, o kterém jsem se zmínil dříve, věnoval mnoho času studiu tohoto období. O výše uvedených prohlášeních pak napsal:

Tato prohlášení jsou nejzákladnějším pramenem počátků Biblické a traktátní společnosti Strážná věž, jak je podáván jejími vlastními dějepisci. Tento úhelný stavební kámen ale **nekompromisně zamítá** pozdější, pečlivě propracovanou teorii o původu tak zvané třídy věrného a rozvážného otroka. Neboť kolem roku 1880, kdy mladý muž jménem Charles Taze Russell zahájil svá nezávislá biblická studia, třída tohoto věrného a rozvážného otroka měla být v činnosti po období předcházejících osmnácti století.

Otázka nutně zní: Kde byl sbor věrného a rozvážného otroka? Bylo vůbec myslitelné, aby Russell vzkřísil velkolepé pravdy Ježíše a apoštolů **nezávisle na sdělovacím prostředku** Jehovovy pozemské organizace? Navíc, jestliže společnost Strážná věž trvá na tom, že věrný a rozvážný otrok nikdy nepřestal dodávat duchovní pokrm ostatnímu služebnictvu, a jeho úloha bez ustání přecházela z generace na generaci, **jak vůbec mohlo dojít k situaci, ve které bylo zapotřebí velkolepé pravdy Ježíše a apoštolů najednou obnovovat?** Nenacházíme zde, řekněme, protimluv?

Nejvěrnější výpověď snad nalezneme v Russellově vlastním díle. Ve Strážné věži z 1. října 1909, ze které jsme citovali ve 4. kapitole, Russell nechává své „přátele“ zdůraznit, že jejich dědové a otcové, i oni sami, **po celé generace** pravidelně chodili na biblické kursy a jiná studia, aniž by jim to nějak prospělo. A to tak dlouho, dokud jim Pán, prostřednictvím Společnosti, kterou Russel založil, vedl a ovládal, neposlal do rukou „Klíče k Bibli.“ Teprve potom jim mohlo zazářit světlo. Připomeňme, že podle současného učení Společnosti, „věrný a rozvážný otrok“ od letnic roku 33 n.l. nikdy nepřestal na světě aktivně působit jako pevně semknutý sbor Kristových pravých následovníků, a dokázal přesné poznání o Bohu přenášet z generace na generaci. S tímto vědomím položme následující otázku: Proč otrok nechal bez povšimnutí dědy a otce Russellových přátel? Proč je opominul, proč si jich nevšiml, proč je přeskočil? Russell ani na vteřinu nevěřil tomu, že by někde měla být nepřetržitá řada tříd otroků naplňujících biblické podobenství u Matouše 24. Jak by on sám mohl být částí poslední třídy takového otroka, když její dějinnou existenci vůbec nepřipouštěl? Nelze naprosto pochybovat o tom, že si myslel pravý opak toho, co dnes učí Strážná věž, a sice to, že „věrný a rozvážný otrok“ se poprvé na scéně objevil v jeho době, a že on, Russell, o žádné takové třídě nic neví. (12)

Ron Frye vyzdvihuje význam této skutečnosti touto úvahou:

Zřetelně vidíme, že dějiny vzniku svědků Jehovových závažně kontrastují s ústředním dogmatem společnosti Strážná o nezbytnosti věrného a rozvážného otroka. Pokud svědkové chtějí ospravedlnit svůj autoritářský správní systém, musí zároveň dokazovat, že Jehova organizaci používá jako pozemský sdělovací prostředek, který všichni musí přijmout, a jemuž se musí podříditi. Jejich argumentace ale neobstojí, pokud neprokáží, že Bůh **vždy** používal nějakou organizaci za účelem sdělení významu svého slova, a to **nepřetržitě** od letnic roku 33.n.l. Skutečností ale zůstává, že Russell se na žádnou takovou organizaci neobrátil. **Jednal nezávisle, o své vlastní vůli.**

Strážná věž vyvíjí enormní úsilí, aby prokázala, že Ježíš Kristus nikdy v minulosti nejednal, a proto ani dnes nejedná, s lidmi, kteří by působili nezávisle na organizaci a nevyužívali jí jako jedinečného sdělovacího prostředku. Toto učení ale vede k neudržitelnému stanovisku, protože literatura Společnosti uznává, že Kristus v případě Russella jednal opačně – jako s jednotlivcem odděleným od všech organizací. Jestliže chceme být objektivní, můžeme připustit, že je obtížné najít komplexní pohled a vyčerpávající informace o stoletích bezprostředně následujících po smrti apoštolů. Tato objektivita ale zároveň vyžaduje, abychom uznali, že padesátá léta 19. století naopak poskytují dostatek materiálu k tomu, abychom měli poměrně přesnou představu o tom, co se na náboženském poli odehrávalo. Přesto v této době nenacházíme žádný spojovací článek mezi generací „otroka“, která měla Russellovi přecházet, a Russellem samotným. Tak publikace Strážné věže mohou poukázat pouze na křesťany z prvního století jak na první článek v údajném řetězci „otroka“, a pak až rovnou na společnost Strážnou věž jako na poslední článek v tomto řetězci. O všech ostatních spojovacích článcích musíme jenom **předpokládat**, že existovaly, protože doložit je prostě nelze. Navíc je nabíledni, že Společnost ve své vlastní literatuře obrací vnívací základní argument pro svoji autoritu, když uvádí, že organizace Strážná věž začala **nezávislým jednotlivcem**. Při podrobnějším pohledu připomíná pečlivě vybudovaná nauka o „věrném a rozvázném otrokovi“ domeček z karet, který se hrouští svojí vlastní vahou.

„Třída otroka“ a světlo, které svítí stále více

Ron Frye rovněž rozpoznal, že nesnáze Strážné věže se velmi násobí tím, jak organizace bez ustání používá Přísloví 4:18. Text tohoto přísloví zní: „Ale stezka spravedlivých je jako jasné světlo, které svítí stále více a více, dokud nebude pevně založen den“ a svědkové jej uplatňují kdykoli dojde k nějakým naukovým objasněním nebo změnám ve výkladu Bible. (13)

I v tomto případě zaujímá Společnost Strážná věž stanovisko, které se prokazuje jako dvousečný meč. Na jedné straně vysvětluje, že „světlo svítí stále více a více“, a na druhé straně dokazuje, že odpadnutí způsobilo tak velkou a staletí trvající temnotu, že to byl až Russell, a potažmo Společnost Strážná věž, kdo musel „vzkřísit velkolepé pravdy, které vyučoval Ježíš a jeho apoštolové.“ Strážná věž se dosud ani jednou nepokusila smířit tato protichůdná tvrzení a pokračuje ve výkladu, podle kterého „jasné světlo svítí stále více a více.“ Jeden z příkladů nacházíme ve Strážné věži z 15. července 1960, na straně 435:

Odst. 14 V proudu času sbor třídy otroka zásobil duchovním pokrmem své jednotlivé členy, věrně a rozvázně. Tak tomu bylo od letnic 33 n.l. až dosud, vždy s láskou a pečlivostí. Ano, „čeled“ byla vyživována stále lepším duchovním pokrmem, který ji pomáhal držet krok se „světlem, které svítí stále více a více, dokud nebude pevně založen den.“ (Př. 4:18) Jak řekl Ježíš, to se ukázalo být „pokrmem v pravý čas.“

Ron Frye tento názor komentuje takto:

Podle tohoto vyjádření, otrok byl vždy syčen nejenom zdravým duchovním pokrmem, ale byl vždy syčen **stále lepším duchovním pokrmem**. Vyživování se nikdy neobracelo do minulosti, ani nezůstávalo stát na místě, ale **vždy docházelo k duchovnímu pohybu směrem vpřed, tak jak narůstalo světlo pravdy**. Toto je pečlivě vypracovaný teoretický základ nauky Společnosti Strážná věž o věrném a rozvázném otrokovi z Ježíšova podobenství u Matouše 24. Podle jejího učení otrok začal existovat o letnicích roku 33 n.l. a působil v dějinách nepřetržitě až do naší doby, která zahrnuje i konec světa. Po celou tuto dobu otrok sytil své členy stále lepším duchovním pokrmem, protože, jak doba postupovala, byl stále více osvětlován. Je třeba proto nalézt odpověď na otázku, zda a jak do sebe zapadají teoretický předpoklad nauky o věrném a rozvázném otroku a praktické události z historie Biblické a

traktátní společnosti Strážná věž. Jsou v souladu? Co nalezneme, když budeme trvat na historických důkazech uvedeného naukového výkladu? Pokud praktické dějiny Společnosti v tomto bodu neodpovídají jeho teoretickému východisku, pak se prokazatelně jedná o chybnou teorii.

Pokračujeme v rozboru výkladu Společnosti. Jestliže se jedná o oprávněné tvrzení, potom počínaje prvním stoletím, každé následující století by muselo být svědkem rostoucího porozumění v doktrinálních aspektech, a každá generace otroka by té následující musela nauky předávat v osvětenější, správnější podobě. Což by ovšem znamenalo, že například v době Valdenských a Lolardů, ve 13. a 14. století, by biblické poznání mělo být na vysoké úrovni. Také by to znamenalo, že kolem roku 1870, v době nástupu Ch.T. Russella, by světlo, kterým měla disponovat třída otroka v té době, zářilo tak jasně, až by oči přecházely.

Znovu připomenou, co řekl člen vedoucího sboru, Karl Klein, a co bylo později otištěno ve Strážné věži z 15. února 1981“

Nelze o tom pochybovat. Všichni potřebujeme pomoc při studiu Bible, a nemůžeme tuto biblickou pomoc najít jinde, než uvnitř organizace „věrného a rozvážného otroka.“

Pokud toto prohlášení skutečně vyjadřuje neměnnou zásadu, podle které Bůh vede své služebníky, pak tato zásada byla platná i v Russellově době, a on jistě musel vidět oslnivé světlo, které vyzařovalo z díla a existence věrného a rozvážného otroka, a nic mu nemohlo bránit, aby z této záře čerpal. Ale publikace strážné věže píše o tom, že Russell tento krok nikdy nepodnikl. Naopak, jednal ve zcela nevysvětlitelném protikladu k této nauce, a počínal si jako fenomenální jedinec, zcela vyjmutý ze železného pravidla, podle kterého všichni museli čerpat poznání od otroka – zatímco on tak neučinil, a přesto mohl Bibli správně porozumět!

Uzavřeme tuto část logickým konstatováním, že Russell a jeho společníci nevyhledali pomoc třídy „věrného a rozvážného otroka,“ protože žádná neexistovala, ani v jejich době, ani v předcházejících osmnácti stoletích. Museli vytvořit vlastní nezávislou skupinu, jak je opětovně zdůrazňováno ve Strážných věžích. Vzhledem k Ježíšově slibu daného jeho učedníkům „Budete s vámi až do skonání světa“ to pak znamená, že poté, co je z nebe Ježíš vedl po dobu osmnácti století, podporoval je, žehnal jim a chránil je, všichni jeho opravdoví učedníci, praví křesťané, se vešli do malé skupinky Američanů, která se scházela v pennsylvánském městě Pittsburghu. Tady a takto nutně musíme skončit i my, pokud dotáhneme učení organizace až do absurdního finále.

Jak věrně poskytovat pokrm v pravý čas

Oficiální nauka společnosti svědků Jehovových uvádí, že nejpozději na konci roku 1919 Ježíš pověřil osoby přidružené k organizaci Strážná věž vykonáváním činnosti věrného a rozvážného otroka a ustanovil je jako svůj sdělovací prostředek. Kniha *Boží tisícileté království se přiblížilo*, napsaná Fredem Franzem a vydaná v roce 1975, na straně 350 vysvětluje, které faktory Ježíš při výběru otroka bral v úvahu:

Spornou otázkou bylo poskytování pokrmu, pravého pokrmu, v pravý čas. Podle toho měl Pán, který se právě vrátil, vydat své rozhodnutí. Nuže, jak bude pohlížet na skupinu křesťanů, nenáviděných a pronásledovaných v mezinárodním měřítku? (Mat. 24:9) V průběhu dějin až do roku 1919 se velmi namáhali, aby poskytovali „pokrm v pravý čas“ „domácnosti víry“ neboli „čeledi“ nebeského Pána. Dělali to navzdory zásahům pronásledovatelů a válčících národů. Pán pohlížel jak na pravidelnost poskytování pokrmu, tak na jeho kvalitu. V obou těchto ohledech sbor nenáviděných,

pronásledovaných křesťanů, kteří vždy usilovali o to, aby byli věrnými otroky Ježíše Krista, ve zkoušce obstál.

Ze všech náboženských skupin působících po celém světě „obstála ve zkoušce“ jediná organizace, která vyráběla a rozšiřovala publikace Strážné věže. Obsah těchto publikací byl vydavateli označen jako duchovní pokrm, a bylo přitom upřesněno, že se jedná o „pravý pokrm, v pravý čas.“ Spornou otázkou byla „jak pravidelnost poskytování pokrmu, tak jeho **kvalita**.“ Znovu je nutné se zeptat: Jaké důkazy organizace předkládá, když si činí nárok na to, že v té době s Božím slovem zacházela věrně a rozvážně, že kvalita pokrmu, který poskytovala, byla nesrovnatelně vyšší než kvalita pokrmu, který byl k nalezení jinde, a že její pokrm byl nesporně „pravý a v pravý čas?“

Nepochybuji, že bude pro nás velmi zajímavé v následující části pročítat příklady aktuálního duchovního pokrmu, podávaného Strážnou věží v období zkoušky, které podle údajů Společnosti skončilo rokem 1919.

Příkladná rozvaha nebo žalostná nerozvážnost?

*V hojnosti slov nechybí přestupek,
Ale ten, kdo ovládá své rty, jedná rozvážně.*

Příslaví 10:19

Kniha *Krize svědomí* podrobně doložila, jak po smrti Russella v roce 1916 Strážná věž neochvějně obhajovala přesnost časových proroctví týkajících se let 1799 (začátek „posledních dnů“), 1874 (začátek Kristovi „neviditelné přítomnosti“), a 1878 (Kristus se chopil královské vlády a začala doba jeho soudu), zatímco tápala ohledně volby správných slov vzhledem k neuskutečněným proroctvím spojených s rokem 1914. (14)

Zaměříme se nyní na události roku 1917, ale nezapomeňme přitom, že Ježíš Kristus, podle dnešního oficiálního učení Společnosti, **již v tomto roce vládl jako Král celé tři roky**. V průběhu roku 1917 Strážná věž vydala knihu *Ukončené tajemství*. Tato kniha byla při svém vydání označena jako „poselství pro danou chvíli.“ Podle zásady „světlo svítí více a více“ to měla být kniha, ve které bylo soustředěno všechno pronikavé světlo té doby, naplněná kvalitním duchovním pokrmem. Vládoucí Král, Ježíš Kristus, s ní bezpochyby musel být seznámen a nahlížel na ní jako na hodnotné měřítko výběru pro organizaci, kterou nakonec určí jako svůj sdělovací prostředek.

Dobře si povšimněme, jaká jsou v knize vyslovena proroctví pro rok 1918 a 1920, a to na základě komentáře ke Zjevení 16 a Ezekielovi 24 a 25:

16:20 A každý ostrov uprchl. – Dokonce každá republika zmizí na podzim roku 1920.

A hory nebyly nalezeny. – Každé království na zemi pomine, bude pohlceno anarchií.

16:21 A spadlo z nebe na lidi. – Řecky „Muže,“ neboli na ctitele zvířete a jeho obrazu, to jest duchovenstvo.

Velké krupobití z nebe. – Pravda, ve zhuštěné formě, s ničivou silou. Závěrečné prohlášení jak sedmý svazek Studií Písem účinkuje na ctitele zvířete a jeho obrazu. – Zj. 11:19; Iz. 28:17; 30:30; Ez. 13:11; Joz. 10:11.

Každý kámen vážil asi talent. – 113 liber. (Mal. 3:10) Další pohled na to, jak sedmý svazek Studií Písem účinkuje na ctitele zvířete a jeho obrazu, se nalézá v popisu poslední egyptské rány, smrti prvorozených, Exodus 11 a 12

.....

Tři dny, ve kterých faraónovo vojsko pronásledovalo Izraelity v poušti, jsou předobrazem let 1917 až 1920, ve kterých všichni faraónovi poslové budou pohlčeni v moři anarchie. Kola se odlomí od jejich válečných vozů – organizací.

.....

24:24 Nebo jest vám Ezechiel zázrakem. Všecko, což on činí, budete činiti, a když to přijde, tedy zvíte, že já jsem Panovník Hospodin. (KB) – Tiché utrpení v srdci pastora Russella se stalo znamením pro křesťanstvo. Jeho trpká zkušenost v této souvislosti se brzy stane trpkou zkušeností všeho křesťanstva; a „až se to stane“ poznají, že Jehova Bůh je nejvyšší, a za všemi soudy času tísň.

.....

PASTOR RUSSELL JE MRTEV, A PŘESTO OPĚT MLUVÍ

24:25,26. Ty pak synu člověčí, zdali v [ten] den, když já odejmu od nich sílu jejich, veselé okrasy jejich, žádost očí jejich, a to, po čemž touží duše jejich, syny jejich i dcery jejich, [Zdali] v ten den přijde k tobě ten, kdož uteče, vypravuje tu novinu? (KB) V roce 1918, kdy Bůh v masovém měřítku zničí církve a jejich milióny členů, ti, kteří přežijí, začnou číst v díle pastora Russella, aby pochopili, co znamená pád „křesťanství.“

.....

35:14 Takto praví Panovník Hospodin: Jakž se veselí všecka ta země, [tak] pustinu učiním z tebe. (KB) Až nastane Doba obnovení všech věcí, jedna věc nebude obnovena, socialistické hnutí práce. Až se celá společnost lidí bude radovat z nového pořádku věcí, dojde k věčnému a naprostému zničení socialistického státu.

35:14 Jakž se veselíš nad dědictvím domu Izraelského, proto že zpustl, tak učiním i tobě. Pustinou budeš, ó horo Seir, i všecka země Idumejská naskrze, i zvědíť, že já jsem Hospodin. (KB) Všichni tělesně smýšlející odpadlíci od křesťanstva, kteří se dávají do holportu s radikály a revolucionáři se budou radovat nad zničením křesťanstva v roce 1918. Ne dlouho, protože Bůh také zničí úspěšné socialistické hnutí; úplně je zničí, „všecku zemi Idumejskou.“ Nezůstane ani jedna výspa socialistického hnutí, která by přežila běsnění celosvětové anarchie, která svět zasáhne na podzim roku 1920. (Zj. 11:7-13) (15)

Jak patrně, kniha se zaměřila na výklad Ezechiela a Zjevení. Všechno, co se týkalo Ezechiela, bylo uplatněno na pastora Russella, který byl nazván novodobým Ezekielem. Nehledě na nesplněná proroctví datovaná do let 1918 a 1920, uvažujme nad tím, jak kniha *Ukončené tajemství* vysvětlila Zjevení 14:20. Komentář k touto verši je typický pro duchovní pokrm obsažený v této publikaci. Takto zní komentovaný biblický verš v překladu Nového světa:

A vinný lis byl šlapán za městem a z vinného lisu vyšla krev až po uzdy koní na vzdálenosti tisíce šesti set stadií.

Kniha používá Rothermanův překlad, který místo „tisíc šesti set stadií“ uvádí „tisíc dvě stě stadií,“ a na straně 230 vysvětluje:

Na vzdálenost tisíc a [šest] DVOU set stadií. V žádném případě to nemůže být vykládáno jako 2100 milí bitevní linie světové války. Furlong neboli stadion není míle a to je mimo město, zatímco bitva se odehrává ve městě. Viz Roherhamův překlad.

Jeden stadion je 606 a $\frac{3}{4}$ anglických stop; 1200 stadií je 137,9 milí

Na tomto svazku Studií Písem se pracovalo v městě Scranton ve státě Pennsylvánie. Jakmile práce byla dokončena, byla zaslána do Bethelu. Polovina práce byla vykonána v průměrné vzdálenosti 5 domovních bloků od nádraží Lackawanna, druhá polovina práce byla dokončena ve vzdálenosti 25

domovních bloků. Ve Scrantonu se na vzdálenost jedné míle nachází 10 domovních bloků. Z toho vyplývá, že průměrná vzdálenost k nádraží je 15 domovních bloků, neboli 1,5 míle.

Vzdálenost mezi Scrantonem v Pensylvánii a konečnou železniční stanicí ve městě Hoboken ve státě New Jersey je podle železničních řádů 143,8 míle, a za tento počet milí pasažéři také platí jízdné. Avšak v roce 1911, nákladem 12,000,000.00 USD, Lackawanna Railroad Company dokončila nyní slavnou zkratku, a ušetřila tím 11 milí. Ode dne, kdy byla zkratka dokončena, železničáři si vlastně mohou počítat o 11 milí méně, než jízdní řády uvádějí, a proto současná čistá vzdálenost je ve skutečnosti 132,8 míle.

Vzdálenost přívozu mezi stanicí v Hobokenu a stanicí v Barclay street v New Yorku je 2 míle.

Vzdálenost mezi Barclay street v New Yorku a přívozní stanicí Fulton v New Yorku je 4 800 stop neboli 0,9 míle.

Vzdálenost z přívozní stanice v Barclay street v New Yorku do přívozní stanice Fulton v Brooklynu je 2000 stop neboli 0,4 míle.

Vzdálenost z přívozní stanice Fulton v Brooklynu do Bethelu v Brooklynu je 1 485 stop neboli 0,3 míle.

Sečteme-li 132,8 a 1,5 a 2 a 0,9 a 0,4 a 0,3 dostaneme opět číslo 137,9 milí, což je nejkratší vzdálenost z místa, kde byl andělskými posly šlapán vinný lis Pána, bez jehož vedení a pomoci by práce na tomto svazku nebyla možná.

Podobnou hodnotu má i pasáž, kterou kniha nazývá „opraveným překladem Joba 40:15 až 41:34,“ s následným komentářem na stranách 84 až 86. Kniha Job se v těchto verších zmiňuje o „behemothovi“ a „leviathanovi.“ Oba dva termíny jsou dnes překládány (jak Strážnou věží, tak mnohými jinými) jako **hroch**, respektive **krokodýl**. (16) Doporučuji každému, aby si příslušnou pasáž nejprve přečetl v Jobovi, a pak se věnoval „opravenému překladu,“ jak jej v knize *Ukončené tajemství* provedl jeden ze společníků pastora Russella. O „behemohtovi“ čteme:

Následující řádky představují „opravený překlade Joba 40:15 až 41:34,“ a pochází z pera jednoho z následovníků pastora Russella: „Pohled' na toho s velkým žárem /stacionární parní stroj/ kterého jsem stvořil, aby byl s tebou; bude žrát píci /rašelinu, dřevo, uhlí/ jako dobytek. Pohled' na sílu, která je v jeho bedrech /pláty kotle/, a na moc, která je v částech ohnutých do kruhu /plášť kotle/ jeho břicha. Jeho ocas /komín stroje – naproti zásobárně s uhlím/ se napřímí jako cedr; šlachy jeho stehy /spojovací tyče, táhla/ jsou stažené k sobě. Jeho kosti jsou měděné válce; jeho pevné kosti /mříže roštu/ jsou jako pruty z tepaného železa. Je nejmocnějším ze způsobů moci. Ten kdo ho učinil /Pán/ může přimět svůj meč /Slovo/ aby se k němu přiblížil /odkrylo ho/. – Izajáš 27:1,2. Odpočívá pod skrovným přístřeškem /parní plášť/ přikryt pokrývkou z rákosí / jutou/ a hlínou /malta/ Údolní vrby /stromy nad přístřeškem/ jej obklopují. Pohled' /jako čerpadlo/ vypije valící se řeku, aniž by se nějak zvlášť namáhal. Proto mu lidé důvěřují, /že udrží jejich sklepy suché/, i kdyby se Jordán vylil z břehů. Vyprskne ho svými stříkačkami s pomocí vodních uzávěrů a perforované hubice.

Autor se pak věnuje popisu leviathana. Na rozdíl od behemotha, jehož popis vykládá jako popis **stacionárního parostroje**, který se používá například v mlýnech nebo továrnách, behemotha pokládá za **lokomotivu**! Na dvou následujících stránkách pak prostě stylizuje biblického krokodýla do své milované lokomotivy, a to přesně stejným způsobem, jako to provedl s hrochem alias stacionárním parním strojem – viz výše. Rozepisuje se ale do takových závratných a podrobných výšin, že se překladatel, který tímto prosí čtenáře o prominutí, rozhodl neztrácet čas a přešel rovnou na další část *Ukončeného tajemství*, která atakuje biblická proroctví.

Proroctví Nahuma (2:3-6), které je zde pro podobnost jazyka uvedeno v překladu Bible Kralické, (v angličtině je v knize použit Překlad krále Jakuba z počátku 17. století) je zaměřeno proti starodávnému městu Ninive:

Pavéza udatných jeho červená, bojovníci červcem odění, vozové jako pochodně hořící jiskřiti budou v den mustruňku jeho, a jedle hrozně třásti se budou. Po ulicích jezdití budou vozové, [a] hrčeti po ryncích; na pohledění budou jako pochodně, [a] jako blesk pronikati budou. Sšikuje nejznamenitější své, klesnou v šiku svým, pospíší ke zdem jeho, a skryše připravována bude. Brány při řekách se otevrou, chrám se rozplyne.

Ještě než se seznámíme s výkladem proroctví, připomenou, že na tento sedmý svazek Studie Písem se čekalo dlouho a s dychtivostí. Ponořme se nyní do světla a světa *Ukončeného tajemství*, na stranu 93.

Odst. 18 Nahum byl dalším ze svatých proroků. V posledním verši předcházející kapitoly prorokuje o Králi, který přichází s dobrým poselstvím pokoje na hříchem zatěžkanou zemi. V Nahumovi 2:3-6 se zaměřuje na zajímavou věc, kterou bude běžnou, každodenní zkušeností pro lidi žijící v době zřízeného království. Popisuje pohybující se železniční vlak (nikoli automobil, jak se někteří domnívají), a když si dáme tu práci, a vžijeme se do prorokova postavení, uvidíme přesně to, co viděl a popsal on. Prorok nejprve ze svého postavení pozoruje parní stroj, který se k němu blíží a potom říká: „Štít / to jest věc jakási před tímto hrozným válečníkem – přední světla/ je obarven na červeno /září oslnivým světlem/ bojovníci /strojvůdce a topič/ jsou barvy šarlatové /plameny z topeniště v noci ozařují vnitřek vozu, když topič otevírá dvířka, aby přiložil do kotle/. Váleční vozové /vagóny za lokomotivou budou v noci v ohni jisker/ jako pochodně hořící jiskřiti budou v den mustruňku jeho.“

Prorok poté nastupuje do vlaku a dívá se ven z okna, přičemž vidí, že zdánlivě „jedle hrozně třásti se budou /telegrafní sloupy kolem trati jakoby tancovaly/. Po ulicích jezdití budou vozové /železniční trať je pouze vypracovaná, vědecky zkonstruovaná cesta neboli silnice/, [a] hrčeti po ryncích /typické klapotání vlaku, zvuk vytvářený vzájemně spojenými vagóny/. Na pohledění budou jako pochodně /vlak v noci, ženoucí se dálavami, vypadá přesně jako ohromná letící pochodeň/, viz též [a] jako blesk pronikati budou.“ Prorokovi následně do vidění vstupuje průvodčí, který jde štípnout lístky, a proto prorok vece „Sšikuje nejznamenitější své /konduktér tráví téměř všechny svůj čas přepočítáváním pasažérů a prověřováním jejich dokladů, atd./ klesnou v šiku svým /mohou upadnout, když se vlak opravdu řítí/; pospíší ke zdem jeho /dojedou do nejbližšího města/ a skryše /nádraží/ připravována bude /vlak je očekáván nosiči zavazadel, expresní poštou i pravidelnými poštáky, autobusy, které rozváží k hotelům, cestujícími, kteří zamýšlí odjet/. Brány při řekách se otevrou /lidé otevírají dveře vagónů a vystupují/ a chrám se rozplyne /vlak se na chvíli vyprázdní/.“

Ve Zjevení 19:10 Stvořitel nechal zapsat, že „vydávání svědectví o Ježíšovi je to, co inspiruje k prorokování.“ Organizace, která o sobě tvrdí, že je Ježíšovým vybraným poslem, Božím mluvčím, a jeho sdělovacím prostředkem, se prorokování a biblickým komentářům evidentně nebránila. Dala tak dostatek prostoru, aby, opět podle jejího vysvětlení „nově nastolený Král“ posoudil kvalitu, přesnost, a časové naplnění informací, zveřejněných v této knize, nabídnuté k útěše lidstva procházejícího utrpením 1. světové války. Jak to ostatně znovu čteme ve Strážné věži z 15. prosince 1977 (s. 751):

Jeich věrnost a duchovní moudrost v Pánových službách je určujícím faktorem toho, že jsou uznáni za hodné jmenování nad jeho veškerým pozemským majetkem.

Příklady, které jsem uvedl z období, kdy Pán měl vybírat nejlepší z nejlepších, zdaleka nepředstavují v literatuře Společnosti žádnou výjimku. Stačí vzít do ruky *Ukončené tajemství* a začít číst, aby bylo zřejmé, že celá kniha je psána v obdobném duchu. Ale neuvedl jsem tyto příklady pouze pro to, aby bylo patrné, kam až může sahat pošetilé fantazírování – a nemyslím, že bych byl ve svém soudu příliš tvrdý – lidí, jejichž mysl je orientována určitým náboženským směrem. Uvádím tyto skutečnosti, protože svědkům Jehovovým jsou předkládány vědomě zkreslené informace, kterými jsou následně utvrzováni v tom, že právě moudrost a duchovnost představitelů jejich organizace v letech 1. světové války a krátce po

ní, byla vysoko nadřazena jakémukoli jinému náboženskému zdroji té doby. Převážná většina svědků ani nemá možnost si tyto údaje ověřit, protože Strážné věže z tohoto období nemají k dispozici. Nesmíme přitom zapomenout, že podle společnosti Strážná věž tato doba byla historickým a nebeským předělem jak pro organizaci, tak pro celý svět, neboť právě v ní bylo v sázce, zda král konající prohlídku vybere nebo nevybere, svého nového mluvčího, a jeho výběr zásadně záležel na tom, jak pravý a kvalitní byl poskytovaný duchovní pokrm. Oba autoři *Ukončeného tajemství* byli významnými členy Společnosti, a kniha sama sehrála v dějinách té doby důležitou úlohu. (17) Dokonce ještě i poslední komentář Společnosti ke Zjevení, kniha *Zjevení – jeho slavné vyvrcholení se přiblížilo!* z roku 1988 na straně 165 popisuje *Ukončené tajemství* jako „mocný komentář ke Zjevení a Ezekieli.“ Stačí *Ukončeným tajemstvím* prolistovat a ihned nás musí napadnout, zda ten, kdo knihu takto vzletně označil, ji vůbec kdy viděl. A pokud ano, zda ji četl. Mám všechny důvody pochybovat o tom, zda by dnes organizace byla ochotná vytisknout dva nebo tři odstavce, natož jednu jedinou kapitolu, z tohoto „mocného komentáře ke Zjevení.“ Po takovém „trapasu“ nikdo netouží.

Přes to všechno, vydání *Ukončeného tajemství* bylo v publikacích Společnosti, například ještě o 42 let později v knize *Svědkové Jehovovi v Božím předsevzetí*, označeno jako milník v dějinách svědků. (18) Když byla ukázána rodině v Betelu, nastala situace, která se rovnala „výbuchu bomby“ následovanému pětihodinovu ostrou výměnou názorů. (19) Také se k ní vztahuje vyjádření, podle kterého postoj k ní byl chápán jako „lakmusový test“ věrnosti svědků v té době. (20)

Bylo to právě vydání *Ukončeného tajemství*, které vedlo k přelíčení před federálním soudem, který Rutherforda a jeho sedm společníků poslal do vězení. (21) Nábožensky střízlivého člověka zaráží, že by někdo riskoval ztrátu svobody kvůli knize plné výroků, které na první pohled nedávají smysl. Paradoxně, uvěznění, ke kterému na základě této knihy došlo, bylo později, a je až dodnes, líčeno jako událost velikého prorockého významu – na jedné straně jako zabití „dvou svědků“ ze Zjevení 11:3-7, a na druhé straně zároveň jako upadnutí do zajetí velkého Babylóna. (22) Podle oficiální verze historie svědků Jehovových z knihy *Svědkové Jehovovi v Božím předsevzetí* (s. 91) došlo k tomu, že v roce 1919, kdy svědkové z tohoto „babylónského zajetí“ měli vyjít, si odpovědní bratři „uvědomili, že vypuštěním stránek 247-253 v *Ukončeném tajemství* byl v roce (1918) učiněn kompromis, aby byli uspokojeni ti, kdo nad námi zaujali postavení cenzorů.“ Po pravdě řečeno, organizace dnes vypustila celou knihu, což ale, zdá se, nijak nebrání jejímu tvrzení, že tehdy oněch pár vynechaných stránek tak rozlobilo nově korunovaného Krále, že to pokládal za kompromis hodný mnohaletého vězení. (23)

Pokračujme dále v naší exkurzi do doby, ve které Ježíš Kristus údajně vybral společnost Strážnou věž jako svého mluvčího, protože věrně a rozvážně šířila kvalitní duchovní pokrm v pravý čas. Hlavní přednáška pro širokou veřejnost tehdy měla námět a název „*Milióny dnes žijících lidí nikdy nezemřou.*“ J.F. Rutherford ji poprvé přednesl v roce 1918. Byla hlavním námětem kázání v několika následujících letech, dostalo se jí i písemné podoby a nakonec se stala základem rozsáhlé celosvětové kampaně. (24) Nedávné publikace Strážné věže se o ní rovněž s uznáním zmiňují, když popisují rozsah a intenzitu celosvětového kazatelského tažení, během kterého byla používána. Také když rozebírají účinek samotného proslovu, používají vzletné termíny typu „úchvatné kázání“ nebo „epochální biblická přednáška.“ (25) Kniha *Zjevení – jeho slavné vyvrcholení se přiblížilo!* z roku 1988 na straně 173 se o ní zmiňuje v souvislosti s vysvětlením druhé ze sedmi trubek popsanych v osmé kapitole poslední knihy Bible.

Nikde se dnes nedočteme, že hlavním poselstvím přednášky, které se, mimochodem, dostalo i do jejího názvu, bylo to, **že rok 1925 je rokem začátku milénia.** My si ale v zapomenuté literatuře Společnosti můžeme vyhledat, že „slavný cyklus jubilea začne v roce

1925“ a že můžeme „s důvěrou očekávat, že rok 1925 bude rokem návratu Abraháma, Izáka a Jákoba a ostatních věrných proroků starých dob.“ Neboli:

Uvedli jsme důkazy, podle kterých starý světový pořádek, starý svět, končí a pomíjí, a na jeho místo nastupuje nový řád věcí, a že rok 1925 je rokem vzkříšení věrných slavných mužů starých dob a začátkem znovuoobnovení všech věcí, a že je zároveň rozumné usoudit, že milióny dnes žijících lidí budou naživu v tomto roce 1925. Logicky, na základě slibů v Božím slově, musíme učinit jednoznačný a nenapadnutelný závěr, že milióny dnes žijících lidí tedy vůbec nikdy nezemřou. (26)

Až do roku 1923 byla brožura „*Milióny*“, společně s knihou *Ukončené tajemství*, hlavní kazatelskou pomůckou pro hlásání aktuálního poselství svědků při jejich celosvětové náboženské kampani. Dnes, s odstupem několika desítek let, bychom jenom stěží mohli říci, že obsah tehdejšího poselství splňuje měřítká kladená na „kvalitní duchovní pokrm v pravý čas“, který měl být poskytován třídou „věrného a rozvázného otroka.“ Nicméně, kniha z roku 1988 *Zjevení – jeho slavné vyvrcholení se přiblížilo!* (s. 164) tvrdí o „dvou svědcích“ ze Zjevení 11: 3-7, kteří podle současného výkladu Společnosti představují pomazané svědky z let 1914 -1918, že „jejich poselství bylo přesné a dobře podložené.“ K tomu nezbývá než dodat, že autor tvrzení o přesnosti a podloženosti poselství tuto mystifikaci mohl napsat jenom proto, že nijak nehrozí, že by Společnost ještě někdy publikovala *Ukončené tajemství*, *Milióny dnes žijících lidí nikdy nezemřou* nebo jakoukoli jinou literaturu z tohoto vpravdě „historického“ období v dějinách svědků.

Další podrobný průzkum literatury Společnosti Strážná věž z let 1914 až 1919 ukazuje, že v tomto období Společnost při publikování zcela postrádala rozvahu, a že doslova zapomněla „držet jazyk za zuby.“ Jenom pokud by někdo chtěl Ježíši Kristu vmést do tváře potupnou urážku, mohl by mu říci, že vybral organizaci Strážnou věž, protože se při výběru řídil tím, co tato organizace v roce 1919 předkládala jako jedinečné a nenahraditelné biblické učení. Ač je to jenom těžko k uvěření, svědkům tato trpká zkušenost nepřinesla nutné poučení, a po tomto období následovala záplava dalších trapných omylů, včetně nenaplněných časových proroctví.

Odměna za věrnost

Odvedl jsi dobrou práci, dobrý a věrný služebníku; protože jsi byl věrný nad málem, ustanovím tě nad mnohým. – Matouš 25:21, *Revised Standard Version*

Služebník neboli otrok z Ježíšova podobenství se měl vyznačovat nejenom příkladnou **rozvahou**, ale také příkladnou **věrností**, a projevování těchto vlastností mělo vést k tomu, že ho Pán při svém návratu odměnil. Podle organizace Strážná věž se toto podobenství doslova naplnilo v roce 1919, kdy Ježíš tuto organizaci jmenoval do pozice správce nad vším svým pozemským majetkem.

Ron Frye věnoval úsilí tomu, aby posoudil, co dnes organizace říká **o svém vlastním působení** v letech 1914-1918, kdy podle svého publikovaného názoru, organizace „byla oslaveným Ježíšem Kristem příznivě ohodnocena, a na základě jeho příznivého ohodnocení pověřena dalšími pozemskými služebními přednostmi.“ Proto je zářezující, jak Frye uvádí, co čteme v literatuře Společnosti, například ve Strážné věži z 15. listopadu 1980, na stranách 25 a 26:

Jako i Izraelité v době Izajáše, duchovní Izraelité (svědové Jehovovi), jednali nesprávně, a tak prodali sami sebe do otroctví světového systému falešného náboženství, to jest velkého Babylóna a

jeho světských milenců. Jeden z nejkřiklavějších případů tohoto otroctví se projevil v průběhu 1. světové války.

Ve Strážné věži z 15. července 1960, na stranách 435 a 436, Frye našel jiný oficiální popis stavu organizace v období zkoumání Kristem, v letech 1914-1918:

Odst. 18 Pod vedením této náboženské společnosti byla podniknuta světaširá kampaň, ve které byl oznamován rok 1914 jako konec „časů pohanů.“ Tak se svědkové Jehovovi ze společnosti Strážné věže prokázali jako duchovně bdělí. Ale Písma je popisují jako ty, kteří mají nečisté oděvy, protože byli tak dlouho spojeni s křesťanským odpadnutím. (Zacharjáš 3:3,4) Provozovali mnoho špatných náboženských zvyků, projevovali mnoho charakteristických odpadlických rysů a věřili mnohým naukám, které byly typické pro sekty křesťanstva, znázorněné plevelem. Proto na ně v letech 1914 až 1918 přišla ohnivá zkouška, podobně zkoušce, které čelili Židé v babylónském zajetí v době mezi rokem 607 a 539 př.n.l.

Zmíněná Strážná věž dále pokračuje:

To všechno je postihlo v důsledku jejich prohřešku, kterého se dopustili, protože se báli lidí. V průběhu války nezachovali striktní neutralitu a také se poskvřnili mnoho nábožensky nečistými zvyky. Jehova a Ježíš Kristus dopustili, aby tito svědkové byli hanobeni, pronásledováni, jejich činnost zákázána a jejich představitelé uvězněni národy tohoto starého světa.

Frye poznamenává, že svědkové sami sebe v tomto období charakterizují jako mající „nečisté oděvy,“ zasažení odpadlictvím, s nábožensky nečistými praktikami, ovlivnění plevelem sekt křesťanstva, strachující se lidí a zaprodaných do otroctví kvůli nesprávným náboženským zvykům.

Jaksi to nedává smysl. Právě korunovaný Král, Ježíš Kristus, přichází, aby posoudil **rozvážnost a věrnost organizace**, která v době jeho příchodu sama sebe shledává na cestě odpadlého Izraele, která nevede nikam jinam, než do babylónského zajetí!

Musím přiznat, že ani já, i když jsem hodně chtěl, jsem nemohl pochopit, o co vlastně šlo. Na jedné straně je Kristus Ježíš vyličen jako ten, kdo se v roce 1914 chápe své královské moci a vyjíždí „vítězící, aby dokončil své vítězství“ (Zj 6:2), zatímco na druhé straně zjišťujeme, že počátek jeho vlády je poznamenán téměř naprostým zajetím jeho pozemských služebníků nepřítelem, který je odvádí do babylónských pout. Neznám mnoho lidí, kteří by řekli, že tak nějak by měl vypadat slibný začátek vlády vítězného Krále.

Kromě toho, připodobnění příznivců Strážné věže k duchovně nečistým Izraelitům vytváří další problémy. Kniha *Svědkové Jehovi v Božím předsevzetí* (s. 91) vypočítává některé faktory, které způsobili takzvanou „nečistotu“ svědků v inkriminovaném období 1. světové války:

- víra, že pozemské vlády jsou „vyšší moci“ neboli „nadřazené autority“ z Římanům 13:1, a z tohoto pochopení plynoucí strach z lidí
- přílišné zdůrazňování kvality charakteru člověka
- rozšířené uctívání lidí v organizaci
- slavení pohanských svátků, například vánoc
- používání symbolu kříže (27)
- opomíjení Božího jména „Jehova“, později používaného daleko častěji
- demokratické volby do odpovědných postavení ve sborech (28)

Jestliže pro ně výše uvedené věci znamenaly takový stupeň „nečistoty,“ že je jejich právě ustanovený Král musel opustit, a oni se následkem toho ocitli v zajetí, co se dá dále předpokládat? Jistě to, že návrat do svobody a přijetí zpět do Královi přízně ***musí předcházet jejich očištění od těchto věcí.*** Nehledě na to, že jak nám organizace vysvětluje, došlo k jejich okamžitému pověření „přednostmi, odpovědnostmi, důstojností a úctou“, stejně jako i „vyšším postavením, autoritou a mocí“, protože nyní byli Královými „žádaným otrokem.“ (29)

Znovu připomenu: svědkové Jehovovi se, podle vlastních slov, navrátili z babylónského zajetí v roce 1919. ***Proč tedy po svém návratu v tom samém roce stále ještě chybně věřili těm samým naukám, a provozovali ty samé nečisté náboženské zvyky, které je do tohoto zajetí přivedly?***

A činili tak nejenom v roce 1919, ale i v mnoha následujících letech poté, přičemž v některých oblastech, jako například v oblasti uctívání lidí, klesli do větší houbky, když jejich neustálá chvála pastora Russell a trvání na nutnosti jeho prostřednictví ke správnému pochopení Bible byly zdůrazněny daleko za únosnou mez. (30)

Podívejme se nyní podrobněji na jednotlivé důvody, které údajně vedly do babylónského zajetí, a kdy byly ve skutečnosti z nauk svědků odstraněny. Nejprve se jednalo o to, že „nadřazené autority“ z Římanům 13 byly vysvětlovány jako lidské vlády. Toto vysvětlení bylo v platnosti ***ještě deset let poté***, až do roku 1929, kdy je teprve Rutherford změnil a začal vyučovat, že „nadřazené autority“ jsou Jehova a Ježíš. Není bez zajímavosti, že změna vydržela pouhá tři desetiletí, a na začátku 60. let se organizace vrátila k původní interpretaci, která, jak jsme se dozvěděli, v roce 1919 vedla k zajetí, a způsobovala nečistotu. Nečisté v roce 1919 se stalo čistým v roce 1962.

Ve druhém bodě to byla přemíra důrazu na kvalitu osobnosti křesťana, která vedla do Babylóna. Samo o sobě to zní podezřele, jak si zřejmě každý sám již povšiml. Proč by kvalitní charakter křesťana měl být trestán duchovním otroctvím? Nicméně, je pravda, že Rutherford po návratu z vězení v roce 1919 ze Strážných věží téměř vymýtil články o lásce, laskavosti, milosrdenství, štědrosti a ostaních bohudárných vlastnostech, a nahradil je bubnováním do kazatelské služby, plethorou organizačních opatření a sérií svérázných prorockých výkladů. Jakmile zemřel, články se znovu začaly objevovat. Jenom se jinak jmenují. Russell „budoval křesťanský charakter.“ Dnešní Strážná věž nabádá k tomu, abychom si „oblékli novou křesťanskou osobnost.“

Vánoce? Pamatuji se, že naše rodina je slavila asi až do roku 1930. V Bethelu v Brooklynu je slavili nejméně až do roku 1926, a to se vší parádou, včetně dávání dárků, vánočních věnců a ozdob, a dalších příslušných čabrak. Co se týká kříže, který je dnes odouzen jako čistě pohanský symbol, ten se na přední straně Strážné věže objevoval až do října roku 1931! (viz obrazovou přílohu)

Je pravda, že takzvaná „demokratická forma sborového upořádání,“ charakteristická volbami do rady starších za účasti členů celého sboru, byla násilím potlačena v roce 1932. To ale bylo ***až třináct let*** po vyjítí ze zajetí! Navíc, tvrdým důsledkem této eliminace bylo soustředění veškeré moci v ruce jediného diktátora, soudce Rutherforda, prezidenta Společnosti. Jak jsem podrobně popsal v knize Krize svědomí, ani tato změna nevydržela déle než 40 let. Rok 1972 byl svědkem znovuzavedení rad starších do sborového uspořádání, s jediným, byť podstatným rozdílem, že starší nejsou voleni, ale jmenováni organizací. A nakonec, léta 1975-76 přinesla demontáž prezidentské autority, a její přenesení na vedoucí sbor.

Následují dvě obrazové strany

Člověka maně napadá: Proč je tak obhajováno učení o babylónském zajetí v letech 1918-1919? Proč je tolik zdůrazňováno propuštění z tohoto zajetí na jaře roku 1919, ze kterého přední představitelé Společnosti a s nimi celé hnutí, vyšli úplně stejní jako předtím do něho vešli? Proč by měl Kristus vybrat tento nespornými omyly sužovaný zdroj informací jako jedinou organizaci, kterou by byl ochoten pověřit duchovním vedením celého lidstva? A konečně, proč tento údajně vyvolený sdělovací prostředek okamžitě po svém pověření zahájil svoji činnost prostoduchým omylem dalšího falešného proroctví, ve kterém do celého světa vytroubil, že rok 1925 bude začátkem nového milénia? Vždyť i muž, který tomu celému podniku předsedal, byl později nucen o svých názorech a chování v této záležitosti prohlásit, a nyní cituji jeho vlastní slova: „I made an ass of myself - udělal jsem ze sebe vola.“ (33)

Celá situace kolem tohto pověření je nejenom plná protikladů. Je zároveň i potupná, ponižující pro Boží slovo, a urážející moudrost a moc a království božího Syna. Ve skutečnosti se stalo to, že jedna z náboženských organizací se pokouší komplikovaně vysvětlit Bibli na základě svého vlastního vývoje, místo aby svoji zkušenost poctivě a čestně poměřila a odhalila na základě přímočarého biblického textu.

Pro mnoho lidí, kteří se historii svědků věnují, je prostě nemyslitelné, že by ti samí lidé, kteří vytvářeli organizaci, jenž po čtyřicet let pronášela falešné předpovědi (někeré založené na rozměrech egyptských pyramid), a kteří o sobě uznávali, že pro svoji zbabělost, špatnost a nečistotu tak značnou, že je Bůh opustil a nechal upadnout do babylónského zajetí, byli náhle oslaveni a pozdviženi do vznešených služebních předností, ve kterých jim byla dána důvěra Mistra, Ježíše Krista, aby se na zemi starali o jeho zájmy. Ron Frye to za všechny informované pozorovatele shrnul takto:

Je to podobné, jako kdybyste zašli za obchodníkem, který se v důsledku své vlastní hlouposti a neschopnosti dostal do vážných finančních problémů, ve kterých promrhal i značnou část vašich prostředků, a musel vyhlásit bankrot, a vy byste mu řekli: Pracoval jsi dobře. Promarnil jsi většinu z toho, co jsem ti svěřil, proto jsem se rozhodl dát ti úplně všechno, co ještě mám.

Nechce se věřit, že by Ježíš měl sklony k takovému jednání.

„Třída otroka“ dnes

Opustíme nyní dobu Ch. Taze Russella a jeho nástupců v první polovině 20. století, a zaměříme se na **současné působení** „třídy otroka.“ Pro většinu svědků to bude vítaná změna, protože budeme pojednávat o situaci, kterou znají ze své vlastní zkušenosti.

Po mnoho let svědkové Jehovovi vysvětlují podobenství o rozdělování duchovního pokrmu tak, že se na této činnosti podílí všichni zbývající pomazaní jednotlivci z dnešní třídy otroka, jejichž počet je v době psaní této knihy asi 8 800. Nauka dále upřesňuje, že jako členové kolektivní skupiny jsou **všichni** v postavení správců Pánových pozemských záležitostí. (34)

Jak pravdivý je obrázek o společné tvůrčí duchovní činnosti a administrativní správě Pánova majetku **všemi** jeho pomazanými služebníky? Začneme tím, že předložíme stanovisko organizace k tomu, co je duchovním pokrmem a jak je rozdělen.

Svědkové Jehovovi nemají nejmenších pochyb o tom, že „pokrm v pravý čas“ poskytovaný třídou otroka jsou informace, které v podobě publikací a pokynů v dopisech přicházejí z ústředí Strážné věže v Brooklynu. V tomto pochopení jsou po mnoho let utvrzováni prostřednictvím jednoho článku za druhým. Typickou ukázkou může být Strážná věž z 1. února 1952 (s. 79,80), která rozebírá, jak by svědkové měli reagovat na to, co čtou:

tedy neusilujme o to, abychom převzali povinnosti otroka. Naším úkolem je přijímat, strávit a vstřebat pokrm, který je nám přeložen, a nechceme se přitom zříkat některé jeho části jenom proto, že by chutí nevyhovovala našim myšlenkovým pochodům. Pravdy, které oznamujeme, nejsou založeny na osobním názoru jednotlivce, který by byl v protikladu k tomu, co nám jako pokrm v pravý čas předkládá organizace rozvážného otroka.

O 30 let později, 1. ledna 1986, Strážná věž znovu zřetelně uvádí oficiální názor, že pokrm poskytovaný třídou otroka je látka publikovaná v časopise Strážná věž. Článek nejprve popisuje stavební aktivity Společnosti, včetně vybudování nových tiskáren v různých zemích a návrhu na stavbu 35 patrové výškové budovy v Brooklynu, a pak dodává:

Je tato stavební a organizační činnost opravdu nezbytná? Ano, pokud „věrný a rozvážný otrok“ má i nadále poskytovat „pokrm v pravý čas.“ Tento pokrm je životně důležitý pro růst „Boží domácnosti“ a pro celosvětovou kazatelskou dílo ve více než 200 jazycích.

„Pokrmem“ se tedy bezpochyby myslí tištěné informace sepsané a publikované společností Strážná věž s ústředím v Brooklynu. Nabízí se proto různé otázky.

Termín „otrok“ je vysvětlován jako skládající se ze **všech** pomazaných křesťanů na světě. Jak, ptají se mnozí svědkové, se v praxi všichni tito pomazaní podílejí na tvorbě a šíření duchovního pokrmu? Mě samotného vždy zajímalo, a bylo pro mě od začátku záhadou, jakým konkrétním způsobem tisíce pomazaných z celého světa přispívají ke konečnému produktu ve Strážné věži nebo v knihách. Můj otec byl pokřtěn v roce 1913, a hlásil se k pomazanému ostatku, stejně jako i moje matka a další z mých příbuzných. Já jsem začal vyznávat nebeskou naději v roce 1945, když mi bylo 23 let. Nicméně, nové myšlenky a nové nauky, které byly pravidelně publikovány (nahrazující staré myšlenky a staré nauky), byly pro všechny z nás stejným překvapením jako pro každého, kdo z ostatku nebyl.

Někteří se tento rozpor snaží zamluvit a naznačují, že pomazaní se v obecném slova smyslu podílejí na šíření duchovního pokrmu tím, že jej přijímají a sdílejí s druhými. To je na první pohled slepá ulička, protože ostatní nepomazaní křesťané dělají přesně totéž.

Ti svědkové, kteří nemají ani nejmenší představu o tom, jaké organizační procesy a celkové dění probíhají v mezinárodním ústředí v Brooklynu, se nepochybně, a přitom zcela neurčitě, domnívají, že musí existovat nějaký způsob, jehož prostřednictvím pomazaní z celého světa předávají výsledky svého tvůrčího duchovního myšlení, čtení a zkoumání Bible a závěry, ke kterým dospějí, do brooklynského ústředí, kde se tyto výsledky jejich duchovní práce dostanou až k vedoucímu sboru, který o nich uvažuje, a pak je, jako mluvčí třídy otroka, publikuje. Organizace navíc tím, jak pečlivě skrývá proces, který vede k uveřejnění nové nauky, sama přispívá k dohadům, kterými se svědkové snaží dát do souvislosti duchovní pokrm, tisíce pomazaných roztroušených po celém světě, a ústředí v New Yorku. Někteří zvěstovatelé si dokonce myslí, že Společnost se pomazaných na jejich názory pravidelně, snad formou stručného přehledu, dotazuje.

Čím blíže se ale někdo ústřednímu bodu organizačního soukolí pohybuje, tím méně má dotazů. A čím déle v něm je, tím zřetelněji si uvědomuje, že myšlenka o spoluúčasti osmi tisíc pomazaných na přípravě a šíření duchovního pokrmu, a tím pádem o jejich účasti na správě pozemských záležitostí jejich nebeského Pána, má nejenom chabý teoretický základ, ale že je i v praxi naprostou utopií. Z mnoha iluzí, které Společnost o sobě vytváří, toto je skutečná fata morgána. Neboť je zcela nepopíratelné, že méně než 1 procento pomazaných svědků se podílí na přípravě biblického materiálu, organizačních opatření a vedení jak ostatních pomazaných, tak všech dalších členů organizace – zbývajících více než 99 procent.

Kdo ve skutečnosti vytváří „pokrm“?

Částečně jsem to začal chápat po absolvování školy Gilead v roce 1944, a další porozumění přišlo během mé služby v administrativním postavení v Karibské oblasti. Můj osobní kontakt a korespondence s Kanceláří prezidenta společnosti mě nenechaly na pochybách, kdo rozhoduje o tom, co se bude číst a studovat ve sborech po celém světě, co bude námětem poselství a jak se kázání bude provádět. Rozhodnutí nikdy nevzešlo odjinud než z brooklynského ústředí.

Další potvrzení tohoto závěru jsem dostal, když jsem byl v roce 1965 požádán prezidentem Nathanem Knorrem, abych začal pracovat v Brooklynu. Byl jsem přidělen do redakčního oddělení. Když nepočítám viceprezidenta Freda Franze, který sice byl formálně členem redakčního oddělení, ale ve skutečnosti měl nezávislé rozhodovací postavení, z pracovníků oddělení se mezi pomazané počítali pouze dva lidé, já a Karl Klein. (36) Ostaních šest nebo sedm členů patřilo mezi „jiné ovce,“ nevyznávali proto nebeskou naději a nepatřili mezi „věrného a rozvážného“ otroka. Většina z publikovaného materiálu tak byla dílem křesťanů, kteří nepatřili k pomazaným.

Samozřejmě, že přicházeli i články od pomazaných bratrů z jiných zemí. (37) Jejich obsah byl ale závislý na ***posouzení, opravě a někdy i naprostém přepsání*** Karlem Adamsem, který byl dozorcem redakčního oddělení, ačkoli nepatřil k pomazaným. Nejenom, že Karl články opravoval sám. Bylo běžnou praxí, že je dával k přepracování ostatním nepomazaným pracovníkům oddělení.

Jedinou výjimkou z tohoto pravidla byla práce viceprezidenta Freda Franze. V tomto případě měl Karl pokyn od Nathana Knorra, aby změny provedl až po vyžádání Fredova souhlasu.

Na jednom zasedání vedoucího sboru jsme probírali přípravu duchovního pokrmu a Prezident Knorr spontánně připustil, že jen většina je připravována „jinými ovci.“ Pro nikoho, kdo pracoval v redakčním výboru, to nebylo prozrazení žádného tajemství. A třebaže dnes v redakčním oddělení pracuje podstatně více lidí, stále je naprostá většina duchovního pokrmu připravována lidmi, kteří se k pomazané třídě otroka nehlásí.

Jedním z oblíbených vysvětlení, jehož cílem je zdůraznit úlohu pomazaných při tvorbě písemného materiálu, je tvrzení, že ***ačkoli výzkum, tvůrčí činnost a vlastní psaní je dílem „jiných ovčí,“*** jsou to pomazaní, kteří musí všechno přečíst a schválit, než dojde k publikování. Jakoby tento jednoduchý konzumní akt pomazaných dodal vlastní práci na kvalitě nebo šarmu. (39) Kolem a kolem, již jenom to, že se takto musí argumentovat, aby se vysvětlilo, že se pomazaní na tvorbě duchovního pokrmu podílejí, vzbuzuje značné podezření.

Někdy se stalo, že Společnost dostala dopisy od pomazaných, které obsahovaly biblické zamyšlení nebo v nich byla vznesena nauková otázka. (40) Dopisy byly předány mužům, kteří pracovali v „oddělení korespondence.“ Ani tito muži, mezi které například patřili Fred Rusk, Gene Smalley, Russell Dixon a Raymond Richardson, se převážně nehlásili mezi pomazané. Toto oddělení je v činnosti až dodnes, a dodnes rovněž platí, že jeho pracovníci dopisy přečtou a odpoví na ně, aniž by je postoupili dále. Pouze ve výjimečných případech, když se zdá, že obsah a příslušná odpověď přesahují míru jeho kompetence, daný pracovník dopis předá jednomu z výborů vedoucího sboru. Tentýž postup se ale uplatňuje, když dojde dopis on někoho, kdo nepatří ke třídě pomazaných. Samotná skutečnost, že dopis byl napsán někým z pomazaných, téměř nikdy nehraje žádnou roli, a dopisu není přikládána o nic větší váha. Muži z oddělení korespondence se přitom podřizují běžnému, dávno zavedenému organizačnímu postupu.

Dopisu a jeho obsahu naopak může dodat váhu **postavení autora na organizačním žebříčku**, a to bez ohledu na jeho duchovní vyhlídky. Dopisům oblastního dozorce nebo člena výboru odbočky je téměř vždy věnována zvýšená pozornost, a není přitom vůbec důležité, zda autoři jsou nebo nejsou pomazaní; je daleko pravděpodobnější, že dopisy od organizačně důležitých osob dojdou až do vedoucího sboru, zatímco dopisy od pomazaného svědka, který nezastává postavení vyšší než staršího sboru, skončí u jednoho z mužů v oddělení korespondence. Říkám to s jistotou člověka, který nejenom 15 let pracoval v redakčním oddělení, ale také strávil 9 let v redakčním výboru vedoucího sboru a jehož rukama procházela korespondence z 90 odboček z celého světa, která nám byla zaslána až teprve po pečlivém protřídění v kancelářích redakčního a služebního oddělení. Bez váhání mohu prohlásit, že z hlediska pomazání nebo jeho absence bylo zcela lhostejno, kdo byl autorem dopisu. Ve většině případů to nebylo známo a navíc, jak dosvědčuji, na tom ani nijak nezáleželo.

Informace z kazatelského pole

V roce 1976, bezprostředně po organizační přestavbě brooklynském ústředí, došlo k setkání se třemi skupinami mužů odpovědných za práci na křesťanském kazatelském poli. Byli požádáni, aby se vyjádřili k široké škále oblastí, které se vztahovaly k duchovnímu sycení svědků a k jejich činnosti ve službě. V každé skupině bylo kolem stovky mužů, kteří zastávali postavení členů výborů odboček z různých zemí, cestujících dozorců ze Spojených států nebo starších ve sborech amerických svědků. Když ústředí provádělo výběr těchto mužů, měřítko nebeské nebo pozemské naděje nebylo ani uvedeno. Vedoucí sbor a ostatní pracovníci v Brooklynu, kteří sestavovali jmenné seznamy, v naprosté většině případů netušili, kdo se, z hlediska pomazání, skrývá za vybraným jménem. A opět, jako účastník, potvrzuji, že pomazaných byl minimální počet.

Každý rok vedoucí sbor, prostřednictvím svého služebního výboru, plánuje „návštevy zónových dozorců,“ během kterých členové vedoucího sboru nebo jím pověřený zástupci cestují do dané země, a jako oficiální představitelé Společnosti tráví několik dní na odbočce. Každá kancelář odbočky by měla být navštívena alespoň jednou do roka. Popis vlastního programu nám hodně pomůže k orientaci v otázce důležitosti celosvětového pomazaného ostatku.

Jako člen vedoucího sboru jsem se při své návštěvě měl setkat s řadou svědků. Některé země měly desetitisíce zvěstovatelů. Na koho jsem měl povinnost se zaměřit? Můj den nejčastěji začínal tak, že jsem se při snídání setkal s pracovníky Betelu neboli domova, ze kterého byla řízena činnost v té oblasti. Dostal jsem seznam jmen, podle kterého jsem věděl, kde sedí členové odbočky, kteří toho dne budou mít komentář k dennímu textu. Nikdy jsem ze seznamu nevěděl, zda ten, kdo je pověřen komentářem, patří k pomazaným nebo k jiným ovcím. Později jsem se v náhodném rozhovoru mohl tuto skutečnost dozvědět, ale mohu každého ubezpečit, že zónový dozorce neměl žádné pověření vyhledat pomazané a zjistit, co si myslí o duchovním pokrmu.

Jiné povinné setkání se týkalo misionářů, pokud byli přítomni. Jednalo se o společné jídlo, před kterým jsem k nim měl proslov nebo s nimi mluvil. Nebylo nijak důležité, a neměl jsem zjišťovat, zda jde o pomazané členy ostatku nebo ne.

Ještě jiné naplánované setkání bylo mezi mnou a jedním nebo dvěma vybranými cestujícími dozorci, ať již krajskými nebo oblastními. Naprostá většina z nich nepatřila k pomazaným.

Nejdůležitějším stláním během mé návštěvy bylo vždy setkání se členy výboru odbočky, kterých obvykle bývá tři až sedm. Nemusím snad již dodávat, že ve většině případů tito muži s pomazáním neměli nic společného.

Někdy, ale rozhodně ne vždy, program vyžadoval, abych měl proslov pro svědky ze sborů země, kterou jsem navštívil. Z hlediska prostého lidu to bylo vše. Jak říkal Milton Henschel, pátý prezident Společnosti, návštěva zónového dozorce je především kontrolou odbočky. Její podstata byla pracovního charakteru, převážně soustředěná na organizaci a úřední způsobilost výboru odbočky. Rozhovor s pomazanými a zájem o jejich myšlenky? O jejich porozumění Písmu? O jejich starosti a postřehy, jak je organizace vedena? Ale jděte.

Vše by samozřejmě muselo být úplně jinak, ***pokud by hlas pomazaných z celého světa měl hrát opravdovou a závažnou úlohu v záležitostech panujícího krále Ježíše Krista.***

Setkání s nimi by bylo nedílnou součástí každé návštěvy zónového dozorce. Shromáždili by se z celé oblasti, a on by s nimi diskutoval o duchovních záležitostech, protože vedoucí sbor by potřeboval znát jejich názor. Jak jinak by mohl sloužit jako jejich představitel? Každá jejich myšlenka, každý jejich postřeh, každé jejich duchovní zaměření by mělo vliv na to, co vedoucí sbor reprezentuje. Bohužel, situace je zcela jiná. Zónový dozorce se setkává se členy výborů odboček, se členy odboček, s cestujícími dozorci. ***Na koho ve svém nabitém programu nemá čas? Na setkání s pomazanými křesťany, údajně vytvářejícími třídu věrného a rozvážného otroka.***

Ještě jedna myšlenka stojí za zamyšlení. Společnost má k dispozici řadu jmenných seznamů. Seznam těch, kteří jsou členy korporace s názvem Biblická a traktátní společnost Strážná věž. Seznamy úředníků odboček. Seznamy cestujících dozorců. Seznamy misionářů. A další jmenné seznamy. Ale Společnost nemá k dispozici ani jediný seznam pomazaných. Nemůže být jasnějšího důkazu pro tvrzení, že na pomazaných ani trochu nezáleží. Na čem pak opravdu záleží? Kde se kdo nachází v organizační hierarchii, rozhoduje o tom, zda se jeho jméno objeví na prestižním seznamu. Dejte pokoj s pomazanými, chtělo by se říci.

Když vedoucí sbor, při zcela výjimečných příležitostech, vybírá své členy, prochází hierarchické organizační seznamy a zjišťuje, kdo je zároveň pomazaný. Je to těžká práce, protože jména 95 procent pomazaných na těchto seznamech nenajdete. (41)

Vliv pomazaných v ústředí

Svědkům Jehovovým je občas připomenuto, že „největší soustředění pomazaných na světě je možné najít v brooklynském Bételu.“ (42) Uznejme, že tomu tak je. Na druhou stranu, je to úplně bezvýznamné vzhledem k řízení díla svědků, nebo k duchovnímu pokrmu, který je jim předkládán, nebo k porozumění Bibli a naukám, které z něho plynou.

Z hlediska rozhodování je úplně jedno, zda někdo v Brooklynu je pomazaný nebo ne. Pokud není členem úzkého vnitřního okruhu vedení, nikdo se ho na nic neptá. Když o něco opravdu jde, nikdo se na ně neobrací. Neví naprosto nic o tom, co se stane, stejně jako to neví 19 letý mladík, který se do práce v Brooklynu přihlásil včera. (43) Ach Bože, copak netvrdíme, že všichni jsou součástí „věrného a rozvážného otroka,“ a že každý z nich byl pověřen starostí o Pánův pozemský majetek?

Vedoucí sbor někdy potřebuje znát názor ostatních. V takovém případě se dotazuje úředníků z organizační exekutivy, jako jsou tajemníci výborů vedoucího sboru nebo dozorci odboček nebo členové služebního oddělení v Brooklynu. A opět, na těchto místech nacházíme převážně nepomazané křesťany.

Jak mohou být praktické okolnosti, tak odlišné od naukové teorie, být s touto teorií uvedeny do vzájemného souladu? Odpověď zní, že to prostě nějde. Vedoucí sbor nepředstírá, že jeho členové jsou „věrným a rozvážným otrokem.“ Ne, oficiální teorie zní, že vedoucí sbor tuto třídu otroka pouze **reprezentuje jako její mluvčí**. Pak ovšem opravdu nejde vysvětlit, že vedoucí sbor, obklopený v Brooklynu největším množstvím pomazaných na světě soustředěných na jednom místě, nemá opatření pro to, aby se jich zeptal, co si vlastně myslí. Ledaže bychom přiznali, že o jejich názor nikdy, ale nikdy, ale nikdy, nešlo. Pak bychom uhodili hřebíček na hlavičku. Ale to by mohlo bolet.

Zůstává tak skutečnost, že veškerá loajalita a zbožná úcta, kterou svědkové Jehovovi v počtu 6 miliónů prokazují třídě „věrného a rozvážného otroka,“ je prokazována malé skupině mužů, slovy tuctu, někdy více, někdy méně, ale v každém případě pouze této výlučné skupině, která nese honosný název „Vedoucí sbor svědků Jehovových.“ Jakkékoli jiné postavení v organizaci, ať už staršího ve sboru, krajského nebo oblastního dozorce, misionáře, betelity, člena výboru odbočky nebo člena mezinárodního ústředí – žádné z těchto postavení nezískává na větší důležitosti, je-li zastáváno někým, kdo se hlásí k pomazaným. Jeho myšlenky budou stejně bezvýznamné, jako myšlenky jeho nepomazaných kolegů.

Představme si, že by se podařilo shromáždit všech 8 800 nyní žijících pomazaných na jednom místě, v jednom velkém mezinárodním konkláve, a že bychom jim položili kardinální otázku k řešení: Jaké jsou dnešní nauky „věrného a rozvážného otroka?“ Jejich odpověď by se nelišila ani v nejmenším. Všichni by citovali z literatury Strážné věže. Jejich odpověď by byla cizáckým grošem, ozvěnou z údolí, protože oni sami se k danému tématu neměli možnost vyjádřit. I kdyby jich bylo shromážděno na sto tisíc, nic by se nezměnilo. Tito shromáždění představitelé třídy otroka by citovali, co si předtím přečetli ve Strážné věži jako názor několika členů redakčního výboru Společnosti, potažmo její hierarchie. Strach by jim nedovolil vyjádřit jejich vlastní názor.

A přece alespoň **jednou za rok** nastává jejich chvíle. To když při příležitosti Pánovy večeře tito pomazaní přijímají chléb a víno, zatímco ostatní pouze přihlížejí. Zbytek roku se pro ně odehrává ve čtení Strážné věže a opakování informací, které se dozví. Jenom když se člověk vyšplhá tak vysoko, že může pomýšlet na členství ve vedoucím sboru, se jeho pomazání stává závažným faktorem. Teprve v tomto okamžiku se dá mluvit o **sine qua non, podmínce bez které nelze stát se jedním z nich, vyvolených do vedoucího sboru**. Jinak se život pomazaného křesťana ubírá dál ve vědomí, že jeho hlas není důležitý, že jeho názor nerozhoduje, a že jeho existence pro Společnost není nijak podstatná. Na papíře, ovšem, vypadá jako tygr.

Strážná věž z 1. března 1981 se pokouší ospravedlnit výše popsanou situaci, ve které třída všech pomazaných hraje tak nepatrnou roli ve směru, kterým se Společnost ubírá, aniž by přitom upřímně připustila, jaká je skutečnost. Nejprve cituje známý text z Izajáše 43:10-12, ve kterém Jehova nazývá Izrael jak „svým služebníkem,“ tak „svými svědky,“ a pak na straně 25 přináší následující vysvětlení:

Ne všichni jednotlivci se podíleli na správě národních záležitostí, a přece všichni vytvářeli jeden národ, Božího služebníka. Jenom někteří z nich napsali knihy Starého zákona, popřípadě pořizovali jejich opisy; přesto apoštol Pavel mohl říci o celém izraelském národě, že „jim byla svěřena svatá posvátná prohlášení.“ (Ří. 3:1,2)

Účelem použitých příkladů je ale jenom celou věc zamlžit a zneprůhlednit. Jehova u Izajáše 43 mluví o svém „služebníkově“ a o svých „svědcích,“ nikoli o „administrativních pracovnících“ nebo „inspirovaných pisatelích.“ **Všichni**, o kterých se Jehova zmiňuje, byli pověřeni službou, každý jednotlivě měl sloužit. Všichni měli být jeho svědky a dotvrzovat jeho božskou moc tím, že v něho **každý sám za sebe** uvěřil. Spornou otázkou nebyla

administrativní správa národa nebo inspirace biblických pisatelů. Křesťanský sbor je založen na zcela jiném základě, než byl Izrael, kde lidé museli poslouchat pozemského krále a jeho správní úředníky. Křesťanský sbor má jen jednoho, a to nebeského, Krále a Správce, Ježíše Krista, který je Hlavou každého jednotlivého muže a ženy, kteří v něj projevují víru. (44) A psaní inspirovaných Písem bylo dokončeno v 1. století n.l. Je patrné, že srovnání, která použila Strážná věž, nemají opodstatnění, a že stejně jako nemáme srovnávat jablka s hruškami, nemůžeme srovnávat izraelský národ s křesťanským sborem. Ale i z celkového pohledu je nepřipustné, aby uvedené příklady byly použity pro Ježíšovo podobenství, jehož zkeslený výklad má sloužit k tomu, aby organizace ospravedlnila kontrolu hrstky mužů nad tím, jak ostatní mají rozumět Bibli a uplatňovat rady Božího slova ve svém životě.

Společnost vykládá Ježíšovo podobenství o věrném a rozvázném služebníkovi způsobem, ve kterém nacházíme řadu nesrovnalostí. Například při komentářích k ostatním Ježíšovým podobenstvím, Strážná věž opakovaně uvádí, že se týkají **všech** pomazaných křesťanů, a že **každý z nich** se na obrazné činnosti podílí. Když podobenství mluví o tom, že rybáři používají síť, vysvětlení je, že **všichni** pomazaní křesťané jsou rybáři, nejenom někteří z nich. (Matouš 13:47-50) Když podobenství popisuje hosty pozvané na svatební hostinu, výklad je, že ačkoli někteří se prokázali jako nehodnými pozvání, **všichni** pomazaní křesťané obdrželi pozvání, nikoli pouze někteří z nich. (Lukáš 14:16-24) Když podobenství vypráví o služebnících, kterým pán svěřil správu svých finančních záležitostí, rozbor je důsledný v tom, že nahlíží na **všechny** pomazané křesťany jako na ty, kteří obdrželi část z těchto prostředků; míra obnosu ke spravování byla různá, ale nikdo nebyl ze správy vyjmut. (Lukáš 19:11-27; Matouš 25:14-30) Když podobenství pojednává o moudrých pannách, které měly své lampy hořící, aby nezmeškaly pánův příchod, komentář ukazuje, že **všichni** pomazaní křesťané mají bdít a být plní „oleje“ svatého ducha, aby svítili jako světlo v tomto světě. (Matouš 25:1-10) Ostatně, bez ohledu na výklad Strážné věže, čtenář nemůže chápat Ježíšova podobenství jinak, než že se vztahují na něj jako jednotlivce, a že on osobně musí podle Ježíšova vybídnutí jednat. V protikladu k běžnému způsobu výkladu, když Strážná věž aplikuje podobenství o věrném a rozvázném otroku, používá jej **pouze na některé** služebníky ze třídy otroka, a představuje **pouze některé** služebníky jako pověřené administrativní správou pozemských zájmů a přípravou a dodáváním duchovního pokrmu.

Autor článku, o němž mluvíme, (Strážná věž z 1. března 1981) se na straně 26 letmo pokouší čtenáře ujistit, že všichni pomazaní členové třídy otroka se podílejí na činnosti spojené s duchovním pokrmem. Píše:

Apoštolové, dokud byli naživu, měli výraznou odpovědnost za duchovní vyučování „domácnosti víry.“ Obdobně značnou odpovědnost měli i jmenovaní „pastýři stáda.“ Apoštol Petr ale ukazuje, že všichni „vyvolení“ byli pověřeni činnostmi správců pravd božího slova. Každý jednotlivý člen sboru přispíval k budování těla sboru. (Ef. 4:11-16; 1 Petra 1:1,2; 4:10,11; 5:1-3) V písmu nacházíme jasný podklad pro tvrzení, že všichni pomazaní následovníci Ježíše Krista vytváří Božího „služebníka“, jehož je Ježíš Pánem. Tento služebník neboli „otrok“ jako kolektivní skupina poskytuje duchovní pokrm pro jednotlivé členy sboru, kteří v domácnosti vytvářejí „čeleď.“ Tito jednotlivci mají užitek jako příjemci tohto pokrmu. – 1. Kor. 12:12, 19-27; Heb. 3:5,6; 5:11-14.

Je pravda, jak autor dovozuje, že všichni křesťané mají podíl na budování sboru, Kristova těla. O to se také nikdo nepře. Sporné je ale to, jak ti z 8 800 pomazaných křesťanů, kteří **nejsou částí administrativní správy, zapadají do celkového obrazu, který o věrném a rozvázném otroku vytvářejí všechny ostatní publikace společnosti Strážná věž.** Krátká zmínka v jednom odstavci Strážné věže o tom, že „každý jednotlivý člen sboru přispíval k budování těla sboru“ do tohoto obrazu moc dobře nezapadá. Jestliže všichni pomazaní jsou částí „třídy otroka,“ a 6 000 000 svědků Jehovových do ní nepatří, jak se „přispívání“ drtivé většiny pomazaných **odlišuje** od „přispívání“ miliónů nepomazaných? Všichni svědkové

nějak přispívají k budování svého společenství, a tak nesporně budují i „tělo“ pomazaných v tomto společenství. Jaký je onen **jedinečný rozlišovací znak**, jaký **zvláštní rys** můžeme pozorovat na službě pomazaných umístěných vně hierarchické struktury moci, který by odlišoval jejich pomoc k budování „těla“ od pomoci nepomazaných spolukřesťanů, a tak je dosazoval do obrazu Ježíšova podobenství?

Žádný takový odlišný prvek v jejich službě neexistuje. Jak již bylo ukázáno, pomazaní vně organizačního soukolí nemají ani podíl, ani vliv na podávání duchovního pokrmu. Strážná věž je přitom důsledná v tom, jak při výkladu podobenství předkládá učení, že **duchovní sycení je představováno informacemi, které přicházejí výlučně ze sdělovacího prostředku organizačního ústředí**. Pokud se ve společnosti svědků řekne „duchovní pokrm“, žádný svědek ani na minutu nezaváhá a okamžitě se mu vybaví jediné: nauky, které vznikají v mezinárodním ústředí v Brooklynu, a které jsou mu sdělovány prostřednictvím publikací společnosti Strážná věž. Za tuto reakci je pochválen, protože to je cíl, ke kterému je pečlivě veden. Kdykoli svědkové mezi sebou říkají, že „tak to vysvětluje věrný a rozvážný otrok“, myslí tím, že **vysvětlení má svůj původ v brooklynském bételu, bylo tamním ústředím schváleno, a našlo ke svědkům cestu prostřednictvím literatury z tiskáren Strážné věže**. Myslím, že jsem jasně prokázal, že z 8 800 pomazaných se na tomto procesu podílí jenom nepatrný, vskutku minimální počet. Tuto skutečnost nelze obejít, a to ani důmyslnějším způsobem, než který byl předložen ve Strážné věži z března roku 1981.

Zakrývání skutečnosti – proč?

Čeho se dosahuje fiktivním učením o celosvětové administrativní, a duchovní pokrm poskytující, třídě otroka? Vytváří se tím legitimní základna, na které spočívá organizační autorita Společnosti. Tato autorita umožňuje úzké skupině mužů, kteří v současnosti představují pouhých **sedm desetin jednoho procenta** (0,0014) z celkového počtu 8 800 pomazaných křesťanů, aby určovali, co mají ostatní pomazaní a milióny ostatních svědků číst a studovat, čemu mají věřit a co je vhodné, aby vlastně dělali. Neustále zdůrazňování pojmu „třída“ se vytváří pocit velkého, rozmanitého mezinárodního bratrství, a zároveň dochází k tomu, že zdroj skutečné autority je dokonale skrytý pod ochranným pláštěm anonymity. Vytvářená iluze ideálně slouží potřebám dvanácti mužů, kteří dnes vytvářejí vedoucí sbor a umožňuje jim požadovat po ostatních téměř naprostou poslušnost, aniž by zároveň na sebe přitahovali příliš mnoho nežádoucí pozornosti a začali být vnímáni jako mocipáni, kterými ve skutečnosti jsou. Je velký rozdíl mezi tím, když se řekne: 'Dvanáct mužů z vedoucího sboru dospělo k rozhodnutí, že tento typ zaměstnání je pro křesťana nevhodný, a proto každý, kdo se ho nevzdá, bude vyloučen' nebo když se řekne: Třída věrného a rozvážného otroka, pověřená vedením celosvětového díla v čase konce, dospěla k rozhodnutí, že tento typ zaměstnání je pro křesťana nevhodný, a proto každý, kdo se ho nevzdá, bude vyloučen. Odvrácení pozornosti od úzkého okruhu skutečných držitelů moci je elegantní, až téměř geniální, protože oběť nemůže označit původce útoku na svůj rozum a víru. Vše se rozplývá do širokého a obsažného, a přitom naprosto amorfního pojmu „třída otroka“, pojmu, který je zbaven lidské tváře, a stává se mezinárodním obrem, který je zároveň všude a nikde. Vedoucí sbor používá termínu „třída otroka“ eufemisticky a s láskou, a překvapí vás, že samotní jeho členové také tomuto pojetí pevně věří. **Jejich vlastní víra ve správnost daného konceptu** jim rovněž umožňuje, aby po druhých vyžadovali téměř naprostou podřízenost, a přitom nebyli stíháni pochybnostmi a obviňováni svým svědomím z kolosálního zneužívání osobní moci.

Co ale chtěl Ježíš svým podobenstvím opravdu říci?

Křesťanské správcovství

Úměrně k tomu, jak každý z vás obdržel dar, používejte jej tak, že jeden druhému sloužíte jako znamenití správci Boží nezasloužené laskavosti vyjádřené různými způsoby. – 1 Petra 4:10

Intenzivní a neustálý důraz, který Strážná věž při doktrinálním používání Kristova podobenství klade na údajný, **kolektivně-organizační** podtext termínu „otrok,“ představuje jeden z největších, ne-li největší, prohřešek proti duchu Ježíšových slov, a zbavuje podobenství jeho mimořádné síly. Poučení, které Ježíš zamýšlel pro své následovníky, se zcela ztrácí, a je nahrazeno poučkou, podle které je třeba poslouchat náboženskou vrchnost, v našem případě představovanou vedoucím sborem svědků Jehovových.

Lze jistě zastávat názor, že je možné popsat jako „třídu“ ty křesťany, kteří svým životem dokazují, že splňují požadavky z Ježíšova podobenství na věrného a rozvážného služebníka. Označení „třída“ se může vztahovat na blíže neurčený počet osob, které sdílejí řadu společných znaků, mají podobné vlastnosti, vyznávají stejné zásady nebo krácejí po stejné životní cestě. To ale nevyžaduje, aby všichni patřili do jednoho systému myšlení nebo do téže programové skupiny. Rozhodující jsou projevy jejich osobnosti a místo, které proto ve společnosti zaujímají. Patří do určité třídy, protože k ní náleží svým jednáním - ne proto, že by je do této třídy kvalifikovalo **členství v nějaké organizaci**. Často například slyšíme, že určité osoby patří do třídy vzdělaných a bohatých nebo naopak, do třídy podceňovaných a ekonomicky znevýhodněných, a je přitom úplně jedno, v jakých organizacích se právě nacházejí. Jednoduše řečeno, členství v organizaci se nerovná zařazení do určité třídy lidí. Z tohoto pohledu všichni skuteční křesťané patří do stejné třídy, ačkoli zároveň mohou být členy mnoha různých organizací. Sdílejí totiž stejné charakteristické znaky třídy pravých křesťanů, mezi jinými například stejnou víru v platnost a prospěšnost biblických zásad a v dobrovolnou podřízenost neviditelnému nebeskému Králi. Je přirozené, že jsou na tomto základě k sobě přitahováni, pociťují k sobě vzájemnou náklonost a že si váží toho, když druhí projevují bohu libé vlastnosti, o které oni sami usilují. Tímto způsobem, to jest tím, kým jako **jednotlivci jsou** a kým se ještě chtějí stát, náleží do stejné třídy. Tento stav vzájemného sdílení nelze vyvolat institucionálně neboli zařazením se do organizace. Všichni pomazaní křesťané vytvářejí „třídu“ **Kristova duchovního těla**, které je nebeské, neviditelné, nehmotné podstaty, a proto se účast na něm nedá rozeznat na základě příslušnosti ke hmotné, viditelné, pozemské organizaci.

Organizace Strážná věž dává termínu „třída“ zvláštní, nepřirozený význam, protože jej chápe jako seskupení osob v jedné organizaci. Tím jednak zamítá individuální podstatu třídy, a jednak prohlašuje, že třída nemůže existovat odděleně od organizace. Důsledek je ten, že pokud jednotlivec chce patřit do křesťanské třídy v podání Strážné věže, musí se jak vzdát své individuality, tak organizačně začlenit do řad svědků. Podstatné nejsou osobní vlastnosti křesťana a kvalita jeho života. Podstatné je začlenění do organizační struktury Biblické a traktátní společnosti Strážná věž. Ta rovněž určuje vlastní parametry pro to, kdo v ní může a nesmí být, a tedy určuje i základní vstupní měřítko pro eventuální účast ve třídě „otroka.“

Jedním ze zvláště zhoubných důsledků skupinové třídní mentality je to, že učí příjemce této teorie **skupinovému záslužnictví**. Jedině členstvím ve skupině je možné plně uplatnit Ježíšovu vybídku, aby jednotlivec dobře spravoval pánovy záležitosti. Zájmy skupiny předchází osobní víře, osobní odpovědnosti, osobní rozvaze, osobní bdělosti. Škoda je dokonána, když si uvědomíme, že Strážná věž uplatňuje podobenství pouze na pomazané, protože nepomazaní se do třídy otroka nemohou dostat. Milióny svědků jsou tak z Ježíšových slov jednoznačně vyloučeni, jakkoli jim organizace často připomíná, že podobenství se

v přeneseném smyslu vztahuje i na ně. Ale jak by mohlo, když tito svědkové jsou mimo třídu, o které Ježíš údajně mluví?

Účelem podobenství je vyzdvihnout stálou, skromnou, věrnou osobní službu jednotlivého křesťana svému nebeskému Pánu a svým pozemským bratrům a sestrám. I z tohoto pohledu se Společnost mívá cílem. V *praxi* totiž její teoretický výklad vede k pravému opaku: k projevům uctívání členů vedoucího sboru a k tomu, že jejich autorita je zneužívána k vynucování bezpodmínečné poslušnosti jejich rozhodnutí. Následující příklad upozorní na jeden z důsledků toho, když je jednatel zbaven odpovědnosti za své rozhodování.

Grant Suiter v průběhu zasedání vedoucího sboru citoval jednoho z misionářů, který mu řekl: „Bůh má svého věrného a rozvážného otroka. Jakmile zjistíme, kdo to je, život přestane být složitý. **Člověk dělá, co mu otrok říká.** Pokud se otrok mylí, ponese za to před Bohem odpovědnost.“ (45) Člen vedoucího sboru Grant Suiter zcela zřejmě na výroku nespátroval nic špatného a bylo patrné, že ho schvaluje. Ale ta myšlenka je přeci naprosto scestná! A vzdálená, tak vzdálená tomu, co Bible učí. Jak by jenom skupina lidí, která si nárokuje postavení Vůdce, mohla nést odpovědnost za to, co my děláme! Copak v dějinách nenacházíme jeden příklad za druhým, kdy lidé jednali proti svému svědomí a proti tomu, co považovali za správné, a pak se snažili zbavit odpovědnosti za své jednání tvrzením, že pouze plnili rozkazy? Je-li jedna skutečnost z Bible zcela jasná, skutečnost, na které se určitě shodneme, pak je to biblická výpověď, podle které všichni budeme stát před Boží soudcovskou stolicí **sami za sebe, a jako jednotlivci** se budeme Bohu zodpovídat za naše jednání. (46)

Na jednom zasedání vedoucího sboru se mně podařilo zavést diskusi na téma „proč uplatňujeme Ježíšova podobenství pouze na „třídy““. Neměli bychom být potom důslední, a používat kolektivní uplatnění pokaždé, místo abychom tak činili podle naší libovůle? Když vysvětlujeme Lukáše 19:12-27, je možné říci, že existuje „**třída lidí deseti min**“ nebo „**třída lidí pěti min**“? Pokud ano, kteří lidé v nich dříve byli nebo kdo v nich je dnes? Pokud by vůbec k takovému označování došlo, pokračoval jsem, nemohlo by to být na základě formální příslušnosti k uvedeným skupinám, ale podle skutků každého, a upřímně řečeno, jenom Ježíš by mohl něco takového rozhodnout. Totéž se týká i Ježíšova podobnenství u Lukáše 12:47,48:

Pak ten otrok, který rozuměl vůli svého pána, ale nepřichystal se, ani nejednal podle jeho vůle, bude bit mnoha ranami. Ale ten, který nerozuměl, a tak dělal to, co si zaslouží rány, bude bit málo ranami.

Opět: je rozumné říci, že existuje „**třída mnoha ran**“ nebo „**třída mála ran**“? Pokud ano, kteří lidé byli v těchto třídách v minulých stoletích, a kteří lidé jsou v nich dnes? A pokud by do nich někdo měl patřit, nemohlo by to být jinak, než na základě jeho osobních činů, a jediný, kdo by je mohl komplexně posoudit, by byl Ježíš, který může číst v lidském srdci a „odplatí **každému** podle jeho skutků.“ (Matouš 16:27) Je na první pohled absurdní, že by Boží odměna nebo trest přicházely na základě toho, zda někdo patří do té nebo oné třídy nebo organizace, bez ohledu na osobní život, bez ohledu na vlastní jednání lidí, kteří se v daných třídách nebo organizaci nacházejí. Ani Strážná věž nevysvětluje tato další Ježíšova podobenství v třídním, stádním smyslu. Jak tomu rozumět, když uvážíme, že se jedná o **stejnou pasáž Písma**, jednou vyjádřenou u Lukáše 12:41-48, a podruhé u Matouše 24:45-51? (47)

Jako i jiných případech, nikdo se k mým otázkám nevyjádřil a rozhovor se brzy stočil na jiné věci.

Odpovědnost má osobní charakter

Nevím, jak by bylo možné popřít, že Písmo neustále poukazuje, ne na příslušnost k nějaké „třídě“, ale na jednotlivce a jeho jednání. Jsme vystaveni působení Božího slova, a je na nás, co **my osobně** uděláme. Křesťanství přece začíná tím, že člověk uvěří v Kristovu výkupní oběť, změní svůj život a nabídne Bohu svůj čas a schopnosti. Jak by to za něj mohla udělat „třída?“ Ani víru nezískáme tím, že vyhlásíme svojí třídní nebo organizační příslušnost. Naše osobní přesvědčení nás vede k jedinečné víře, k naší osobní víře, která nemůže být (nebo by alespoň neměla být) potvrzována vírou, nebo zaměňováno za víru, určité „třídy.“ A již vůbec nemůžeme připustit, aby pánem nad naší osobní vírou byla organizovaná skupina jiných lidí.

V Bibli opětovně čteme, že ve dni soudu Bůh a Ježíš budou hledět na každého jednotlivého člověka, a neodmění ho za to, že někam patřil, ale za to, jaký je a byl. Tak to můžeme číst i v *Překladu nového světa*, vydaného Strážnou věží:

A dá každému podle jeho skutků; věčný život těm, kteří hledají slávu a čest a neporušitelnost vytrvalostí v díle, jež je dobré;

Vždyť všichni budeme stát před Boží soudcovskou stolicí, neboť jak je napsáno: „Jakože žiji, říká Jehova, každé koleno se přede mnou bude sklánět a každý jazyk bude otevřeně uznávat Boha.“ Tak tedy každý z nás se bude Bohu zodpovídat sám za sebe.

Všechny sbory poznají, že jsem to já, kdo zkoumá ledviny a srdce, a chci vám dát jednotlivě podle vašich skutků. (48)

Bible se zaměřuje na jednotlivce

Samozřejmě platí, že Ježíšova podobenství nacházejí svá uplatnění v celkovém pohledu na jeho církev nebo sbor, a že zásady, které v nich Ježíš vyjadřuje, se týkají všech křesťanů, kteří vytvářejí „Kristovo tělo.“ Na druhou stranu také platí, že pokud někdo popírá to, že v těch samých podobenstvích jednotlivec hraje postatnou roli, a pokud se někdo snaží snášet důkazy proti úloze každého jednotlivého člověka v těchto podobenstvích, pak se stává zastáncem neudržitelné teorie. Písma jasně ukazují, že **každý křesťan je služebníkem, který se svému Pánovi má prokázat jako věrný a rozvážný správce jeho majetku**. Z tohoto pohledu osobní odpovědnosti se nyní podívejme na již zmíněná podobenství o „věrném a rozvážném otroku.“

Strážná věž nejčastěji cituje z Matoušova evangelia, ačkoli Lukáš 12 poskytuje o otrokovi bližší údaje. V Matoušovi 24 řecké slovo „*doulos*“, překládané jako „otrok“, znamená „služebník“ v obecném slova smyslu. Lukáš se zaměřuje na bližší označení služby, o kterou se jedná, a používá slovo „správce“, řecky „*oikonomos*“. To je pro nás velmi důležité, protože v Bibli je činnost správce jasně vymezena.

Ježíš začíná své podobenství otázkou: „Kdo je ve skutečnosti věrný a rozvážný otrok (Matoušovo evangelium), nebo správce (Lukášovo evangelium). Ježíš tuto otázku nepokládá proto, aby nás poučil o takových nebo makových třídách – mimochodem, slovo třída se v jeho podobenství vůbec nevyskytuje! Ježíšova otázka se nezaměřuje na **určení totožnosti** hypotetické „třídy.“ Ježíš ji pokládá jako úvod k **mramvnímu ponaučení**, které se dotýká **způsobu chování a celkového životního stylu**, kterým jsou charakterističtí lidé, jež po právu mohou být nazváni věrnými a rozvážnými správci majetku svého Pána. Jeruzalémská Bible proto překládá Lukáše 12:42 následovně:

Jaký vlastně je ten správce, který má dostatek věrnosti a moudrosti k tomu, aby mu jeho pán svěřil svou domácnost s tím, že jí bude přidělovat potravu v pravý čas?

Dá se říci, že Ježíš se ptal: „Kdo se mezi vámi, moji učedníci, prokáže jako takový věrný a rozvážný správce?“ (49) Učenici pak měli odpovědět na jeho otázku svými skutky, nikoli tím, že by hrdě nahlásili, že patří do nějaké třídy, jejíž součástí se opravdu, ale opravdu cítí být.

Povšimněme si také, že Lukášovo podobenství dále mluví o správci jako o konkrétním „otroku,“ který bude bit mnoha ranami, protože věděl, ale nekonal, a pak mluví o jiném konkrétním otroku, který nejednal správně, protože nechápal svůj úkol, a tudíž bude bit méně ranami. Ježíš pak uzavírá zřetelným poučením:

Vskutku, od každého, komu bylo hodně dáno, bude hodně vyžadováno; a komu lidé hodně svěřili, od toho budou vyžadovat více, než je obvyklé. (50)

Ani slovo o skupině nebo „třídě.“ Naopak, Ježíš nezaměnitelně směřuje k tomu, že **v první řadě jste to vy nebo já, o koho se jedná.** Vy nebo já prokážeme, zda nám na Ježíši záleží.

Ježíšovi apoštolové rovněž rozebírali, co věrné správčovství znamená. Konečně, kdo jiný by měl být brán za autoritu, která se nejvíce blíží Ježíšovu pohledu. Ani oni nemluví o žádné třídě, ale věnují se osobní odpovědnosti. Například apoštol Pavel, když píše do Korintu o své službě, a službě svých spolupracovníků, poznamenává:

Ať nás člověk hodnotí tak, jakože jsme podřízeni Kristu, a správci Božích posvátných tajemství. V tomto případě se od správce mimoto očekává, aby byl člověk shledán věrným. (51)

Z tohoto textu znovu zřetelně vyplývá zásada, podle které je to jednotlivý křesťan, kdo se musí osvědčit jako **věrný správce** Pána. Pavel pokračuje vysvětlením, že osvědčení o dobré službě nemůže správci vystavit nikdo z lidí:

Je to pro mě velmi malicherná záležitost, že byste mě zkoumali vy nebo lidský soudní dvůr. Ani já sám sebe nezkoumám. Nejsem si totiž proti sobě ničeho vědom. To však nedokazuje, že jsem spravedlivý, ale kdo mě zkoumá, je Jehova. Proto nic nesuďte před patřičným časem, dokud nepřijde Pán, který vynese na světlo tajné věci tmy a učiní zjevnými rady srdce, a potom každému přijde jeho chvála od Boha.

Důraz je nepochybně kladen na jednotlivce, neboť „každému přijde jeho chvála od Boha.“ Naproti tomu, když se Strážná věž snaží dokázat, že podobenství se nemůže vztahovat na nikoho jiného než na členy organizace, používá neudržitelný argument, podle kterého nikdo nemůže žít 1900 let, aby sloužil Pánu a čekal na jeho návrat! (53) Zcela přitom opomíjí, že se pochopitelně nejedná o délku života jednotlivce, ale o **věčně přítomnou zásadu která logicky a snadno může být uplatněna na každého jednotlivce**, který během období zmíněných 1900 let, žil. Nehledě na to, že člověk může být vzkříšen a pak souzen a odměněn na základě toho, jak žil až do okamžiku svého skonu. (54)

Nikdo přece neříká, že apoštol Pavel a jeho spolupracovníci žili 1900 let. Je ale zřejmé, že pokud se individuálně prokázali jako dobří správci, Ježíš jim dá zaslouženou odměnu. Všichni asi uznají, že je to rozumný závěr. Nicméně, Pavel o sobě a svých spolupracovnících nikde nemluví v pojetí třídy. Z jeho slov je všude patrné, že se soustředí na sebe a způsob, kterým by nejlépe obstál jako „věrný správce“. Další propastný rozdíl mezi Pavlovou teologií a teologií Strážné věže spočívá v tom, že zatímco *Strážná věž učí*, že Pán při svém návratu zkoumá **pouze v tom okamžiku žijící** ostatek třídy otroka, a odměňuje je péčí

o všechny své zájmy, *Pavel učí*, že Pán při svém návratu posuzuje a odměňuje **všechny opravdové správce, ty žijící nyní, stejně jako ty zesnulé před jeho návratem.** (55)

Pavlova slova jsou důležitá i v jiném ohledu. Nekompromisně se staví jak proti elitnímu sebeoznačování za vyvolené a sebevyvyšování, tak proti sebechvále, která nejenom smrdí, ale také je používána k vytvoření základny moci a k tvrzení, že naše organizované náboženské sdružení je daleko lepší než ostatní, kteří hledají Boha a chtějí mu sloužit. Všichni se **potýkáme**, všichni **usilujeme**, všichni s apoštolem **Pavlem toužíme** po tom, abychom ve dni soudu byli uznáni za věrné správce. Přičemž je nad jiné jasnější, že posouzení naší služby nezáleží na nás, ale na Bohu a Ježíši.

Věnujme se nyní Pavlovým slovům u Tita 1:7:

Dozorce jako **Boží správce** musí být totiž bez obžaloby, ne umírněný, ne zlobný, ne opilý výtržník, ne rváč, ne lačný nečestného zisku. (56)

Každý jednotlivý starší musel těmto požadavkům odpovídat **sám za sebe**, měl-li být pokládán za „Božího správce.“ Způsobilost pro jmenování staršími nenastala proto, že by se dotyční muži hlásili k nějaké „třídě starších“ nebo vyznávali svoji příslušnost k určité organizaci. Každý, kdo splňoval požadavky, mohl být jmenován. Žádný muž, který měl pověst násilníka nebo náfučáka a potýkal se s alkoholem (v. 45), nepřicházel pro jmenování v úvahu. O služebních přednostech každého z nich rozhodovali jeho **osobní vlastnosti**. Mezi ně patřila i schopnost „pevně se držet spolehlivého slova při svém umění vyučovat,“ která zřetelně poukazuje na schopnost lpět na Božím slovu a být schopný je vhodně předávat druhým. (57) Mezi Ježíšovým podobenstvím o věrném a rozvázném správci a o ničemném, násilném, alkoholu holdujícím správci existuje celá řada styčných bodů, z nichž nejzákladnější je nutnost uplatňovat obě podobenství v **osobní rovině**.

Když Pavel rozebírá jmenování do odpovědných postavení ve sboru, důsledně se této osobní roviny drží. Jak máme pohlížet na ostatní členy sboru, kteří vytváří „Boží domácnost?“ (58) Mohou všichni být „správci?“ Pokud ano, platí i pro ně, že se jimi stávají sami za sebe, nebo musí být organizováni do spráckovské „třídy?“ V Boží domácnosti je velmi mnoho **žen**: mohou se také stát „správci?“ A jestliže všichni mohou sloužit v postavení správců, kde najdeme „čeleď“, která má užitek z jejich služby? Jak Bible odpovídá na tyto otázky?

Jednu z odpovědí nacházíme ve slovech apoštola Petra, v jeho prvním dopise, čtvrté kapitole, verších 10 a 11:

Úměrně k tomu, jak každý z vás obdržel dar, používejte jej k tomu, že jeden druhému sloužíte jako znamenití správci Boží nezasloužené laskavosti vyjádřené různými způsoby. Jestliže někdo mluví, ať mluví, jakoby by to byla Boží posvátná prohlášení; jestliže někdo slouží, ať slouží jako závislý na síle, kterou opatřuje Bůh, tak aby byl ve všem oslavován Bůh prostřednictvím Ježíše Krista.

Petrova slova určitě nevyvolávají představu jednoho správce hromotluka, Golema poslepovaného ze všech ostatních správců do jednoho kusu. I on zdůrazňuje rozličné křesťanské osobnosti a jejich jednotlivé přednosti. **Každý křesťan** ve sboru obdržel od Boha dar, který má použít, když slouží ostatním v Boží domácnosti. Důvodem pro službu jednotlivých darů je skutečnost, že Bohu se zlíbilo vyjádřit svoji milost „různými způsoby“ prostřednictvím různých lidí. (59) Protože ne všichni mají stejný dar, jsou všichni v postavení příjemců požehnání pramenících z darů, které oni sami nemají, a zároveň všichni žehnají druhým prostřednictvím darů, které od Boha obdrželi. Takové biblické pojetí křesťanského života neumožňuje jeho účastníkům, aby se najednou viděli důležitější než jsou, a brání vzniku domýšlivé arogance, která tak často vede k nadvládě jedněch nad druhými. Opravdoví

křesťanští správci věrně a rozvážně zacházejí s dary nezasloužené laskavosti k Boží chvále, a je zřejmé, že se soustředí na „Boží posvátná prohlášení“ v jejich nezkreslené podobě. Jednají v závislosti na Bohu, a oznamují jeho pravdy, nikoli své teorie nebo organizační dogmata.

Petrovo podobenství o znamenitých správcích je v naprostém souladu s Ježíšvými podobenstvími o otroku (u Matouše) nebo-li správci (u Lukáše), který věrně slouží svým spoluslužebníkům v pánově domácnosti. Stejným způsobem také vyzdvihuje osobní odpovědnost každého správce pomáhat ve společenství darem, jenž mu byl svěřen. V průběhu uplynulých devatenácti století žilo nespočetně mnoho věrných a rozvážných správců, mužů i žen, kteří znamenitě nakládali se svým darem, a kteří budou vzkříšeni při Pánově návratu. A uplynulých devatenáct století bylo také dobou dostatečně dlouhou na to, abychom v ní našli alespoň sebemenší náznak, že tito věrní správci byli navzájem pospojováni organizačními pouty v jednu monolitní „třidu.“ Je výmluvným svědectvím, že po takovém třídním monolitu není ani stopy. Jednotliví správcové vyrůstali po staletí jako pšenice mezi plevem, tam a zase tady, ale nikdy nepřemožení, a vždy jasně rozeznáni podle zásady ze 2 Timotea 2:19, podle které „Pán zná ty, kteří jsou jeho.“

Mnoho mylných představ o významu těchto podobenství vzniká v důsledku nesprávného chápání dvou obrazných termínů: správce je zobrazen, jak „dává pokrm“ a jak ho pán „ustanoví nade vším svým majetkem.“ Strážná věž rozumí prvnímu pojmu tak, že se jedná o výrobu a distribuci literatury. Je nanejvýš nepravděpodobné, že by Ježíš mohl myslet tuto činnost. V doslovném smyslu je to tak, že pokud jeden z členů domácnosti pro druhé obstarává jídlo, stará se tím o jejich **základní potřebu a přispívá ke kvalitě jejich života**. V duchovním životě můžeme pokrýt naše základní potřeby, a potřeby našich bližních, mnoha způsoby, a mnoha způsoby také můžeme zvýšit kvalitu našeho a jejich duchovního života. Naše víra nežije jenom z tištěného nebo mluveného slova. Roste a je motivována a upevňována beze slov pozitivními životními příklady druhých, jejich skutky laskavosti vůči nám, jejich osobním zájmem o nás, stiskem ruky, sdílenou láskou. Tyto a jiné věci nás povzbuzují a budují pro další službu Pánu. Proto Petr mluví o tom, že všichni jsme správci „Boží nezasloužené laskavosti vyjádřené různými způsoby.“ „Boží milost v jejích různých projevech“ (*New English Bible*), kterou, a kterými, jsme všichni obdarováni, se rozhodně nemůže vztahovat jenom na poskytování tištěné informace. Rozsah Boží milosti zahrnuje celou částku jeho dobroty a darů.

Přemýšlejme nyní okamžik o tom, co je **odměnou** pro věrného správce. Řekli byste, že Ježíš chtěl vyjádřit myšlenku, že touto odměnou bude pozemské povýšení správce do postavení duchovního manažera s administrativním pověřením Kristova planetárního místodržitele? Každé písmenko v Bibli svědčí o tom, že Boží odměna není možné získat před jeho závěrečným soudem, který je ještě před námi. Anebo je to tak, že správci z podobenství dostávají svojí odměnu již na zemi? Proč potom někteří z nich již teď nevládnou nad pěti, a jiní nad deseti městy, která jim podle podobenství náleží? (60) Ježíš používá v podobenství o minách u Lukáše 19 **stejně literární stavby** jako v podobenství o věrném a rozvážném otroku. Pán odjíždí na dalekou cestu a pověřuje svého služebníka nebo služebníky konkrétním úkolem; při svém návratu posoudí jejich věrnost při provádění úkolu, a na tomto základě je odmění. Nemůžeme se mýlit, když řekneme, že v obou podobenstvích se odměny služebníkům dostává **až při pánově návratu**. Pozoruhodně, Strážná věž vysvětluje podobenství o minách naprosto odlišně od podobenství o věrném a rozvážném otroku. Podle jejího výkladu podobenství o otroku (Matouš 24) se Pán, Ježíš Kristus, vrátil v roce 1914 a v roce 1919 **služebníka schválil a odměnil povýšením** do postavení nade vším svým majetkem. V protikladu k tomuto vysvětlení, když vykládá podobenství o minách (Lukáš 19), Strážná věž z 1. prosince 1973 na straně 719 uvádí – v popření Ježíšových vlastních slov z podobenství – že Pán při svém návratu v roce 1914 neodměnil služebníky správou nad pěti

nebo deseti městy, ale že jim, o pět let později, prodloužil dobu obchodování s jeho penězi na další dobu v budoucnosti! Dozvídáme se, že „co se stalo v roce 1919 bylo jako nové svěření symbolických stříbrných min Jehovovým křesťanským svědkům“ a že svědkové začali „znovu obchodovat se symbolickými stříbrnými minami čerstvě obdrženými od Pána Ježíše Krista, nyní odděného královskou mocí.“ Kniha *Boží tisícileté království se přiblížilo* (s. 230-232) obdobně přepracovává podobenství o talentech u Matouše 25 a dovozuje, že v roce 1919, když se Pán vrátil, musel svým služebníkům dát „novou a další příležitost „obchodovat“ s jeho drahocennými talenty. Není třeba přitom připomínat, že v Bibli není ani zmínka o nějakém **druhém** přidělování min (talentů), které by následovalo **po Pánově návratu**. Výklad Strážné věže je založen na tom, co se odehrálo v organizaci v té době, a když tak organizace činí, vůbec se nerozpakuje buď biblické podobenství přizpůsobit svým potřebám nebo ke slovům Bible přidat, co tam není. Společnost Strážná věž pak volí úplně stejný postup při vysvětlování podobenství o věrném a rozvázném otroku. (61)

Když Strážná věž rozebírá podobenství o minách (Lukáš 19), vůbec neuvádí, že by Pán odměnil služebníky v roce 1919 nebo kdykoli později. Toto stanovisko zaujímá i kniha *Boží tisícileté království se přiblížilo*, když vysvětluje podobenství o talentech v Matouši 25. Obě publikace tvrdí, že odměna bude dána v průběhu závěrečného soudu, kdy křesťané začnou „vládnout s Kristem na nebesích,“ a to tak, že mrtví se do této vlády dostanou vzkříšením, zatímco živí budou v mžiku „přeměnění,“ a oblečou si nebeskou „neporušitelnost“. (62) Publikace Společnosti tak podle okamžité nutnosti a účelovosti rozdílně vysvětlují tři totožná Kristova podobenství – u Matouše 24:45-51, Matouše 25:14-30 a Lukáše 19:11-27.

Podobenství o věrném otroku z Matouše 24 a věrném správci z Lukáše 19 jsou nepochybně shodná námětem, který rozebírají. V prvním případě pán vlastní jednu nebo více nemovitostí a služebnictvo. Ve druhém případě pánovi patří 15 měst. V obou případech Pán odměňuje věrnost ve službě částečným postoupením své autority nad svým majetkem. Podobenství ovšem nemají doslovný, hmotný význam. Jsou jenom podobenstvím od duchovních skutečnostech. Předání duchovní autority se odehrává v nebi, nikoli na zemi, a služebníci jsou v té době v nebeském postavení – tak jak to Ježíš ostatně svým následovníkům slíbil v tomto verši: „Tomu, kdo zvítězí, udělím právo usednout na můj trůn spolu se mnou, stejně jako já jsem zvítězil, a usedl jsem na Otcův trůn spolu s ním.“ (63) Ježíš nebyl za svoji věrnost odměněn na zemi, ale na nebi, a byl odměněn teprve poté, co se prokázal věrným až do smrti, nikoli během svého života. Totéž, naprosto totéž, platí o jeho učednících. Jejich odměna, kralování spolu s Kristem, přichází po ukončení jejich pozemského běhu, a je nebeská. (64)

Nevěrný otrok

U Matouše 24 se dočítáme i o nevěrném otrokovi:

Ale kdyby si snad onen zlý otrok řekl ve svém srdci: ‘Můj pán otálí’ a začal by bít své spoluotroky a jedl a pil s nenapravitelnými opilci, pán onoho otroka přijde v den, kdy to neočekává a v hodinu, kterou nezná, a s největší přísností ho potrestá a určí mu díl s pokrytci. (65)

Organizace Strážná věž uplatňuje tuto část na každého ze svých členů, který se úplně nepodrobí všem jejím naukám, včetně časových proroctví o roce 1914. (66) Například v případě proroctví o čase konce označuje všechny, kdo rok 1914 nepřijímají, jako ty, kteří Pánův příchod neustále odkládají. Jakýkoli odlišný názor na biblický text a na učení, které je momentálně v platnosti, nebo otázky ohledně vytváření náboženské hierarchie a jejího práva

zasahovat do osobního života rodin a jednotlivců pravidly, která nikde v Bibli nejsou, jsou Společností klasifikovány tak, že dotyčný „bije“ své bývalé spoluotroky.

Takové tvrzení se může některým křesťanům zdát jako oprávněné. Ukažme proto znovu, jak i v tomto případě Společnost zaujatě vysvětluje biblické texty, místo aby je nechala promlouvat bez jejího ovlivňování. Ježíš Kristus, pravý Pán křesťanské domácnosti víry, znovu a znovu zdůrazňoval, že přijde bez ohlášení, že jeho návrat bude nečekaný, že na něj nebude předem upozorňovat a že ho nebude možné předpovědět. Neurčitelnost jeho návratu je základním důvodem proto, aby jeho následovníci byli bdělí a očekávali ho ve všech dobách – lhotejno zda žijí v prvním, sedmém, třináctém, devatenáctém, dvacátém nebo dvacátém prvním století. Jejich bdělost je stálá a její nadčasovost je v přímém protikladu k omezenému časovému rámci, v němž se svědkové pohybují, a v němž se jistotně příchodu musí dočkat. A zatímco v minulých staletích bylo tisíce, svědkům podobných, čekatelů nenaplněných konkrétních dat, opravdoví křesťané bděli, očekávali a vyhlíželi bez umělé stanovených hranic času. Rozumní křesťané si dnes z nich vezmou dobrý příklad. (67)

Nyní se zeptejme: Pro kterého z otroků zobrazených v podobenství bylo velmi důležité znát odpověď na otázku, kdy pán určitě přijde? Pro věrného nebo zlého? Odpověď byla velmi důležitá pro **zlého otroka**. Ostatně, zlý otrok by si ani nemohl ve svém srdci myslet, že pán otálí, **pokud by ho předem neočekával v konkrétní dobu**. Pán nepřišel, kdy měl. Otálí. Naproti tomu, věrný otrok není ukázán jako ten, kdo by přemýšlel o předem stanovené době. Slouží, aniž by odhadoval a limitoval dobu, kdy je jeho pán na cestě. Není složité učinit závěr, že organizace, která učí jako absolutní fakt, že se pán **musí** vrátit během života osob narozených v určité době, má do postoje věrného otroka dosti daleko.

Jako mnohé jiné náboženské organizace, i Strážná věž bez ustání vyjadřuje svoje pevné přesvědčení o bezprostřednosti Pánova návratu. Stojí ale za povšimnutí, že nevěrný otrok **nemluví** nahlas o tom, že Pán otálí. Říká si to ve svém srdci. Proto jeho **slova** nejsou ukazatelem toho, co si opravdu myslí. Nevěrného otroka rozlišíme od věrného podle toho, když budeme pozorovat, co oba dělají a jak se chovají.

Podle podobenství má nevěrný otrok rozeznatelné chování. Jedná tak, jakoby **on** teď řídil domácnost a začne se chovat jako pán. Jeho původní úkol byl jednoduchý. V pravidelnou dobu měl poskytovat pro domácnost jídlo. Co ale dělá, když si myslí, že pán otálí? Prohlásí, že má pánovu autoritu nejenom pro rozdělování pokrmu, ale také k tomu, aby trestal své spoluslužebníky, a pokud se oni proti takové nespravedlnosti ozvou, označí je za buřiče a vyžene je pryč. Tak se postupně zbaví všech, kteří mají odvahu poukázat na tyranii, kterou nastolil.

Mnozí bývalí příslušníci organizace se poté, co ji opustí, nebo jsou z ní vystrnaděni, proti ní útočně obrátí a používají nevybíravé prostředky k jejímu ostouzení. Jak jsem uvedl na začátku této knihy, mnozí jiní, kteří také museli odejít, s takovým jednáním zásadně nesouhlasí, a já doufám, že je nás většina. Na druhé straně by mělo být bez problémů pochopitelné, že je naším právem v mezích slušnosti vyslovit náš hluboký nesouhlas s nařízeními a jednáním organizace, aniž bychom přitom byli z její strany označeni jako ti, kteří ji „bijí.“ Protože potom by i apoštolové „bili“ Sanhedrin, když nesouhlasili s jeho výnosem, že o Kristovi nesmí mluvit. Nebo bychom pak museli říci, že i Strážná věž „bije“ vládní představitele a úředníky, když s jejich rozhodnutím proti svědkům veřejně nesouhlasí a protestuje u soudů proti vládním nebo místním výnosům, které jsou zaměřeny proti činnosti Společnosti. Každý nesouhlas by mohl být označen jako „bití.“ Takové myšlení nedává smysl.

V případě Ježíšova podobenství můžeme navrhnout úvahu, že pozemský pán se o tyranském chování otroka dozvěděl od jednoho z dalších služebníků, který měl dostatek odvahy riskovat a přijmout důsledky v případě, že by mu pán neuvěřil, a považoval by ho za závistivého udavače. Jak vyplývá z podobenství, pán se vrátil, ať již na základě této nebo jiné

informace, nebo prostě proto, že nadešel čas návratu. Myšlenka, kterou chci vyzdvihnout je ta, že odepření poslušnosti nadřazenému, který zneužívá své postavení nebo otevřené vystoupení proti němu nelze přirovnat k tomu, že ho „bijeme.“ Na čem záleží je pohnutka, se kterou konáme. A pokud jednáme s cílem ochránit nevinné a odvalit z cesty kámen klopýtání, jednáme správně.

Vrátíme-li se zpět do podobenství, uvědomíme si, že v něm popsané „bití“ má úplně jiný rozměr než slovní nebo písemný nesouhlas s nějakým rozhodnutím. Je to surové, bezohledné bití bezcitného násilníka. Otrok, který druhé otroky bije, tak činí proto, že si myslí, že je ve vyšší pozici než oni, a pohlíží na ně jako na méněcenné. Trestá je, protože si myslí, že pro něho nenastane den účtování, že on sám nemůže být potrestán za to, jak pohrdavě, s aristokratickou přezíravostí, začal zacházet s těmi, kteří jsou mu rovni, a pro které měl pouze obstarávat dostatek jídla. Má pocit, že pán mu všechno odpustí, mezi jiným i to, že jídlo, které podává, má pančovanou příchuť jeho svérázného kuchtění. Jenom otrok posedlý vlastní důležitostí a velikostí se domnívá, že si na něj nikdo nemá co stěžovat, a že může bez výčitek svědomí kárat, trestat, a dokonce i bít každého, kdo s ním nesouhlasí. Myslím, že se shodneme na tom, že v oblastech víry a náboženství se tento typ otroka vždy vyskytoval, vyskytuje, a bude vyskytovat, dokud se Pán opravdu nevrátí.

Nevěrný otrok je v podobenství popsán, jak hoduje s opilci. Pro čtenáře Bible je známou věcí, že Písmo, kromě odsouzení doslovného opilství (1 Tim. 3:3), často mluví o mnoha projevech duchovní opilosti. V Izajášovi 28 čteme o 'opilých' náboženských vůdcích dávného Izraele, kteří jsou označeni jako „chvastouni,“ protože ve svém značném sebevědomí tyranizovali druhé a sami se cítili vůči Božímu trestu imunní. (68)

Je běžné, že lidé jednají jako by byli opilí, když jim je dána příliš velká moc nebo když si o sobě začnou příliš mnoho myslet, takže jako opilý člověk nerozlišují, jak směšně, škodlivě nebo zle, a celkově ostudně, jednají. Otrok z podobenství mohl být doslova opilý. Ale kromě toho mu zcela jistě stoupla do hlavy jeho vlastní sláva a důležitost. Začal být opojen pocitem, že povýšil a že je teď je na místě pána nad těmi, se kterými kdysi sloužil. Podlehł iluzi, která je dodnes políčena jako past na všechny, kteří ve svých rukách soustředí moc. Někteří se iluzi neomezené moci ubrání. Jiní podlehnou. A co je v tomto případě pravdou o lidech, platí i na organizace.

Jak jsem se snažil ukázat, potíž není výlučně v tom, že Strážná věž používá termín „třída,“ když vlastní podobenství vykládá. Moje hlavní námitka spočívá v tom, že nelze přijmout ani způsob, ani konečný záměr, se kterým Společnost Ježíšova slova zneužívá. Společnost bere toto podobenství do ruky jako meč, a také jím náležitě mává: aby vynutila bezpodmínečnou poslušnost sama sobě, aby zastrašila, aby potlačila a kontrolovala svědomí druhých, aby soustředila vládu nad milióny v ruku několika členů vedoucího sboru, aby zahalila lidské rozumování a diktát do božského hávu, aby dodávala do Bible, co v ní není, aby ji překrucovala a zneužívala. Není třeba organizaci svědků Jehovových nějak zvlášť obviňovat. Jejich jednání popírá služebnost otroka a Pán u ní nenalézá skromnost, pokoru a věrnost – vlastnosti nezbytné pro službu samotnou a pro setrvání v Pánově přízni.

Myslím, že Ježíš úmyslně použil toto podobenství, aby se jeho následovníci mohli posuzovat v jeho normativním světle. Každá sebejistá póza, panovačné sklony, vytahování se, a hůře, každé neoprávněné veřejné pokárání druhých nebo dokonce jejich svévolné potrestání či vyhnání ze společenství, jemuž zasvětili všechny své síly a život, jsou jasným projevem manýrů nevěrného otroka, který má dojem, že pán otálí, a on musí vzít otěže do svých rukou.

Diotrefes v prvním století byl takovým nevěrným otrokem a dějiny dosvědčují, že nezůstal sám. Kolik jenom bylo těch náboženských vůdců a organizací, jež ho následovali, a trvali na tom, že nepodřízení se jejich konceptu a dogmatům znamená zradu na Bohu samotném! Kolik jenom bylo v dějinách obvinění z duchovní neposlušnosti a nevěry! Ale

my žijeme ve 21. století! Musíme nutně následovat tyto smutné příklady? Jíst a pít s duchovními opilci nebo se jim podřizovat?

Dějiny dosvědčují, že mnozí měli tu odvahu nesklonit se před nároky nevěrného, zlého otroka. Byli obviněni a vyhnáni, byli rozprášeni a museli žít sami s Bohem nebo jenom s několika jim podobnými. Nicméně, jejich bylo a je místo věrného a rozvážného správce, který stále doufá v návrat svého Pána a považuje své správcovství za jedinečný osobní vztah mezi sebou a svým Mistrem. (70) V rámci tohoto vztahu rozumí svému daru, který od Pána dostali, a jakkoli malý se jim může zdát, uplatňují ho, aby sloužili druhým. Myšlenka, že by dar od Boha použili jako základnu pro svoji moc nad ostatními, je jim zcela cizí. Slouží a věří, že Pán ve svém vlastním ustanoveném čase, a na základě osobního vztahu, který ke každému správci má, učiní zjevným, kdo se v naplnění jeho podobenství osvědčil.

ZÁCHRANA VÍROU, NE SKUTKY

Byli jste vskutku zachráněni touto nezaslouženou laskavostí prostřednictvím víry; a není to díky vám, je to Boží dar. Ne, není to díky skutkům, aby žádný člověk neměl důvod k chlubení.
– Efezanům 2:8,9.

Skutečnost, že křesťan není pod psaným zákonem neznamena, že se z něj stane člověk bez zákona. Je pod Boží milostí, která ho má vést k **dokonalejší** spravedlnosti, než je ta, která vynucená zákonem. Křesťanská spravedlnost pramení z Boha a je založena na víře, lásce a pravdě spíše než na poslušnosti náboženských pravidel jednání. Obdobně, ačkoli záchrana přichází výlučně z víry, a ne skutků, křesťan není vůči svému okolí bez zájmu. Jeho život není pasívním, nečinným přihlížením k tomu, co se ve světě a kolem něj děje. Opět, věřící člověk koná na základě lásky, víry a naděje, a proto jsou jeho skutky **dokonalejší**, než kdyby byly systematicky vynucovány.

Rozdíl mezi spravedlností ze zákona, a spravedlností z víry, lásky a naděje, spočívá v **pohnutce**, která jedince vede k úsilí o dosažení stavu spravedlnosti. Stejně je tomu i v případě skutků. Rozhoduje, **v jakém duchu** skutky konáme, a zda nás k jednání vede dokonalá křesťanská svoboda. Konáme, protože musíme nebo proto, že chceme? Opravdová víra a láska jsou jako zřídlo vody uvnitř v srdci jednotlivce; nemohou do srdce proniknout tlakem zvenku. Pramen víry a lásky v srdci pak přináší odpovídající **skutky lásky a víry**. Je samozřejmě možné, a někdy i nutné, sám sebe i druhé vybízet, povzbuzovat, dokonce i nabádat ke správným skutkům, ale nátlak v podobě předepsané a vyžadované aktivity působí proti přirozené činnosti správně motivovaného srdce.

Čím více je činnost dopředu určena, a čím dokonalejší je systém vnějšího nátlaku a úsilí po konformitě, tím méně je prostoru pro spontánní víru a lásku. Mnohdy na ně již ani žádný prostor nezůstává. Připomeňme proto obecně známe pravidlo: Zásadním **měřítkem pro jakýkoli čin** je pohnutka, se kterou byl vykonán.

Svědkové Jehovovi jsou přesvědčeni o záchraně vírou, ne skutky. To je také oficiální stanovisko Společnosti. Jak je to ve **skutečnosti**? Již jsme mohli pozorovat absolutní podřízenost, se kterou se všichni v organizaci podřizují jejím nařízením, kterým rozumí tak, že přicházejí přímo od Boha a Krista. Jak mohou být, v důsledku takové oddanosti organizaci, svědkové ovlivněni v kvalitě svého vztahu k Bohu, Kristu a svým bližním?

Svědkové Jehovovi jsou ve všech zemích, kde působí, známí svoji intenzivní kazatelskou činností, během které dům od domu, dveře ode dveří, zvěstují svůj zvláštní druh evangelia o již zřízeném Božím království. Jejich publikace v pravidelných intervalech přinášejí radostné zprávy o stovkách miliónů hodin strávených touto prací. Bezprostředně následují údaje o stamiliónech rozšířených výtisků literatury. Na tomto základě jsou přesvědčováni a téměř vždy i přesvědčeni, že jak jejich horlivost, tak i **metoda**, kterou používají – dveře ode dveří – je ze všech křesťanů na světě označuje jako jediné nástupce původních následovníků Krista. Jsou si také jisti, že pouze jejich poselství je správné a pravdivé.

Kázání svědků dům od domu je **nepopíratelnou** skutečností. Je ale dobré se zeptat: **Proč** se všichni členové organizace na tomto druhu služby podílejí? Je to proto, že každý z nich dobrovolně, na základě svého vlastního přesvědčení, dospěl k rozhodnému závěru o nutnosti takové činnosti? A když ji vykonává, jsou prameny lásky a víry v jeho srdci jedinou pohnutkou, která určuje ***jak, kdy a kolik hodin se na službě podílí***? Je vybízení organizace k této aktivitě, ke kterému dochází na shromážděních, prosto nepřipustného nátlaku, ať již na první pohled patrného nebo naopak nenápadného? Anebo je to tak, že méně horlivosti v účasti na tomto organizačním programu s sebou okamžitě přináší hlodavý pocit viny, a vytváří se tak nutnost konat stále více a více, aby dotyčný jedinec mohl dosáhnout záchrany od Boha?

Uvnitř každého náboženského společenství, a svědkové Jehovovi nejsou v tomto ohledu žádnou výjimkou, nalézáme **mnoho jednotlivců**, kteří jsou ke svým skutkům podněcováni nezištnou láskou a opravdovým srdcem. Uvažujme ale o ***náboženství svědků z celkového pohledu. Jaký zde vládne duch, jaké je zde elementární náboženské smýšlení, a jaké postoje*** se tady v reakci na organizační pokyny vytvářejí?

Pro odpověď nahlédněme do organizace samotné.

Lidská měřítká a nátlak

Jako jeden z prvních příkladů uveďme postoj vedoucího sboru k myšlenkám, které byly uvedeny v původním návrhu na biblický *Komentář k Jakubovu dopisu*.

Tento *Komentář* napsal Edward Dunlap, bývalý tajemník školy Strážné věže Gilead pro misionáře a zároveň jeden z hlavních autorů biblického slovníku *Pomůcka pro porozumění Bible* (nyní *Hlubší pochopení Písem*). Ed Dunlap byl velmi aktivním svědkem. Během mých posledních pěti nebo šesti let v brooklynském ústředí jsem byl ubytován v sousedním pokoji. Bez výjimky každou neděli jsem mohl pozorovat, jak Ed a jeho manželka směřují ke stanici metra, aby se připojili k tak zvané „skupinové službě“ se svým sborem. Není nejmenších pochyb o tom, že Ed tomto ohledu poskytoval daleko větší příklad, než někteří členové vedoucího sboru.

Jak je zřejmé, Ed rozhodně nebyl zastáncem intelektuálního pohledu na víru. Byl přesvědčen, a také to napsal v úvodu svého komentáře, že Jakub vyznával spojitost mezi vírou a skutky, a na základě Jakubova dopisu dovozoval, že „pouhá abstraktní víra pro křesťana nestačí.“ O lidech, kteří se dívali spatra na hodnotu dobrých skutků, napsal:

Podle toho by víra nemusela nijak působit na srdce. Tento názor by také popíral, že víra má moc přimět člověka, aby změnil svoji osobnost a svůj život a aby činným způsobem projevoval svou víru a dělal něco pro druhé. Kdyby zůstali při tomto názoru, byli by jako lidé, o nichž Pavel říká, že mají skutky zbožnéoddansoti, ale vzhledem k její síle s prokazují jako falešní.“ – 2 Tim. 3:5.

... Jakub rozhodně neříkal, že skutky samy o sobě mohou vést k záchraně. Nemůžeme si vymyslet nějaký správný vzorec nebo si vytvořit nějaký systém, podle něhož bychom se mohli propracovat k záchraně. Na prvním místě musí být víra. Jakub jasně zdůraznil, že dobré činy přijíjí samy od sebe, ze srdce, budeme-li mít správnou pohnutku láskyplně a soucitně pomáhat lidem. Ježíš dal v tomto směru příklad svým životem. Zákon, jímž se řídí křesťan, je zákonem svobodných lidí, a ne nějaký zákoník, jako byl Mojžíšův Zákon. (Jak 2:12; Řím. 2:29; 7:6; 2 Kor. 3:6;) Křesťan má na srdci napsaný Boží zákon. – Jer. 31:33; Žid. 8:10. (1)

Redakční oddělení vždy mělo problémy s tím, aby vedoucí sbor jako celek schválil práci na ***jakémkoli biblickém komentáři k jakémkoli biblické knize***, nejenom k Jakubovu dopisu. Aniž by je blíže specifikovali, někteří členové vedoucího sboru měli k takové práci velké výhrady. (2) Knihu *Komentář k Jakubovu dopisu* se nakonec podařilo prosadit, ale

třebže se jednalo o jediný skutečně biblický komentář, který kdy Společnost vydala, kniha se studovala pouze v určitém časovém období, a poté ji organizace vyřadila z tisku. Co se stalo?

V odstavci, který následuje po pasáži, kterou jsme výše uvedli, se v **originálním rukopise** nalézala tato slova:

Jakub ukazuje, že by žádný křesťan neměl soudit svého bratra a neměl by určovat svoje lidská měřítká, která jeho bratr musí následovat, ačkoli může bratra povzbuzovat a může jej podněcovat ke znamenitým skutkům; může dokonce svého bratra napomínat, jestliže je k tomu určitý biblický důvod a má-li též biblické důvody pro to, co říká. (Jak 4:11,12; Gal 6:1; Žid 10:24) Pravé skutky musí být konány proto, že nás k nim vede svědomí. Skutečný křesťan nebude nic dělat ze zvyku a nepotřebuje podrobný soupis pravidel. Dobré skutky také nekoná jen proto, že je podroben nátlaku ostatních. Apoštol Pavel vyzdvihuje tuto skutečnost v Římanům 14. Má-li tedy někdo pravou, živou víru, bude pak samozřejmě konat i znamenité skutky. A za tyto dobré skutky se mu také dostane od Boha odměny, protože je člověk koná z oddaného srdce. Ale ten, kdo se snaží získat spravedlnost na základě podrobně definovaného systému o tom, co se „smí“ a „nesmí“, nebude mít úspěch. Taková „spravedlnost“ je od lidí, a ne od Boha.

Máme před sebou fotokopii odstavce ze strany 7 v původním znění, které bylo schváleno redakčním výborem vedoucího sboru, zasláno do tiskáren Společnosti, a vytištěno ve statisícovém nákladu. Čtenář této knihy je ale jedním z mála lidí, kteří mají možnost shlédnout tento původní text. V knize, kterou má on, a milióny dalších svědků ve své domácí knihovně, najde již jenom upravenou verzi. Někteří členové vedoucího sboru vyvinul značný nátlak k revizi textu, ke které skutečně došlo, a to i za cenu zničení statisíců, ne jednotlivých stránek s inkriminovaným textem, ale statisíců úseků knihy, z nichž každý obsahoval 32 stránek. (3) Jaký k tomu měli důvod? Bližší pohled na „sporné body“ ozřejmí mnohé z myšlení těch, kteří cenzuru provedli.

Otiskněme teď ještě jednou odstavce v jeho konečném, opraveném znění.

Jakub ukazuje, že by žádný křesťan neměl soudit svého bratra a neměl by určovat nějaká lidská měřítká pro dosažení záchrany, ačkoli může bratra povzbuzovat a může jej podněcovat ke znamenitým skutkům; může dokonce svého bratra napomínat, jestliže je k tomu určitý biblický důvod a má-li též biblické důvody pro to, co říká. (Jak 4:11,12; Gal 6:1; Žid 10:24) Pravé skutky musí být konány v souladu s vedením, jež poskytuje Boží slovo. Skutečný křesťan nebude nic dělat ze zvyku a nepotřebuje podrobný soupis pravidel. Dobré skutky také nekoná jen proto, aby se líbil lidem. Má-li tedy někdo pravou, živou víru, bude pak samozřejmě konat i znamenité skutky, což znamená, že bude také kázat dobré poselství o království a učit o něm. Budou to dobré skutky, které Bůh odmění, protože je člověk koná z oddaného srdce. Ale ten, kdo se snaží získat spravedlnost na základě podrobně definovaného systému o tom, co se „smí“ a „nesmí“, nebude mít úspěch. Taková „spravedlnost“ je od lidí, a ne od Boha.

Když pasáž pročitáme, nenacházíme na ní nic, co by mohlo být na závadu. Většina je ostatně stejná jako originální text. Až nás maně napadá, proč vedoucí sbor uznal za nutné kvůli tomuto přepracování zničit statisíce 32 stránkových úseků knihy. Nicméně, zdánlivě nepatrné, a přitom textuálně rafinované změny, které byly provedeny, vrhají světlo na způsob myšlení některých členů vedoucího sboru a ducha, který v nich převládá. Porovnejte prosím uvedené změny sami:

Původní znění

Jakub ukazuje, že by žádný křesťan neměl soudit svého bratra

Upravené znění

Jakub ukazuje, že by žádný křesťan neměl soudit svého bratra

a neměl by určovat nějaká lidská měřítka a neměl by určovat nějaká lidská měřítka
která jeho bratr musí následovat pro dosažení záchrany

Pravé skutky musí být konány Pravé skutky musí být konány
proto, e nás k nim vede svědomí. v souladu s vedením, jež
poskytuje Boží slovo.

Dobré skutky také nekoná jen proto, Dobré skutky také nekoná jen proto,
e je podroben nátlaku ostatních. aby se líbil lidem.
Apoštol Pavel vyzdvihuje tuto skutečnost Má-li tedy někdo pravou, živou víru,
v Římanům 14. bude pak samozřejmě konat i znamenité skutky,
Má-li tedy někdo pravou, živou víru, což znamená, že bude také kázat
bude pak samozřejmě konat dobré poselství o království
i znamenité skutky. a učit o něm.

V původním textu čteme, že křesťan chybuje, pokud se pokouší „určovat nějaká lidská měřítka, která jeho bratr musí následovat“; v opravě čteme o „nějakých lidských měřítkách pro dosažení záchrany“; nepříjemné slovo „svědomí“ bylo vymazáno a nahrazeno „vedením, jež poskytuje Boží slovo“; varování před tím, aby nekonal dobré skutky „jen proto, že je podroben nátlaku ostatních“ byla změněna na „aby se líbil lidem“; odkazy na apoštola Pavla a Římanům 14 byly vypuštěny a místo nich bylo uvedeno „což znamená, že bude také kázat dobré poselství o království a učit o něm“, ačkoli **Jakub nikde v celém svém dopise ani jednou nepojednává o kazatelské službě** a místo toho **zdůrazňuje** péči o vdovy a sirotky, úctu k chudým lidem, potřebu starat se o potřebné členy sboru a o zákonné nákládání s nájemními dělníky a tak ukazuje, že podle jeho soudu v těchto činnostech spočívá opravdové křesťanství, které je založené na víře, lásce a milosrdenství.

O čem provedené změny svědčí? Je jistě pravda, že žádný křesťan nemůže pro druhé „určovat nějaká lidská měřítka pro dosažení záchrany.“ Ale proč se někteří členové vedoucího sboru omezili na toto konstatování, a vznesli úspěšnou námitku proti tomu, aby se v knize objevilo, že pro záchranu nelze stanovit lidská měřítka, která by bratři „museli následovat?“ Důvod je nasnadě: organizace po desetiletí stanovuje svoje lidská měřítka, která její členové musí následovat, aby získali záchranu, a pokud se jich někdo úzkostlivě nedrží nebo se jim snad i vzpírá, následuje vyloučení. (4) (ale i ve znění Společnosti: v případě, že vyloučení následuje jako trest za nepodrobení se, pak „podrobení se“ je v podstatě požadavek na záchranu.)

Je pravda, že křesťan jedná správně, protože reaguje na vedení „jež poskytuje Boží slovo.“ Co ale cenzora může vést k tomu, že se vyhne pojmu „svědomí“? Konec konců, není to právě naše svědomí, které hraje zásadní úlohu v tom, **jakým způsobem** daný skutek vykonáme a také v tom, **zda my sami jsme osobně přesvědčeni**, že tento konkrétní čin je správný a v souladu s Božím slovem? Důvod k cenzorskému škrtu se zdá být zřejmý: organizace po desetiletí zdůrazňuje, že ve vyznání svědků Jehovových není až tak důležité, co si oni jako jednotlivci myslí, ale to, jak se dokáží přizpůsobit **organizačnímu konformismu**, podle kterého je podstatné právě a jedině to, že ústřední vedení rozhoduje, co pro jednotlivé členy má být „vedení z Božího slova“ a jaká má být jejich „odpověď“ na toto vedení. Organizace kontroluje svědomí svých členů, a proto je lépe o něm příliš nemluvit – tedy alespoň ne v biblickém komentáři. Jinak se o svědomí, a jak má vypadat z pohledu Strážných věžích, dočteme docela dost.

Je také pravda, že křesťan nekoná dobré skutky proto, „aby se líbil lidem.“ Ale co je ve skutečnosti **příčinou** toho, že je ve věřícím člověku vyvolán pocit, že by se měl druhým

zalíbit, nebo se k tomu dokonce cítí přinucen? Není to **nátlak**, uplatňovaný mnoha způsoby – naléháním spoluvěřících, pobídkou v podobě systému různých odměn, strachem z toho, že budu posuzován podle toho, zda plním nebo neplním stanovená očekávání? Systematický nátlak vyvíjený z různých stran je základem problému, který je samotnou Strážnou věží označen termínem „aby se líbil druhým.“ Proč potom došlo k vymazání slova „nátlak“ z původního rukopisu? Když se o „nátlaku“ mluvilo na zasedání vedoucího sboru, Ted Jaracz navrhl tuto změnu s tím, že „nátlak může být pozitivní.“ A skutečně: nátlak na svědky Jehovovy, aby jednali předepsaným organizačním způsobem, účastnili se služební činnosti a odpovídali lidským měřítkům, aniž by se přitom ohlíželi na vnitřní hlas vlastního **svědomí**, provází jejich organizaci po mnoho desítek let. Jedním z charakteristických nástrojů pro takový nátlak je odevzdávání „zprávy o kazatelské službě.“ Na konci každého měsíce se ode všech členů sboru očekává, že o sobě napíší, čeho dosáhli v kazatelské službě. Sami na sebe nahlásí, jak moc nebo málo se snažili, a jejich zpráva je přenesena do Karty sborového zvěstovatele, kterou zkoumají příslušní starší a přidělení „cestující dozorcí.“

Člověk, který se cítí pod nátlakem, který na něj ohledně konání dobrých skutků vyvíjejí lidé, je označen jako ten, komu chybí horlivost pro tyto skutky nebo jako ten, kdo je příliš pyšný na to, aby se účastnil aktivit předepsaných organizací. V knize *Zjevení – jeho slavné vyvrcholení se přiblížilo!*, čteme na straně 45:

Nebo někdo kritizuje způsob, jak Jehova nechává vykonávat své dílo. Takový člověk se dovolává sklonu k tomu, aby se lidé šetřili, a tvrdí, že není biblické ani potřebné chodit do svědecké služby s poselstvím o Království. Kdyby se takoví lidé podíleli na této službě podle příkladu Ježíše a jeho apoštolů, zůstali by pokorní; ale oni se raději odštěpí a jdou snadnou cestou, přičemž si snad jako soukromá skupina příležitostně čtou Bibli. (Matouš 10:7, 11–13; Skutky 5:42; 20:20, 21)

Časopis *Probudte se!* z 8. června 1990 (česky) přináší článek *Pět běžných klamů*, které jsou používány při argumentaci. Na prvním místě uvádí taktiku s názvem „Osobní útok“:

Osobní útok. Tento typ klamu se pokouší vyvrátit nebo znevážit nějaký dokonale platný argument nebo výrok nepodstatným útokem na osobu, která jej pronáší.

Vezměme příklad z Bible. Ježíš Kristus se jednou pokoušel lidem objasnit svou blížící se smrt a vzkříšení. Pro posluchače to byly nové a obtížné pojmy. Ale někteří, místo aby zvážili hodnoty Ježíšova učení, napadli Ježíše samotného a řekli: „Má démona a je šílený. Proč mu nasloucháte?“ — Jan 10:20; srovnej Skutky 26:24, 25.

Jak snadné je dát někomu nálepku „hlupák“, „blázen“ nebo „nevzdělanec“, když říká to, co nechceme slyšet! Podobná taktika je napadnout někoho jemným špičkováním. Typické příklady: „Kdybyste věci opravdu rozuměl, neměl byste tento názor,“ nebo: „Tomu věříte jen proto, že vám řekli, abyste tomu věřil.“

Osobní útoky, lstivé i neomalené, sice mohou zastrašit a přesvědčit, ale nikdy nevyvrátí, co bylo řečeno. Pozor tedy na tento klam!

Lstivé zastrašování je ale přesně způsob útoku, který použil autor výše uvedené pasáže z knihy *Zjevení*. Vyjadřuje se o lidech, kteří na neoprávněné nároky Společnosti reagují předložením biblicky podložených námitek, jako o těch, kdo „kritizují způsob, jak Jehova nechává vykonávat své dílo, ... se sklony k tomu, aby se lidé šetřili,“ „nepokorných,“ a dává jim nálepku lidí, kteří se „raději odštěpí a jdou snadnou cestou.“ Je poměrně snané dělat různé narážky na druhé a označovat je tou či onou hanlivou nálepkou. Je daleko těžší dát z Písma věrohodnou odpověď na vlastní biblické námitky, které jsou jádrem sporu.

Jedná se o zcela přezíravý pohled, který je pochopitelně nesprávný, jak doložím dalším příkladem z jednání vedoucího sboru. Diskutovali jsme o prostředku, který byl

především používán k tomu, aby se zajistilo, že svědkové stráví část svého času tím, že ve službě dveře ode dveří budou rozšiřovat publikace Společnosti.

V roce 1971 se připravovala organizační příručka, která měla název *Organizace pro kázání království a činění učedníků*. Vedoucím projektu byl Karel Adams, v té době dozorce Redakčního oddělení v mezinárodním ústředí v Brooklynu. Nebylo pochyb o tom, že byl v postavení třetího muže organizace, kterému byla svěřena odpovědnost za obsah jejích publikací. Na prvním místě byl Nathan Knorr a na druhém Fred Franz. Je také pravda, že Fred Franz byl jediným zdrojem pro takzvané „nové světlo,“ a že byl také jediným a konečným arbitrem našeho učení, jehož názor mohl být, a to se dělo velmi zřídka, opraven nebo vetován pouze prezidentem Knorrem. Dá se ale říci, že vzhledem k celkovému rozsahu publikační činnosti se Nathan Knorr **více spoléhal na Karla Adamse než na Freda Franze**, protože zcela důvěřoval Karlovu úsudku a viděl, že je daleko praktičtější než bratr Franz. (5) Karl byl pověřován úkoly přímo prezidentem Knorrem, nikoli vedoucím sborem. Knorr osobně různým lidem přiděloval psaní všech hlavních neboli studijních článků ve *Strážných věžích*. S výjimkou Freda Franze, který Karlovi nepodléhal, **všechna ostatní přidělení** pro tvorbu psané literatury **byla záležitostí Karla Adamse**, který, ačkoli nebyl členem vedoucího sboru a nehlásil se k pomazaným svědkům, **navrhoval, o čem se bude psát, a rozhodoval, kdo se na psaní bude podílet**. V daném případě organizační příručky vybral mně a Eda Dunlapa, abychom spolu s ním knihu napsali. Každý z nás se měl podílet jednou třetinou. Vzhledem k námětu pokládám za důležité zdůraznit, že jsme všichni byli důslednými a pravidelnými účastníky ve svědecké službě a na shromážděních svědků Jehovových.

Když se projekt chýlil ke konci, Karel Adams napsal prezidentu Knorrovi dopis, ve kterém ho žádal o názor na některé konkrétní body z našeho pojednání. Dopis vyl napsán 18. listopadu 1971, a ani já, ani Ed jsme se nijak na jeho obsahu nepodíleli. Jeho výlučným auorem byl Karel Adams, v té době vedoucí redakčního oddělení, jmenovaný samotným prezidentem Společnosti, a náš přímý nadřízený. Zdůrazňuji tuto skutečnost, aby bylo zřejmé, že jak obsah dopisu, tak i jeho stylizace, byly zcela Karlovým dílem, a věřím, že by to i dnes potvrdil, pokud by se ho někdo zeptal. Jeden z oddílů dopisu je nazván „Podávání zprávy z kazatelské služby“ a Karl v něm takto píše o vlivu, který má na jednotlivé svědky odevzdávání karty s měsíční zprávou:

V současné době odevzdáváme zprávu o počtu rozšířených knih, brožur, časopisů a žádostí o jejich předplatné. Výsledkem je to, že až příliš často zvěstovatelé (jednotliví svědkové), hodnotí svoji „úspěšnost“ podle množství rozšířených výtisků. Literatura je vynikajícím pomocníkem v seznamování lidí s pravdou, ale zvěstovatelé mnohdy vnímají její rozšíření jako svůj konečný cíl. Když osloví někoho, a zjistí, že již literaturu má, nesoustředí se na životně sůlžitou práci činění učedníků, ale přemýšlejí, jakou publikaci oslovený člověk ještě nemá, a jak by mu ji mohli zprostředkovat. Proč? Ví, že sbor povede záznam o tom, kolik výtisků oni osobně rozšířili, a tento pohled ovlivňuje jejich práci s literaturou. Další věcí, ke které podávání zprávy vede, je sklon sborových starších podle toho hodnotit práci, kterou zvěstovatelé vykonávají. Na kartě s odevzdanou zprávou ale není kolonka pro lásku, prokázanou druhým, ani zde není místo pro informaci o kvalitě rodinného života a způsobu, jak v této oblasti každý křesťan plní své povinnosti. Ani se ze zprávy nedozvíme, do jaké míry zvěstovatel úspěšně projevuje ovoce ducha. Tendence přeceňovat důležitost čísel na kartě se ale zdá být zcela zřejmá.

Jenom málo svědků by se závěrem Karla Adamse nesouhlasilo, protože drtivá většina až příliš dobře ví, o jak pravdivý postřeh se jedná. Než dopis zaslal, požádal mě a Eda Dunlapa o náš názor, a my jsme se zejména vyjádřili k biblickým problémům, které vznikají v souvislosti s odevzdáváním zprávy. Tak se některé naše myšlenky odrážejí v tom, co Karel napsal. Bylo by ale chybou se domnívat, že dopis nevyjadřuje **jeho vlastní smýšlení** o daném problému. Kdo Karla zná, ví, že to není člověk, který by snadno přebíral názory druhých nebo

je předkládal jako své vlastní, zejména jedná-li se o náhled jeho podřízených. Když budete pokračovat ve čtení, mějte proto na paměti, že jak slova, tak i **názory** těmito slovy vyjádřené, jsou jeho vlastní, a že se již předtím o nich zmínil v rozhovorech s námi. Sám jsem byl překvapen mírou Karlovy upřímnosti. Dopis pokračuje:

Je nutno připustit, že celý systém podávání zprávy z kazatelské služby jde na to, co Bible po křesťanech žádá. Proto bychom v budoucnosti měli usilovat o to, abychom se při podávání zprávy nedostali do rozporu s Ježíšovými slovy: „Dávejte dobrý pozor, abyste neprováděli svoji spravedlnost před lidmi, aby vás pozorovali. (Mat. 6:1) Rovněž ve 2 Korintánům 10:12 Pavel varuje proti nebezpečí, že se lidé budou srovnávat, a na tomto základě sebe doporučovat a vyvyšovat. (Sr. též Galátánům 5:26.) Bohužel, požadavky na záznamy ze služby zvěstovatele k tomuto smýšlení vedou. Jak všichni dobře víme, mnozí starší byli sklíčení návštěvou cestujícího dozorce, když se ocitli pod jeho nátlakem stran kazatelské služby, zatímco nebral ohled na čas, který strávili jako pastýři stáda, a který nemohli nikam nahlásit. Často se také stává, že v proslovu k celému sboru cestující dozorce více mluví o tom, že sbor v průměru rozšíří 12 časopisů na zvěstovatele, místo aby věnoval pozornost tomu, zda ve sboru panuje opravdová křesťanská láska.

O účinku, který tento systém má na jednotlivé svědky, memorandum Karla Adamse uvádí:

Tento názor silně ovlivňuje postoj zvěstovatele k tomu, co Bible opravdu říká. Římanům 15:1 vybízí, aby ti, kdo jsou silní, podpírali slabší. Z kontextu je patrné, že Pavel má na mysli křesťanovu víru. Nicméně, starší ve sborech jsou vedeni k tomu, aby tento text uplatňovali na ty, kdo jsou slabí v podávání zprávy ze svědecké služby. Obdobně, když používají verš z Titovi 2:14, který mluví o „znamenitých skutcích“, v jejich mysli se míhají čísla z karty zvěstovatele. Opět, kontext svědčí o tom, že veřejné kázání slova je pouze menší částí z celkového obrazu křesťanského života, jak jej vykresluje apoštol Pavel. (Titovi 1:16; 2:5; 3:15.)

Není pochyb o tom, že poznámky v dopise nad jiné jasněji ukazují, že ačkoli to vedoucí sbor v komentáři k Jakubovu dopisu popírá, „lidská měřítko“ **byla stanovena** a stala se jedním z určujících faktorů, podle kterých svědkové chápou, že se jim dostává „vedení z Božího slova.“ Zároveň dochází k tomu, že ve snaze podřídit se těmto lidským normám, jejichž ustanovení má za následek vytrvalý každodenní **nátlak**, členové organizace zapomínají na skutečné požadavky Písma, protože jsou z jejich myslí úspěšně vytěšňovány. Karl Adams napsal svůj dopis v roce 1971, ale svědkové žijící o 20 let později dobře ví, že se nic nezměnilo. Vlastně ano: málokdo, a zřejmě ani Karel sám, by si dnes nedovolil napsat to, co tehdy upřímně předložil k posouzení.

Nathan Knorr přinesl dopis k projednání na zasedání vedoucího sboru. Ačkoli Karl výslovně navrhl, aby každému z členů vedoucího sboru byl dán dostatek času na to, aby o obsahu dopisu přemýšlel, tato možnost jim nebyla poskytnuta, a já jsem tak byl jediný, kdo s ním byl předem seznámen. Ostatní nemohli dopis s Biblí v ruce zkoumat a zaujmout promyšlené stanovisko.

Ale ani tak dopis nikoho nezaujal. Biblické texty v něm uvedené, stejně jako neblahý účinek, který má podávání zprávy na duchovní život svědků, nebyly shledány hodnými dalšího projednávání, a od té doby se v záležitosti podávání číselné zprávy o výkonu „jede dál močálem černým podél bílých skal.“ Ani Karl Adams, ani já nebo Ed Dunlap, jsme nebyli překvapeni.

Nepřekvapí vás, že jste nikdy ve Strážné věži nečetli o tom, že by v organizaci někdy došlo k tomu, že by jeden z jejích nejvýše postavených úředníků, vedoucí redakčního oddělení, muž číslo tři v teokratické hierarchii, toužil po nápravě výše uvedených věcí. Nikdo z vedení se ani nenamáhal na jeho snahu reagovat nebo se jí nějak zabývat. Ale jeho pohled je neocenitelný a nikdo nemůže popřít platnost jeho názoru. Navzdory tomu, většina svědků

by se dnes neodvážila svobodně o dané problematice mluvit, protože pouhá diskuse na toto téma by byla označena za ztrátu důvěry ve vedení organizace, za kterým by následovalo obvinění z nedostatku pokory a osobní pýchy, která dotyčnému brání účastnit se činnosti, kterou mu Společnost předepisuje. Dovolím si vyjádřit myšlenku, že v současné atmosféře by ani Karel Adams, stále prominentní člen redakčního oddělení, neměl odvahu k vyjádření svého smýšlení, jako to udělal tehdy před 20 lety. Ne že by se jeho názor změnil. Ale následky by mohly být daleko horší.

Ze všech „dobrých skutků,“ které svědkové Jehovovi konají, je kazatelská služba dům od domu, během které dochází k rozšiřování literatury, tou nejdůležitější. Žádnému jinému odvětví křesťanské služby není přikládán větší význam při posuzování toho, zda je svědek věrný a oddaný Bohu. Jaké byly její počátky?

Z dějin kazatelské služby

Důkazy svědčí o tom, že služba dům od domu nabyla na svém zásadním významu a primární důležitosti v životě organizace tehdy, když došlo ke spojení ***hromadné výroby a hromadného rozšiřování*** literatury. Během doby Charlese T. Russella, prvního prezidenta Společnosti, všechna literatura byla tištěna na zakázku a v průběhu prvních 40 let Společnosti docházelo k jejímu rozšiřování převážně předáváním traktátů o nedělích před kostely nebo prostřednictvím malého počtu „kolportérů,“ kteří tiskoviny kupovali se slevou, a chodili dveře ode dveří, nebo volili jakýkoli jiný způsob k jejich prodeji.

Když se stal prezidentem J.F. Rutherford, organizace zřídila svoji vlastní tiskárnu a od tohoto okamžiku pozorujeme narůstající důraz na „svědeckou službu,“ jejíž charakteristickým rysem je nabízení literatury dům od domu, na rozdíl od prodeje v knihkupectví, kam člověk jde o své vlastní vůli, a vybere si literaturu, kterou pro sebe považuje za vhodnou.

A.H. MacMillan, který se stal členem organizace na přelomu 19. a 20. století, a později byl důležitým členem brooklynského ústředí, ve své knize *Víra na pochodu*, která byla sponsorována a schválena Společností, popisuje, jak ke změně v šíření literatury došlo:

Russell ponechával převážně na jednotlivcích, jak budou plnit své odpovědnosti Rutherford chtěl sjednotit kazatelskou práci. Místo, aby nadále umožňoval jednotlivým členům organizace vyjadřovat jejich názory, a říkat, co je podle nich správné, popřípadě konat to, k čemu je vedlo jejich vlastní uvažování, Rutherford si postupně vybudoval postavení hlavního mluvčího organizace. Domníval se, že tímto způsobem nejlépe zajistí, aby v poselství nebyly rozpory. V tom samém období jsme si začali uvědomovat, že každý z nás odpovědnost kázat dům od domu.

Bylo nám ukázáno, že to je podmínkou trvání naší smlouvy s Bohem. Vzhledem k Bohu jsme měli povinnost svědčit; informovat naše bližní o Božím předsevzetí bylo naší povinností a předností. Boží přízeň a schválení přestalo záviset na „pěstování charakteru.“ V roce 1927 jsme se dozvěděli, že každý jednotlivec má sloužit tak, že bude chodit dveře ode dveří. Největší důraz byl kladen na neděli, protože to byl den, ve kterém jsme mohli druhé zastihnout doma. (6)

Osobní uvažování a vyjadřování vlastních myšlenek ohledně toho, „jak plnit své odpovědnosti k Bohu“ začalo být zlehčováno a od té doby se na ně pohlíželo negativně. Naproti tomu se velmi příznivě hodnotí ***organizační konformita***. Jednotlivci se jasně dozvěděli, čím jsou Bohu povinnováni a jak mu mají sloužit: chodit dveře ode dveří a nabízet literaturu společnosti Strážné věže. Lidé spojení s organizací Strážná věž (jméno svědkové Jehovovi přijali až v roce 1931) bryz začali nazývat chození dům od domu „službou“, protože to byl ten způsob, jak Bohu sloužit. Pojem služba byl chápán jedině v tomto významu, a pokud měl mluvčí na mysli něco jiného, vždy přidal upřesnění, jako například „služba křtu“.

Nicméně, pokud tehdy lidé v organizaci mluvili o službě, vždy tím vyjadřovali výlučně kázání dveře ode dveří a tato činnost se pro ně stala hlavním způsobem služby Bohu. Pokud v neděli strávili hodinu nebo více ve službách dům od domu, vrátili se domů s pocitem, že Bohu odevzdali, co měli. Alespoň za uplynulý týden.

Rutherford měl, než se přidal k hnutí Badatelů Bible (Strážné věže), zájem o politickou činnost. Jak jsme si již mohli všimnout, kladl silný důraz na „organizaci“, a tento termín pro svědky na celém světě nahradil biblické slovo „sbor“. Jednotlivé sbory pak byly přejmenovány na „skupiny“. Politické zázemí je ještě více vidět v Rutherfordem navrženém označení „kampaně“, někdy také „divizní kampaně“, a to pro zvláštní svědeckou činnost, která trvala po určitou dobu a jíž se pro zvýšení údernosti poselství hromadně účastnilo mnoho desítek svědků. Pokyny pro kazatelskou službu přicházely v měsíčníku nazvaném „bulletin“. Ti, kdo se vydávání svědectví účastnili, se jmenovali „třídní pracovníci“, (později „zvěstovatelé“) a „průkopníci“ a bylo jim přidělováno „území“. Skupiny zvěstovatelů pracovali pod dohledem „vedoucího služby“.

Nemáme žádný doklad o tom, že by se Rutherford někdy služby dveře ode dveří zúčastnil. Z mnoha vyjádření, která jsme slýchal od svého strýce, Freda Franze, a jiných pracovníků brooklynského ústředí, kteří Soudce osobně zažili, se zdá, že na otázky ohledně své služby odpovídal větou, podle které „jeho odpovědnosti prezidenta mu nedovolují, aby se této činnosti účastnil.“ Zdá se zřejmé, že v nejlepším případě pro něj platilo: „Dělej, co ti říkám“ a ne „Dělej, co dělám.“

V knize Svědkové Jehovovi v Božím předsevzetí se můžeme dočíst, jak v roce 1920 došlo k zavedení nového opatření, které významně podtrhlo důležitost kladenou na službu.

K upevnění opovědnosti za kázání došlo v roce 1920, kdy od každého člena sboru, který se účastnil služby, začalo být vyžadováno, aby o tom jednou týdně podal zprávu. (7)

Intervaly, ve kterých zpráva od té doby byla podávána, se lišily (jednou týdně, dvakrát do měsíce, měsíčně), ale důraz kladený na svědeckou službu se nijak nezmenšil. Spolu s organizační konformitou a stádním myšlením a jednáním je kazatelská služba a podávání zprávy jedním z podstatných odkazů Rutherfordova období, která přetrvávají až do dnešních dnů.

Obchodní přístup

Rutherforda vystřídal v lednu 1942 Nathan Knorr, který se zasloužil o novodobý rozmach svědků. Rutherford vtiskl Společnosti politicko-organizační slovník a ráz. Knorr byl založením podnikatel. (Edovi Dunlapovi se Nathan jednou zmínil, že pokud by nesledoval náboženskou kariéru, usiloval by o postavení manažera velkého obchodního domu, například obchodu Wanamaker v New Yorku). Stál v čele rozšiřování a modernizace tiskárenských prostor v Brooklynu, a zřizování odboček a nových, na vynikající úrovni vybavených tiskáren v mnoha důležitých zemích světa. Pod jeho vedením se Společnost Strážná věž stala jednou z největších vydavatelských organizací na světě. Pro dokreslení: knihy v angličtině, zejména první vydání, vycházely nákladem několika miliónů kusů.

Rozsáhlá tiskárenská kapacita ale nemohla ležet ladem, a stroje nesměly zahálet. Slýchal jsem Nathana, a jiné členy top managementu, jak říkají: „Je třeba, aby nám ty stroje nestály.“ Pokud stroje nebyly na plné obrátky, stávaly se finančním nákladem. Způsob, jak je udržet v chodu se nabízel sám. Rozšířit, co bylo vytištěno, a začít tisknout něco nového. Tak se stalo běžným, že ročně vycházela nejméně jedna kniha. Odbytíště mělo a má název „kazatelská služba dveře ode dveří.“ Spolu se stanoveným počtem hodin v kazatelské službě,

kteře byly určeny všem příkladným věřícím, začaly být oznamovány i kvóty pro časopisy. Každý zvěstovatel byl vybízen k tomu, aby se nasadil pro rozšíření 12 časopisů měsíčně. (8)

Karta se zprávou sborového zvěstovatele se natrvalo stala osvědčeným prostředkem pro neustálé rozšiřování literatury. Pro zakrytí této skutečnosti se používá fiktivní myšlenka, podle které je třeba Společnost zpětně informovat o počtu rozšířené literatury, aby podle toho mohla plánovat další tisk. Žádná z tiskáren Společnosti neurčuje svoji činnost podle zprávy z kazatelské služby, ale podle zpráv o stavu inventáře z expedičních oddělení a z měsíčního inventáře, který zasílají odbočky. (9)

Údaje zapsané na Kartě o zprávě sborového zvěstovatele se ve sborech počítají a jednou měsíčně posílají do ústředí v Brooklynu nebo do odbočky příslušné země. (10) Odbočky ovšem zprávu (počet hodin strávených ve službě, rozšířená literatura, finanční vyúčtování) posílají opět do Brooklynu. Tady se sestavuje celosvětová zpráva, která se pečlivě analyzuje, a přitom se bedlivě sleduje sebemenší náznak zpomalení činnosti. Žádné jiné oblasti křesťanského života se nevěnuje tolik pozornosti. Vedení zprávu důsledně sleduje a zkoumá, a podle čísel v ní je posuzován duchovní stav a zdraví členů organizace. Starší ve sborech jsou si dobře vědomi Damoklova meče, který v podobě Zprávy z kazatelské služby visí nad jejich hlavami. Pokud se průměr jejich sboru příliš odlišuje od ostatních, a zachází do nepříjemného mínusu, krajský a oblastní dozorce je vyzvou, aby se postarali o nápravu. Starší rovněž vědí, že jejich úřad závisí na tom, jakou hodinovou zprávu podávají oni. Je-li nízká, ztratí je. Ani muži ve vysokých postaveních členů odboček nejsou ušetřeni. Za stav zprávy se zodpovídají zónovému dozorcovi, který je často členem vedoucího sboru, a který se velmi zajímá o to, jak se, alespoň na papíře, kazatelské službě v dané zemi daří, a co všechno výbor odbočky podnikl pro to, aby čísla byla vysoká.

Po této exkurzi do světa Zprávy z kazatelské služby může být o něco zřejmější, proč memorandum Karla Adamse prezidentovi Knorrovi bylo opodstatněné, stejně jako obavy v něm vyjádřené. O čem jsem se ještě nezmínil je to, že od doby zaslání Karlova dopisu se k této situaci podobně vyjadřovali mnozí aktivní, odpovědní starší, spolu s cestujícími zástupci Společnosti, a že jejich znepokojení nad danou situací bylo mnohokrát předloženo vedoucímu sboru.

Písmo se musí sklonit před organizačními postupy

Šest let poté, co vedoucí sbor projednával memorandum Karla Adamse, jeden starší z New Jersey se rozhodl zaslat těmto mužům dopis. Podotýkám, že byl aktivním svědkem po dobu 40 let, a z toho 35 let strávil v postavení sborového služebníka nebo staršího. V dopise vyjadřuje svoje znepokojení nad tím, „jaké dominantní, téměř nátlakové postavení zaujímá vnější, totiž kazatelská služba.“ Čteme:

Není bez zajímavosti, že v žádném z dopisů napsaných ranému křesťanskému sboru nenacházíme část nazvanou „kazatelská služba.“ Ani na jednom z míst, která se zmiňují o „znamenitých skutcích“, nečteme o sborové kazatelské činnosti. Dokonce ani texty, které opakovaně uvádíme na podporu služby, se sborové kazatelské práce netýkají.

Uvedu konkrétní příklad: Příručka pro starší používaná během Školy služby království (pravidelné školení starších) pojednává na straně 44 o starších, kteří se ujímají vedení v kazatelském díle, a na podporu je uveden text z 1 Petra 5:2,3. Tyto verše opravdu povzbuzují starší, aby se stali příkladem stádu – ale vlastní text nijak neuvádí kazatelskou službu, a to ani náznakem. Ve verších samotných ale čteme, v čem se dozorce mají „stát příkladem stádu“: v pastýřské činnosti, kterou mají provádět „ochotně, bez lásky k nepoctivému zisku a „ani jako byste panovali“ nad stádem. Podle dalších veršů pastýři mají dále být příkladní v podřízenosti“, „poníženosti myslí“, a „pokoře“. Je patrné, že biblický text, který je použit jako důkazový, se uvedeného námětu vůbec netýká.

Stejný problém nastává o dva řádky níže, když autor Příručky cituje Efezanům 5:15,16 a 1 Tesaloničanům 5:12,13, aby prokázal, že bratři ve sboru budou mít užitek z toho, když budou mít před očima, jak jejich starší „tvrdě pracují“. Slova „vykupovat příhodný čas“ a „tvrdě pracují“ se skutečně ve zmíněných verších vyskytují. Zdá se ale být docela zřejmé, že důraz je v nich a v kontextu položen na službu uvnitř sboru, nikoli vzhledem k veřejnému kázání. (11)

Dopis dále rozebírá učení Písma z 1 Korint'ánům 12, které pojednává o rozmanitých duchovních darech a rozdílných způsobech svaté služby a ukazuje, že není rozdílu v jejich důležitosti. V následujících řádkách pak starší, který dopis napsal, vyjadřuje, co si mnozí svědkové myslí, ale bojí se o tom mluvit:

Nechci tím naznačit, že kázání o království dnes již není důležité, nebo že je špatné. Nicméně, zvážíme-li všechny okolnosti, dá se opravdu říci, že máme všechny síly i nadále napínat pouze tímto směrem, jako to dosud děláme, a bratrům stále zdůrazňujeme? Máme i nadále upřednostňovat cíle před lidmi, a bratrům plánovat, jak mají strávit dny volna nebo prázdniny a řídit je v oblastech, ve kterých Písmo klade odpovědnost pouze na ně? A jak se s tím mají vyrovnat rady starších, které všechnu tuto činnost plánují, k ní povzbuzují a na jejím čele stojí? Máme my, starší, když se upřímně snažíme zvěstovat poselství o království, naše bratry neustále donucovat ke kázání, ať již s mrkví v ruce, nebo s bičem? (12)

Dopis se rozebíral na jednom ze zasedání vedoucího sboru. Muž, který ho napsal, strávil desítky let ve věrné, aktivní službě, v odpovědném postavení, a rovněž pro své obavy uvedl biblické důvody. Postoj vedoucího sboru byl typický. Padlo několik otázek o autorovi, zda ho někdo z členů vedoucího sboru zná (jeden nebo dva členové ho znali) a jakou má pověst. Pak byl dopis předán zpět do Redakčního oddělení, aby na něj někdo odpověděl. O závažném námětu nepadlo ani slovo. A co hůř, nikdo se nezabýval ani závažnými biblickými texty, o kterých starší pojednával. Ucho autority zůstalo hluché.

„Těžký náklad“ – Proč těžký?

Když procházíme tímto dopisem, a jinými, jemu podobnými, napadají nás Ježíšova slova, která pronesl o náboženských vůdcích jeho dnů: „Svazují těžký náklad a dávají jej na ramena lidí, ale sami nejsou ochotni jím ani prstem pohnout.“ (13) Vzpomínám si, jak jsem v jedné době zcela nerozuměl tomu, proč Ježíš označil tradice uvalované na věřící farizejskými a jinými vůdci jako tíživý „náklad.“ Některá tradice prostě jenom vyžadovala, aby se něco **dělalo**, například aby docházelo k mytí rukou, talířů a pohárů. Jiná tradice zase jenom nějakou činnost pouze **zakazovala** – třeba o sabatu se nesměly dělat některé věci, které náboženští představitelé označili jako „skutky“ neboli práci. (14) Co způsobilo, že se mytí rukou, nebo naopak, zdržení se nějaké činnosti, staly tak obtížnými?

Když jsem o této záležitosti přemýšlel, postupně mi docházelo, že klíčovým faktorem tíhy na ramenou věřících bylo to, že **jejich spravedlnost byla posuzována na základě těchto tradic**. Jednat určitým způsobem, nebo naopak, jiným způsobem nejednat, samo o sobě tolik neutiskovalo. **Břemeno spočívalo v nutnosti podržet se lidským měřítkům nedokonalých lidí**, která na druhé byla uvalena náboženskou autoritou. (15) **Věřícím lidem bylo neustále připomínáno, že pochybení v těchto oblastech nastolí otázku opravdovosti jejich víry vůči Bohu**, a že se na ně začne pohlížet jako na slabé ve víře a jako nespravedlivé, tělesné a neduchovní. Samozřejmě, že pokud měli citlivé svědomí, začalo je trápit. Aby se zbavili výčitek, začali své svědomí potlačovat; jakoby mu nasadili svěrací kazajku. Svoji službu Bohu nakonec zcela nechali zapráhnout do chomoutu lidských požadavků. Taková služba jim ale místo radosti přinášela tíživý pocit jha, kterého se nemohli ani na chvíli zbavit. O tomto

rozporu mezi radostnou službou Boha a únavným plněním lidských norem mluví Boží syn, když říká:

Pojďte ke mně vy všichni, kteří tvrdě pracujete, a kteří nesete těžký náklad; a uleví se vám. Skoňte své šíje pod mé jho, a učte se ode mne, neboť jsem laskavý a mám pokorné srdce; a vaše duše dojdou úlevy. Neboť mé jho se nese dobře a můj náklad je lehký. – Matouš 11:29,30, New English Bible.

Pokud by někdo tyto verše chtěl uplatnit na situaci mezi svědky Jehovovými, byl by organizací označen jako ten, kdo se chce zbavit odpovědnosti za svůj podíl na kázání o království, a v závislosti na okolnostech, i jako odpadlík. Ale služba dveře ode dveří není sama o sobě zvláště obtížná a většina svědků ji vykonává zcela rutině. Ani vyplnění lístku se zprávou není obtížnější než požadavek farizejů, aby se před jídlem obřadním způsobem myli ruce. Břemeno spočívá ve **významu**, který organizace těmto věcem přikládá, a v tom, **že jsou používány jako ukazatel opravdovosti vztahu jednotlivých členů k Bohu**. V další části přinášíme výpovědi představitelů organizace, které ukazují, že uvedené zásady Písma nahcázejí mezi svědky svoji platnost.

Výroky důvěryhodných, aktivních starších

Začátkem února 1978 rozeslal výbor služebního oddělení dopisy, které byly adresovány řadě respektovaných starších z různých částí Spojených států. Starší byly vybídnuty, aby se písemně vyjádřili k určitým otázkám, mezi jinými i k tomu, jaký účinek má stávající uspořádání pro kazatelskou službu. Někteří z nich působili řadu let jako cestující zástupci organizace (krajští a oblastní dozorcí), ale nyní založili rodiny a proto se mohli vyjádřit, jak se na slubu dívají ze svého současného pohledu. V mnoha případech jejich komentáře zněly tak, že by se je většina svědků neodvážila nahlas vyslovit, leda snad v přítomnosti důvěrných přátel, protože by jinak byli jist označeni jako „neduchovní“ a „neloajální.“ Jsem si zcela jistý, že pokud by sami tito muži nebyli vyzváni Služebním výborem k vyjádření svého názoru, ze své vlastní iniciativy by to neudělali.

Jeden starší ze sveverovýchodu Spojených států pracoval dříve jako člen ústředí. Ve své odpovědi o používání „lístku se zprávou“ napsal:

Mnoho bratrů pociťuje silnou nechuť k podávání zprávy o hodinách strávených ve službě, protože pociťují, že osobní akt víry se tak mění v únavnou organizační rutinu. Pokud se někteří služby účastní jenom proto, aby odevzdali čas, pak jejich zpráva snad ani nemá hodnotu papíru, na němž je napsána. Na druhé straně, jestliže zvěstovatel káže z lásky k Bohu a jeho „ovcím“, a kázání jako vyjádření osobní víry mu přináší radost, pak v této činnosti jistě bude pokračovat, aniž by k tomu potřeboval pobídku v podobě pravidelného odevzdávání zprávy.

Jestliže „podporujeme“ určité procento zvěstovatelů nutností podávat zprávu, jakou cenu má taková zpráva? Kdybychom náhle zrušili povinnost ji odevzdávat, a zjistili bychom, že mnozí přestali sloužit dveře ode dveří, byla by na místě otázka, jakou hodnotu takto vykonávaná služba vůbec kdy měla. (16)

Další odpověď přišla od staršího ze státu na jihu země. Během studia na střední škole se každé prázdniny hlásil do průkopnické služby. V 16 letech odmaturoval a ihned nastoupil do Betelu. Bezprostředně po ukončení práce v Betelu vstoupil do průkopnické služby, a posléze do zvláštní průkopnické služby. Následovala léta strávená v postavení krajského, a později oblastního dozorce. Ještě v době psaní dopisu, kdy již byl otcem dvou dětí, zastával

úřad zástupce krajského dozorce. Jak sám o sobě napsal: „Podle všech měřítek jsem ´mužem z kazatelského pole´. Kázat je pro mě snazší než si vyhrnout rukávy a pustit se do řešení závažnějších problémů, které nás trápí. Uvádí:

Značná část svědků, které znám, se neustále obviňuje z toho, že se více nenamáhají v kazatelské službě. Mnoho znamenitých křesťanů, kteří s největší pravděpodobností dělají své maximum, žijí v tomto ohledu s hlubokým pocitem viny. V jejich životě je jenom málo prostoru pro radost. Služba se stala tak složitou, důmyslně vypracovanou a organizovanou činností, že mnozí svědkové mají pocit, že Bohu vlastně pořádně slouží pouze tehdy, pokud chodí na schůzky před službou, klepou na dveře s předem připraveným kázáním (ano, kázáním!) a rozšíří literaturu. Navzdory snahám o změnu, úspěch se nadále měří číselnými údaji, protože čísla jsou to, co člověk hlásí

S hluboce zakořeněnou představou, že jejich služba musí mít řád a systém, svědkové přehlíží jiné přirozené a uspokojující možnosti, jak sloužit. K nim patří neformální svědectví vydané na základě každodenních situací nebo sdílení víry s přáteli a známými. Tento způsob je podceňován a nepohlíží se na něj jako na skutečnou nebo opravdovou službu. Ztratili jsme ze zřetele jednoduchost

Stále více zvěstovatelů se pozastavuje nad důvody, které uvádíme pro podporu podávání jmenovité zprávy z kazatelské služby, a musím říci, že v posledních letech shledávám stále obtížnějším tuto praxi na základě Bible obhájit. Je třeba si přiznat, že tento požadavek má za následek řadu hluboce zakořeněných problémů Míra, kterou měříme naše křesťanství, je dána metrem v rukách cestujících dozorců, a ti nás v naprosté většině hodnotí hodinami ze služby a rozšířenými výtisky publikací.

Je pravda, že zvěstovatele můžeme dostat do služby různými způsoby. Držením za ruku, popostrčením, lichocením nebo vyvoláním pocitu viny. Dloholetá bolestná zkušenost ale ukazuje, že se takto duchovně silnými nestanou.

Obdobně objasňující je tato část dopisu staršího ze St. Paul v Minnesotě:

Jiným problémem, o kterém se nemluví, je všeobecný názor brarů na cestující dozorce a pracovníky v brooklynském Betelu. Mohu tuto věc posoudit z obou stran, protože jsme mnoho let strávil v krajské službě, a nyní jsem starším ve sboru. V řadách svědků panuje názor, že cestující dozorcí a pracovníci v Betelu, včetně členů vedoucího sboru, „nerozumí problémům běžného člena organizace.“ Je rozšířený pocit, že tito bratři jsou „zaopatření“, a že rozhodnutí vydávají muži, kteří si nejsou vědomi podstaty problému. Mnozí se velmi silně vyjadřují tak, že „tito bratři mají vše, na co si pomyslí“, „nemusí si vydělávat na živobytí“, „nemají tušení, co se děje“ a podobně. V dnešních podmínkách je pro bratry velmi obtížné se uživit a tak rady, které dostávají, nepřijímají jako duchovně osvěžující, ale jako rady od organizace, jejíž vedoucí představitelé sedí v teple v Betelu a nemohou radit s pochopením, protože prostě a jednoduše nečelí tlakům každodenního života, jako jim musí čelit ti, kterým je rada dávana. Neuslyšíte, že by o tom někdo veřejně mluvil, ale jasně víte, že tak to je.... .

Robert Wallen, tajemník služebního výboru vedoucího sboru a současně tajemník kanceláří vysokých úředníků Společnosti, poslal v prosinci roku 1976 memorandum služebnímu výboru vedoucího sboru. Toto memorandum svědčí o oprávněnosti výše citovaných názorů, a zároveň prohlubuje myšlenky v nich uvedené.

Mnozí z nás, sebe nevyjímaje, protože i já mám přednost podílet se na organizování služby zde v Betelu, říkáme druhým, co mají dělat: jak mají strávit svůj čas v kazatelské službě, chodit dům od domu a na opětovné návštěvy, zavádět biblická studia. Přitom shledáváme, že sami nejsme schopní dělat to, co po našich bratrech žádáme. Můžeme se omlouvat našim zaneprázdněním zde v Betelu. Ale jestliže druhé posuzujeme podle času ze služby, který se objevuje na jejich kartě, musíme být i my ochotní přijmout soud na základě hodin, které se objevují na našich kartách. Nemůžeme pro sebe vytvořit jiná měřítká. Také se ptám, zda se bojíme současného systému hodin zrušit, protože vlastně máme strach, že bychom bez něj a cílů v něm stanovených mnoho lidí do služby nedostali... Ježíš

řek, že „pravda vás osvobodí.“ Řekl, že jeho jho je jemné a jeho náklad lehký. Ježíšův apoštol Pavel nás na dvou místech varuje, abychom se nesrovnávali jeden s druhým – a přesně toho se dopouštíme, když víru měříme hodinovou službou – a ukazuje, že vyšší cestou je cesta lásky. – 2 Kor. 10:12; Gal. 6:4.

....opravdu si myslím, že bychom alespoň do určité míry měli brát v úvahu svědomí druhých, které tato věc trápí, protože nemohou dostát tomu, co se po nich požaduje a přitom plnit všechny další křesťanské závazky.

Jak vidíme, jeho dopis pojednává o lidských měřítkách, která musí být splněna, a dotýká se otázky svobodného jednání podle vlastního svědomí. Ve skutečnosti opět poukazuje na totéž svědomí, které se stalo předmětem cenzury v původním *Kometáři k Jakubovi*. (17)

Starším byl rozeslán další dotazník, tentokrát Redakčním výborem vedoucího sboru. V odpovědi členové výboru odbočky z Jižní Afriky nejprve upozornili na to, že „jenom málokdo ze široké veřejnosti čte naše časopisy,“ které jsme rozšířili ve službě dveře ode dveří. Poté se následovně vyjádřili k motivaci, která stojí za svědeckou službou svědků Jehovových:

Nestálo by za to úplně zrušit zprávu z kazatelské služby a místo toho povzbuzovat zvěstovatele, aby vážně hledali lidi podobně ovcím a denně se snažili s nimi sdílet dobré poselství prostřednictvím časopisu, návštěvy, telefonu? Nezdá se pravděpodobné, že mnozí zvěstovatelé dnes slouží pouze z povinnosti, protože jsou si vědomi toho, že musí podat zprávu z kazatelské služby, a zapomínají na lásku k Jehovovi a lidem v jejich území? (18)

S výjimkou memoranda Roberta Wallena, všechna citovaná vyjádření byla napsána v odpověď na dotazy Společnosti; žádný z těchto dopisů nevzešel z vlastního popudu. Muži, kteří je napsali, byli o to požádáni na základě kladného hodnocení o jejich dlouhodobé zkušenosti a loajalitě. Mohli tak učinit, protože období 1976-1978 se vyznačovalo ochotou vyslechnout upřímný názor druhých, a otevřeností, ke které došlo především v důsledku administrativních změn z přelomu let 1975-76. Bylo to krátké období dvou let, a když pominulo, žádosti o upřímný názor přestaly být posílány. Bohužel, i těm dopisům, které ještě stačily do Brooklynu přijít, se ve vedoucím sboru věnovala jenom minimální pozornost.

Člověk se musí ptát, zda tyto dopisy naznačují, že se Ježíšova slova – o nacházení úlevy a odpočinku od únavných zákonů, a nalezení občerstvení – splnila v organizaci svědků. Nebo podávají obraz lidí potýkajících se s těžkým nákladem, jenž na ně naložili muži, kteří přitom sami „ani nehnou prstem?“ (Matouš 23:4) Nemělo by být obtížné si uvědomit, proč se většina členů vedoucího sboru vyslovila pro přepis *Komentáře k Jakubovu dopisu* a k odstranění jakéhokoli odkazu na „nátlak“ nebo na lidská měřítka, která druzí „musí následovat.“

Uvalení „skutků Zákona“

Z kontextu vyplývá, že když apoštol Pavel psal o tom, že záchrana nezávisí na skutcích, měl často na mysli Zákon nebo skutky Zákona. (19) Také pro svědky Jehovovi se skutky, které pod neustálým vybízením konají, ve skutečnosti staly činností předepsanou zákonem – lidským, organizačním zákonem, nicméně a zřetelně, zákonem. Řecký termín pro „zákon“ (*nómos*), který se používá v Písmu, se vztahuje nejenom na psané zákony právního kodexu, ale také „v širším významu na jakoukoli normu, pravidlo, zvyk, obvyklou praxi nebo tradici.“ (20) Podobně, v anličtině je slovo „zákon“ definováno jako „závazný zvyk nebo činnost v určité společnosti; pravidlo chování nebo jednání předepsané nebo formálně uznávané jako

závazné nebo vynucované nadřazenou autoritou.“ (21) Závazný charakter skutků předepsaných nadřazenou autoritou Strážné věže je zřejmý a vyplývá nejen z povinnosti vykonávat kazatelskou službu způsobem stanoveným organizací, ale i z uloženého závazku povinně se účastnit všech pěti týdenních shromáždění. Tyto činnosti nejsou nikde formálně **označené** jako „zákon,“ ale jsou „**formálně uznávané**“ jako závazné pro všechny členy. Svědek Jehovův pociťuje vinu před Bohem, pokud se přesně nedrží náboženského programu předepsaného organizací, což spolu s tlakem vytvářeným ostatními věřícími poskytuje účinný prostředek, kterým „nadřazená autorita“ vynucuje konání těchto skutků.

Sledovali jsme vznik a vývoj služby dveře ode dveří spolu s tím, jak v průběhu času tato činnost začala být předkládána jako základní norma a Bohem vyžadovaná povinnost pro všechny věrné, oddané svědky. Aktivní účast na veřejném kázání se stala nezbytným předpokladem pro získání Boží přízně; neúčast znamenala, že dotyčný na sebe přivolá „vinu krve,“ o které se zmiňuje Ezekiel 3:18 v textu, který byl a je hojně používán pro podporu kazatelské činnosti. Není nejmenších pochyb o tom, že od té doby až dodnes naprostá většina svědků přijala tento pohled. Podle starozákonního vzoru, ve kterém se izraelský národ nahcházal pod mojžíšským Zákonem, Společnost zcela naplánovala životy svých členů do nejmenších podrobností, jejichž dodržování přináší svědkům uspokojení z nabyté spravedlnosti před Bohem. (Srovnej Lukáše 18:11,12) Dnes jsou neuvěřitelně dogmatické výroky Soudce Rutherforda jenom zřídkakdy předkládány v jejich původní neomalené hlouposti. Nový, uhlazenější a přijatelnější styl je však nositelem **té samé základní myšlenky**, a stále se jím dosahuje žádaného účinku, kterým je pocit hluboké viny vznikající v těch, kdo organizačním měřítkům nedostávají.

Důraz na kazatelskou službu se brzy stal určujícím faktorem pro zastávání úřadu staršího. Kniha *Víra na pochodu* (s. 158) se o mužích, kteří byli sborovými staršími ve dvacátých a třicátých letech 20. století, vyjadřuje takto:

Ti, kdo nebyli ochotni spolknout svoji pýchu a následovat Ježíše a jeho učedníky ve službě dveře ode dveří, záhy zjistili, že se nachází mimo organizaci. Brzy zjistili, že všichni ostatní z jejich bývalých sborů se účastní svědecké práce, která je duševně rozvíjí a i v jiných ohledech přispívá k jejich zralosti. Tito aktivní členové se stali opravdovými „staršími,“ a to z důvodů jejich oddanosti a horlivosti pro „Pánovu službu. Nebyli do úřadu „staršího zvoleni, ale stali se staršími na základě jejich vlastní aktivity ve službě. Byli jmenováni do odpovědného postavení a služebních předností v organizaci, protože předtím prokázali svoji způsobilost.

Když apoštol Pavel vyjmenovává požadavky na muže, kteří se mají ujmout dohledu nad shromážděním, nikde se o svědecké službě dveře ode dveří nezmiňuje. (1 Tim. 3:1-7; Titovi 1:5-9.) Navzdory tomu se z účasti na tomto druhu služby udělalo hlavní pravidlo, které sloužilo k tomu, koho organizace jako staršího ve sboru jmenuje. Nestalo se nic jiného, než že lidé stanovili nepsaný zákon, který začal „být vynucován nadřazenou autoritou,“ mimochodem tou samou autoritou, která zákon vydala. Tento předpis o jmenování starších podle jejich účasti v kazatelské službě trvá dodnes. Mezi svědky, kteří dnes slouží jako starší, je všeobecně známo, že když se dozví o návštěvě krajského nebo oblastního dozorce, ve většině případů jim vytane na mysl, jaká čísla jsou na jejich osobní „zprávě z kazatelské služby,“ a zda s vykázanými hodinami bude „nadřazená autorita“ spokojena. Málokdy v té chvíli pomyslí na skutečná měřítká duchovní kvality pastýřů, které v Písmu pro starší stanovil Bůh.

Nechci tím samozřejmě říci, že by o těchto ostatních biblických požadavcích nevěděli. Jsou si vesměs dobře vědomi, že Písmo v souvislosti se staršími mluví především o tom, aby pečovali o nemocné a potřebné, o vdovy a sirotky a o ty, kteří propadají úzkosti nebo duchovně zeslábli. (22) Ale stejně dobře jsou si vědomi, že nejsou pány nad svým časem, a

že jim již nedostává prostoru pro tyto oblasti. Mohou intenzívně toužit po tom, aby za potřebnými lidmi zašli a poskytli jim nutnou pomoc. Nicméně, organizace vyžaduje, aby starší věnovali svůj drahocenný čas jejím, organizačním aktivitám, z nichž na prvním místě je kazatelská služba. Na kartě se „Zprávou z kazatelské služby“ není kolonka pro čas, strávený návštěvou nemocných a strádajících. Tedy, takto strávený čas zejména nejde hlásit jako „službu,“ pokud se jedná o pokřtěné svědky. Je vrcholem ironie, že starší raději navštíví zájemce nebo nepokřtěného svědka, protože s ním může prohodit pár slov o Bibli, a může si čas počítat jako službu. Jde to tak daleko, že starší jsou vedeni k tomu, aby pozvali každého, kdo potřebuje poradit nebo povzbudit, do kazatelské služby, a věnovali se mu v intervalech mezi klepáním na dveře. Selským rozumem kdekdo chápe, že to není nejlepší způsob osobní péče, ale je to jenom jeden z dalších ukazatelů důležitosti svědecké služby, které se všechno ostatní u svědků Jehovových podřizuje. (23)

Jeden ze starších, kteří byli Společností požádáni, aby se k těmto otázkám vyjádřili, se zmiňuje o tom, jak během sjezdového dne byli v jejich sboru přítomni oblastní dozorce, dva krajští dozorcí, a jejich manželky. Starší připravil seznam svědků, kteří by potřebovali pomoci, a navrhl určitý čas, který s nimi cestující dozorcí měli strávit. Kromě jiných uvedl tyto naléhavé případy vyžadující pastýřskou návštěvu a duchovní pomoc: „Násilí, kterého se dopouští manžel; mladý muž, kterého sužuje svědomí; několik rodin, jejichž dospívající děti mají problémy s marihuanou; stárnoucí sestra s chatrným zdravím, které nedáno zemřel manžel, a které se obává, co se ještě může stát; sestra, která se domnívala, že Společnost obhájí porod doma, a jejíž dítě při tomto porodu zemřelo; starší sestra, která je sklíčená, protože již nemůže sloužit tak, jako dřív.“ Bratr starší napsal, že oblastní dozorce mu odpověděl, že na pastýřské návštěvy nemůže jít ani ani oblastní dozorcí, protože spolu s nimi musí do konce týdne projít lístky s předplatným na časopisy, které již prošlo. Jak bratr dále poznamenává: „Prostě potřebovali vykázat nějakou činnost, ve které sice ničeho nedosáhnou, ale mohou si čas, který v ní stráví, počítat jako hodiny z kazatelské služby.“

Tradiční organizační postupy tak nahradily Bibli, a v mnoha případech její výpověď učinily zcela neplatnou. (Srovnej Matouš 15:3-6.) Výsledek je ten, že muži určení jako pastýři stáda často nemohou konat – vlastně je jim nesmyslně bráněno – ve prospěch jim svěřených ovcí konat věci, o kterých přirozeně cítí, že jsou správné, a k nimž je vede jejich svědomí. Vůbec nelze pochybovat o tom, že pravidlo 'kazatelská služba na prvním místě' se pro ně stalo „zákonem.“ Zcela v protikladu k tomu se v Bibli dočteme, že proti ovoci Božího ducha v podobě projevů lásky, laskavosti a dobroty „není zákon.“ (Galatským 5:22,23) Jak jsme ale viděli, organizační směrnice, které se ve skutečnosti rovnají organizačním nařízením neboli „zákonu,“ často potlačují, či u některých jedinců umrtvují, přirozené lidské city a mají za následek, že rada Božího slova je zmařena.

Vzato z obecného pohledu, v Bibli není žádný zákaz zvěstovat dobré poselství chozením dům od domu. Stejně tak ale platí, jak později podrobně rozebereme, že v ní není vůbec nic, co by tuto činnost obhajovalo. Špatné ovšem je, že Společnost k této aktivitě své členy nutí a pokud se neúčastní, vzbuzuje v nich pocity viny, protože jim naznačuje, že svojí neúčastí jsou nevěrní Bohu a jeho Synu, postrádají horlivost pro spravedlnost, mají sklon se šetřit a jsou pyšní. Z křesťanského hlediska je taková taktika naprosto nepřijatelná.

Uvedme další příklad toho, jak organizace proměnila křesťanskou službu ve „skutek Zákona.“ Strážná věž z 1. srpna 1990 se na straně 30 souhlasně vyjadřuje o úvaze, která se objevila v jednom z výtisků tohoto časopisu z roku 1955:

Někteří mají sklon dívat se na službu plným časem jako na výjimku. V tom se ale mýlí, protože svým slibem zasvěcení se každý křesťan zavazuje ke službě plným časem, pokud mu v ní nebrání okolnosti, nad kterými nemá moc. (24)

Jak naznačuje kontext článku, a jak každý svědek Jehovův ví, služba plným časem znamená být průkopníkem nebo sloužit jako cestující zástupce Společnosti nebo pracovat v jedné z jejích institucí. „Nadřazená autorita“ jakýkoli jiný druh služby neoznačuje jako „službu plným časem“, a jednotlivý svědek k tomu není oprávněn cokoli říci. V Bibli se ovšem o „službě plným časem“ nikde nedočteme. Ano, Písmo nás povzbuzuje, abychom Bohu sloužili celou myslí, celým srdcem a celou svoji silou, ale nijak přitom nezužuje naši volbu a nenařizuje nám, s kým a kde a kdy a jak to máme dělat. Naopak, jsou to právě běžní smrtelníci, kteří se povyšují do role duchovních poháněčů, ať již jsou si toho vědomi nebo ne. Kristus ani apoštolové nikde ani v nejmenším nenaznačují, že *„svým slibem zasvěcení se každý křesťan zavazuje ke službě plným časem, pokud mu v ní nebrání okolnosti, nad kterými nemá moc,*“ nota bene že tak má činit pouze způsobem, který mu předepisuje organizace s ústředím v Brooklynu, New York, USA. Samotný jazyk použitý v citované větě zavání právníckou formulací a stává se zákonem vymyšleným lidskou marností.

Na jednom zasedání vedoucího sboru se projednávala otázka, jak položit větší důraz na průkopnickou službu. Lloyd Barry vyjádřil obavu ohledně postoje mladých amerických svědků k této činnosti. Zdůraznil, že v Japonsku, kde byl několik let dozorcem odbočky, většina mladých lidí začíná s průkopnickou službou ihned po ukončení střední školy, a potom dodal: „V Japonsku je to něco, co se musí udělat!“ Když předsedající dal prostor ke komentářům, přihlásil jsem se a vyjádřil svoji naději, že tomu snad tak není; že věřím, že se titi mladí lidé stávají průkopníky, protože milují Boha a chtějí pomoci svým bližním – ale ne proto, že „je to něco, co se musí udělat.“ Misionáři, kteří sloužili v Japonsku ale potvrzují, že neobvykle vysoké procentu průkopníků v této zemi je do značné míry výsledkem znatelného tlaku vrstevníků. Diskuse pokračovala, a opětovně v ní zaznívaly vypjaté komentáře o tom, jak vymoci průkopnickou službu, včetně „průkopnické služby o prázdninách“, a používat přitom vyjádření že „svým slibem zasvěcení se každý křesťan zavazuje ke službě plným časem, pokud mu v ní nebrání okolnosti, nad kterými nemá moc.“ Nevzdržel jsem to, opět zvedl ruku a suše řekl, že pokud je tomu opravdu tak, pak my, členové vedoucího sboru, bychom měli jít příkladem. Zeptal jsem se: „Kolik z nás kdy využilo naší dovolenou k průkopnické službě? Vůbec kdy někdo? A přece – **co nám v tom brání?** Řekneme-li, že věk, proč jsou naše publikace plné příkladů lidí v důchodovém věku, kteří jsou v průkopnické službě? A jestliže to můžeme dělat, ale neděláme, proč do toho druhé tlačíme?“ Můj krátký proslov byl odměněn několika nepříjemnými pohledy, ale nikdo nic neřekl, a začalo se mluvit o něčem jiném.

Jestliže některé skutky předepíšeme jako opravdový náboženský zákon, pak je také můžeme ozdobit zdáním hluboké oddanosti Bohu a horlivosti pro jeho království, přesně tak, jak to udělali farizeové. Důraz na tyto skutky zákona ale ve skutečnosti často zakrývá mravní a duchovní lenost. Je daleko složitější, a vyžaduje to mnohem více přemýšlení, námahy, zapojení srdce a mysli a vedení vlastním příkladem, jestliže chceme budovat víru a lásku v druhých tak, aby chtěli jednat z ochotného srdce, nikoli proto, že musí nebo proto, že v nich hlodá šíravý pocit viny. Nátlak a obviňování může používat manažer s diktátorskými sklony, ale ne křesťanský vůdce. Když se lidé podřizují příkazům, zdaleka to neznamená, že jsou v srdci přesvědčeni o jejich správnosti. Požadavky na konformitu, programování životů věřících, a organizování jejich času, myšlení a energie do vykonávání činností nutných k tomu, aby se jejich prostřednictvím dosáhlo předem stanovených organizačních cílů, to vše vede pouze k tomu, že služba služba Bohu ztrácí na dobrovolnosti a mravní kvalitě. Dobrovolnost v její plnosti totiž nacházíme pouze tam, kde je víra a láska a křesťanská svoboda.

Ještě jednou připomeňme memorandum Roberta Wallena, který se těchto zásad dotýká na třetí straně svého dopisu:

Měřítka, které jsme stanovili, a pro které je obtížné najít v Bibli závazný příklad, karta se zprávou o čase stráveném v kazatelské službě, nám říká jenom velmi málo o víře a oddanosti toho, kdo ji odevzdal. Když máme lístek s hodinami před sebou, a díváme se na jejich počet, co nám karta vlastně říká? Dozvíme se něco o člověku, jehož jméno je v levém horním rohu? Jaký je to otec, matka, bratr, syn, dcera? Jak pomáhá druhým? Jak se chová v práci? Kolik úsilí a času věnuje pastýřské práci? Jedná se svými bližními laskavě? Žije bez poskrvny od světa, stará se o nemocné a když v jeho životě nebo v životech členů sboru dojde ke krizi, řeší ji s láskou a péčí? Co možná nejstručněji: opravdu se z té karty můžeme dozvědět, o jakého člověka se jedná a jaké má schopnosti, a co je ještě daleko důležitější, zda jde o duchovního muže, ženu nebo dítě?

Jsem rád, že jsem vám mohl přiblížit názory některých uznávaných mužů organizace a seznámit vás s jejich osobním pohledem. Někteří z nich reagovali na dotazy zaslané Společností. Stovky dalších by se vyjádřili podobně, pokud by k tomu byli i oni vyzváni. Opravdu stojí za povšimnutí, že bez ohledu na to, zda dopis byl vyžádán nebo byl napsán z osobní iniciativy, žádný nebyl členy vedoucího sboru uznán hodným hlubšího rozboru, a to platí i pro dopis tajemníka služebního výboru Wallena. Názory v nich se převážně většině vedoucích představitelů nehodily. Něco takového přece nechtěli slyšet. Stanoviska vyjádřená v dopisech se mnohdy velmi odlišovala od cílů vyhlášených organizací a uplatnit některé návrhy by znamenalo rozloučit se s tradičními způsoby, jimiž organizace po desetiletí jednala se svými členy. Od doby, kdy pisatelé dopisů vyjádřili své znepokojení, pro něž často uvedli biblický důvod, uplynula již řada let, během kterých se vůbec nic nezměnilo. Nikdo v nich „ani nehnul prstem“.

